Liber amonitionis dei

Cod. lat. 14490.

Liber de amonitione clericorum et laycorum q̃ alias manual' dicitur fuit Otloh nunc 994
Sermo metricus ad clericos V de die iudicii
Alius sermo de apostolis
Liber proverbiorum cum adquisita annotatione Orosii duc patrpulae
Liber de aures spiritalis
¶ Omne certum munusculum ad quod offerre cupiebat

Hoc opus edidit et scripsit frater Otloh
nunc oriundus pedos et mo?

28·A

Vocib⁹ altisonis dño laudemus in odis:
Celestiq; melos regi dulces nubilem.
P se n̄ act. s. d celestis est carō factus
Qui cum sanis latitante typo diuinus
Integrū pannis mundis puerilis annis
Illi fit cuna presepis mansuetura.
Qui p̄ceptū miseranis qui fecit inepta
Non vipuso mundi pulsum paradiso.
Subditū egregie: ioseph matriq; marie
Se circū cidi patiū ut puerili.
Sic peccator in templo purificatur.
Crimina delere q̄ sentur nia ualere
Subditione pari baptismi fonte lauari
Qui sibi nil uis erat abeo. dignado uolebat
Fortis q̄ ue nostis temptamina p̄ulit hostis
Anullo tactus lapidū refugit quoq; iactus.
Sustinuitq; fame pleniq; suis cruciamen.
Ac auditoq; plagas lauit ipse suorū.
Hec mīra facta quauis ui corpis acta.
Non poterat sane dīras eius lauare.
Vbo diuino mutauit aquā cito uino.
Orbatos usu restituit luminis usu.
Sanos reddebat lepsos quosq; uidebat.
Putres defunctos iubet ipse resurge cuncto.
Omis curabat quos queuis debilitabat.
Quos cruor ipinxit. fluxus hos ipse restituit
Panis e quinq; sanauit milia quinq;
Ventos sedauit. mare. ceu siccū pagrauit.
Linguas mut[illegible] uerbi reser[illegible]
Aures surd[illegible] spiritu tactas repar[illegible]
Febres morb[illegible] quartanas potto fug[illegible]
Talia post signa p̄ hec miracula digna.
Sponte sua capit crucifigit sepelit.
Ast in morte sua sol subtrahit q̄q; luna.
Christi ill[illegible] e nobis orta dies.
Qua fec domin[illegible] typus esse requies.
In q̄ ceu fortis leo uicit debita mortis.
Atq; suis usus e dilectis redimuit.
P primus p̄me peccauit primo marie.
Fili undenis post has merite repletis.
Informans illos scripturas corde pusillos.
Gentib⁹ ut plane scirent illas reserare.

Ecce resurgit sollempnit omi tenentur
Letitia multa fauent nascentia cuncta.
Cuncta carent luctu segetes uernant in fructu.
Pducit flores uarios et more colores.
De tria late tersa nimis aspertate.
Carmina nē plena dulcisone dat phylomena.
Hē sol q̄ luna plucem clarus una.
Herbarū uellus pducit florida tellus.
Ergo die fris hac exultemus alacres.
In star q̄ fulgens iq̄ de morte resurgens.
Mundi saluator. uerus ure reparator.
Celestis nobis patefecit ter regionis.
Totus iocundus sit p̄ pia gaudia mundus.
Conuubilent sci simul alleluia tonantes.

Oblato xpo studeat sibi quilibet isto
Tempe paschalis. laudis dono specialis
Pacificare dm. q̄ de populans ypogeū.
Vt tyro magn. tondend mitis ut agnus
Agnos exemit ecclie suosq; redemit.
Nos miseros uero similis miserare supremo
Pat placauit. miserando conciliauit.
Mors cont una pugna pferre inimicam
Dia regna ure uiuus mortis sine lue
Die die q̄ pia nobis dulcisq; maria
Q̄d iudisti flens ppe tumba uel flentis
Angelicos restes fidaria lucea uestes
Vnica spes q; mea surrex hoc gaudet
Apparat. e ursus ibi ma multis prediis.
An uis iudee t credamus ue mar
Illi sanis uerbis tu falsi fecisti.
Quaesumus uere tu nobis ri z miserere.

257
BIBLIOTHECA REGIA MONACENSIS

Sc̃ Ploçus libelli huius

Sc̃ę ecclę munusculū aliqd offerre cupiens. s; in manu mea nihil reperiens p̃ter paruū dictandi atq; scribendi noticiā. hanc ipsā in ei seruitiū uolo coaptare. quantū dn̄is dignat̃ adiuuare. Scribere enī gestio p ammonitione cunctorq; fidelium ammonitione dūtaxat indigentiū. diuidens eos in duas p̃sonas clericorq; & laicorq. assumensq; adhoc utriq; p̃sonę c̃grua monita. p quę a carnalib, ad spū̃alia. a uisibilib, ad inuisibilia possint animū suspendere. & supna c̃spicere. sic & apls dic̃. Inuisibilia dī p̃ ea quę facta sunt intellecta c̃spiciunt̃. Cui studii oblatio p̃cor ne cui indigna uideat̃. q; ut legit̃ ad templū dn̄i quondā int̃ insignia & p̃ciosissima dona offerebant̃ etiā uiles pili caprarū. & duo minuta uiduę paupculę oblata dō ipsius dn̄i nr̄i ihu xp̄i testimonio app̃bantur. p̃cor & illud. ut si quisquā in his quę dicā uel meliuſ sentiat t̃ aptiuſ eadē p̃ferat n̄ idcirco rusticitatis meę uerbula cito rep̃hendat. quia ut quidā sapiens dic̃. n̄ omā possum omīs. Nā si ille eandem sententiā iuxta ingenii sui uires melī quā ego p̃ferre posset. forsitan & alter aliq̄s illo sapientior excellentī p̃ferre nosset. Ynquisq; q̄ in suo sensu abundet. tanto maio

res dō grās agens. quanto excellentioris scientie talentū ab eo accepit. simulq; attendat q; dō magis placent rustica humiliū dicta. quā eximia uerbositas arrogantiū. & insectaris literature pompa gloriantiū. LIBELLVS MANVALIS DI AMMONITIONI CLERICOQ; LAICOQ.

SVBSTANTIA ICITVR QVĘ P SE SINE VLLIS AMMINICVLO SVBSISTERE VALET. DS SOLŪM Ē. ILLA AVT SVBSTANTIA CUI TOTŪ ĒĒ IN ALTERIUS CONSISTIT POTESTATE. CREATURA PFECTO ĒĒ PBAT. SED SIC DIVINA SVBSTANTIA IN TRIB, ĒSTAT PSONIS PATRIS & FILII & SPS SĀ. ITA & CREATURA IN TRIB, DISTAT DIFFERENTIIS. AUT ENI Ē RATIONALIS VT ANGELICA SPS & HOM O. AUT ANIMALIS. VT OMĀ QUĘ FLATU VITALI SINE RATIONE POTIUNT. AUT NEUTRŪ Ē. HABENS TANTŪM Ē. VT ARBORES & LAPIDES. VNDE OMNINO PATET. Q; OMNIS CREATURA DŌ A QUO OMNE QD Ē HABET. SE QQ; SUBDERE DEBET. CUI NIMIRŪ SUBIECTIONIS RATIO & OBSERVANTIA AD SOLĀ RATIONALĒ CREATURĀ PTINET. ID AD ANGELOS & HOMINES. SIC ENI HI SOLI CETERIS CREATURIS EXCELLENTIORES S CDITI. ITA ETIĀ AB HIS SOLIS EXIGIT SUBIECTIO & CULTURA DI. & AUT P SUBIECTIONIS STUDIO REMUNERANT. AUT P REPUGNANTIA ATQ; SUPBIA PUNIUNT. §, Q; HUIMODI IUDICIŪ IN ANGELICIS SPIRITIB, IĀ FACTŪ Ē. NĀ QUIDĀ EX

p obedientiē suē meritis ita beatitudini sepi
tne sunt deputati · ut nihil aliud quā bonū
uelle possint · quidā ū p supbia in eternas pe
nas pieci ad nulla n ad mala rationē datam
flectere queunt · soli homines adhuc restant ·
q concessā rationis & arbitrii facultatē ad utrūq·
diuertere ualeant · Vnde & ipsi solūm instruen
di & ammonendi s · ut sibi iugit pponentes
utrosq· bonos scilicet & malos spis eligant po
tius bonoz merita sequi pceptis diuinis obedi
endo · quā maloz penis associari ei resistendo
sine q nemo potest saluari · Hoc g sit primū ·
qd omis homines hortam intentione maxima
cīsiderare · Sane nāq· mtu integr - eq· rationi
ipsū solū sufficere posset · etiāsi nulla alia tre
mendi iudicii exempla nosset · S, q· aduersa
rius nr diabolus tamquā leo rugiens circuit
querens quē deuoret · pluresq· int
tot milia hominū pdolor fragiles quā for
tes ctra eundē aduersariū m inuenium · opus
ē cunctis fidelib, ut & ipsi circuentes queren
tesq· qualit tanto resistant aduersario · inui
cē se uariis modis instruant & ammoneant ·
ne ecclā sā sub tēporis pterita patrib, bene
fundata & suffulta · penit destruat sub tēpo
rib, nris · in quib, mille annis pene expletis

iuxta ꝓphetiam in apokalipsi p̄dictam satanas solut̄ et̄
uidet̄. Non enim solum occultis intentis insidiis quos q̄
decipit sed etiam apte ꝓrupit pietissimos subuertens. &
ad pessima quęq instigans. Q̄d rogo peius et̄ potest.
quam monasteria ad laudem dei sc̄oq̄ suorum uenerandam
memoriam ab antiq̄s ꝓncipib. ēstructa. n̄ ob mex plet̄
bile quorundam auaritiam destruere. Quis nam q̄ fidelium
religiosorum attendens q̄ nita m̄ cum omnia diuina p̄cepta &
miracula sc̄oq̄ patrum documenta sint plurimis notissi
ma cenobiorum destructio fiat n̄ solum a laicis dep̄dantib.
& rapientib. p̄dia eorum. sed etiam a clericis ipsisq̄ abbatib.
ultro offerentib. q̄si quędam uenalia sibimet cōmissa bo
na unde alendi forent n̄ solum monachi. sed etiam familia
cōmissa. nec n̄ pauperes & pegrini aduenientes. n̄ pos
sit conicere destructionem sęc̄ ęcclę. n̄ stati doleat q̄d
hostis antiquus tantam malitiam & psecutionem potuerit
exercere in xp̄ianos palios xp̄ianos. & peos maxime
q̄ ēstituti s pastores ęcclę. Nam si talis destructio locorum
sc̄oq̄ a barbaris ageret̄. xp̄ianorum bello ēent repme adi
sialit̄ neqūrent corrigi. Sed ꝓ dolor tanta pax & c̄ cor
dia inhuim̄ habet̄ neqūut ut paucissimis exceptis n̄
inueniant̄ q̄ detantę psecutionis curent miseria.
q̄si xp̄ianę religionis ignari. & tamquam hoc q̄d monas
teria cuncta p xp̄i sc̄oq̄ honore ēstructa fuerint ob
liti. Q̄d dico miserabile quidem ē dictu. sed multo mise
rabilius actu. cum hi q̄ ad hoc specialit̄ uacare deuidentur ut m

cenobiis subrtligione disciplinaq; spiuali uiuentes dō
seruirent. & pro salute q̃ asclarib. pompis sc̃, adhuc cimeri
nequeunt iugi mitcedere. substantia qua ad cotidi
anū uictū & uestitū indigerent priuant. Quanto enī
q̃s possessiones ppas pdi amore cōtempserit. tanto ma
gis ex cōmuni statu cenobii q̃ cōfugerit necessaria
quecq; sibimet dari indigit. & quādiu impsenti uita
subsistit. nullus homo uictu & uestitu carere potest
rit. Vnde q̃ cenobitis aufert pdia quib, sp̃ curandi.
& diuini seruicii & totū monastice religionis destruc
tor cē conuincit. Adhec etiā reus efficit. & abstulit
vnde pauperes. peregrini & hospites sca loca uisitan
tes recreandi forent iuxta sci Benedicti statutū. im
mo iuxta ipsius dni nri pceptū dicentis. date elemo
sinā. & oma munda s uobis. Ipse q̃q; his qui n cū m
pauperib. & hospitib. suscipiunt. in extremo iudicio
dicturus ē. Hospes fui. & suscepistis me. Hec q̃ de illo
solo peccato qd in destructione cenobiorū agit breui
ter cōmemorauī. Siquis ū diligenter cōsiderare uoluc
rit cetera xpiane religionis statuta. inueniet excess
plurima pari xpianorū psecutione destructa. Quis
enī locus ē m̄ sine rapina aut bello. Vbi s iura xpia
ne legis. & pretio metuendi regis. Vbi s quęso pasto
res & defensores ecclarū. q̃ resistant deuastatorib. pau
perū & uiduarū. Quin immo q̃ dicunt pastores &
defensores. q̃q; animā suā dare deberent pcōmissis

ouib⁄ facti ſ ꝑſecutores· nulli parcentes· dū ⁊ ipſi inde
licias uiuant· diuicias q affluant· Nonne hęc atq· his
ſimilia ꝑſecutionis ſ ſtudia· Quā uidelicet miſeran
dā ꝑſecutionē ego infim⁊ iugi audiens & dolens cū
poſſem aliq ſermone cōmuni corrigere· tractauit
ſcriptis eos āmonere talib· quoꝝ ſententiā tā laici quā
clerici poſſint agnoſcere· Nonne ſolē aliaq· clemēta
aliq ſenſu capere poſſe· & q̄d officia gerant omnſ ſi
mul agnoſcunt· Ipſe ꝑfecto corporali uiſu ꝑuacus.
neq̄t ſe excuſare a ſolis agnitione· Si enī ⁊ illi ſplen
dore· certe ⁊ illi calore ſentire ualet· Preterea cū ex aliquos
terius audit deſplendoris ſolaris mirabilitate; poteſt loquentes
utiq· aduertere interior uiſu ſimul & auditu· Ipſe
enī abhomine nullo poterit euelli· dū ⁊ huiūmodi
acie & auditū malicia nulla impediat· Vnde & dnſ
nr· auditores ſuos āmonet dicens· Qui habet aures
audiendi audiat· Et iohannes in apokalipſi· q̄ ha
bet inq̄t aures· audiat q̄d ſpūs dicat ecclīis· Sed
huiūmodi uerba ideo more ꝓlogi ꝑmittim⁊· ut q̄ de
carnalib· ſpūalia· deuiſibilib· inuiſibilia colligere
ſcribendo uolum⁊· lectoꝝ ſimul & auditorū aures ſpū
ales ad attendenda eadē aliq̄ntulū excitem⁊· Primo
q̄ dicendū· q̄d & inꝑmis & ꝑ omīb· noſſe debem⁊· inq̄
ſcilicet clemēto ipſius ſcē trinitatis & unitatis myſte
rium ēcomplari poſſim⁊· Denq· ut ⁊ uidetur· in nulla
ſcriptura aptius quā in ſole edoceri poſſum⁊· qualiter ſcē

trinitatis fidē attendere debeamus. Insole nāq; tria inse
parabilia inesse sciunt; hoc ē ipsū corpus in modū rotę estas. &
splendorem atq; calorē; Inuota q̄ppe illius quā in firmamēto
celi semp posita nouimus psona patris. in splendore ū pso
nā filii. q̄a & apls de xpo dī filio die. q̄ cū sit splendor
glē & ęternā. in calore aut psona sps sci significari cre
do. Moxq; etiā illud subiungo. unde talia credo. Sicē
nī rotam solis nūquā uidimus t audiuimus de cęlo mīram
dimissā. sed splendorē q̄ in ipso ē. & ab ipso semp ortus
emittit sup omnē terrā. calorē etiā qui tam
ab ipsa solis rota quā a splendore ei pcedit licet in
omni loco & tēpore ēqualiter sentiamus. ab utroq; tam
ęqualiter pcedentē in quibusdā puinciis maius. in
quibusdā ū minus feruere ppter aliquā occultā diui
ni iudicii dispositionē scimus. ita & de psonis singu
lis sēc trinitatis credo. de dō patre quidē. q̄ nūquā
missus uenerit in mundum. sed splendorē ei idē filiū ad
quoslibet illuminandos mittat. de dō aut dī filio.
q̄d sicē splendor solis in quecūq; corporalia mittat
uisibilis fiat. ita & ipse incarnatus uisibilis apparue
rit. & sup omnē terrā doctrinę ei claritas illuxerit.
vt dicto legitur. exortū est in tenebris lumen rectis. de
spū scō &c. iā. q̄d sicē terra a splendore solis inlustrata
tantū. ñ autē calore eius penetrata nullū fructum
dare solet. ita & uniquisq; licet diuini uerbi notitia
illuminatus sit cunctaq; dī miracula t legendo t

audiendo agnouerit · tam̄ nisi calorē id amorē bene
agendi ab ipsius dono percipiat · frustra uero eius scientiē
lumine perfruat̄ · Qd̄ profecto ita est ñ solū fide percipi · sed
etiā experimēto ipso potest probari · Nam ñ nullos sapi
entes & in lege diuina omnim̄ instructos frequenter uidemus · in quor actione si quā diuinę scientię noticiā
habeant · t si qd̄ de ętēnis gaudiis & supplicii sentiant
parum p agnoscere uale m̄ · Qd̄ igit̄ de alib · existimandum est · nisi q splendore idē uerbo dñi nr̄i satis quidē
illuminati s · sed sp̄s sēi calorē minime senserunt · Si
enī cū splendore calor pariter spūalis aduenisset · ne
quaq · ita tepidos & negligentes illos reliq̄sset · Vt
autē caloris tanti mysteriū ñ solū ex coniectura p
pria uerū etiā sacre scripturę testimonio approbem · non ne sp̄s sēs in igne sup apostolos uenisse · eosq · tanto
feruore accendisse legit̄ · ut nullā seti potentiā · nul
la humanę seuicię tormēta formidarent · De eodē
calore & igne credo dñm dixisse · ignē ueni mittere
in terram · & qd uolo nisi ut ardeat · Sed & hoc qd̄ dñs
dicit · ecce sto ad ostiū & pulso · & cętera · in q̄libet
homine solis splendore circūdato mystice intueri
ualemus · Sicē enī splendor solis omnē ad lucis suę radios uenientē ñ repellit s · illustrat · ita & saluator nr̄
omēs ad se uenientes clemēter suscipit · Vnde & eos ad se
uenire hortatur dicēs · Venite ad me omēs q̄ laborati s
& onerati estis · & ego reficiā uos · Item sicē splendor

solis exterioris cuilibet domi parietis undiq lustrans
neq; meos q̃ interius s̃ clausi lucē suā immittit · ostio
aut̄ opto mox meos effundit · ita etiā dñs nr̄ p diuinita
tis suę potentiā iugit̄ respiciens sup filios hominū · ut
videat si ē intelligens aut requirens dm̄ · querit quasi pul
sans · quisci ianuā cordis aperiat · Ianua aut̄ cordis ē
mens · Vbi q̃ dñs ianuā clausā id mentē infidelē & in
deuotā adtuci religionis studiū inuenit · dolens inde
recedit · dolens uidelicet phumanitatē suscepta · sic &
in euangelio legit̄ · q̃ cū adpp̃inquasset hierlm fleuit
sup illā · Nā diuinitati nullus dolor accidit · Vbi aut̄ ia
nuā apta mentē scilicet fidelē & deuotā adimplendi
diuinę institutionis p̃cepta inuenit · mox intrat & cū
hospicii ipsius habitatore cenat · infundens ei p̃inspi
rationē sp̃s sci cōpunctionē atq; p̃nitentiā peccatoꝝ
suorū · seu ei reserans sacrę scripturę archana · t etiā q̃
ei cibus ē · ut faciat uoluntatē patris sui · cenat cū eo
faciens illū contēpnere cuncta caduca · & sola p̃ennis
uitę desiderare gaudia · Huimodi q̃ conuiuiū agit
dñs nobiscū · quando cū p̃mittim̄ intrare ad cor nr̄m ·
Potest etiā p̃idem solis mysteriū illud aliquatenus inspi
ci qd dñs dic̄ · Siquis diligit me sermonē meū seruabit · & pat̄ mis diligit eū · & ad eū ueniem̄ · & mansionē
apud eū faciem̄ · Vbicūq; enī solis splendor apparet ·
sol part̄ cū eo lucens manet · q̃ indiuidua ē utriusq;
operatio · Adhęret etiā si calor exutrouq; p̃cedens sine

cui aduentu frustra ꝗlibet illuminatoꝝ simul adesse
sentit. tunc ibi tria partes in una operatione habentur:
Qd nimirum in pdictis dni uerbis ndissimilit posse in
telligi credo. Sicut duę psonę intelleguntur in patre
& filio qaduenientes. tria psona ut m uidet in illius
qdiligit cooperatore. & ad hoc ut diligeret quasi p
uio incentore potest intelligi. Denq; in multis sacre
scripture locis hoc inuenit. qd bona aliq nsolu nfa
cere. sed nec uerbu bonu pferre possim absq; spe sei
dono. ut est illud. Nemo potest dicere dns iesu. n in
spu sco. Et oia operat unus atq; idem sps. diuidens
singulis put uult. Vt aut tantu mysteriu pfundias
facilius intelligat. libet adhuc in sole illi similitu
dinem quaerere. Scim nam q; omis. qm in estate quando ca
lor solis maxim terra occupare solet. sepissime n
solu indic qia sol partiq; ei splendor uidet. s. etia
in nocte cu neut apparet tantu calorem aburroq; pce
dentem sentam. ut uix eu sustinam. Qua ppter q tant
calor longe prius quam ipse sol splendorq; eius appareat
sentit. pcedere eu dici potest. licet ab illo nuquam rece
dat. Sicut de aromatu quorulibet odorifera suauita
te semiri ualent. Vbicuq; eni incendit tus t myrra
t alia huimodi species. eoz q pcul absunt naris pusq;
usu dulci odore ctingit. nec tam ab incensus sui sub
stantia recedit. Si g tanta uis e utriusq; caloris uide
licet & odoris. ut pcedentes aduentu eoru a quib. p

cedunt · demulcentesq; sensus eorq; quib· ingrunt substan
tiā ppriā ñ relinq̄nt · cur ñ multo magis credenda ē
virtus sp̄s sēi quoslibet illustrare · & p̄cedendo eorū
corda aduentui diuino p̄parare · nūquā tam abessen
tia p̄parecedens · Qui enī totus ē ubiq; locus ēt neq;
ubi desit · n̄ q̄ tenebris malitiē & insapientiē fugat
siē scriptū ē · Sēs enī sp̄s disciplinē fugiet fictū · & au
ferret se a cogitationib· quē s̄ sine intellectu · & ēctra.
Vbi aut idē sp̄s requescat · dñs p̄ ppham indicat dicens.
Sup quē requescet sp̄s mēs n̄ sup humilē & quietū · &
trementē sermones meos · Libet adhuc p̄ ppositū so
lis mysteriū ascendere · & illa euangelica uerba ēsidē
rare · In principio erat uerbū · & uerbū erat apud dm̄ ·
& dēs erat uerbū · Omēs nāq; serenā aciem habentes in
tueri aliquom̄ q̄ntū reuerberat̄ uisus p̄mittit posse.
q̄ ipse solis splendor q̄ tota terrā ambit nūquā solē
relinq̄t · sed in illo semp ē lumē de lumine micans.
Si tanta facultas inerratura oculis corporalib· uide
ri potest · multo magis in creatore & omnipotē dō inē
credenda ē · Sic enī solis splendor semp in eodē sole
ē · & quorsū micando tendat semp apud eū p̄seue
ret · ita semp in p̄ncipio idē in patre erat uerbum.
& uerbū erat apud dm̄ · semp scilicet dī filius in patre
manens · semp dēs de dō · semp lumē de lumine splendens.
Sed nec ipsa rotunda species solis a mysterio uacare
uidetur · Omne enī rotundū · nec finē habet · nec mi

mum. Ioē de dō omptē credere et docem̄. q̄ dū illo nihil
superius. nihil inferius. nihil latius inuenit̄. nullo t̄
mino ēcludit̄. Plato ita q̄ illo q̄d insole tantūm̄ repe
ritur sēc̄ trinitatis mysterio. libet adhuc duo p̄ferre.
vt hi q̄ subtilia queq̄ de sēc̄ trinitatis fide dicta t̄ scrip
ta nequeunt intellegere. doceant̄ in q̄bus dā clem̄tis
candē fidē inuestigare. Inaqua q̄ quā trib. psonis ap
pellare solem̄. dicentes. ille fons. ille riuus. illud stag
num trinitas. s. unius clem̄ti substantia inēt cōpbat̄.
Licet enī in psonis fons & riuus atq̄ stagnū differant̄.
in una tam̄ substantia ēueniunt. Vbi q̄d dā q̄d & sole
dixi potest inueniri. Nullus denq̄ riuus atq̄ fontis
sui substantia deflunt. quo usq̄ fons ebulliendo sub
sistit. Ceterū si fons exsiccat̄. & fontis psona priuat̄.
Sed & stagnū satis ēuenit psonē sp̄ sēi. quō sic̄ fons &
riuus ēfluentes in stagnū unius clem̄ti substamiā ha
bent. ita & pat̄ & filius in unitate sp̄ sēi ēuientes
unū sunt. & unā substantiā efficiunt. Inaccensa q̄q̄
candela inueniri potest in ter idē sēc̄ trinitatis
mysteriū. Nā cū ardens clem̄tis ēstet trib. idē stuppa
cera. igne. psonarū triū figurā tenet. s. unā substan
tiā. Et sic̄ nulla candelē utilitas in stuppē & cere c̄
fectione absq̄ incensione erit. ita etiā illi q̄ in patre
& filiū credens sp̄e sēi igne abeis separat. nil pderit
huīmodi fides. His q̄ exem[pl]is de sēc̄ trinitate plaiusque
ut arbitror omib. plana fit. iā cupio alia exempla

admorale sensu punenta sparsim colligere. primo q de
de parabolis quib dam que in euangelio ipsius dni nri or
legunt plate. phas scilicet clericos specialiter amones.
vt tante doctrine uerba legentes t audientes mente ali
quatenus ab inlecebris & pompis sectarib retrahant. de
inde u exuarius rtb quę in hoc seto puisu t auditu ta
laicis quam clericis sentiri possit. ut apium deflorato
in uariis locis. ut in mis solis splendor: ut ornat & pul
chritudo fiat. ipsaq uilitas quę in natura huma
na esistit. ut facultas & difficultas operandi in q bus da
temporib. ut necessitas cotidiani aesus. ut abundantia
& penuria substantię uictualis; exhis q omnib laicos specialiter amo
nendos et decerno. q si semel eis qd significent resera
tur. postea cora do nulla habent excusationę pig
norantia litterarum. du cotidie ab his quę possident.
& cum quib uersant ad certaorius notitia instruantur.
Sed his interim omissis. ad clericos q s pscriptura scissima
euangelicę lectionis instruere statui prius amonendos
aggredior. Apts nam q die. Quęcumq scripta s ad nram
doctrina scripta s. Quę nimirum uerba a deos specialiter
punent. q litterarum notitia habentes in eis iugiter ag
noscere possint. qualiter se & comissos regere debeant.
Vnde etia clericis opus e. ut sumopere attendentes qd
scriptum e. cui plus comittit. plus a eo exigit. stude
ant p ceptę scientię talentum n intra fodere. hoc e
intrinsecus expendere. sed in eis seruicium a quo si

bimet estat tribunu. Recolant nihilominus & illud.
q̃ quanto maiori scientia s̃ditan. tanto neq̃oribus
spiritib. iudicio diuino p̃mittim̃ impugnari. Sca
nãq̃ diaboli ut legit electa ē. q̃ significat q̃ p̃nos
& seos q̃sq̃ maxime impugnas cosuetis malicie sue
nitit deuorare. Huismodi aut impugnatio ingit p̃
occupanda ē lectione libroꝝ illoꝝ inquib. detegunt
fraudes inimici. maximeq̃ euanglii ubi adño unu
qd̃q̃ uicinu tuit p̃nuntiat p̃ parabolas. Qua ppt
ex euanglica lectione cõmonitus, breue hic facere
uolo. ut in pmptu habeat quę cuilibet uicio oppo
nenda sit lectio. Cũ q̃ in animo doctoris assidua di
uine institutionis neglegentia seminat. legat para
bolã illã. exiit q̃ seminat seminare semẽ suũ. q̃ inea
dem ipso dño differenit. & p̃ hoc etiã omis doctores
ceterarũ parabolarũ solutionẽ instruent memo
rant omia. quoꝝ effectu diuini uerbi neglegentia
orit. Qd enim plurimi homines adtẽp̃ credunt. & inter
port tẽptationis recedunt. qd̃q̃ asollicitudinib. & di
uitiis & uoluptatib. unt hui suffocant. seu q̃libet m̃
impediunt ne diuini uerbi referant fructũ. hoc maxime
ex illa neglegentia uenit qua timorẽ amorẽq̃ di sper
nentes credunt se tẽporalia & ẽtna bona uno dilectio
nis genere posse adipisci. seu q̃ cũ p certo sciant utq̃
discernenda ēt in dilectione. p̃ponunt sibi longũ uitę
p̃sentis spatiũ. diuinãq̃ pietatẽ quę cunctis adse licet

sero cuersi sueniā pmittit. & hac pmissione abuttentes
credendo scilicet q̄ q̄ndocūq; uoluerint eto cuerti pos
sint. q̄si cuersionis tēp̄ impotestate habant. interim
toto nisu tremissolūm curis & uoluptatib. occupant.
Cūq; dedie indie. denīse immense. de anno in annū cuer
sionis tēp̄ differt. aut uix demū cuertunt. aut q̄si cate
nati ac sucitudine pessima sine cuersione moriunt. Nā
expercati pena quā inlonga cuersionis dilatione
meruerūt. uidebit eis q̄ndoq; impossibile. qd q̄ndā uisu
fuerat facile. Ad expellendā q̄ tā piculosā tāq; tremēdā
neglegentiā satisuuat. si parabola iā cōmemorata
eiq; exposituo sepiy intentq; legat. si tamen assit simul
cura oratioq; ingis ut expellat. Ipsa enī diuinoz uer
boz lectione & intentione nimiū formidans diabolus
fugit a legentib. & meditantib. diuina. Ite siq; ex sup
flua tenacitate nimioq; pciosarū uestiū t ciboz appe
titu laborare se senserit. attendat ingit parabolā de
diuite. q̄ peo qd induit ē purpura & bisso. & epula
bat cotidie splendide. qd q; de substantia sua nec
medicamī lazaro dare uolut in inferno sepult ē. &
p̄ cul dubio ab hoc uicio aliq̄tū abstinens efficit.
Vt aut q̄b libet lapsis cōpatiens & sup eoz emendatio
ne doctor diserti ē possit. attendat parabolā de
illo plata. q̄ ab hierlm in hiericho descendens incidit
in latrones. & a eis uulnerat relinq̄t seminuius. Cūq;
a pteruntib. q̄b dā minime uisitaret. samaritan q̄dā

Hinc q̃ doctores uniuersi possunt sanis instrui · q̃ nec pietas sine seueritate.
nec seueritas sine pietate in peccatorib, curandis tenenda ē.

ntr faciens suscepit cū sanandū · infundens q̃ oleū &
uinū reddidit sānū · Infusionē olei & uini · necessariā
pietatis & seueritatis significat cōmixtionē · Q̃d ūnec
cessariū sit cunctis fidelib · substantiā terrenā possiden
tib · ētna gaudia mertari & ex q̃rere cū temporalib ·
bonis satis indicat ppaboli illā · homo q̃dā erat di
ues q̃ habebat uilicū · q̃ in fine lectionis ei cur illā
ptulerit dīs manifestat diēs · Facite uobis amicos de mā
mona iniq̃tatis · & cetera · Inqua etiā parabola dīs ar
guentū actario sumens de uilico fraude faciente · in
nuit nob q̃ tā actarius quā ac sequentib · reb, pos
sint exempla edificationis ppōni · Fraus enī omis ē
maria ē xpiane fidei · & ideo hanc facere licet nulli ·
Sed tamen aliq̃m possum exinde edificari · attendentes sci
licet q̃ si aliq̃s setariū pfraude sue utilitati pspiē in
futurū · multo magis nos debem pecemosinā iuste ac
quisitā puidere que nob in futura uita expediunt ·
Cui nimirū exemplo simile ē · si aliq̃s religiosus ui
dens meretricē omnium ornatā amatorib · suis mox
optat diēs · utinā ego ita studerē placere xpo · sicē ista
meretrix studet placere mundo · t si q̃s spūalis doctor
diseptos suos ammoneat diēs · sicē multi studiosi s adop
tinendā prudentiā carnis · ita & uos studete ut spū
alem prudentiā obtineatis · cū puersa sit & mere
trix & prudentia setaris · Ex quib, colligit · q̃ pes
sima quēq · ad edificationē assumi posse · Rursū ne

ppt̄ aliq̄ bona opera humane laudis appetitu impul
sus superet̄. attendat illā parabolā. Simile ē regnū celo
thesauro abscondito in agro. Cetera. Nisi enī actio bona
interdū abscondat̄ a maligni spiritib. uelut latronib.
pecunia ostensa aufert̄. Ite nec durus & inmitis sit erga
eos q̄ ineū aliq̄d̄ peccant. attendat illā parabolā. Si
mile ē regnū celo homini regi. q̄ uoluit rationē pone
re cū seruis suis. Inq̄ satis apte monstrat̄ qualit̄ debeam
ē clementes erga debitores nros. si uolumus nob. dd̄ relaxari
debita nra. Supbia q̄q̄ que omis uirtutes destruere nitit.
nemq̄ libet dominet̄. attendere illa duæ similitudines.
quarū q̄dē una ē. duo homines ascender̄ intēplū ut ora
rent. altera ū. cū mutat̄ fieris adnuptias. retrūbe in
nouissimo loco. Ex utraq. q̄ possit omis edoceri. q̄nta
ē fusio t ruina supbiā solent sequi. Utraq. etiā una ea
dēq. sententia ēminat̄. q. scilicet omis q̄ se exaltat hu
miliabit̄. & q̄ se humiliat exaltabit̄. Ite necessis & lei
tis rtb. intēperantē uitam. seu ineis plusquā licetat inmi
tamur. attendenda ē iugit̄ illa parabola. Homo q̄dā
fecit cenā magnā. & uocauit multos. Qd̄ enī ibi dr̄ ce
na magna facta & uocati multi. s. q̄dā ppt̄ uille emp
tū. q̄dā ppt̄ agro. pbationē. q̄dā ū ppt̄ uxorē nouit
ducta se excusantes uenire noluer̄. significat maximā
quidē multitudinē fideliū ad supna gaudia adño in
uitatā. sed dū plurimi nimis possessionū obtinendarū
ambitioni. multi aut̄ ciugio licito intēperant̄ dedi

attendere studuerint abel iustitiā. iob patientiā. uenerandā abrahe. isaac & iacob bene
dictionē adō sibi factā. dauid humilitatē. danihelis & triū pueroq̄ cstantiā. susanne casti
tatē. utriq̄ tobie patris scilicet & filii religionē. aliq̄q̄ patrū in ueteri testamto p fecti
onē. si inquā attendere uoluerint taliū uiroq̄ exempla. edificari omnim possunt. Rursum

insanientes meruerunt. qua frustra herodis & iudeorum dolus in xpm insanierit. quia
malicia symon magus obcecat' fuerit. qd aliud p tanta mala innuit. n ut audientes 10
timeant & timentes caveant ne insimilia cadant. Plurimi nāq; n timore cōpellerent.

inuenium. pauci s. quocationi diuine obedientes ad
regna celorum pueniunt. Verūtamen eo plus metuenda
hui parabole sententia. qmin amultis timet. qcotidie
nsolū obnimia uillarū & agrorum pcio cdigno acqrendorum
ambitione. & ppt intēperatū uxoris amorē. s. etiā
qdmulto nequius ē obeos agros qs fraude aliq acq
rere & auferre student de locis seis seu pauperib. &
ppt meretricis inductionē. se conant excusare auo
cationē diuina. Sicut hi qreb. iuste acqsitis & adō
ecessis intēperant utunt. a regno celesti excludunt.
qd credendū ē de illis. qpurum & fraude aliqua alie
na rapientes. & meretricib. se iungentes. in his usq. ad
finē uite pseuerant. Hi ne credat qsq. qd dicit. ego
credo qr celū & terra transibt. uerba aut diuina non
transibt. nisi ut impleant sicut pdicta s. Hec qz pauca
exhortationis uerba ad clerū dicta ideo ex scissimo
euangliorum libro pferre curaui. qr talis liber clericis
pene omib. notissim ē. ut pot qsepius legit & au
ditur a beis. Possunt etiā studiosi quilibet clericorum ex
uaria scriptura tā ueteris quā noui testamti satis
instrui. & nsolū ex bonis s. etiā ex malis edificari.
Si enim. Vnde queso. ut & ea que iā pdiuli. & alia
his similia in libris sacris scripta intentione sūma le
gant. & que nobis s. facienda ex eorū lectione aliq
tenus inspiciant. Deinde exhortans & laicos neos ad
ulius scripture lectionē qr illis ignota ē adduco.

nullom ad sa
lutē traherent.
Patet g quia
tā p mala quā
p bona edifi
cari possum.
si ea ita ut
a dno ordi
nant pensan
Nā ut dn
amemus p
bona tribu
mur. s. ut
eū tuemur.
p mala ali
qua cōpellim

si econtra replicare uoluerint quantā malicam cain in frem suū egerit. p quib. peccatis
sodomite subuersi sint. qualit nabuchodonosor holoferniq. supbia extinta sit. quā uarius
modis murmurantes filii israel afflicti sint. qd heli sacerdotis filii peccantes perierint.
quom salomon sapientissim cecidert. quantāq. ruina absalon & duo iudices extra susannam

sint a clericis quedam pcotidianis experimentis cognitę
similitudines aperiant obsecro. Dicat ita q̃ eis. Ne peco
q̃d litteras nesciti excusationem aliqua coram dominos habere
credatis. intimam uobis quedam in quib. uelint in
libris cotidie legendo agnoscere potestis q̃d agere de
beatis. Sic & apes in uariis locis & uariis floribus mel
lis liquorem colligere solent. ita & uos colligere debe
tis cuilibet uirtutis dulcedinem. A alio enim colligen
da est humilitas. a alio karitas. a alio fides. a alio pa
tientia. a alio largitas. a alio castitas. a alio discre
tio. a alio elemosinarum studia pauperumq cura. a alio
alia quelibet uirtus. Que dum sic collecte scilicet uirtutes in uni hom
nis mente uenium. quasi in unum alucarium ex uariis
floribus excerpta mella egerunt. Non solum autem ex ho
minib. sed etiam a quib. libet creaturis q̃s cotidie uide
tis audituis. & de reb. q̃s aliq̃m sentitis mella uirtutum
colligere debetis. Nam fide que fundamentum est uirtutum
omnium primo colligere & ponere debetis in alucarium
cordis uestri. credentes scilicet dm omipotem ubiq est p
sente. & omnium que a nob gerunt. et etiam cogitant in
spectore. Hanc autem fidem hoc m colligere debetis. At
tendite q̃ insole q̃ eum uniuersum mundum splendore suo
circumdans inlustret. tam q creatura est. & omis creatu
ra nimis inferior est creatore. exinde instruci facile
potestis credere solem longe min splendere quam crea
tore. Nam sol dum taxat tantum potest splendere. qn

tum pmittit obstaculo ire t alicui rei. Creatoris ꝰ
splendor ē incomphensibilis & inuisibilis ei mun-
q oīa pterita psentia & futura, omnēq; creatura simul qsi uno ictu
oculi cōphendit. q etiā respicit sup filios hominū in
videat si ē intelligens aut requirens dm. Qui scilicet
splendor nīn toto cordis affectu credit agnosci po
test. eiq; luceis tanto qsq; capax erit. qnto in fide &
dilectione diplfecerit. ipsiusq; iustitie esuries atq; si
tis eiī accenderit. Vnde debis trib. in euangelio dīs
die. De fide qdē. oīa inqt possibilia s̄ credenti. De
dilectione autē. q diligit me. diligetur a patre meo. &
ego diligā eū. & manifestabo ei me ipsū. De esuriē ꝰ
ac siti. beati q esuriunt & sitiunt iustitiā. qm ipsi saturabun-
tur. Huic etiā simile qd cotidianis experimūtis col
ligere potestis. Quis enī agricola agriculturā exer
cerat. nīn aliqtenus pfectuosū sibi fore speret & credat.
Aut quom aliqd studiū potest exercere. nīn ceperit
amare. Aut qs sine tedio ipsū uietū corporalē cune
tis, uuentib. necessariū percipere ualet. nīn aliqua esuriē ac siti ad
hoc incitetur. Sed ne ipse somnus nīn cū delectamēto aliq
percipit. Cū q hec oīa ita corporaliter et secularis pertin
tima intentione adno. ut ea spūaliter imitari ua
leatis. pmo quidē ut ineū, recte credatis. deinde ut eū tota uirtute tota mte di
ligatis. postremo ut iugiter tentatis esuriē & sitiē
diuini uerbi. sine qua nemo ullā iusticiā potest
amare. Qui autē nīn amat iusticiā. anime illi salus

desperat. sic etiam corporis sei salus q cibi carnalis fastidium
patit. Nam dantur q spiritali uidelicet & corporali cibo dns
dicit. Non in solo pane uiuet homo, sed in omni uerbo qd pedit de ore di
Si q inmanes esuriem sitimq corporalem spiualem qq obtinue
ritis. nunquam a bona uoluntate uacabitis. colligentes in
star apium undiq alicui uirtutis & sapientie mel sic & de
immenso solis splendore. de quo interim disputam diuine p
sentie ministrat colligenda et dixim. Ergo quotiescumq
eundem solis splendorem tam immensum inspexeritis. mox re
miniscentes diuine psentie & scientie. toto mtis affectu
inuocate dnm. ut aliqd lumen cordib. uris infundere dig
netur. His, q dicis, de sole, qui licet un flos uideat. uariarum tam uir
tutum mella inde colligenda et iam audistis. audite etiam
qualit aliunde eadem mella deflorare debeatis. Neq enim
unquam desunt illa parata. illi flores unde possint colli
gi huimodi mella si tamen sint q colligant. Attendite
q n generalit in toti mundi ornatu. qm omia mutuo con
ueniant & repugnent. calida scilicet frigidis. frigida cali
dis. tempora diurna nocturnis. estiua hiemalib. dehinc
specialit in singula quoq. hoc e in ornatum celi & terre.
celi quidem psole & luna & stellas. terre u pauarios flores a
menos & herbas atq arbores & fruct unde gen humana
nu alimenta suscipit. pulchritudinem qq pciosor lapidum
picturas uarias tam in pallius quam in cetteris pciosis pannis
delectabilit intextas. uariosq colores quib efficiunt dul
ce camulenam chordarum atq organorum. nitore auri & ar-

genti·ceteriq· metalli·amenos decursus aquarū q̃ necessa
rius tā adnaues deferendas quā admolas p̄ parandas·mirā
aromatū fragrantiā·postremo etiā decoros hominū quo
rundā uultus·Cūq· hec oīa miro quodā & ineffabili orna
tu cōposita exterius pspexerius·attendite etiā quantū
ornatū interius id spūalit pspecta habeant·& qd nos
psignificationē ammoneant·Significant enī p̄cipua
quedā·unde uos magne uirtutis & sapientiē mella col
ligere ualetis·Denique omis ornatus & pulchritudo cre
turē que impsentiū nob famulat·hoc nos instruit·hoc
nos ammonet·ut attendamus q̃ si tēporalia bona tam
delectabilia usu t auditu ēsistunt·multo delectabiliora
& pulchriora ētna ēt pbant·Est & aliud qd intēporaliū
bonorū pulchritudine debem aduertere·Quō enī omis
homo pbandus ē in hac uita·utrū dm magis diligat
quā creaturā decorā·t ētna potū quā temporalia bona·
opponit ei iugit aliq̃ species decora & delectabilis t mu
lierē t uestiū t metallorū seu aliarū rerū·ut in eis tēptat
experimentū sui capiat·qualit scilicet dm timeat & di
ligat·Nemo q̃ppe certus ēt ualet qualis sit·n̄ in huiūmodi
tēptatione pbatus fuerit·Cui nimirū tu exemplū no
tissimū in uno q̃q· milite potestis agnoscere·Militis nāq·
cuilibet pietas & fortitudo n̄ agnoscit nisi in bello·Bel
lum q̃q· n̄ inēgre uocat ille conflict·quē iugit age
re debem contra diabolū salutis nrē inuidū·Ipse enī
n̄ cessat nos ad hoc illicere temptando·ut tēporalia

Ibi enī si oīa caute egerit·se ipsū muniens·aduersarios u cedens·t demū meri
to laudat·fortisq· miles pdicatur·.

bona magis quã ẽna diligam⁹. & in spẽ nram in cadu
cis solũmodo reb⁹ ponam⁹. Sed nos memores ẽnie unte
ad quã condti⁹ redẽpti & immutati sum⁹ debem⁹ resistere
illecebris & ẽcupiscentiis. quas in cordanra mittit. at
tendentes qd scriptũ ẽ. Post ẽcupiscentias tuas ñ eas. Et
iterũ alia scriptura indicat. q̃nta corona prẽptationis
pugnã pueniat diẽs. Beat⁹ uir q̃ sustinet tẽptationẽ. quõ cũ pbat⁹ fuerit accipiet coronã unte. Si q̃
hec duo que iã diximus. de pulchritudine tẽporaliũ
uisibiliũq⁹ rerũ intellegenda qualit⁹ scilicet pcã ẽ
sideranre debeam⁹ ẽnoꝝ bonoꝝ qualitatẽ qd q⁹ pean
dem tẽptandi sim⁹ utriũ dm̃ plus quã speciosa queq⁹
carnalia diligam⁹. si in quã hec utraq⁹ sedulo revoli
tis & tractatis. magnã uariarũ uirtutũ dulcedinẽ
omni corporali melle suauiorẽ colligere poteritis.
Ad hec etiã sciendũ & p spũali melle in uasculis cordiũ
uroꝝ recondendũ. q̃ quecũq⁹ mercatoris aduersitas.
t in ipsa humana natura habet⁹ ultras. ex hominũ p
morũ pũaricatione accidit. Postquã enim illi pceptũ
diuinũ contẽpsert⁹. mox & in semetipsis & in omni cre
tura sibimet ẽtraria habere meruert⁹. In semetipsis q
dẽ. q̃ illa honestissima beatq⁹ immortalitatis gta in q̃
& ipsi ẽdti s. & quã omis electi q̃ndoq⁹ recepturi sex
in honesta quedã uerecunde carnis indicia in se sen
serunt. unde & nudos se ẽ erubuert⁹. mercaturis ũ tot
aduersa. q̃t ipse s ẽtaturq⁹. Nulla q̃ppe inuenit

creatura · que peccanti homini paliq̃ nequeat obsistere
aduersa · S. hec omia ds omps maliquã utilitatẽ euertit ·
Aut enĩ castigat phet homines ut a prauitatib · suis euer
tant · sic sepe agt̃ p aeris intemperiẽ · p pestilentiã & famẽ ·
necñ palia flagella · aut in his occasionẽ dat vnicuiq · ut
habeat · unde qualitas eĩ pbet · sic sepe ẽtingit phos
q̃ diuitias & potentia abiuntt · seu in quarundã bes
tiarũ ferocitate demonstrat diaboli malitiã · ut in leo
ne & lupo · Nonne in cunctis aduersitatib · iã cõme
moratis utilitas magna habetur · Nũq̃d utile ñ erit ·
qd latentes ecclẽ hostes ideo accepta potestate pmit
tunt dominari · ut & hoc appareat quales ipsi sint ·
& alios p secutione sua uelut aurũ in fornace pbatos
efficiant · Nũq̃d utile ñ erit · qd hostis inuisibilis fero
citas & malicia paliq̃s bestias feroces demonstrat · Sicẽ
enĩ leo & lupus uisibiliter insidiant animaliũ gregib ·
ita & diabolus querens quẽ deuoret & ad pditionẽ tra
hat · inuisibiliter insidiat cunctis fidelib · Et quom uos
q̃ libros nesetis aliter malitiã diaboli inuisibilis agnosce
re possetis · ñ in aliq̃ creatura uisibili uobisq · cognita
doceremini · Talia q̃ de lemitor cunctor aduersitate
credentes · semper de dño ut scriptũ ẽ in bonitate · qtã
aduersa quã pspera cuncta p alicui utilitatis pieta
tis dispositione decernit fieri in mundo · Quecũq · ũ
uilitas humane naturẽ ex parentib · pmis accidit ·
in tantũ bonũ uersa ẽ a dño · ut omis supbie morb · q

hominib. instar angelice naturę posset oriri ex hac cōp
mertē. Deniq opus omne pcedens insinuat factori suo. q
m facere debeat sequens. Sic ad dō omptu angelice dignita
tis factura ex parte psuphia lapsa. ad phoc quasi qdā
figuli uas intram cadens fracta. ostendit alio m aliud uas
ce fingendū. n quasi ignaro tantę fracturę. s. ut nobis
nota fierent quę facta s. Ipse qppe pnoscens oma. an
te quā fiant. insinuat nob ex pcedentib. qualiter fictu
ra pensare debeam. Qd enim angelos qsdā hominesp
mos cadere pmisit. ad cautelā nri fecit. ut phoc nos
instructi. nihil de nob psumam. fecit q ds in homine
lapso. sicē aliqs pruissim medicus facere solet in egroto.
Si enim languoris ei qualitatē agnoscens sperat eū pos
se sanari. suscipit eū sanandū. Tunc si infirmitas exigit
imponit ei emplastra materia quadā uilissima mūdū
effecta. adeo ut animaliū t auiū stercore misceant. car
nibus qq. canū t uulturū seu serpentiū agant. Pretera
si opus ē adustionē medicus adhibit. Tale autem medica
men quāuis ad sanitatē carnis sic hi q expuis testant
utilissimū sentiat. causa tam fetoris ac uilitatis sue c
tegit. Quo etiā nos mystice instruim. ut omnē uilita
tem qua circūdati sum similit ctegam. ac noma utilia
estant honesta. Vtrūq q medicam corporale emplas
tri uidelicet ac adustionis quāuis uilissimū uideatur.
magnū tam in se habet argumentū spūalis medici
ne. unde necessaria imitando moralitatis mella col

uigere potestis. Nihil enim ut ait scriptura mirum fit sine cau
sa. Atque naturaliter uidentur uilia esse ex significatione
preciosa. Nam si per sordidum et fetidum medicamen corpora sanantur.
nec qualitas medicaminis sed sanitas exinde proceden pen
satur: cur mirum et incongruum uideatur. si dns omnipotens
omnium futurorum medicus et saluator omnium in se cre
dentium simile aliquid in egrotis animabus fecerit. sanans eas
et potius pueriliter languore. ut quidam sapientes
medici agunt cum aliquo ignobili antidoto. Quod tamen nos de
cet erigere. sicut primi parentes legum fecisse. quando se
nudos et erubuerunt. nec et nos effusione et editori nro quo
phuimodi uilitate humiliare nos decreuit uideamur
iniuriam facere. et secreta cogitatione cum phoc incusa
re. quod nos potentia sua magis quam ex iustitia tam uiles
fieri permiserit. Talia autem dum cogitare. et aliquem etia
cum superbire. quoque quod enim illud est quod et parentes primos
peccare permisit. et nos peorum praeuaricationem uilitate
aliqua circumdedit. hoc totum pro salutis nre causa feciss
se credendum est. Et licet in hoc diuine sapientie profun
ditas nequeat penitus inuestigari. querenda tamen aliqua
uisibilium rerum argumenta. quib. eidem diuine sapientie
intellectus nr. doceat concordare. Vnde et ea que iam dixi
mus deuilissimo genere medendi. in argumentum sup
simus huius rei. Si enim ex medicina uili potest acquiri
ulla sanitas corporalis. credenda est etiam eodem modo
peuenire sanitas spualis. Omnis namque decor carnalis

facile humana corda allicit ad dationē. s. militas repmit
ad humilitatē. locoq placuit dō. ut hominē q̄ in maxi
mū superbie languorē ex cōditionis sue decore incurrit.
imposita sibi causa remedii aliq̄ militate p ducere ad
humilitatis sanitatē. Sanitas q̄ppe spūalis n̄ nisi re
medio acquirit humilitatis. humilitas aut humana
n̄ obtinet. n̄ cōtritione aliqua. Exquib. omnib. apte
potestis intellegere. q ut scriptū ē. fidelis dn̄s in omni
bus uerbis suis. & sē in omnib. operib. suis. q tali b. re
mediis superbiā humanā p̄uidit et repmendā. quiq
remedia spūalia que multis s incognita. ex corpora
lib. figuris & exemplis que omnib. pene s nota, et que
renda. Sed satis hinc dictū. iā pgrediam & ultra. ad ea
scilicet que p hec pxime dicenda pposuim. Illud em
pposit ordo exigit. ut iā dicam uob qd significet
varietas tēporū que aliquando ē grua s ad quelibet
operanda ut uer: estas autūn. nunc ū mē grua ut
hiemps. Tria nāq pora in quib. facilius operari pos
sum. significat p̄sentis uite temp ad obtinendā ue
niā concessū. De quo & apls dic. Ecce n temp accep
tabile. ecce n dies salutis. Hiemps aut que maxime
inepta ē ad operandū. significat extremi iudicii tēp.
q nulla fructuose penitentie opera exercere posse. Un
de & dn̄s in euangelio admonet dicēs. Orate. ne fuga
uā fiat hyeme t sabbato. Quasi diceret. Estote semp
sollicti ne cessū temp uenie pdentes. t cū nullus

locuſē uenit tā frustra quaeratis. Unde ꝗq ſenſū alibi ap
tius pferit dies. Vigilate ꝗ omī tēpore. orantes ut digni
habeamini fugere quę uentura ſunt uobis. Qui eidē temporis
curā adhibenda eſaias ppha āmonet dies. Quaerite dm
dū inueniri poteſt. inuocate eū dū ppe ē. Quaſi enim
peccul abeſt. cū nullū peccatoris pces exaudit. Sabba
tum autē qd addit tū ē hiemi. qr apud iudeos feſtiuus
ē dies q̄ homines quī maxime gaudere ſolent. ſigni
ficat ocium qd libet inutile. t tempꝰ inēgrue lētitię.
Quā obrē qd dns ammonuit ne in ſabbato fuga nra fiat. docet ne impſen
tiſuite delicius positi. futura gaudia pponamus. Quia
ꝗ audiſtis phiemē quib. dā laborib. inēgrua extremi
iudicii tempꝰ pſignari. adtendite qd m̄ faciendū ſit
uobis. dū bene poſſitis. a lūmī uitę habetis. Neq enī
uobis excuſatio reſtat ulla plitterarū ignorantia. cū
in hiemę notiſſima legere ualeatis quę ſuob faciendā.
Deinde ū dicendū. qd cotidiani eſus neceſſitas uob in
nuat agendū. Undiq enī illos flores habetis. ex quib.
alicui edificationis mel colligere ualetis. Qd ꝗ cogi
mur corp cotidie reficere. ut robuſtiores ſimus ad quę
q corporalia ſtudia. ſignificat nob cotidie opus ē
refici cibo ſpīali id doctrina celesti. ne deficiam
in labore quē iugī ſuſtinere debem̄ ex pſeruatione
diuina. ex ppeccatoꝝ nroꝝ indulgentia. Niſi enī ds
omp̄s cū refectione carnali ſpīalē uellet ſignifica
ri. decreuiſſet utiq impſenti uita idem fore qd ex in

Nt ꝗ ſabbatū dies extrema ē in ebdomada. phoc ammonem̄ ne in extremis ſolum ſ pri mala ōra fugiam̄.

futura. Ibinaq; mueniet nullus q corporalis cibi refec
tione pascat. Adhuc dicendu restat qd copia & penu
ria substantie corporalis minuat. Na putaq; magna &
necessaria cunctis doctrina monstrat. Et copia quide
edocet. q sic ipsa leticia uite psentis auget. sollicitudi
nem minuit. ita & spirales diuicie id uirtutes anime omne fu
ture calamitatis & miserie sollicitudine minuunt. et
neq; beatitudinis augent gaudia. Penuria u hoc indi
cat. q sic ipsa patientib. ea merore ingerit multiplice.
vt potest q ignorant unde sibi victu queant sine q
uiuere nequeunt. ita spalis uite dampna etne dapna
tionis pfigurant lamta. Cu g uob offis km mi uarius mo
dis dictu sit qualit sine litteris religiose uite tramite
exquirere. & inca incedere ualeatis. adtendite uigit
adsingula que ia dixim. & ea incordib. uris sedula
tractate cura. Vt aut ea facilius recolatis & tenacius
inhertant cordib. uris. libet ipsa breuit repetere. Inp
mis naq dixim uobis. quom studia apiu imitari de
beatis. colligentes exuarius hominib. t rebus uelut
exflorib. dulcedine uirtutu. deinde qd inm sus solis
splendor significet. deinde dixim detrifaria intelle
gentia in reb. uisibilib. retinenda. Prima q de e. que
ex teporaliu bonor pulchritudine docet nos esidera
re qua speciosa sint etna bona. secta insinuat ex
ead pulchritudine pbandos et homines utru dm
diligant plusqua terrena quelibet. tcia indicat.

qd certature totius aduersitas· ipsaq· humane naturę
utilitas ex hominū primoq; p̄uaricatione euenerit· sed can
de aduersitatē & utilitatē ds̄ aliquā utilitatē hominis
euenerit· Deinde etiā qd hiemale tēp' ad opera quedā
inept̄· & qd cotidiani eius necessitas· qdq; copia & pe
nuria corporalis substantię significent plurimū· Quę
nimirū omia q; ex cotidiani experimētis posse uob ē
notissima· attendite iugit̄ quantā edificationē ex in
de possitis capere· imitantes scilicet opus apiū in col
lectione uirtutū· Iam enī nulla excusatio remanet uo
bis plitterarū ignorantia· q̄ndoq; de mbis reb· q̄s coti
die uidetis audiuis aliq̄m sentis diuine religionis
noticiā uel ud in libris agnoscere ualetis· Hęc quidem
monita ad laicos specialit̄ dicta sint· Deinde ū tā cle
ricos quā laicos āmonens p̄cor· ut attendentes ē tanta
aeris intēperiem· quę peccatis nīis exigentib· ita pan
nos iā multos imminebat· ut aut immensū frigus· aut
immēsa pluuia· aut intēperata siccitas fruct̄ ūr corrū
pens famē miserandā efficerent· atq; formidantes ne
corrupta iniq̄tate ūra necessaria alimēta penit̄ de
negent· et aliq̄s homines absorbeat· sic inquib· dā lo
cis p dolor· nouit̄ euenisse dr· abstineant se aliq̄tē
a solita auaritia & rapina necn lasciuia· multiplicib·
q; nugis quasi stolidissimi quida ab exteris nationib·
in has regiones insolitā rasurā & monstruosū uestitū de
tulerē· Nisi g huīmodi stultitia relinquat· nī solū in

cos q̃ facium · s· etiã qui ẽ sentiunt diuinũ iudicat ·

ITEM SERMO METRICUS · AD CLERICOS SPECIALIT̃ DICTUS ·

O frẽs cari doctores atq· magistri · Vuolo uerba referre;
Ecclẕ seõ subclerj ẽditione · Respicor audire que iã
Cumppe sit tempꝰ quo mundus erit ruituꝰ ·
Vos q̃ diligitis uite pmissa pennis · fiã possideatis amando;
Fortes athlete sursũ spẕ mentis habete · Neqd in hoc mundo
Restat enĩ uobis fruct patrie melioris ·
Si modo sinceri studeatis rite mereri;
Adquã querendam p̃sentem spernite uitam ·
Ysibus exceptis pquos illuc ppetis ·
Quib· interta foueantur corpora uita;
Non uos seducat · si census copia habundat;
Si sunt diuite · peas nolite perire;
Nã dꝰ has tribuens meis interroqat omis ·
Qui suelit indonis potius constare fidelis;
Non alias illi subiqunt commoda mundi ·
Quãuis pplures cupiant nunc ẽ potentes ·
Scilicet interim magis ad conuiuia seeli ·
Quã curis animẕ cõmissis suppeditare;
Vos autẽ frẽs que mundi sunt fugientes ·
Querite uãrum ẽstimẕ ópes animarũ;
Nam qd honor grandis sit tantũ pondus honoris ·
Quid pdest tandẽ · si mundũ sumitis omnẽ ·
Post eius casũ sine fine pati cruciatum ·
Ergo attendendũ nobis ẽ atq· timendum ·

Ne plebs indocta peat perimina nra;
Nos a'enim doctis placent dogmata legis.
Vt bene uiuendi reliqs exempla damus.
Et si res poscerent · occasio queq· ueniret.
Pro fidei socius etiā morte patemur.
Labimur in primis c̄ gressib· impietatis.
Tamquā nil nisi contra uires inimici.
Et qd adhuc grauis mirabiliusq· uidetur.
Non solū fugim̄ quo p̄ cipiū fore murus.
Sed q̄q· cōmissa lacerantes more luporū.
Quedā uastam̄ · quedā male destruemus;
Nam quib· ut patris debeem̄ dare victu.
Si uis ulla loeit casus poscerent anni.
His ut raptores eruddit aduentes.
Illa asportam̄ qd erit miserabile dictu.
Que pietas aliena dedit pnomine xpi;
Cum peccatores male facta sui metuentes.
Ad nos puenit causa fugient capiende.
His aut terribilis plusquā res poscat ocusus.
Seu plusquā liceat clementes inuenemur.
Vel dedignantes sup his deceruere quicquā.
Iusta cautela tantum cōmittimus illis.
Quos scelerorū socios existere scimus.
Nos q̄a c̄stricti sub sollicitudine mundi.
Officioq· ducis fungentes aut uice regis.
Cōmisse plebis curā pensare nequimus;

Indignũq foret tam claros tamq potentes
Degeneri turbe nos ipsos suppeditare;
Sunt alii plures quis cũeniat labor iste.
Vt uulgus doceant. & ut exemplis bene psint,
Nos mundi peccis nos estat adocia natos.
Ut q canũ uoluerũ sectem ludicra tantum.
Sed quecũq placent his dediti potiamur;
Nã uitę hui opes quert illos seniores.
Qui supra dictis studeant insistere ludis.
Nec fuerit luxus qd mundi postulat usus;
Hęc sin dictu tam affirmamur metu.
Sic & ipse pbat mos cleri cotidianus;
Est & adhuc uicii reliqs cõpar referendũ;
Cuis enĩ crimen qsperatur qd habere.
Causa manet nob eidem rebus abuti;
Tunc raptis rebus miserũ ñ corrigit ullus.
Vt p cõmissis aliquiten hic reparatus.
Possit ppetue flamas euadere pene;
Sed quis tã doctus p singula curreret posset
Inquib auctores scelerũ conuincim et.
Nos q plus alis diuina negocia scimus.
Dum m nr honor celebris habeatur morbe.
Et uariis pompis rutilantes efficiamur.
Nil manet illesũ pnos ut cũq patratum.
Aut male poscendo seu qd peius rapiendo.
Aut psuadendo que constant nexia valde;
Qui complere nequit dapnu:t mente parabit;

Sic fuga doctorū necis extat causa sequentū.
Nec grauior pestis cū pastor erit gregis hostis;
Nā nimis audacē dum clerus abutitur orbe.
Quid tunc indocti possunt aliē meditari.
Ni parē cuncti puersa licere rentur.
Iam merito flemus qui talia corda tenemus.
Immo diesuenient si nō purgamur inistis.
Quāuis nunc risus nos occupet immoderatis.
Cum dolor eternus circūuallat cruciandos;
Quid plus iudeis agimus bene t phariseis.
Quos foris albatos legimus sed pectore fedos.
Dum tantū lingua uolumus cōplere statuta.
Vt mihi fert animus peiores heu sumus illis;
Deniq si quicquā pter legalia scirent.
Hi fortasse minus tam grande nefas sequerentur;
At nos in libris nō solum crimen eorum.
Sed quoq multorū cernentes gesta aliorum.
Quedam cōposita puindicta reprobrorum.
Quedā pbrauio sperando dicta piorum.
Scire quidē transacta uelut pēsentia quimus.
Nec tamen aparib uicius cessare timemus;
Hos execramur qd tam puersa studebant.
Non attendentes qa nos idē tenet error.
Qui pcepta dī labiis tantū ueneramur;
Ipsi nāq dm tamquā nos ore colebant.
At testante dō pisaiē dicta pphaē.

Quę parit xre iudeis postra dixit;
Hęc plebs me labis colit. cor de ē pcul ame;
Sepe quidē loquim̄ de sca relligione.
Et cū magnificis phibemus celica uerbis.
Pondera ponentes grauia in humeros aliorū.
Quę nec cū digito uolum̄ ētingere nro.
Ceu dno cura ñ sit ptalibus ulla.
Ac nos peccantes solita ñ arguit ira;
Eligite q̄ locū q̄ conueniatis inunum.
Vos quib. ē licitū nec ñ ēcessa potestas.
Subpastorali cura conuertere mundum.
Vt cum sit tmp̄ uenię mores renouemus.
Et sicut pnos primū frigescere cępit.
Sic nunc a nobis rtalescit amor pietatis;
Nam uarios casus quos pfert hic modo mundus.
Arbitror ex nris prss contingere culpis.
Qui p subjectus curę nulla ratione metes. Illos exemplis laetam in infima prauis. Sic q̄ totus corruptę undiq. mundus pgnum.
Cum cleri officiu sectatur opus laicorum.
Et parit laici statuunt̄ moribus cleri;
Sed dispar longe peccatū constat utrumq;
Deniq. plus peccant qui plura sciendo pbabant.
Cuiq. datur multū. quere ab hoc q̄q. multū.

Ac negligens tep̄ fuerit sine fine neglect.
Qd sibi q̄sq. legit Hoc habiturus erit.
Nā sermone breui ēcludit hic modo eum.
Pes uita bonis. Mors sine fine malis.
Hęc pensate uiri. libeat uirtute potiri.
Ne mortis turbo vos capiat subito.

VERSVS DE DIE IVDICII.

O uos xpicole q ia remanetis in orbe.
Du bene possitis fugite de uitiis.
Nam ualet hic multa estans oratio usta.
Quam tunc pnihilo Preferet omnis homo.
Cum suprema dies actus reseruauerit omis.
Et ds omipsi De superis uenienis
Iustos in dextra sed puos parte sinistra.
Pastor ut extredis Dissociabit oues.
Talib, intentu uerbis animo sapienti.
Semp tractate Quod gen estis ade.
Presens uita breuissi erit uentura pennis.
Nepe beatus homo Despicit apta modo.
Edificat mores. ad uetos tendit honores.
Nam qd mundus amat. Hoc uelut umbra labat.
Si nos ex uariis cognoscem ultima signis.
Hinc min incauti Turbine iudicii.
Et in occursu teneam pectora sursum.
Vt dnis uenien Inueniat uigiles.
Nam sol & luna pallescent lege sub una.
Rebus abhinc finis Ceperit ee cinis.
Denique nil restat in qd spes ultima pstat.
Qd mortale fuit Hoc moriendo ruit.
At anime meritu mercedis percipit usu.
Sic quondam Lenis Piciusq nimis.
At tunc district uenier nimiuq uerendus.
Tunc qq monstrabit Winera que subiit.

Que transfixerit ut fert scriptura uidebis.
Reddentes planctu. Pdolor inuacuu.
Cu infixa eius sit spes causa salutis.
Si qs error amat Hosce salus repbat.
Porro dies ille coplebit uata sybille.
Atq; ppharum Cōpbat indicium.
Cordis & archana fiet hoc tepore Iplana.
Illic fero gemet. Que m risi habet.
Ille dies mire puis aduenerit ire.
Quos reparare m Nulla ualet ratio.
Si qsi securi sectantes comoda mundi.
Nec curant animas Edificare suas.
Illic causa grauis qua n incredulus iudicis.
O miser imprudens. Pessima quoq; geres.
Nolis siue uelis. hoc iudicium patieris.
Testis & ipse tibi Discutiendis ibi.
Tunc q linques inuit carnis amores.
Nil mercedis habens His qa n frueris.
Si magis etnu p talib, ibis in igne.
Quo dolor ah & ue Sep erit sine spe.
O nimiu miseri sentire locu miserendu.
Et uel adhuc uob Pareite ia miseris.
Ecce parata salus. en acceptabile tepus.
Querite fautore. Poscite pacis opem.
Currite du qris & uite lum habetis.
Du manet tepus Ne neglegat opus. ꝛc

SERMO IN NATE APTORUM

Cum igit omis scoꝝ martyrū & confessoꝝ chori in
toto sint orbe tarū iure uenerandi. uenerationē tam
maiore dignos ee aptos credim. q̃ adnō nro ihu xpo
primū electi. corporali ipsius psentia meruert potiri.
Ipsi & enī nsolū ideo pncipes ecclarū credunt. quia eis
pmit dni pcepta docendo & scribendo q̃si fundatores
inhoc mundo instituert. s, etiā exhoc quō in die iudi
cii iudices pmi erunt. sic ipse dnis testat ad eos dices.
Am̄ am̄ dico uob q̃d uos q̃ secuti estis me in regenera
tione cū sederit filius hominis in sede maiestatis sue.
sedebitis & uos sup sedes. xii. iudicantes. xii. trib, isrt.
Ite alio loco loquit ad illos dicens. Ego dispono uob
sic disposuit m̄i pat mis regnū. ut edatis & bibatis
sup mensā meā. & sedeatis sup thronos iudicantes
xii. trib, isrt. Sed & hoc uenerationē maxima sunt
amplectendi. q̃d ligandi soluendiq; peccata homnū
potestas quę licet aliis seis partū concessa credat.
ipsis tam aptis sup omis speciali attributa indet.
ita dno dicente. Am̄ dico uob. quecūq; alligaueri
tis sup terrā. erunt ligata & in celis. & quecumq;
solueritis sup terrā. erunt soluta & in celis. Prete
hęc q̃ quę iā diximus uniuersis. xii. xpi disceptis co
munit dicta. quedā nsolū in euangelio uerū etiā in
actib, aplorū & in ecclasticis sparsim hystoris scrip
ta ualent reperiri. quę singulis quib, q; eoꝝ psonis

euenijunt. Quę omnia probant gratiam specialem uirtutum
apostolos habuisse. & in eis quamaxime impletum esse quod
saluator nr ad illos legitur dixisse. Amen dico uobis. qui
credit in me opera quę ego facio & ipse faciet. &
maiora horum faciet. Nam ut ceteras beati petri principis
apostolorum miracula taceam. hoc unum sufficiat proferre. quod in plateis ponebantur infirmi. ut aduenientes ipso saltem pumbra illi obumbrarentur. & ab infirmitatib, suis liberarentur. Quod quia de dno nro
nusquam legitur factum. iuxta eius pmissum in se ueracit
credens beat' scilicet petrus fecit maius quam xpc
miraculum. Cui rogo tale aliquid in discipulo reseruit.
Idem u quod de uno apto diximus. de ceteris & si non
omnia eorum facta legerimus. in aliquo esse miraculo credi
mus. Quamuis enim cunctis in sese credentib, multa
dona dederit. specialia tamen aptis quos ipse corpo
ralit instruxerat cessit. Idcirco aut qr minime
de omnib, discipulis uirtutes speciales replicare po
terimus. aliqua eorum memorię nrę tradita in eorum
dem sollemnia & laudes quas pceteris celebrari debe
re arbitramur proferimus. Post petrum paulus meri
to primum replicandus. Qui licet in. xii. aptorum
a ihu xpo corporalit electorum numero nisit deputat. pquali tamen merito psupna uocatione & doc
trina mirabile int aptica esortia & uocabula estat
assumptus. Et hoc maxime pptea probari uidetur.

quia eodē tēpore q̄ beat̄ petrus pdicare cepit & ipse pdicator
fact̄ die unū & eundē locū passionis cū illo habere me
rebat̄. Intantū aut idem beat̄ paulus uirtutum
sublimitate specialiū supgressus ē homines pene
uniuersos. ut exabundantia & sapientia pdicati
onis doctor & magister plurimarū appellaret̄
gentiū. necn̄ ppt̄ uitę puritatē in carne adhuc po
sit̄ usq; ad tertiū raperet̄ cęlū. Exin ad andream
speciali laude migrem̄. qui & german̄ petri. &
una cū illo a saluatore nro meruit ita uocari.
Venite post me. faciā uos fieri piscatores hominū.
Quā scilicet piscationē tanto ualentior & pruden
tior postmodū expleuit. q̄nto ad hanc a magistro
omniū pdestinat̄ extitit. Nā sic hystorię pdunt fi
deles maximā ppli multitudinē in achaia puin
cia dnō pdicationis suę retib; acq̄siuit. & in hac
ipse ad ultimū moriendo crucis patibulū susti
nuit. Qd̄ tam̄ ideo subiunxim̄. ut in illo aliqd̄
grē priuilegiū ostenderem̄. Magnū nāq; fuit.
qd̄ xpō p crucis mortē coęquari meruit. Inde
prior iacob; nob ē laude colendus. iohis scilicet
euangelistę german̄. utriq; ū de Zebedeo patre
genitū. & ad nō post beatū petrū andreāq; frēm
ēi primū parit electū. Pręterea sic in euangelio
refert̄ postquā mat̄ eorundē ad ihm ueniens
postulauit. ut un̄ ad dexterā & ali ad sinistrā

illi sederet. eisq; adnō respondebat. nescitis quid
petatis. subiunx introgans ambos. Potestis bibere
calicē quē ego bibiturus sū. Cūq; responderent
possum. audierunt pun. Calicē meū bibetis.
In q calicis poculo. qd passionis dominicē intel
legit imitatio. istū de q loquim iacobū credim
ingens habuisse meritu priuilegiū. q ipse prim
aptoz consūmauit martyrii triumphū. Post hunc
ex numero. s. n meritis minor ullo fr ipsis iohs
uirgo dī elect & euangelista maxim nob ē lau
dandus. quē tanta karismata uirtutū specialit
reddunt redimitū. ut humanē rationis facultā
tē arbitrem nil posse pmere eo dignū. Verūta
men q de speciali uirtutū suarū puilegio digne
loqui nequim. n ideo miracula ei prsus tacenda
existimam. Ipse enī nr defect. forsitan laudis ei
extat magnitudo. O quā uenerandū erit. qd a
dno specialit dilect. qd in cena recubuit supp pect
ei. qdq; dns in cruce iā moriturus huic uirgini ma
trē suā uirginē scilicet ppetuā cōmendauerit.
Quis etiā uenerari n decernat in illo. qd cū in path
mos insulā eet relegat. secreta celi & uisu pene
trare. & p literas mundo meruit reserare. Acce
dit quoq; huic n impar puilegiū. qd ab asie pa
trib; scis oli efflagitat. p diuini uerbi euange
liū erūpentes sub tēpore illo dolos omis repssit

hereticor. Hic g consumato uite psentis tepore
uiuens introisse dr tumulu. & in eo n moriendo
s, qsi dormiendo posit die clausisse ultimum.
Si cuiqua placeat. hec secu singula uoluat. & t
discptis cognoscet pstita solis. Continet & thoms
speciales forte coronas. quia cu manib, ppriis
carne uera & uulnera dni nri post resurrectione
sua tangens. a fidelib, cunctis expulit morbos
infidelitatis. Alia adhuc iacobus parit estat uene
randus. ille uidelicet que sacra scriptura & iustu
ppt uite puritate & dni frem nominat ob carnis
ppinqtate. Filius g dr sororis sce marie uirginis.
Hic g pter supdicta saluatoris nri esanguinitate
in qua satis magnu & speciale decus possedit. in
tanta meritor excellentia a matris utero excre
uit. ut neq uinu & sicera biberet. nec animaliu
carnes solitas comederet. & oleo n ungeret nec
balneis uteret. S, neq matheus de theloneo reuo
cat donis uirtutu caret specialib,. q ipsu etia
uocante dnm mox in dom suc hospicio pascere
meruit. necn du ex publicano fact e euangelista
spe cuersionis maxima credentib, cunctis pbuit.
Lucas & marcus ipsi quoq, sunt opulenti. & insig
nes descriptione euangelii. quauis extra duode
nos referant ee discptos. Verutam eo plus uene
randi. q p di puidentia ueritatis testes agnoscun
deputati. Et tu forte pia quesit see machia. quo scilicet magnu sertatis etunes

priuilegiū; De quatuor reliq̄ſ qui cōſtant ex duodenis
aplis. philippo videlicet cui in euangelio memoria
agit̄. cuiq, ſollēnitas cū iacobo inferiore colitur.
necn̄ de bartholomeo q̄ in india missus dr̄ ulteri
orē. ſed & de ſymone & iuda q̄ cognominatus ē
tatheus pxime ſup̄dicti iacobi fr̄. quoz festa q̄q,
celebram̄ parit̄. de his inquā licet indigni ſimus
aliqua uirtutū ſuarū miracula cognoſcere p̄ter ip
ſoz paſſiones cū ſcis ceteris aliquatenus comunes. ue
neratione tam̄ speciali omis n̄ ſolū. xii. diſcipulos.
ſed & alios ſeptuaginta duos, ideo laudare ſimul & uene
rari debem̄. q̄ eosdē electione ac doctrina ſua
ſaluator nr̄ p̄cunctis hominib, illuſtrare ē dignat̄.
Quanto enī min̄ decent̄ ipſū ueneraṙi poſſum̄ qui
ſup̄ omis & in omnib, ē tot̄. tanto magis in ſcōrū
illi & p̄cipue aptoz laudib, ac ſollēnis uigilant̄
inſiſtam̄. ut p eoz intercessiones remiſſionē pecca
toz meream̄ ēſequi. & aduerſis q̄ ia instant
piculis animę corporiſq, liberari. Nā cū m̄ maio
res quā tēporib, p̄cedentib, inſidias nob inmit
tat hoſtis neq̄ſſim̄. q̄d remediū ēctra ſufficiens
inuenire ualem̄. n̄ ut etiā noſ p̄cipuoz ſubſidia
intercessoz queram̄ & inuocem̄. Hoſtis enī magnus
ualida fit cede ſubact̄. Quapp̄ fr̄s & patres km̄
celebrantes natalicia quoz cūq, xp̄i aptoz. imite
mur aliquatenus doctrinā necn̄ uirtutes eoz. ut

& ipsi nos apsentis uite piculis defendant.
& in futuro tremendoq; examine ubi iudices fi
ent amalis segregatos in bonoq; parte collocaṛ
i decernant. pstante dnō nrō ihu xpō qui cv
patre & spū scō regnat in extremū sine casu tē
poris euum.

Cplogus libelli sequentis

Cum nup illa que dicunt senece, puerbia p alfabeti ordinē distincta legisse. primo quidē mirabar tantā cuiquā infidelium prudentiā inēē potuisse. quanta in quib, dā eorundē puerbiorum dictis reperit. deinde n parū incitabar adhoc ut eū aliquo simili studio imitarer: colligendo scilicet tā ex sēlarib, quā ex sacris literis. tū etiā ex nris puerbia aliqua ad edificationē fidelium ēgrua. Si enī idem seneca nullam fidē t spē p eterna uita obtinenda habens. s tantūm inhuī uitā moribus honestis delectatus studuit & se corrigere. & alios ad correctionē instruere. quanto magis ego q̄ credo dm ubiq; eē psente. eternāq; uitā diligentib, se pmittente. quiq; scio omnib, dictū. q̄ audit dicat uenī. & clama ne cesses. & annuncia ppto meo scelera eor. & iuxta euangelicā parabolā alii quide. v. talenta ad usuram data. alii ū duo. alii aut unū. patrefamilias dicente. negocia mini du uenio. aliq̄s p̄cessa scientie dona ad edificationē trahere debeo. Et quā iocundū ac suaue uideri debet unicuiq. ut aliq̄ sententie breuissime uerbula p quē ēndari ualeat in mte memoriaq; sua iugit teneat. q̄ndoq̄dē sceleratū latronē paucis uerbis dnō supplican

Am. 536. et Beda. opuscula spuria.

tē & dicentē · memto mei dne dū ueneris in
regnū tuū · scam omniū uenia peccatoꝝ suoꝝ im
petrasse · Quē rogo intellegentie domū ado posty
lantē edocere ñ potest qualit hoc obtineat · si
illū uersiculū sepi secū ruminat · intellect bon
omnib, facientib, eū · Certe si tantūm sensū eorun
dē uerboꝝ sciat · ueritatēq · in his ēe credat · suffi
cere ei possunt ad salutē · Docent nāq · illū · qꝫ si
id bonū qd ia intellegit faciat · amplior ei in
tellect ueniat · Ñne huimodi doctrina & pmis
sio amplectenda ē omnim · Similis qq · doctri
na potest inueniri in multis sententiis qs hic
posui · S, pdictā sententiolā in hoc plogo ideo
exposui · ut lectoris animū adleg enda ñ solū
ista quę hic collegi · s, etiā ad omā sacrę scriptu
re dicta incitarem · Nulli enī ad salutē pficit
qd sacra uerba sine cordis intentione audit
legit · Unde & dnis nr in euangelio auditores
suos sepius ammonet dicens · Qui habet aures
audiendi audiat · Acsi diceret · Qui habet uo
luntatē & intentionē illā ut pceptus diuinis
obediens bona quę intellegit faciat · docentē
me audiat · Alioqn nihil ei pdest uerba mea
audire · Puerbioꝝ aut hic collectoꝝ dictis paruv
li qlibet scolastica si ita cuiquā placeat possuꝫ
apte instrui · post lectionē psalterii · Suꝫ enī

multo breuioris & planioris sententie. quā
illa fabulosa auiani dicta·s, & utliora quā
quedā catonis uerba·que utraq; omis pene ma
gistri legere solent ad prima pueroz documē
ta·ñ attendentes quia tā paruulis quā senioribz
xpi fidelibz sacra potius quā gentilia rudimēta
primitus sint exhibenda·ut in his aliqtenus in
structi·postea sctares litteras arti grāmatice c̄
gruas securius discant·Nā licet paruuli min̄
idonei sint discernere int̄ bonū & malū·facili
tam̄ & tenacius eis inherere solet malū quam
bonū·Ideoq; q̄ studiosi ee uelint p bono instru
endoz paruuloz exitu·studeant etiā aliqd p
bono eoz introitu discendi initio·sciantq; q;
difficillimū ē homini recedere a malo·quod
usu comphendit diuturno·Preterea attenden
dū ē·q; cū ds pspiciat sup filios hominū·ut uī
deat si ē intellegens aut reqrens dm̄·cernit
etiā que sit cura t intentio magistroz in doc
trina discptoz·utrū eos doceant p appetenda
& obtinenda gta sctari·an p spūali·Hec uos
discpli·paritq; notate magistri·hec rogo deuo
te pueri & iuuenes legitote.

Incipit libellus Puerbiorū.

Adiutoriū nrm̄ in nomine dni·q; fec̄ celū ⁊ terrā·
Alleuat dnis omis q; corruunt·& erig̃ omis elisos.

Apud dnm gressus hominis dirigent. & uia ei uolet.
Apud dnm mia. & copiosa apud eu redemptio.
Appehendite disciplina ne qndo irascat dns. & pe
atus de uia iusta. Q peccauerit. ipsa morietur.
Arta & angusta uia e que duc ad uita. Anima que
Anima iusti sedes e sapientie. pdet illos. Q impii.
Auersio paruulos intficiet eos. & psperitas stultos
Argentu electu lingua iusti. Abhominatio e dno uia
Audiens sapiens sapientior erit. Aduora te ne quesieris.
Ambulans recto iunere & timens dm despicit ab
eo q infami gradit uia. Amicus stultos efficiet simlis.
Auarus n implet pecunia. & q amat diuitias. fruct
n capiet ex eis. ppara animam tuam ad teptatione.
Accedens ad seruitute di sta in iusticia & timore. &
Ante ruina exaltat cor. & ante gtam humiliat.
Alt alteri onera portate. & sic adimplet lege xpi.
Animalis homo n percipit ea que sunt spis di.
Ardentes diaboli sagitte. ieuniis & uigiliarum fri
gore s restinguende. Amor di nuqua e ociosus.
Abel ee renuit. que cain malicia n exercet.
Alia pcussio e q peccator qlibet corrigit. alia q
condenat. Q bores. Amicus in necessitate pbatur.
Ad magna gaudia puenire n potest. n p magnos la
Alia sunt curis. alia excordia. alia puerilis. Aliud p secreto illius.
Arrogantia que diuites in opib, extollit. eade diuites
in uerbis id dialecticos sepissime subuertit.
Ardua scientie dona humilitate indigent maxima.
Aurum difficile e in luto querere.

Ardor corporū frigidioribus, ubi ſe ꝛēperandus ē.
Arduū ē iter caſtitatis. ſ. magna ſ ei pmia.
A qua nob in uinū uertit. q̄ndo ſacra hyſtoria in ſpūalē nob intellegentiā cōmutat.
Ante cūuerſionē pcedit turba peccatoꝝ. poſt conuerſionē ū ſequit turba temptationū.
Apud homines cor ex uerbis. apud dm ū uerba penſant ex corde. Amare ē filioꝝ. timere ē ſeruoꝝ.
Agnū quocūq; ierit ſequi. ſpecialit ēgruit uirginib.
Attendentib. ēcēſſa diuinę pietatis dona. iugit ſuccedunt alia. Aduerſarius omniū iniquoꝝ. ſermo dic.
Auarus ꝓprie ē cauſa miſerie. ingerens ſibi ſitī aua
Auarus nihil recte fac niſi qd moritur. Tricē.
Auaro tā deē qd habet quā qd n habet. Pbant.
Auaricia ſemp odioſos. largitas claros facit.
Auaricia deſideratus opib. n extinguit ſ. augit.
Abierens diſciplinā. cito ſentiet ruinā. Tomſ ado
Argumūus pque meliora quelibet agnoſcere poſſum.
A paruis reb. tā mala quā bona incipiunt. ſ. p in cremēta temporū maiora fiunt. Tuenit. Tqdlibet regnat.
A o ſublimitate uirtutū n potentia ſ. humilitate
Ad morte pperat. q cito de qqua iudicat. t inq̄ uniu-
Amor ſeti contempt ē di. Amor ſeti theſaurizat mortū.
Amor puerſus exodio. odiū rectū ex amore eſt.
Alterius uirtutis ope uirtus indiget omnis.
Amare recta n poteris. n pxpo humlieris. Tcertione.
Adhumilitate n potes peuenire. n magna utriq; hominis

Animi dominoq; exhabitu iudicat seruoq.
Aptius & melius popera quā puerba insinuat uia
Amicū res secunde parant. aduerse pbant. Zunte.
Arcū nimia frangit intensio. animū ū inegrua
Ambitio multos mortales falsos fieri coegit. Zremissio.
Ardua fides robustos exigit annos.
Affectū carnis nisi piis iure pmant. unūquēq; hominē ducunt ad pditionē.
Ad tempus credens s. mox exinde recedens. ē similis vento q̄ raro p stat in uno.
Ante di uultum nil praui constat inultu.
Aut quis sponte sua mala punit siue coactus.
Arbitri donu nobis causa est meritorum.
Ardua res nimiu famulari post dominatū.
Absq; dō nullus poterit consistere salius. Absq; timore di uirtus nequit ulla teneri
Adno cuncta bona sunt omnino petenda.
Alternis uti fit delectabile multis. Auxiliū dni de
Actio uirtutū constat pfectio morum.
Ad dnm fugite qui saluari cupiatis. Zpeccata.
Auctorē magnum testantū maxima rerū.
Beati quoq; remisse s iniqtates. & quoq; tecta sunt
Beat q intellegit sup egenū & pauperē. in die
mala liberabit eū dns. rant sup mia eius.
Brachia peccatoq; cterentū. cfirmat autē iustos dt.
Benedictus dns dos isrl. q fac mirabilia solus.
Beat q tenebit & allidet paruulos suos ad petra.
Bene placitū ē dno sup timtes eū. & in eis q spe
Beati q esuriunt & sitiunt iusticiā. quō ipsi satu
Bon pastor animā suā dat pouib, suis. Zrabunt.
Benedict uir q cfidit in dno. & erit dt fiducia eius.
Beat uir q inuent ē sine macula. & q post aurū
n abiit. nec speauit in pecunie thesauris.

bene exigere cuncti.

Beat homo q̃ semp ē pauidus · qui ū mtus ē dure
corruet in malū · Benedictio dni sup caput iusti ·
Bene ēsurgit diluculo q̃ bona querit · sua ·
Bonū ē uiro cū portauerit iugū ab adolescentia
Bonus ē dns speantib, meū · animę querenti illū ·
Breuis omnis malicia sup malicia mulieris ·
Beat q̃ habet partē in resurrectione prima ·
Beat uir q̃ suffert tēptationē · quō cū pbat fuerit
accipiet coronā uitę · damnare · ⁊ iuste petit ·
Bene loqui & male uiuere · nihil ē aliud n̄ seipsū
Bonū intellectū habet · q̃ qd recte intellegit facit ·
Bonoz mens q̃ duriora pueritate tolerat · eo certū
ętnitatis pmia sperat · Beneficiū q̃ dare nescit · in
Bibere & manducare nulli concessū ē ad gulam
explendā · s̄ ad famē sitīq; restringendam ·
Balnearū fomita sanis & iuuenib, n̄ sunt frequentanda ·
Bene docens & male uiuens · uirtutes quas pdicat
morib, infamat · Beatius ē dare quā accipere ·
Bonus n̄ ē quē malos impbitas n̄ pbauit ⁊ cuncta fide
Bona cępisse & n̄ pficere · nulli pdest · Blasphemie uerba
Bonū si facere nequeas · n̄ tam culpes t̄ phibeas ·
Bona ēscientia in tenebris splendorē ppum tenet ·
Blandicis sectarib, facile decipit fragilis animus ·
Breuitas uitę psentis · pensanda ē ab uniuersis ·
Bellū optimū agit · cū sps carni aduersat ·
Bos hic n̄ comedat q̃ iā iuga ferre recusat · hoc ē lasciuus · s̄ & ociā uana sequit ·
⁊ mercedē nullā sibi nouerit inde futuram ·

lib sine utenda ·

Bellator fortis qui se poterit superare.
Bella dei sca querunt fortissima corda.
Bis gratu tribuit. q qd debet eito reddit.
Blandus mansuetis sis. districtusq. supbis.
Bestia crudelis e cor prauc mulieris. at firmamtu.
Celi enarrant glam dei. & opera manuu ei annunci
Cum electo electe eris. & cu puerso puerteris.
Cor contritu & humiliatu dsn despiciet.
Considerat peccator iustu. & querit mortis eu.
Calix in manu dni uini meri plen mixto.
Confitemini d quo bon. quo in scl m mia ei.
Cu dederit dilectis suis somnu. ecce hereditas dni.
Custodit dnis omis diligentes se. & omis pece dispd
Cu facis elemosina. nesciat sinistra tua qd faciat
dextera tua. Celu & tra transibunt. uerba aut di
n transibun. Cecus si ceco ducatu pstet. ambo in fouea cadun.
Cogitatio humani cordis pna e in malu ab adoles
centia sua. Curatio cessare fac peccata maxima.
Cu placuerint dno uie hominis. inimicos qq ei
conuertet ad pace. Cogitationes iusto iudicia.
Cor regis in manu di. ubicuq. uoluerit inclinat
Considera opera di qd nemo possit eum Zillud.
corrigere que ille despexerit. fatua. Zeius
Circulus aureus in narib suis. mulier pulchra &
Cor hois disponit uia sua. s di e dirigere gressus
Cor sapientiu ubi tristicia e. & cor stulto ubi leticia.

Cor qd nouit amaritudinē animę suę. in gaudio
ei ñ miscebit extraneus. culata. ⁊ abeo exigit.
Conuertere ad dnm & relinque peccata tua.
Cani ſ sensus hominis. & etas senectutis uita imma
Cunctis dieb, suis impi supbit. Cui multu dat. multu
Confortamini in dno. & in potentia uirtutis ei.
Corde credit ad iusticiā. ore aut cfessio fit ad salutē.
Caro cupiscit aduersus spm. sp aut aduersus carnē.
Corp qd corrumpit aggrauat animā. & depmit
sensu multa cogitantem. ut saluemini.
Confitemini altutu peccata uā. & orate pinuice
Cui uult ds miserē. & quē uult indurat.
Corrupunt mores bonos colloquia mala. ⁊ pficere.
Cui uta despicit. restat ut a doctrina contenatur.
Cepisse bona multoq e. pseuerare ū in bonis paucoq.
Causa quę ñ puidet ñ pmittit quequā ad meliora
Cū ds oma facere possit. malu tam q nihil ē fa
cere ñ potest. Coactu seruitiu ds non querit.
Contra dm consiliu nec magnu nec minimu.
Crim equale cōmittunt & is q alicui detrahit.
& q detrahentē libenter audit. ⁊ expendere. peccatu e grande.
Cadens aptos oculos habet. q recte quidē loqui
scit. s, recte uiuere contenit. Cura in reb, minime necessarij
Cupiens agnoscere qnta di gra sit erga se. inspiciat
alios. & qntuscūq, plus habere se senserit insospi
tate. t intellegentia. t in possessione alicuius rei.
tantus sciat se ee diuore in gra di. Corpus ppuero.
Anima ū ⁊ pedagogo ee referti aphilosophis.

Tacunctis clericis qsi nefas ē vitandis.

Cervicū inflexio nil pdest. si n̄ deponit̄ cordis erectio. Canū & uolucrū ludis.

Considerata infirmitas ppa. mala nob leuigat
Concordia parue res crescunt. discordia Zaliena.
maxime dilabunt̄. Consilio opus ē facto.
Credens dōm omā posse pstare. petita ciū merē
Custos castitatis ē uirtus humilitatis. Zobtinere.
Continentia n̄ corporis s, animi ē uirtus. Tducit
Casus multos fit pcautela alios. ut omnis homo hinc moneat pindeat ne similit̄ cadat.
Cito in crimina maiora corruit. q̄ parua pnihilo
Caput ē discordie. q̄ excōmunib, ppa studet facere.
Cū dolore abscidenda s. que lenit̄ sanari n̄ possunt.
Cauendum ē cunctis. ne ultima t pes si ma ppenant optimis. Clericis libros secrete
Captiuitas ē maxima. ubi anime peccato captiue
ducunt̄. Cui quisq fac opera. ei uocat̄ filius.
Cui gratū sit uocari filius dī. uenerē dōm ut
patrē. faciens ei uoluntatē. nis apparet q̄nta fuerit.
Cōmoda quēq cū habent̄ parua uident̄. cū ū defue
Carnis uirginitas quāuis sit celica uirtē. n̄ pdest cuiquā sine mtis uir
Constans & lenis ut res expostulat esto. Zginitate.
Consuetudo mala uix aut numquā superatur.
Celū n̄ animū mutant q̄ transmare currunt.
Crescit amor nūmi q̄ntū ipsa pecunia crescit.
Confer opē miseris quācūq uales & egenis.
Conueniens qd sit ppendere conuenit omni.
Copia uirtutū constat corpus uelut unum.
Communis morbus cōmunit ē abigendus.
Corrige te primū. qui rector sis aliorū. Tendus.
Cōpatitur nulli. qui n̄ sibi scit misereri. Tnimis ē fugi
Cū caput egrotat. corp simul omne laborat.
Cessent peccata. cessabit & impia fama. Corporis ornat monachis

nimis sunt. nulla sacerdotale gradu accipere si dignus

Confundens alios merito confundit ipse. Crim auaricie cito destruit
Crux & mors xpi est reparatio mundi. Optima queq.
Dns de celo pspicit supfilios hominu. ut uideat
si e intellegens aut requrens dm. odit anima sua.
Dns introgat iustu & impiu. q aut diligit iniqtate
Dns uirtutu ipse e rex glie. Ds iudex iust. fortis &
Diminute sueritates a filiis hominu. Zpatiens
Dispdet dns uniuersa labia dolosa. linguam magni
Ds manifeste uenient. & nsilebit. Loquam.
Dns uirtute ppto suo dabit. dns benedicet ppto
suo in pace. Tib, inuia. minuent omni bono.
Dulcis & rect dns. ppt hoc legem dabit delinquen
Diuites eguerunt & esurierunt. inqrentes aut dnm n
Delectare in dno. & dabit t petitiones cordis tui.
Declina a malo & fac bonu. Tdabitur uobis.
Dns dabit uerbu euangelizantib, uirtute multa.
Dns scit cogitationes hominu. quo uane s. Date &
Dimittite & dimittet uob. Ds n e mortuoq, s, uiuen
Dignus e operarius mercede sua. Ztium.
Diliges dnm dm tuu ex toto corde tuo. & pximu
tuu sic te ipsu. Ds fidelis & absq, ulla iniqtate.
Dns pauperem fac. humiliat & sublimat. Tducit.
Dns mortificat & uiuificat. deduc ad inferos & re
Dm time & mandata eius obserua. hoc e omnis homo.
Doce iustu & festinabit accipere. Tgueris.
Disciplina dni ne abicias. nec deficias cu ab eo ar
Diligite iusticiam qui iudicatis terram.

Z grām.

D octrina uiri p patientiā noscit. ℣ humilib, aut dat
D iuitiē salutis sapientia & scientia. Ds supbis resistit.
D s caritas ē. & q̄ manet in caritate. in dō manet &
D ilectio pximi malū non operatur. Z ds in eo.
D m nemo uidit umquā. omā in omnibus.
D iuisiones operationū s. idem aut ds qui operatur
D ies dm̄ sic fur in nocte ita ueniet. ℣ cos fidei.
D iligentib, dm̄ omā cooperant in bonū. ℣ ad domesti
D ū temp̄ habem̄ operem̄ bonū ad omis. maxime aut
D m̄ querens gaudiū querit. relinquatur. ℣ lenta.
D isciplina t mia multū destituit. si una sine altera
D olentē ñ potest ēsolari. qui ñ ēcordat ēdolendo do
D isceptio ē mat uirtutū. ℣ flagella. purgantur.
Dm timere & amare. maxima causa e salu. ōtis humane.
D s ideo dr creans mala. q̄ ppeccatis nris inmittit
D iuin sermo sic mysteriis prudentes exercet. ita sup
ficie simplices refouet. Dū iniusti seuiunt. iusti
D elicie & epularū uarietas fomita sunt luxurie.
D ifficili arrogantia quā auro & gēmis caremus.
D etrimentū pecoris. ignominia est pastoris.
D uplicis peccati reus ē. q̄ non ē ses qd̄ credit. & tam
simulat se ee sem. lo utitur ad bonum.
D ō nihil mali ē imputandū. quandoquidē ipso ma
D ifficile corrigit neqtia. quā ēcipit q̄s in puericia.
D ifficile ē cuiquā agnoscere sanitatis grām. ñ p in
firmitatis disciplinā. Difficile custodit. qd̄ insidiis, adit.
Difficile ē glam virtute superare. & ab his diligi q̄s p̄cedat. + nolis
D ona di hoc maxime agnoscunt. qd̄ in medū auferuntur.
D elicis & uoluptatib, affluentes nequeunt pensare que di sunt.

Duplici reatu estringit. q & in se ipso prauia comit
tit. & alios prauitate sua corrupit. Et in alis rebus.
De spetatio solu crim e. qd uenia conseq ñ potest.
De peccato in peccatu corruunt. q dm timere &
amare neglegunt. Decor clericoe ñ decet ee nimis t inuestimis
Duo s nob iugit attendenda. & peccata que comi
sim. & inestimabilis di gra que nos ptulit inter, cade peccata.
Diu iacens in peccatis. diu qq. si euerti uoluerit
diabolice impugnationis molestias sustinebit.
Diuturna quies uitiis alimta ministrat. pbet.
Dō magis placet. q sibi puras quā q plenas manus
Dapsilis & largus cunctis placet mortalib. Vnor illo.
Doct ab indocto poterit bona discere crebro. si pensare uelit cur sit sapien
Dimidiu facti pfectum dicere noli.
Discere semp habet. qui xpm uult imitari.
Doctor pfectus que rite docet prius implet.
Doctrine uerba paucas psunt sine factis.
Discordes reuoca. fautor merentib insta.
De reb dubiis noli contendere uerbis.
De dnō uix quid pfecta scientia sentit.
Diuitie uere sunt uirtutu bona queq.
Diues dicendus. cui paruus suppetit usus.
Excelsus sup omis gentes dns. & sup celos gta eius.
Expecta dnm uirilit age. & efortet cor tuu & sust dnm.
Ecce quā bonu & quā iocundu habitare frs in unu.
Estote prudentes sic serpentes. & siplices sic columbe.

Ex abundantia cordis os loquit. demnaberis.
Esto misericordes. sicut & pater ur misericors e.
Ex uerbis tuis iustificaberis. & ex uerbis tuis con
Ade msura qua mensi fueritis remetiet uobis.
Erue eos q ducunt ad morte. & q trahunt ad inti
tu liberare ne cesses. Execratio peccatori cultura di.
Gestas & ignominia ei q deserit disciplina. q aut
acquiescat arguenti glorificabit. ducun ad morte.
Est uia que uidet homini iusta. nouissima aut ei de
quus parat adbellu. s adno victoria dat. Qtam
Est efusio adducens peccatu. & e efusio adducens
Ex studiis suis agnoscitur puer. ons omps.
Esto fidelis usq ad morte. & dabo t coronam uite. dic
mendem in melius qd ignorant peccauimus.
Ebrietas & crapula omni xpiano e detestanda.
Elemosina illa ds execrat. que ex rapina pbetur.
Erubescere malu sapientie e. erubescere u bonu
Errat facillime. q n curat q rectus pgat. Qfaturitas.
Escarum copia carne incendit ad desideria noxia.
Extinguere dr primum. q non pot opera tenebrarum. Experimento cito discit qd numquam antea
Egens eque e is q n satis habet. & cui copia nulla
Ade uelle & nolle. ea demu firm amicitia e. Qsuffic.
(250) Eo tepore qsq incipit malus ee. q potuit bon fieri.
Ex alieno piculo sapiens se corrigit & emendat.
Ethnica uerba legens & in ipsis morib. heren. hic gustare neqt qua suauia
Effectu pcab tribuit pia uita pcantus. Qsint sacra dicta.
Eloquium sem pcaosu fit sup aru.
Error erit nimius eu rectores simul errant. Errat sumopere q n fugit impia quoq

Esse dō ꝓprium · cuncta ē iure sciendum ·
Expers doctrinę tenebras patietur ubiq ·
Electi pauci · multi sunt uero uocati ·
Cecitae pastor · speculū plebis fore debet ·
Est quasi uas uacuū · cui cura deest animarū ·
Fidelis dnīs in omnib, uerbis ss · & ses in omn̄ op ss ·
Firmamentū ē dnīs tum̄tib, eū · ꝓmultas ·
Flum̄ di repletū ē aquis · ⁊ anima sua redēptionē
Filii hominis n̄ uenit ministrari · sed ministrare · ⁊ dare
Filii hui sēcli prudentiores filiis lucis in generatio
ne sua sunt · tē intrare in regnum dī ·
Facilius ē camelū ꝑ foram̄ acus intrare · quā diui
Facite uob amicos de mām̄ona iniq̄tatis · ut cū
defecerit recipiant uos in ētna tabnacula ·
Fur n̄ uenit n̄ ut furet · & mactet & pdat ·
Frange esurienti panē tuū · & egenos uagosq; induc
in domū tuam · Fenerat dno q̄ miseret pauperis ·
Frustra iacit rete ante oculos pennatorum ·
Fauus distillans labia meretricis · & nitidius oleo
guttur ei · nouissima aut illi amara q̄si absinthiu ·
Fallax grā & uana ē pulchritudo · mulier timens
dm ipsa laudabit · cfidens absq; trore erit ·
Fugit impius nemine psequente · iustus aut q̄si leo
Flagellat ds omnē filiū quē recipit · ⁊ timae ·
Facere miam & iudicū magis placet dō quā uic
Fiducia magna corā dō elemosina omnib, facien

Zub, eam ·

Fundamtu aliud nemo potest ponere ptter id
qd positu ē qd ē xpc ihc. Fides sine operib, mor
Fidelis sermo & omni acceptione dignus. Zua ē.
q xpc ihc uenit inhunc mundu peccat saluos facere.
Fides sperandarū substantia ē rerū. argumentū
n̄ apparentū. ⁊ adiuuat. ambo consolabunt.
Fornicatores & adulteros iudicabit ds. Frat si frem
Febris corporis calor. febris ū animi ē auaricia
Fortissimu ieuniu ē. panis & aqua. ⁊ & libido.
Facile contēnit omā. q̄ semp cogitat se morituru.
Forma mulieris n̄ animi pris quā corporis ocu
lus ccupiscit. Ferreas mites libido domat.
Flagellū di t diluit culpā. cū mutauerit uitā.
Frigus & fames simplici uestitu cibos expelli potest.
Fidelib, nox in die mutat. infidelib, aut ipsa etiā
lux tenebrosa efficit. Fruct mundi ruina ē.
Fortitudo iustiq ē carne uincere. delectationē
uitę psentis extinguere. ⁊ sito ad sedm reuertit.
Fortitudo reqbeq ē. transitoria sine cessatione
diligere. etiā flagella editoris insibilit pdurare.
Fraude dō facere uidet. q relicto spālis uitę ppo
Futura puidere specialit ptinet ad illos. quibus
cura cōmissa ē sup alios. in sacris literis iterat.
Firmitatis indiciū ē. cū una eademq sententia
Facilius sacculos quā nosmetipsos abnegam. ⁊ pdur.
Facile obiciur q̄ heret extrinsecus. intrinsecus bellum preuio ostius ē.
Facies ē mus speculu. & tacti oculi cordis secreta
amatos di veros n̄ miracula f. dilectio vera pbat. Fori pecunie. fum ē animę.

F requens oratio fortit resistit diabolo. Facili inherere solet malu quã bonu.
F requent superant psperitate. q superari n pote
rant aduersitate. salus obtineatur.
F ormidari diabolus n debet. q nihil n pmissus ualet.
F rustra p salute corporis laborat. n simul animę
F rustra nitu nec aliud se fatigando n odiũ querere.
extremę dementię ē. metu gerit.] hoc scto.
F idelius & gratũ obsequiũ ē. qd amore magis quã
F allit omnim. q spē suã ponit in homine. t in
falsus rumor cito extinguitur.
F lammę inextinguibili quandoq; tradet. q nunc
auaricię & malicię suę incendia extinguere ne
F acilis uenia huic ē danda. q n peccat ex] glegit.
industria. F ortior ē q cupiditates quã q hostes subiciat. (251)
F erox atq; inquiet linguã semp linguis exercens.
cani cōparatur.] uoluptatē imitatur.
F edis immundisq; libidinib, dedit. sordidę suis
F ornicam adnō. qndo adulterinis cogitationib,
ab ei amore casto deuiamus. cupit.
F acile offendit. q n optimis s, pessimis placere
F renis sic equi sessorũ sunt retinendi. sic qq; lasciui senioq; iure tenendi.
F ortia gesta tuę ne demonstres cito uitę.
F elix qui requiē poterit captare pennem.
F elices oculi qui cernunt gaudia celi.
F ertea mens dictis crebro superatur iniquis.
fructum fert raro quicqd geritur dubitando.
F ructib, ex ppriis arbor cognoscit omnis. F venerandus.
F inis pcepti constat dilectio xpi. F actor toti pauncus ē
F rs se noscant. quorũ pater ē ds unus.

Gustate & uidete quō suauis ē dnīs. beat uir q̄
speraṭ in eo. Gloriosa dicta s de te ciuitas dī.
Gram & glam dabit dnīs. Generatio rectoꝝ benedicet.
Gaudiū erit in cēlo sup uno peccatore penit ag̃.
quā sup̄ nonag̃ viii iustis q̄ n̄ indigent penitentia.
Graue ē saxū & onerosa harena. s ira stulti
utroq; grauior. Gta patris filius sapiens ē.
Gta & honor & pax omni operanti bonū. iudeo
primū & greco. dilectio hominēs fac̄ pximos dō
Gta nr̄a hec ē testimoniū cīscientiē nr̄e. Gemina
Grandis offensio nolle placare quē offenderis.
Grandis eccle destructio. neglecta cenobioꝝ puisio.
Gmedi; monasti7 ce vre crumelia. mun dani ornatu gla.
Gestu corporis habit demonstrat mentis.
Gladius utraq; parte acut. ē uerbū dī penetrans
animā & corpus. p bonis reddere. Glam mundi queres
Grauissimū nequissimūq; genus ē inimicitiē. mala
Genus qddā humanē pietatis. impietas indm erit.
Gaudia integra nusquā sunt in terra.
Gloriari & supbire p tēporalib; cōmodis. indicū
ē animi insipientis. dendo uindicare.
Gloriosius ē iniuriā tacendo tolerare. quā respon
Gulē & luxurie dedit. cōparat iumētis insipientib;.
Gratis adō data. gratis etiā s ab hominib; danda.
Grauis animi dubia n̄ pfert sententiā. J plum.
Graue ē peccatū. unde aliq̄s peccandi sumit exem
Gement quandoq; sero. q̄ plangere noluit in tēpore opor
Grauis etate. grauia etia uerba debet pferre. J tuno.

cum fit ira obcecat. ut nulli parcat casti rerum.

Generalia cōmoda nemo facere debet sibi ppria·
Gentiles libri ñ sunt ab eis relegendi · q̄ seruire dō statuerī pectore tuo ·
Grata dō dona fert qui frangit mala uota ·
Gaudens in dnō gustat suauissima mella ·
Ensignara dī penę ē tradenda penni ·
Grande scelus grandi studio debet superari ·
Gta mundana nullis ē prsus amanda ·
Grā sola dī quos uult facit alta mereri ·
Homo sic fenū · dies ei tamquā flos agri ·
Homo cū inhonore eet cōparatus ē iumentis in
sipientib, · & similis factus ē illis · ℣ pereunt ·
Homo uanitati similis fact ē · dies ei sic umbra
Habe fiduciā in dnō ex toto corde tuo ·
Homo uidet in facie · dōs aut intuetur cor
Hereditas ad quā festinat in pncipio · in nouissi
mo benedictione carebit · ℣ rē · auis ad uolatū ·
Honora dnm de tua substantia · & de primitiis
frugū tuarū da pauperib, · Homo nascit ad labo
Humiliamini sub potenti manu dī · ut uos exal
tet in tēpore uisitationis · somno surgere ·
Hilarē datorē diligit dō · Hora ē iam nos de
Hereticū hominē post unā & scdam correptionē
Horrendū ē incidere in manus dī · ℣ euita ·
Hoc ē fundit amalo recedere · ex amore dī iam
nolle peccare · Humanū ē peccare · diabolicū ū
Hoc studio cūerti q̄sq; debet ad bona · ℣ ē pseuerare ·

quo operatus ē mala · impera tibi ·

H erebat iugit̄ in malis · cuersus faciat idē in bonis ·

H onorē & imperiū si uis habere dabo t magnū ·

H onestas & sobrietas in cunctis reb, s appetende ·

H onor dō exhibit · exhibentes ētna gta dignos fac ·

H onorare parentes · ad omīs punet homines ·

H umilib, & fidelib, diuinę legis mysteria patent ·
supbos aut & infideles latent · anę ·

H omines plusquā dm timere · n ē religionis xpi

H eres & ppinquus ē spiritualis amicus · J queras ·

H ostia grata dō si n ualeas potiora · uelle bonū teneas · & nullū ledere

H actenus extremi fiunt sepissime primi ·

H os quos lesisti citius placare memento ·

H orrida bella gerit · q pacis federa spernit ·

H ostē pdnm · sed & in se dilige carum · Hic uenerandus

H eu quā rara fides reperit nunc apud omīs ·

H erentes terrę nequeunt subdi theorię ·

I nitiū sapientię timor dni · J pii ambulant ·
Intellect bon omnib, timtib, eū · Incarcuitu im

I uxta ē dnīs his q tribulato s corde · & humiles
spū saluabit · Iudicia dni uera iustif in semetipsa ·

I nmittit angls dni incarcuitu timtiū eū · 7 eripiet

I acta sup dnm curā tuā · & ipse te enutriet · 7 eos ·

I ndō faciem uirtutē · & ipse adnihilū deducet
inimicos nros · Iust es dne · & rectū iudiciū tuū ·

I usty ut palma floreb · ut cedrus libani multipt ·

In memoria ęterna erit iust. ab aud mala n timeb.
In patientia ura possidebitis animas uras.
Iustorꝫ semita q̃si lux splendens procedit. & crescit usq
ad pfectũ diẽ. Iudicaũ durissimũ inhis q̃ p̃sunt fiet.
Impius cũ inpfundũ peccatorꝫ venerit contẽnęt.
In maliuolã animã ñ introibit sapientia. nec ha
bitabit in corpore subdito peccatis. ℣ hominũ.
Invidia diaboli mors intrauit in orbẽ terarum.
Infernũ & perditio coram dno. q̃ntomagis corda filiorꝫ
Int superbos semp iurgia s. q̃ aut cuncta agunt
cõsilio regunt sapiẽtia. Iustus ex fide uiuit.
In omnib, operib, tuis memorare nouissima.
& in ęternũ ñ peccabis. Initiũ omnis peccati superbia.
In fine hominis denudatio operũ eius.
In die bonorꝫ ne inmemor sis malorꝫ. ℣ omnis ociosus.
In multiloq̃o peccatũ ñ deerit. Indesiderius est
In omni loco oculi dni contẽplant malos ⁊ bonos.
In omnib, exhibeam nosmetipsos sicẽ di ministros.
Inuisibilia di pea quę facta s intellecta cõspiciuntur.
Infirma mundi elegit ds ut cõfundat fortia.
Initiũ bonorꝫ cõfessio ẽ malorꝫ. reluctatur.
In cassũ caro affligit. si mens uoluptatib, non
Iusti uocabulũ ñ amittit. q̃ ppenitentiã semp
Ieiuniũ ñ ẽ pfecta uirt. s, uirtutum ℣ resurgit.
multarũ fundamtũ. re pmittatur.
Intentio puersa meret. ut in die sic in nocte erra

l ustitia humana tā fragilis ē. ut potū remissio
ne peccatorū ēstet quam pfectione uirtutū.
l nnocentia uera ē. quę nec sibi nec alius nocet.
l racundus cū alius irasci desierit. ē sibi m & maxi
me irascit. ⁊ quę cupiunt implere ñ possent.
l racundus & iām si mortuū suscitet. nulli placet.
l nfelicores s mali cū cupita pfecerint. quām si ea
l nfelicores s q̄ facunt quā q̄ patiunt iniuriā.
l ntenta supplicatio dormire cor mundū uetat.
l nhoc ipso peccat homo. qd peccare uellet si
multe posset. ad noxia quęq. ⁊ eī pmium.
l nutile ē ea crebro uidere. p quę cito traharis
l nuocandus ē ds iugit. ut uoluntatē simul & fa
cultatē bene agendi nob pstare dignetur.
l nimicos diligere graue quidē ē pceptū. s grande
l gnis ēcupiscentię carnalis q̄nto diutius ardere
pmittit. tanto difficilius extinguit. peccata.
l llis dimittunt minima. q̄ maiora districte fleuerit
l ngrat unus multis miseris & pauperib nocet.
l nopi beneficiū duplex dat. q̄ celerit dat.
l nopię parua. auaricię desunt omā. ⁊ gloriat.
l nmultis frustra laborat. q̄ sua magis quā se ipsū
do offerre studet. l npuidus miles fortē se in pace
l deo omis diabolicę tēptationis molestias pati pmit
tam. ut omnib easdē molestias patientib cōpati
& cōdolere sciam. l nt epulas difficile seruat castitas.
l mpossibile ē copis uoluptatū sine voluptate frui.

(280)

Sen

Sen

Sen

Impbi & duri in ipso initio peccati sunt graui corripiendi.

Iugiter attendendum quanta di gra sit nobcum. & quam
multis incorporalib, t inspualib, donis ditiores
Inuanum laborat. q cecum honorat. Zfacti sim.
In malis sperare bona innocens maxime solet.
Iob uenerabilis patientia. cunctis dolentib, & infir-
mis p exemplo iugiter e pensanda. torius ignis.
Infirmitas carnis si patienter sustineat. e qsi purga
Infirmi pene omis se quide ab alis tolerari uolun.
ipsi u alios tolerare renuunt. Zppe pficiscentes.
Iudiciu diuinu n errat ut plerugq, humanum.
Inuidus inuidie sue telo inprimis peritur.
Iter longu agentes maiori puidentia indigent qua
Ita & monachi iugiter do seruientes. magis egent
puideri qua ceteri libere uiuentes.
Infinito labori finit quantcugq, sit coparari neqt.
Illos expectat gta. q laboriosa gerunt certamina.
Iuueni nil magis noxiu inuenit. qua ut uoluntate
e ppriam sequat. qua illum diligit.
Iniuria magna creatori fac. q creatura ulla plus
Iuxta aliqd multoq laudare licet sapientes. q iuxta queda laudandi sunt minus umquam.
Illos eterni capiet dolor & cruciat. q n leticia capiunt ab immoderata.
Imperat aut seruit collecta pecunia cuiq.
Inuidus alterius marcescit rebus opimis.
Inluctu positus non e his musica dulcis.
Impedit ira animu. ne possit cernere ueru. Yuita futura.
Impia queq, studens neqt in xpo fore prudens.
Inuidie plen sup omis extat egenus. Ingenti cura pensanda e
Iudiciu duru sup hec e sceptra futurum. In dni donis graui temptabit omnis.

Indurare dī nihil ē nisi non misereri.
Inerassata caro gustat cęlestia raro.
Karitas non ē ab ullo extorquenda. s; cū beneficiis exqrenda. Karitas operit multitudinē peccatorū.
Karos nemo suos xpō pponere debet.
Lętet cor querentiū dnm. omis recti corde.
Lętabit iusty in dnō & sperabit in eo. & laudabunt
Lux orta ē iusto. & rectis corde lętitia. ℣ put angeli.
Lapidē quē repbauerūt ędificantes. hic factus ē in ca
Lata & spaciosa via ē quę ducit ad mortem.
Luceat lux vra coram hominib; ut videant opera
vra bona. & glorificent patrē vrm q̄ in cęlis ē.
Lex p moysen data ē. gra & veritas p ihm xpm
Leuem corda nra cū manib; ad dm. ℣ facta ē.
Leo rugiens & ursus esuriens ē princeps impi sup
pplm pauperē. Lingua sapientiū ornat scientiā.
Lampas contępta apud cogitationes diuitū. para
ta ē ad tempus statutū. & n os tuum.
Lingua placabilis lignū vitę. Laudet te alien
Loquimini veritatē unquisq; cū pximo suo. quō
sum inuicē mēbra. Litera occidit. sps aut viuificat.
Lupus aduenienis indicat. q̄ animo quilibet pastor
sup gregis custodia stabat. entia spūalis.
Lucerna corporis ē oculus. lux aut mentis sapi
Lingua si n restringit nequaquā ubi cecidit iacet.
s; semp ad deteriora labitur. ℣ peccatorv.
Laqueī ineuitabiles sunt his paratī. q̄ nulla curā habent p suā emdatione

Lacrime uenia ñ postulant ſ merent. Doma uine.
Loca nec regiones plurime amalicia inhabitantiu in eis penit sunt destructe. Labor impbus
Laudis humane auidus. diuine retributionis
respuit mun. Labor assiduus carnales dep̃mit estus.
Languor insolit. insolitu etia medicane genus
Lib ē dicendus. in q̃ nullu regnat uitium. Queritur.
Leta magis quā tristia. q̃sdā homines corrupun.
Longo usu discendu ē. qd cuiq loqui t tacere
conueniat. Lucru turpe ut damnu fugito.
Lucru sine damno alterius fieri ñ potest.
Luis atq incestans nil auib, differt. debet.
Libidinis impet abstinentiue expellit uirtus.
Licet multis uita tua placeat. ubi placere non
Latente supbia nil magis cōpmit quā culpa patens.
Lapsus quorundā tanto feruentiu illos ad meliora trahit. q̃nto peiora patiant.
Lasciuus iuuenis eget ut crebro moneat.
Leges antiquas ne transgrediendo resoluas.
Laudat rite dm. qui uere diligit illum.
Lingua uiri que sit parentum debita pandit.
Laude manet dign. qui nititur ē benigns.
Languet uis mentis nimia pinguedine uentris.
Lux eterna pius. tenebre sunt semp iniquis.
Lectio frequens nimis ē pensanda lubrorum.
Lumbos pangit. qui carnis uota restringit.
Magn dns nr & magna uirt ei. ⁊ sap ei ñ ē numerus.
Magn d & laud nimis. & magnitud ei non ē finis.
Mia dni plena ē terra. Mirabilis ds in scis suis.
Magna opera dni. exq̃sita in omis uoluntates eius.

Mia dni ab etno · & usq; in etnum sup timtes eum ·
Mutuabit peccator & n soluet · iust aut mis; trib
Miam & ueritate diligit ds · bit eos dns ·
Multe tribulationes iustoz · & de omnib; his libera
Multa flagella peccatoris · sperante aut in dno
mia circumdabit · ponat qs p amicis suis ·
Mors peccatoz pessima · & q odert iustu delinquent ·
Melius e modicu iusto sup diuitias peccatoz multas ·
Miserator & misericors dns · patiens & multu msericors ·
Maiore caritate nemo habet · qua ut animam suam
Multi s uocati · pauci u electi · oues & fugit ·
Messis quidem multa · operarii aut pauci ·
Mercennarius uidet lupu uenente · & dimittit
Melior e obedientia qua uictime · la odientis ·
Meliora s uulnera diligentis · qua fraudulenta osev
Melior e patiens uiro forte · & q dominat animo
suo expugnatore urbiu · uictimis cu iurgio ·
Melior e buccella sicca cu gaudio · qua dom plena
Melior e iniqtas uiri · qua benefaciens mulier ·
Melius e humiliari cu mitib; · qua diuidere spolia
cu supbis · Musica in luctu importuna narratio ·
Melius e ire ad domu luct · qua ad domu cuiuii ·
Melius e a sapiente corripi · qua stultoz adulatio
ne decipi · Mors & uita in manib; linguе ·
Memoria iusti cu laudib; · & nom impioz putrescet ·
Memto creatoris tui in dieb; iuuentutis tuе ·

Maledicet homo q̃ facit opus dī neglegenter.
Militia ē uita hominis sup terrā · & sic dies mer
cenarii dies ei · luntate dī manet in eternū.
Mundus transit & ccupiscentia ei · q̃ aut fac̄ uo
Modicū fermitū totā massā corrumpit. ℣ quā uri.
Multū ualet depcatio iusti assidua · Melis ē nubere
Melius ē n̄ habere qd tribuas · quā impudent pe
tere qd des · Melis ē bene uinci quā male uincere.
Melius ē habere oma bona minora · quā magnum bonu cum magno malo.
Melius ē rusticitatē scam habere · quā eloquentia
peccatricē. facti penitearis. ℣ mystice loquim.
Melius ē prius facere qd cuenit · quā postea mali
Melius ē facere diuortiū cū homine quā cum dō.
Mendaciū n̄ ē · cū de reb, insensibilib, q̃si de sensibilib,
Male sabbatū celebrat · q̃ a bonis operib, uacat.
Magna pars intellegentiē · scire qd nescias.
Mirandū simul & dolendū · qd plures q̃si religiosi
a cibis q̃b, dā abstinentes · mox q̃si scelerati pessi
ma quēq, omnim student agere. ℣ quā antea.
Mirandū dolendūq, nihilomin & illud · qd plurimi
simulantes se p peccatorū uenia uisitare scā & pcul
posita loca · cū fuerin reuersi multo peiores fiun
Morbi plures ex satietate nimia euenient.
Mores & studia rectorū · ex subiectorū q̃litate inspici
Maledictiones quē in pximos dirigunt. Zunt.
in maledicentes primit uertuntur.
Mens uisibilib, intenta · uidere nescit inuisibilia.
Maiora crimina & tarde credenda s cū audiunt.
Mundari doctore prius oportet. & sic alios mundare valet.
Memoria & prudentia scaris. in pluribus coequantur peccatis.

Vsetaria negocia vitare debet.

& ciū puniēda cū ueracit agnoscunt. Monachi & clerici
Manus pauperis gazophilacium xpi est.
Mollis & dissolut ñ uir ſ; mulier ē dicendus.
Mulier dans operā uirtuti. uir potest dici.
Mulierū uirt prima & maxima ē pudicitia.
Magna securitas ē cordis. aliena ñ appetere.
Militis cuilibet fortitudo ñ agnoscit ñ in bello.
Malū ꝑ malo reddere ē humanū. malū ū ꝑ bono
Mala mors putanda ñ ē. quā bona urta pcessit. ⁊ diabolicē.
Malus ubi se simulat bonū. ibi ē pessimus.
Mala ēsuentia numquā requiescit secura.
Male imperando summū imperiū amittit. ⁊ pcla.
Merces magna nimis tradetur celitus illis. q̄ ꝑ iustitia patiunt quēq;
Mortuus huic mundo nil scit ñ uiuere xpo.
Magna quies animi. uitare negocia mundi.
Magnū certamē iuuenilē uincere carnem.
Maxima fit pestis cum pastor erit puerilis.
Mens leuis ac fragilis cito pfert scandala carnis.
Mens assueta malis uix eripietur ab illis.
Mors & pditio dicenda ē ceca libido.
Mors mala uincet. si iugit ante timetur.
Mel inuenisti. quantum tibi sufficit esto.
Maxime querendū. qd semp erit retinendum.
Nouit dns uiā iustoz. & iter impioz pibit.
Noli emulari in eo q̄ psperat in uia sua. in homine
faciente iniusticias. N saluat rex ꝑ multā uirtutē.
Nolite fieri sicē equus & mulus. q̄b; non ē intellectus.

Nolite sperare in iniqtate. & rapinas nolite concupiscere.
Nisi dns custodierit ciuitatē. frustra uigilat qui
custodit eā. non ē salus. cedit de ore di.
Nolite cfidere in pncipib, in filiis hominū. in quib,
N in solo pane uiuet homo. s, in omni uerbo qd p
Nemo bonus n solus ds. ire in regnum di.
Nisi qs renat fuerit ex aqua & spū. n potest intro
Nemo potest duob, dominis seruire.
Nemo mittens manū suā in aratrū & aspiciens retro.
aptus ē regno di. Z bor mala fruct bonos facere.
N potest arbor bona fruct malos facere. neq; ar
Necesse ē ut ueniant scandala. uē aut homin illi
p quē scandalū uenit. N ē discpls sup magistrū.
Nihil optū qd n reuelet. & occultū qd n sciatur.
Non ē speciosa laus in ore peccatoris.
Ne tardes cuerti ad dnm. ab eo argueris.
Noli neglegere disciplinā dni. & ne fatigeris ei
Noli arguere derisorē ne oderit te. argue sapien
tē & diligit te. Ne coram ceco ponas offendiculū.
N ē homo iust sup terrā q faciat bonū. & n peccet.
Nouit iustus animas iumtoz suoz. uiscera autē
impioz crudelia. Nihil intra fit sine causa.
N agnoscit in bonis amicus. nec abscondit in malis
Nouit dns qui sunt eius. Z inimicus.
Nemo qd suum ē tantūm, s, qd alterius. (querat)
Nolite mirari si odit uos mundus.

Nsolū rea s q̄ faciunt mala · s; q̄ cēsentiuN facientib;.
Nemo potest dicere dnīs ihc · nisi in spū scō.
Nemo coronabit̄ · n̄ q̄ legitime certauerit. ℣ malū.
Neq; q̄ plantat neq; q̄ rigat ē aliqd. s; q̄ incre
mentū dat ds · Noli uinci a malo · s; uince in bono
Nolite diligere mundū · neq; ea quę in mundo suN.
Non diligam' uerbo neq; lingua · s; opere ⁊ ueritate.
N auditores s; factores legis iustificabunt. ℣ ānimv.
Non ē psonarū acceptor ds · s; in omni gente q̄ti
met dm & operat̄ iusticiā accept̄ ē illi. ℣ monstrat
Numquā ē amor dī ociosus · Nitens cuius sordidū de
Nihil infelicius felicitate peccantiū · agnoscit.
Numquā ds mentē deserit · quę peccata sua ueracit
Non ē secura lęticia in diuinis paginis multa cog
noscere. s; cognita custodire. ℣ ad desperationē.
Nulli pdest tristi facie aliq̄ndo incedere · ieiunia
ostentare. & mox in deliciis uiuere.
Non nobis sufficit relinquere nra · nisi relinquam' & nos.
N multitudo peccatoz · s; impietas hominē ducit
Nosse & posse bona prius incognita atq; impossi
bilia demonstrat grę supnę dona. ℣ possuN magna.
N sunt contēnenda q̄si parua · sine quib; cēstare non
Nihil ē tā facile q̄d n̄ fiat difficile · si inuit̄ facias.
Nemo in aliū priusquā in se ipsū peccat. Nemo se peccamē
Neq̄tia diaboli quę in iob fuisse legit̄ · cadē in omīs
homines erit si tantū pmittat̄. ℣ certare studuit.
Nescit pene q̄d labor sit · q̄ nūquā ēra spāles neq̄tias

credit ideo min' puniendū · q̄d multitudine mitē. peccantium.

N plus sapere quā oportet sapere. omis ꝗ sibi uidentē sapientes egere attendere.
Neglegentes & tepidi uariis modis s ammonendi.
Neglegentia & ociositas hominē trahuN adinuiu.
Neglegentū custodiri solet. qd credit facile posse
Non ē in hominis potestate uita illi. Z reparari.
Nisi quis in fide & spe fundat fuerit. ad caritatis
uere culmē ñ ascendit. tor recordatio. Y celor.
Nulla ē ad uirtutē talis exhortatio. qualis pecca
Non querunt in xpianis initia s finis. J separat a regno
Nulli t male t bene cungit ppt se solū. s ut simul
alii corrigant aut cōsolent p illū. J regim tenet.
Nullū cōstat malū q ds ñ utatur ad aliqd bonum.
Nemo in ecta ampli nocet. quā q puersa agens
Nil cuiquā pderit estimari ses cū ñ sit. N nor uestim paosary
Nimis dolenda psumptio. qd ea mala psumunt
xpiani. que execrant pagani. J que nobilitat uirt.
Nā xpiani di sui scorq destruunt monasteria. pa
gani aut sua ueneranti idola. Nemo nobilis nisi
Nisi qs timore amorēq di ante se iugit ponat.
citus in aliqd peccatū labit. J tas qd negatur y es.
Nihil scire t curare. hoc ē mortuū uiuere. Nil pe
Nemo piculosius peccat. quā q peccata defendit.
Nemo se satis meuri pualet. ñ alterū consideret.
Nuuas alit insolitudine. alit in foro. J securs abrenunciat illo.
Negat sibi ipse q qd difficile ē petit. despiciens.
Nihil magnū ē in reb humanis. ñ animi magna
Nulli imponas quod ipse pati ñ potes. Nemo pesit insecto.

(378)

Nl homo nl aurū potest dare quēq; beatū · s; uirtute dī ēsistit urta beati.

Nil peccant oculi · si mens uelit his dominari ·
Non potest dici · quā multa sit ars inimici ·
Nil credas actū · cum quicquā restat agendū ·
Nil pdest didicisse bonū nisi feceris illud ·
Ne tardare uelis · si quē conuertere possis ·
Nemo coronatur nisi certando meretur.
Non ē multa sciens laudandus · s; bene uiuens.
Nisus stultorū par semp amat sociorum · Ni fuerit
Oculi dni sup iustos · & aures ei in pces eoz ·
O s iusti meditab sapientiā · & lingua ei loquet iud.
O bseruabit peccator iustū · & stridebit sup eū dentib. ss.
O mā quecūq; uolt dns fec in celo & intra · in mari
& in omnib; abyssis. bilia sunt credentu ·
O mne regnū in se ipso diuisū desolat. O mā possi
O mnis plantatio quā nl plantabit pat cel eradicab.
O mnis q̄ fac peccatū · seruus ē peccati · Y aperiet.
O mnis q̄ petit accipit · & q̄ querit inuenit · & puls
O mnis q̄ se exaltat humiliab · & q̄ se humiliat exaltab.
O mnis arbor que nl fac fructū bonū excidet · & in
ignē mittet. habet auferet ab eo · Y fiat hieme t sabbato.
O mni habenti dabit · ab eo aut q̄ nl habet · & quod
O mne peccatū & blasphemia remittet hominib; ·
sps aut blasphemia nl remittet · O rate ne fuga ura
O mni tēpore benedic dm · & pete ab eo ut uias tuas
O mni negocio tempus ē & opportunitas · Z dirigat.
O mni custodia serua tuū cor · q; ex ipso urta pcedit.

pugna · uenit et victoria nulla

O ccasiones querit · q̃ uult recedere ab amico ·
O mā fac cū cōsilio · & post factū n̄ penitebis ·
O mnis sapientia a dnō, ē · & cū illo fuit semp · ℣ tas ·
O diū suscitat rixas · & uniuersa delicta operit cari
O mnis caro fenū · & omnis gl̃a eī q̃si flos agri ·
O mā operat̃ unī atq; idē spūs · diuidens singul̃ prout uult ·
O mne qd̃cūq; facitis in uerbo aut in opere · omā in
nomine dni ihu · grās agentes dō patri p ipsum ·
O mīs unanimes in oratione estote · cōpatientes · frā
nitatis amatores · misericordes · modesti · humiles ·
O mne gaudiū existimate · cū intēptationes uarias
incideritis · O mnis q̃ odit frem suū · homicida ē ·
O bedire oportet dō magis quā hominib; ·
O mne datū optimū & omne donū pfectū desur
sū ē · descendens a patre luminū · ℣ nihil mundū ·
O culus n̄ uidit & auris n̄ audiuit · nec in cor hōis
ascendit · quę ppauit ds diligentib; se ·
O mā munda mundis · coinq̃natis aut & infidelib;
O mā licent · s; n̄ omā expediunt · ca ē animę ·
O portet epm intrēphensibilē cē · sobriū · prudentē ·
O mnis infideliū uita peccatū ē · O ciositas inimi
O mnis dies uelut ultim̄ tractandus ē ·
O rnamta cęlor · uirtutes s pdicantiū · ℣ superan̄ uitia ·
O ciosus ē sermo doctoris · n̄ spūs sēs cordi assit audientis ·
O ciosū uerbū ē · qd̃ aut ratione iustę necessitatis ·
aut intentione pię utilitatis caret · O ratione ēmua
O pes terrenas sitientes · spūalia dona numquā merent̄ accipere ·

Omnis gla t uire incōparatione maioris min claret.

O mnis diuina pcussio aut purgatio uite psentis
ē · aut initiū pene sequentis · putat ·
O mnino errat · q ppace & ociū se assequi triūphv
O ratorē te puta · si tibimetipsi psuaseris gerenda ·
O puma re id clementia di pessime abutim · cū pei
patientiā omnē psumim nequitiā · Iueritas, odiū parit.
O bliuisci maximū ē accidens neglegentibus.
O ccasiones deēt nīpossunt pituris · Obsequiv amicos.
O culi petulantes · cordis luxuriosi s pditores.
O culte & iugit ppetrate culpe merent · ut re
ges pastoresq; puersi constituantur. Iamicus.
O mā fidei argumīta, maxime apteritus reb, suis assumda ·
O pert melius quā uerbis ds laudat & pdicatur.
O puma uoce quidē si pectore pessima nisi · ille ē dicendus hostis nīfidus
O mne qd ē iustū · merito dici ualet unū ·
O randum semp ne seducamur ab hoste ·
O mni plato subiectus sis quasi xpo · O mia que uolunt ds
O ppositus rebus que sint meliora uidemus.
O quantus curis mens indiget omnib, horis.
O s qd mentiū · animā iugulare refertur.
P pe ē dnīs omnib, inuocantib, eū inueritate.
P ciosa incspectu dni mors scōr ei · dolum ·
P hibe linguā tuā a malo · & labia tua ne loquan
P atientia pauperū nīpibit in fine · aperiet uob ·
P etite & dabit uob · querite & inuen · pulsate &
P fectus omnis erit · si sit sic magister eius.

ad se mystice trahit.

P otens ē dſ de lapidib, ſuſcitare filioſ abrahę.
P cute filiū tuū uirga · & liberabiſ animā eī amorte.
P luſ pſic correptio apud prudentē · quā centū
plagę apud ſtultū. . niſtroſ habet impioſ.
P rincepſ q̄ libenē audit uerba mīdacii · omīſ mi
P uerſi difficile corrigunē. ℣ minabile ē ante dm̄.
P onduſ & ponduſ · mīſura & mīſura · utrūq, abho
P quę qſ peccat · phęc & torquē. ℣ tormīta patiunē.
P bata uirt corripit inſipienteſ. P otenteſ potent
P pī peccata ppli regnare fac dnſ ypocritam.
P eccator t puer centū annoq, maledictuſ erit.
P ugnabit orbiſ tarū ctra inſenſatoſ. ℣ dilectio.
P oſt ccupiſcentiaſ tuaſ n eaſ. P lenitudo legiſ eſt
P rudentia carniſ morſ ē. prudentia aut ſpſ uita ℣ & pax.
P bate ſpſ ſi ex dō ſint. ℣ dilectionis exhibitio ē operis.
P ctuſ & n accipituſ. eo qd male petatuſ. ℣ nū di.
P eccatū cū conſūmatū fuerit. generat mortem.
P multaſ tribulationeſ oportet noſ intrare in reg
P eccanteſ coram omnib, arguant. ut ceteri metu habeant.
P leriq; dm uocib, ſecundū moribz aut fugiunt.
P lenuſ uent facile diſputat de ieunii s. P batio
P fectū odiū ē. qd nec iuſticia nec ratione caret.
P oſitū in delicius attendere nequeunt quanta ſit
pena pennis. P acificus homo filī di meret uocari.
P ax uera ē dicenda · cū ſpſ & caro cuenunt omnim.
P qualitate audientiū formari debet ſermo doctoq.

P quinq; corporis sensus q̃si p quasdã fenestras uiuis dat̃ ad animã introit̃. ⁊ subiecti s sũmo patri.
P eccata quedã animã polluunt. quedã ũ extinguunt.
P arentes intantũ diligendi s & honorandi. q̃ntũ illi
P rauis morib; semp grauis ẽ uita bonoꝝ. ⁊ & iurginib;.
P allor & sordes q̃si gẽme uideri debent monachis
P latis ac seniorib; suis inobediens meret̃. ut si ip se plat̃ fuerit aliquib; ab eis similia patiatur.
P fect̃ quidã ẽ. impenis agnoscere hoc ipsũ cur meruerit̃ penã. Pudicẽ mtis sermo debet ẽ pudicus.
P ars sacrilegii ẽ. res pauperũ ñ dare pauperib;.
P ar supplicii subibunt. q̃ parit̃ peccauerunt.
P ublica culpa. publica etiã indiget penitentia.
P enitentia uera ẽ. & ppetrata mala plangere. & plangenda ulteri ñ ppetrare.
P enas grauissimas quandoq; s passuri. q̃ nunc p scelerib; suis renuunt parua flagella pati.
P uidendu ẽ cunctis pdi amore licita relinquentib;. ne tepide uiuentes ad inlicita corruant.
P astor q̃libet fugit. cũ subiectis solaciũ subtrahit. aut iniusticiã uidens ñ contradicit. ⁊ mis p̃fert̃.
P arcus cibus & uent̃ semp esurientis. triduanis ieiu
P eccatũ peccato adicit̃. cũ id q̃d nequit̃ gestu e nequit etiã defendit̃. pleta mdax dicatis.
P riquã pmittas deliberã. ne p pmissa minime ex
P batio scẽ uoluntatis nolle peccare cũ possis.
P ossibilitas bene & male agendi. pbatio ẽ arbitrii. & causa cuilibet meriti.

Pharisei iustitia periit ex superbia · & publicani iniustitia humilitate ē sanata ·

P ericulū numquā sine piculo uincit.

P luris laudandi bene facientes quā bene dicentes.

P rudentia rerū exit metit. ℣ alios desint possideri ·

P ecunia t fit pciosa · cū pdi amore translata in

P lurimi student ne ad pauperiē ueniant · paucissi
mi ů laborant ne in gehennā incidant. ℣ glegentia ·

P lurimi infamiā · pauci ů uerent reat ēscientiā ·

P eccandi duo genera s. unū ex ppposito · aliud exne

P acē cū hominib, habeas · bellū cū uitiis ·

P ecunię imperare oportet ñ seruire. ℣ sit miserendi ·

P langite ñ miseri · ēsuescite nunc lacrimari · cū temp flendi · cū temps

P auptas animę maior quā corporis extat. ℣ causa ·

P eccans cottidie studeat se mox reparare ℣ operat rel sine

P fectus miles pensat sepissime uires. P uidus incuncts

P uersę menti sua culpa ē maxima pena ·

P mptus t facilis ad risus scemata ne sis.

P ceps ad risū · pceps quoq, fert ad iram.
P rm ceps iniustis seruos habet & ui tiosos P ensandu cunctis qualis maneat sibi finis.

P luris, intent · minor ē ad singula sensus.

P sens uita breuis · s, erit uentura pennis.
P anis ęqualis, pponitur omnib, esse.

Quam bon isrl ds his q recto sunt corde.

Querite dnm & ēfirmamini · querite faciē eī semp.

Querite dnm & uiuet anima urā · malum.

q timetis dnm laudate eū · qui diligitis dnm · odite

Quom miseret pat filios miseret ē dns timentib, se. quo
ipse cognouit figmtū nrm. ℣ cit in cęlo & intra.

Quis sic dns ds nr. q in altis habitat & humilia respi

Qui n accepit in uano animā suā nec iurauit in dolo pximo suo. hic accipiet benedc
a dno · & miam a ds sit suo.

Qui seminant in lacrimis. in exultatione metent.
Querite primũ regnũ dĩ & iusticiã eĩ. & hęc omã
adicient uob. mę ũ suę detrimtũ patiatur.
q d pdest homini si uniuersũ mundũ lucret. ani
Quã dabit homo cõmutationẽ p anima sua.
q ẽ exdõ. uerba dĩ audit. ẽ eam in corde suo.
Qui uiderit mulierẽ ad cupiscendũ eã. iã mechat
q pseuerauerit usq; in finẽ. hic saluus erit. ℣ dm.
Quę impossibilia s apud homines. possibilia s apud
q odit animã suã in hoc mundo. in uitã eternam
custodit eã. Qd ds cõiunxit. homo ñ separet.
Qui dixerit frĩ suo fatue. reus erit gehennę ignis.
q infidelis ẽ in minimo. & in maiori infidelis est.
Quasi scelus idolatrię ẽ. dõ nolle acquiescere.
Querite dnm dũ inueniri potest. inuocate eũ dũ
q auertit aurẽ suã ne audiat legẽ. oratio ꝓpe ẽ.
eĩ erit execrabilis. q sequit iusticiã. diligit adnõ.
q diligit disciplinã. diligit sapientia. Qui parcit uirgę. odit filium.
Qui abscondit scelera sua ñ dirigetur. q aũt cfessus
fuerit & reliquerit ea. miam consequetur.
Qui custodit os suũ. custodit animam suam.
q offert sacrificiũ ex substantia pauperis. qsi q uic
timat filiũ in cspectu patris sui. benedicet.
Quasi tẽpestas impis ptransit. Qui pns ẽ ad miam
q frĩ suo parat foueã. ipse incidet in illã. pantus.
q mollis & dissolut ẽ in opere suo. fr ẽ sua opera dissi

Que ñ egregas in iuuentute. quom ea habere po
teris in senectute. Qd tamet impi uenet sup eũ.
q modica spernit. paulatim decidet. ⁊ q tu pperas.
Qdcũq; potest man tua facere instant operare. qa
nec op nec ratio nec sapientia erit apud inferos.
q obdurat aurẽ suã ad clamorẽ pauperis. & ipse
clamabit & ñ exaudiet. ⁊ nequã ẽ. cui bon erit.
Qui erudit derisorẽ. ipse fac sibi iniuriã. Qui sibi
qualis rector ẽ ciuitatis. tales inhabitantes. ⁊ ciuitates.
q ad iusticiã erudiunt multos. q̃si stellę inppetuas
Qui in uno offendit. multa bona pdit. ⁊ nuet sup eos nix.
q docet fatuũ. q̃si q cõglutinat harena testã. ⁊ inã. ue
Quanto magn es. humilia te in omnib;. q times pru
q timent dm. ñ erunt incredibiles uerbo illius.
Qui in stadio currunt omes quidẽ currunt. s; unus
accipit brauiũ. audiat qd spus dicat ecclesiis.
q cũq; uoluerit amicus ee sti hui. inimicos di ẽstituit.
q se existimat stare. uideat ne cadat. q habet aurẽ.
Qui cuerti fecerit peccatorẽ ab errore uię suae.
saluabit animã ei amorte. ⁊ agunt. hi filii s di.
q ñ manducat. manducantẽ ñ iudicet.
Qui suoꝝ & maxime domesticoꝝ curã ñ habet. fidẽ
negauit. & ẽ infideli deterior. quicũq; spũ di
q uiderit fren suũ necessitatẽ patientẽ. & clause
rit uiscera sua; ab eo quom caritas di manet in eo.
q parce sennat. parce & metet. q gtat. in dno gtet.

Quęcūq· scripta s̄ ad nr̄am doctrinā scripta s̄· ut
ppatientiā & c̄solationē scripturarū spē habeam.
Qd t̄ n̄ uis fieri· alii ne feceris· q̄ ignorat ignorabit.
q̄ cūq· obseruauerit totā legē· offendat aūt in uno.
factus ē omniū reus· ⁊ sum̄ liuidi· ⁊ inebriant̄.
Quanto altior gradus· tanto pfundior casus.
Qualis apud se quisq· latetat· illata ctumelia pbat.
Quā laudē merebim̄ de pallore ieunii· si invidia
q d uirtutis habent uinū n̄ bibentes· si ira atq· odio
q d pdest attenuari corp̄ abstinentia· si anim̄ in
tumescat supbia· dia deserit· missione orat.
Quasi in sacculū ptusū res suas ingerit· q̄ & bona
aliqua agit· & tam̄ nulla prauitatis solitę stu
quantū bonū habeat sanitas· ostendit infirmitas.
Quisq̄s iugit̄ tractat ut bona aliq̄ faciat· sine int̄
Quāmetuendū sit obdurationis diuinę iudicium·
in iudeis & infidelib, iugit obduratus agnosci
Quando nos peccasse querim̄· adno uisitam̄· ⁊ potest.
quando nos peccare delectat· diabolus cor nr̄m
impugnat· Quę q̄sq· uelit metere· prius debet seminare.
q̄ se meminit inlicita plurima ppetrasse· debet cuā
ppenitentia alicitis abstinere· reddat.
Quisq̄s cogitat qd do uoueat· se ipsū uoueat &
Quicqd voluptatis e seminarium· castitatis fit contrariū.
q̄ succurrere perituro potest· si n̄ succurrat reus
mortis ei erit· uone dura exasperari·
Qui uerbis lenib, potest corrigi· n̄ debet increpa
Quicqd pietatis iuenit hominib, facti· grę diuinę estat referendū· Qui zelu di n̄ habent· mal
Quā difficile surgit· quē moles praue cśuetudinis deprimit· ⁊ tis uiriculib, carent.

Quantacūq· sit iustitia humana · nihil ē diuine iustitie cōparata ·

Qui casti pseuerant & uirgines · anglis dr efficiuntur

Quecūq· mēsurā excedunt · demonia suggerunt · Ecclēs ·

Quecūq· spālis sapientie uerba gentiles uiri ptulerūt ·

hec ideo disponente dō plata s · ut xpiani nō solū

a suis s· etiā ab alienis instruerentur · Vnde dō apppinquābit

Quantū q̄s in humilitate & castitate pfecerit · tantū

Quanto mens fit diuisa ad multa opera · tanto fit

minor ad singula · tēptari pmittit · Quanto altior gra

Quanto maior scientia unicuiq· dat · tanto magis

q̄ numquā didicē subēe · nulli potest rite pēe ·

q̄d infelicis quā cōspecta felicitate alios affici ·

q̄d cuiquā pdest foris ēe cato · cū sit intus nero ·

Quid pdest ullis incedere inuestimētis ouiū · si in

trinsecus gerant corda luporū · Vnam in eo uita ·

Quousq· homini nō displicent mala a se facta · reg

Q d omnim̄ necesse ē pati · patienter sustine · Vde alio ·

Q d unquisq· nō exptus ē in semetipso · difficile credit

Quotmodis homo potest male agere · tot modis

etiā potest bene agere · relinquens mala ·

Que facere turpe ē · etiā dicere turpe ē · Vbi bibit eā ·

Que m̄ q̄sq· legit dū pōsens uita manebit · seu bona siue mala · semp ha

Q d satis ē cui contingit · nihil amplius optet ·

Quis diues · qui nil cupit · Et quis paup · auarus ·

q d stulta ppriū · non posse & uelle nocere ·

Q d prudentis opus · cū possit nolle nocere ·

Quam ppe sit litus · in corde maris laborantis ·

Qui sibi nō parcit · nulli quoq· parcere nouit ·

dus · tanto · pfundior casus ·

Quã tenebrosus amor: quo lucas spernit auctor:
qd pdest studiũ qd frugum ñ habet ullu.
Querere qd pdest gazas. & pdere celum.
Quã bonus ẽ dns cunctis querentib, illum.
Quantũ plus ualeas. tantũ sumittere xpo.
Qui tibi dat multũ. de te q̃q quert idipsũ.
Quem dñ indurat. hunc nullus postea curat.
Regnu tuu dne regnu omniũ sector. ℣ minum.
Rectos decet laudatio. Recte iudicate filii ho
Rectũ ẽ uerbũ dni. & oma opera ei infide.
Redimet dns animas seruor suor. & ñ delinquent
omis qui sperant in eo. intuitu suo. ℣ luctus.
Reuela dno uiã tuã & spera in eũ. & ipse faciet.
Regnũ celor uim patit. & uiolenti rapiunt illud.
Rex q̃ sedet in solio iudicii. dissipat omne malũ
Risus dolore miscet. & extrema gaudii occupat
Responsio mollis frangit iraã. inimicũ firmabit.
Rex q̃ iudicat in ueritate pauperes. thronus ei
Regnantib, impius ruina hominũ erit. ℣ veritatis.
Rex iustus erigit terrã. uir auarus destruet eã.
Regnũ agente in gente transfert ppt iniusticias.
Renouamini spũ mentis ure. & induite nouum
hominẽ q̃ secũm dm creatũ ẽ iniusticia & sectare
Religio munda & immaculata apud dm patrẽ
hec ẽ. uisitare pupilli & uiduas in tribulat eor.
Radix omniũ malor cupiditas. ℣ let q̃ntũ habes.
Ruina ppli sacerdotes mali. Regnũ di tantũ ua
Religiosus homo si cito irascit. facile eiã corrigit.

Recte iudicare aliena merita ñ ualet · cui ēsciem
tia innocentiē ppē nullā iudicii regulā pbet.
Rectius secuntur agnū caugati humiles · quā uirgi
nes supbientes. te famulen̄ · phoc penas patien̄.
Robusti corpore ñ dō aquo uires habent deuo
Referendū ē pietati diuinē · quicqd homo iumū
tus amplius habet. ⁊ tot coronas celestes pmeret.
Ratio humana q̄t puersis cogitationib, remitt.
Regim̄ animarū · ars ē artiū · ⁊ crudelitate magna ·
Remissio & lenitas inegrua · cora dō reputat p
Resurrectio prima ē resurgere auitis inhac uita ·
Resurgat impia · q̄ nuult ⁊ dānari ⁊ intre surrectione secunda.
Raptores alienaru reru · ipsi qndoq rapien̄ adintitu.
Repentin furor nil rationis habet. tormentis.
Rebelles diuinē pietati · tradent diabolicē potestati.
Res quelibet obscura · psimilitudinē ē explananda ·
Repbi & inhoc scto faugant desideriis · & infuturo
Rustica lingua uiri mansuetū cor retinentis · gratior ē dnō quā lingua
Rara fides homini tribuenda ē pdolor omni ⁊ pita supbi.
Rex pius & iustus studet hoc qd dicitur ēē. Rector pfect
Regis psona regē monet ad meliora · Regnū celor raptare
Rebus in aduersis ne motus destituaris. ⁊ solent uiolenti.
Seruite dnō in timore · & exultate ei cū tremore.
Sacrificiū dō spis ctribulat · Sit gla dni insclm scti.
Salus iustor adnō · & pitector eor intēpore tribut
Sit nom̄ dni benedictū ex hoc ñ & usq· insclm.
Suauis dnis uniuersis · & miser ei sup oma opera eis.

hic pmo suos regit act.

S ps ubi uult spirat · & uocē ei audis · s, nō scis unde
uenīat & q̄ quadat · tet adorare · & pice abste ·
S ps ē ds · & eos q̄ adorant eū in spū & ueritate opor
S i man tua t pes tuus scandalizet te · abscide eum
S ic ds dilex mundū ut filiū suū unig̃ daret · ut
omnis q̄ cred in ipsū nō peat · s, hab uitā eternā ·
S i peccauerit in te fr tuus · uade & corripe eū inter
te & ipsū solū · Sapientis oculi in capite eius ·
S ēs spis disciplinę effugiet fictū · & aufert se a cogi
tationib, quę sunt sine intellectu · ℣ quērite illum ·
S entite de dno in bonitate · & in simplicitate cordis
S apiens cor & intellegibile abstinet se a peccatis ·
S tultitia colligata ē in corde pueri · s, uirga disci
plinę fugabit ea · Stultus uerbis nō corrigitur ·
S implicitas iustos diriget eos · & supplantatio
puerso uastabit illos · ℣ dus ęquū uoluntas ei ·
S tatera dolosa abhominatio ē apud dm · & pon
S apiens ut sol pmanet · stult aut ut luna mutat ·
S apientia omniū antiquos exq̄rit sapiens ·
S apientia abscondita & thesaurus inuisus · quę
utilitas in utrisq · Sapiens uerb innotescet paucis ·
S emed loquit ds · & sedo nō repetit · Spes ypocrite pibit ·
S ep ties cadit iust & resurget · impii aut corruent
S tultus in risu exaltat uocē suam · ℣ in malū ·
S secreta regis celare bonū ē · magnalia aut di re
uelare honorificū ē · Sōnia extollunt imprudentes ·

S i uiuim spū · spū & ambulem · ⁊ nobis pfecta est ·
S i diligam inuicē dī in nob manet · & caritas ei in
S cientia inflat · caritas edificat · ⁊ mendax ē ·
S iqs dixerit quō diligo dm & frem suum oderit ·
S pualis homo diiudicat omia · & ipse a nemne iudicat ·
S iqs domui suę pēē nesciat · quom eccle dī diligen
tiā habebit · Sapientia hui mundi · stultitia ē apud dm ·
S iē in adā oms moriunt · ita & in xpo oms uiuifica
S ine penitentia s dona & uocatio dī · ⁊ bunt ·
S eruū dī ñ oportet litigare · s mansuetū ēē ad oms ·
S tella ab stella differt in claritate · sic & resurrectio
S iue uiuim siue morim · dni sumus · ⁊ mortuoq ·
S ic diligendi s homines · ut eoq ñ diligant errores ·
S peculator astat desup · q nos dieb omnib acq
nros pspicit · Scire dī appbare ē · nescire ū rępbare ·
S ūma apud dm ē nobilitas · clarū ēē uirtutibus ·
S atanę insidias euadere · ñ ē uolentis neq currentis ·
s miserentis dī · q dissimulabant indicanda ·
S ubiectoq uitia aliēndo s dissimulanda · s posthęc
S corpiones dici possunt · q bonis quidē in facie ñ
resistunt · s mox cū recesserint detrahunt ·
S olitudinē querit · q cū innocentib uiuere cupit ·
S alus ē diuitū · subuenire necessitatib pauperū ·
S agitas ctumelię · uirt repellit patientię · ⁊ rapę ·
S emetipsū abnegat · q relicto carnalis uitę homne ·
induit se spālem & nouū hominē id xpm · ⁊ inma di er
S acrificiū uisibile inuisibilis sacrificii ē sacramentū · S tudiu selare cito fac homnes
S pālis uitę milita maxime cisistit in caritate & patientia ·

S citatis nom habere sine operib, nulli pdest.
S tultu ualde e. si his placere querim. qs displice
re do scim. in corde suo statuit. Sanitas & decor carnalis
S apiens e. q factis plusqua uerb alios docere stude.
S ine fine cruciari meret. q nullu peccandi finem
S uffic unicuiq, sic disputare t dictare ut intellegat.
S upfluitas ta uerbor qua rerum aliarum uitanda e. Y re neqt.
S clarib, literis intent. sacre scripture archana cape
S cripturam sacram legens attendere debet. qd mystice
t iuxta literam. qd pparte t ptoto dictum sit.
S ensus parit cu uerbis sacre scripture pensandis e.
S cripture sacre meditatio. mente retrahit aco
gitatu noxio. Y iugit pponende s. hoc scilicet m.
S imilitudines rerum uariarum adedificatione nram
S ic canis reuertit aduomitu suu. sic imprudens
iterat stulticia sua. Y uirtutes absq. caritate.
S ic aqua extinguit ignem. ita elemosina peccatu.
S ic plurimi cibi nihil psunt absq. sale. ita omnes
S ic fistula absq. inspirante nullu reddit sonu. ita
& cor hominis absq. inspiratione diuina nullum
recipit bonu. luntas pbat in arbitrio dato.
S ic equi cursus in loco spacioso. ita & hominis uo
S ic oculi omniu in capite. ita in xpo esistere deb&
omnis intentio fideliu. Y sola corrupit oma bona.
S umi pncipis ministri inpmis s. puidendi. Supbia
S ensus nr ad ei trahit appetitu. cui capit uoluptate.
S eruus di pgemis & sepico diuinos codices amare debet. Sensus corporis sqs
equi sine ratione currentes. animalia in uirtuoso modu retinet frena cupiditatis.

Vix capitur forma humilitatis.

Solacii ē maloꝝ · utra carpere bonoꝝ · Sacerdotes t clericos ñ licet spectā

Sic alios ignoscē · ut tu t̄ peccanti illos ignoscere

Species quelibet q̄nto p̄ciosior erit · tanto Zcupis.
maiori sollicitudine custodienda ē. adiciunt.

Sanguis sanguinē tangit · cū peccata peccatis

Substantiā mundi possidens · indiget ut egenos
uagosq; indomū suā inducens reficiat.

Si ames dici pat̄ & p̄ncep̄s · nom̄ cū honore serua ·
moribꝫ imple. grauiore casu decident.

Sepius uentus agitat̄ ingens pin̄ · & celse turres

Stulta uota frangenda sunt · ut concite surgant.

Sine doctrina uita ē q̄si mortis imago.

Stantubꝫ & lapsis par sollicitudo tenenda ē. his ne retro cadant. illis qui rite uadunt misericordia.

Sermo datur multis · animi sapientia paucis.

Si nequeas plures · uel te solūmodo cures. / pictū.

Si qd uouisti dñō ne reddere tardes. / patiet̄ sepe

Solius ē dñi · bona de prauis operari · Sperneis c̄silia

Sēpe bonū cupimus · qd mox nos nolle p̄hibemus.

Semp auarus eget · hunc nulla pecunia replet.

Si uis saluari · nil huic p̄pone saluti · Sunt nimiū pauci

Sp̄s ē uita · mors carnis philosophia · / hierm.

Te decet ymn̄ ds̄ in syon · & t̄ reddet̄ uotū in

Testimoniū dñi fidele · sapientiā p̄stans paruulis.

Tibi dñe derelict̄ ē paup · orphano tu eris adiutor.

Timete d̄ omnes sci eius · quō ñ ē inopia timentibꝫ eum ·

Thesaurizate uob thesauros in celo · ubi nec erugo
neq; tinea demolit̄ · & ubi fures ñ effod̄ nec furant̄.

Thesaurus desiderabilis requiescit in ore sapientis.

I otū spm suū pfert stult⁹. sapiens aut differt
& reseruat inposterū. I imor dnī expellit peccatū.
I empus omni rei subcelo. & exaltabitur.
I urris forussima nom dni. ad ipsū currit iustus
I riplex funiculus difficile rumpit. I estis falsus
non erit impunit. ℣ tu timorē. ℣ iudex fiat alienę.
I imor nī ē in caritate. sꝰ pfecta caritas foras mit
I urpe ē. ut q̄ nesciat tenere moderamina uitę sue.
I anto subtilius q̄sq; de tenebris iudicat. q̄nto eū
ueris claritas lucis inlustrat. ℣ tu clypeo munim.
Terrena oma seruando amittuntur: bene largiendo seruantur.
I ergat sordes praui operis. q do ppatat domū mtis.
I olerabili mundi mala suscipim. si ctra hec pscien
Talentū intra abscondere ē. acceptum ingenium intrenus acrib, im_plicare.
I antu quisq; pximu portat. quantu amat.
I otū dō dedit. q̄ semetipsū obtulit. ad celestia.
I imor di & oratio assidua. hominē uolare facit
I emptator puigil hos acriorib, pulsat insidiis.
q̄s maxime uiderit abstinere a peccatis. ℣ pagam.
I anto peiora s uitia. q̄nto uirtutū specie celant.
I epide uiuentes xpiani. difficili corrigunt quā
I enax & pdigus nimiū. ambo munū nimietatis
confluunt uitiū. ℣ qui nescit. nescit & loqui.
I emperatū omne tā dō quā hominib, ē acceptabile.
I enere nimis mites. asperiorib, informande s studius.
I ormta q̄runda aliis psunt ad correctionē. I acere
I imdus ē pcunctis. cui potestas e sup omis.
I act alienoz corporū & ardens appetit femnarū.

mente trahit ad insania. regi diffidit.
Iadiu qs errat infide. quisq; oma ado inspici &
Iacentib; difficile subuenit. cfitentes aut lan
guoris sui qualitate. facili recipient sanitate.
Ioties nob bene agendi occasione pbent mala.
quoties uidentes aut audientes contenimus.
Tanto quisq; cauere debet ne supbia decipiat quanto sancti aliqd pfitetur.
Ianta unquisq; potest continere. quanta etia
potest ecupiscere. Vel eas. alia exinde oriant.
Iale gen e uitioz. ut n pterita celeri penitentia
Iecta odia peiora s qua apta. Vel inigne doloris.
Iales sim intus. quales nos foris ostendimus.
Iamqua fornacis rutilans aurū pbat ignis. sic ds electos purgabit
Iurpe e doctori. cu culpa redarguit ipsum.
Iunc te lapsuru formida cu ruit alter.
Ie lesum crede. cum cernis quemq; dolere.
Ierrenis inhians uix spiritualia credit.
Iutus erit nūqua qui suspicione laborat.
Iristant facile. quoz spes extat inimis.
Iestis ueridicus regi uero manet aptus.
Iempestas grandis e indignatio regis.
Iotus ubiq; manens. tota e uirtute colendus.
Uniuerse uie dni mia & ueritas. reqrentibus
testamtu eius & testimonia ei. memoria eoz.
Vult dni sup facientes mala. ut pdat de terra
Yeritate requiret dns. & retribuet abundant faci
entib; supbia. Yana salus hominis.

Sen

Verbo dni celi firmati s. & spu oris eius omnis uirtus eorum.
Viriliter agite & confortetur cor uestrum omnes qui speratis
Viri sanguinum & dolosi non dimidiabunt dies suos. Ego autem in dno.
Vir linguosus non dirigetur in terra. uirum iniustum mala
capient in interitu. Ini fugere que uentura sunt.
Vox exultationis & salutis in tabernaculis iustorum.
Vigilate omni tempore. orantes ut digni habeamini
Vigilate & orate. ne intretis in temptationem.
Ve uobis qui decimatis mentam & anetum & cuminum.
& que graniora sunt reliquistis. id est iudicium & iudicium.
Vnaquaque arbor ex fructu suo cognoscitur.
Vulpes foueas habent & uolucres celi nidos. filius
autem hominis non habet ubi caput suum reclinet.
Vbi est thesaurus tuus. ibi est & cor tuum. Ego defixi.
Verba sapientium quasi stimuli. & quasi clauui in altum
Verba adulatorum quasi mollia. feriunt autem intima
Vani sunt omnes homines. in quibus non est scientia dei. Zora uentris.
Vox diei domini amara. tribulabitur ibi fortis.
Vinum & mulieres apostatare faciunt etiam sapientes.
Ve ciuitati cui rex puer est. & cuius principes
mane comedunt. mitigat suscitatas.
Vbi fuerit superbia. ibi erit & contumelia.
Vir iracundus prouocat rixas. qui autem patiens est
Ve soli. quia cum ceciderit non habet subleuantem se.
Ve qui dicunt bonum malum. & malum bonum.
Via impiorum tenebrosa. nesciunt ubi corruant.

Via uite custodienti disciplinā · q̃ aut̄ increpationes relinquit errat. inuidia.
Virū stultū intēficit iracundia · & paruulū occidit
Vita carniū sanitas cordis · putredo ossiū inuidia.
Vasa figuli pbat fornax · & homines iustos tēptatio tribulationis. Verbū bonū supdatū optimū.
Verbū dulce multiplicat amicos · & mitigat inimicos.
Vnus dnīs · una fides · unū baptisma · unī ds & pat̄
Vnicuiq; dat̄ manifestatio spīs ad utilitatē. Zommiv.
Vnusq̃sq; ppriā mercedē accipiet scdm suū laborē.
Virt̄ infirmitate pficit̄. Vbi spīs dnī · ibi libertas.
Vir duplex animo · incōstans ē in omnib; uiis suis.
Vbi ē caritas & dilectio · ibi scōr congregatio.
Vltima tribulatio multis tribulationib; puenit̄.
Vera discretio n̄ n̄ uera humilitate acquirit̄.
Vict̄ atq; uestit̄. diuitiē xpianor ē debent. mortua ē.
Vigilat · q̃ ad aspectū ueri luminis oculos mtis aptos tenet. p opere beneficii · Vidua indelicatis uiuens
Voluntas integra benefaciendi · adō reputabit̄
Voluntas dī opus ei ē · dixit enī & facta sunt.
Voluntas bona in primis ē obtinenda.
Vnaquēq; uirt̄ tanto minor ē · quanto des cetere.
Vitia prius extirpanda s in homine · deinde uirtutes inserende. etiā p inestimabili clemtia.
Venerandus ē ds n̄ solū p immēsa sui potentia · sed
Virgines & monachi sic tēperent ieiuniū · ut semp fortes sint ad dī seruitiū · Virt̄ semp inuidie patet.
Vno pestilente flagellato · multi puersi corripiunt.

Voluptas omnis ad instar apiū ubi grata mella
fudit. morsu corda ferit. ⁊ uiscitur q̄ tendebat.
Voluptas habet penā. & necessitas parit coronā.
Vehemētior ē animi quā corporis febris. ⁊ ens oblu
Viator ille stult ē. q̄ in itinere amena prata cspicit
Vbi n ē timor dī. ibi regnū peccati. tus ingta.
Virtutis fructū sapiens ponit in cscientia. mīn pfec
Vict ab uno q̄libet uitio. cito labit in alia.
Vane gte sectator ei q̄ semina sua uento dispgen
da cōmittit assimilat. infirmitatem.
Volens retinere sanitatē. nulli despiciat t irrideat
Vitiis dediti. n possunt uirtutib, ditari. ⁊ tutes destruit.
Vitanda ē supbia. que & angtos decepit. & omis uir
Vnde bon pficit. inde inuidus tabescit. ⁊ dare nouit.
Valde imperit ē medicus. q̄ nulla n lenia medicamina
Vt uolunt reges ita ualent leges. ⁊ pati.
Vix quisquā in bonū transit nisi ex malo.
Vltra modū sunt dedicati. q̄ nulla aduersa uolunt
Verecundiā abiciens. simul omis uirtutes abiecit.
Vacuus sermo & uana cogitatio multā destruunt
Vaniam dant oculā mentem. ⁊ quietem.
Vt q̄ pstumunt se credere sic sapientes. ut n indigeant monitis ultis aliq.
Vndiq; fallunt q̄ sacre dogmata legis sensu carnali se posse putant
Vilius argentū ē auro. uirtutib, aurum. ⁊ penetrare.
Viuere si recte nescis decede peritus.
Vtilitas grandis latet in reb, quoq; paruis.
Vtilitatis amor cito suadet qd sit agendum.
Vestes pclare cor efficiunt animale. Valde pmendus erit q̄ n omnino supbit.

Vix emdatur qui prona dei comitat.
Virtutes uarie parit possunt habitare.
Virtus e grandis benedicere p maledictis.
Vt lapis omnis homo. n mollis agat ab alto.
Vir magis ex animi qua carnis robore estat.
Vis ingens animi. nullius laude moueri.
Vilia quaplura sunt mysterio pciosa.
Viuens in xpo stat confidenter in ipso.
Vir sapient agens. alius e sol quasi lucens.

Epta ad qvendam amicum nrm facta.

Quo etati mee aduesperascat. & inclinata e ia dies qua inscribendi atq; dictandi noticia ex di gra quonda habui. nequeo p dolor talia m pferre uerba. que t sapientie t dignitati ure sint cgrua. Verum tam p eo qd caritas ura humilit appetit paritatis mee literas. aggredior aliqm uob parere. eande uidelicet caritate cupiens exhibere obedi endo. qua & uos exhibuistis petendo. qd enim dulcius t delectabili ee ualet caritate. que in tantu laudat. ut ipse ds caritas ee dicat. Vnde pcor placeat uob me quantu possi de caritate eade hic loqui. & iuxta psalmista magnificate dnm mecu. & exaltem nom ei in idipsu. Merito q anob e omnim magnificandus. q nos & ad similitudine sua creauit. & cunctis reb, uisibilib, pposuit. Nmin etia estat diligendus. qr postqua in hominis

ꝑmi reatu peccauim̃ · n̄ ſcd̄m potentiā ſuā meri
taq; nr̄a nos dānauit · ſ; ſcd̄m grām ſuā nobis
q̄ſi pat̄ filius cōdolens · coētnū ſibi unigenitū
p reparatione nr̄a miſit · ut eī doctrina ſaluti
fera instructi & penitentiā agerem̃ ꝑcōmiſſis ·
& beatitudinē cōſequerem̃ uitę pennis · His itaq;
p eo qd̄ ſ notiſſima pietatis diuinę beneficia
breuit̄ ꝓlatis · n̄ ea quę aliquantū obſcuriora
& quib; dā incognita ſunt ꝓlixius cōmemorare
libet · quom̃ ſcilicet inhis quę uident̄ mala &
ſaluti nr̄e penit̄ ctraria caritatē ſapiemiāq; di
uinā inee · omnēq; terrā ut pſalmiſta teſtat̄ mia
dni plenā ee agnoſcere ualeam̃ · Bona q̄ quęli
bet nequeunt alit̄ anob ꝓrſus agnoſci · n̄ p ctra
ria & oppoſita ſibi mala · Si enī diues t ſanus ex
iſtens nūquā te inopia t infirmitate aliq̄ opp̄mi
uerearis · minime attendis q̄ntū bonū ſit diuitię
& ſanitas · nec dō grās agere ꝓhuim̃odi donis
ſtudes · Si ū his infirmitatē pauptatēq; multorū
opponens · grām ſimul & iudiciū dī attenderis ·
dona ꝓfecto illi agnoſcere poteris · Dona q̄ppe
dī ꝓhoc maxime dona ee agnoſcunt̄ · qd̄ imīdū
auferunt̄ · qd̄q; oppoſitoꝝ qualitate diſtinguunt̄ ·
Vnde ſatis patet tā aduerſa quę dicunt̄ mala
quā ꝓſpera quę dici ſolent bona pietati & ca
ritati diuinę deputanda · & ꝓhis diligendū ee

Hinc ꝗ dat intellegi. q aduersitas q̃ tant uir eguit hominib, cuncris ē necessaria.
Qd nimirū ita ēe psalmista intellex. cū supplex orauit dicens. Bonitate & disciplinā
& scientiā doce me dne. I pse iterū sentiens q̃ntū sibi pfuisset huiūmodi disciplina collaudans

dm. q̃ sic p pspera ēsolari. ita p aduersa corrige
re nos solet. sic & beatū paulū apl̄m ne se inuis
tutib, plurimis quas habuit extolleret colaphi
zari pmisit. Deniq, multo clemētius fuit illum p
aduersa op pssū saluari. quā in psperis p
missū & ob hoc in supbiā delapsū perimere
tanto dānari. Est & altera caritatis diuine cau
sa in diuersitate bonarū malarūq, rerū nimis
pensanda. Quia enī homini liberū arbitriū grā
diuina ētulit. ut unquisq, pbaret utrū bonis
an malis reb, semet implicare uellet. necesse
erat ut & bona & mala corā eo ponerent. in
quib, sibimetipsi not fieret. experimētūq, quali
tatis sue caperet. & ut querimoniā nullā ētra
dm habere posset in hoc qd bene agendi facul
tas sibi data nī fuisset. Tanta ꝗ caritas & sapi
entia di semp ē attendenda. semp ueneranda
& diligenda. mirandūq, semp qd in omni cre
atura nil existat sine causa. Aut enī ideo di
uersitas ē in creaturis. ut sic iā dixi inuicem
oppositis melis agnoscentes bona phis grās
dō ageremus. nobq, ab eo data penit agnosce
remus. aut ideo ut in arbitrio positi bene t ma
le agendi copiā haberemus. Est etiā adhuc latens
diuine sapientie & caritatis causa. iugit incre
aturis reb, q, diuersis pensanda. Que licet aliq

dm dix. Bonū m dne qd humilia asti me.

ten' ad sup̄dicta respiciat · speciale tam̄ qddam
in se gestat · Dico nāq; sapientiā & caritatem
maximā ēē · qd̄ d̄s & iudiciū iustū q̄ hominē p
bans p̄misit cadere · & grām qua dignat' ē illū
reparare · utrūq; increaturis reb;q; sibimā
oppositis ideo cotidie agit co tidieq; pandit ·
ut omnis homo agnoscens iudiciū qd̄ meretur ·
ad oblatā sibi grām fugiat · & amalis operib;
cuertat · Cui rei explanande grā · dicim' exem
pla · Omnis nāq; creatura quē nob aduersat
ut leo · lupus & mures · uilitasq; omnis q̄ carna
lit circūdam̄ · necn̄ uitia quē nob spūalit domi
nant iustū dī iudiciū phominis p̄mi p̄uarica
tionē in nos factū innuunt · canes ū & oues ce
teraq; animalia hominib; ad subsidiū ēcessa ·
uirtutūq; omniū quas accipim' dona ineffabi
lē diuinē pietatis nos iugit pcuratis dispen
sationē ostendunt · Sicq; fit · ut nihil fiat intra ·
qd̄ n̄ eueniat aut ex p̄mē p̄uaricationis pena ·
aut diuinē pietatis causa · Quōq; quidē unū · dm
timere · alterū ū eū amare nos docet · Qui ue
lit q̄ euadere penā eternā · fugiat n̄ addī grām ·
discens inp̄mis eū timere · deinde ū amare · Hēc
q̄ omā psalmista ēsideans cū ammiratione dix ·
Quā magnificata s opera tua dnē · omā insapiētia
fecisti · Hinc iterū aliās dic · Mirabilia opera

tua dñe. & anima mea cognoscit nimis. Hec eta
mirabilia opera oportet nos iugit̄ ēsiderare. si
mulq; aliis quib, opus ē quiq; dignant audire
debem̄ intimare. Caritatē quippe quā ds nob
exhibuit corda nra illustrando. mundi contēp
tū inspirando. nos q̄q; aliis exhibere debemus.
ammonendo eos. ut cū temp̄ miserendi sit
fugiant aeternam ira. querant dnm dū inue
niri potest. inuocent eū dū ppe ē. Nā m̄ cū
pmittit̄ uenia euersis. ppe ē dns omnib, inuo
cantib, eū inueritate. tunc ū cū iudex district̄
apparuerit longe a peccatorib, existit. quia
peccatoris nullius pces exaudit. Iudiciū tantū
cunctis ē nunc fugiendū. cū temp̄ uenię ēcessū
credit̄ eē. Hęc ego mortales attendere depcor omes.

Ista mei uilis q̄a uos mea scripta petistis. sumite dignant multoq; iure magister.

ORATIO EIVS QVI ET SVPRASCRIPTA. ET SEQVENTIA EDIDIT DICTA.

O spes unica. o salus ętna. & refugiū omniū
inte sperantiū ds. miserere m̄ misero &
peccatori grę tuę p̄sidium inq̄renti. Adiu
ua me dñe. & ad pces meas attende. quas. p
nulla meritoq; meoq; fiducia. s. in sola pietatis
tuę inmisitate ēfisus cupio iā pferre. Inlumi
na queso inprimis cor meū. ut bonitatis tuę
atq; prauitatis meę multitudinē aliq̄tenus

attendens. ea quę ętra te hactenus cōmisi. luge
re semp & emendare digno penitentię luctu
ualeā. Deinde pcor dne. ut quicqd impurita
tis. quicqd uanitatis aut erroris nequissimus
hostis studeat in me accendere extinguas.
meq; ad tui amoris & dilectionis feruorē
semp accendas. & ut cordi meo illā famē &
sitī immittas. qua ad mandatoꝝ tuoꝝ obser
uantiā & ad uitę pennis gaudia desideran
da estuare possim. Nā quāmuis p grē tuae
dona scā uitę pennis gaudia omni psentis
uitę iocunditati ee pponenda. licet etiā ad
hec desideranda & exqrenda uariis modis in
structus sim. nulla tamen huimodi scientia mihi
pdest. n inspirationis tuę supplemento iugiter
me illuc trahas. & affectū necnō occasionem
paritq; uires bene agendi tribuas. Facilis
enī infirmitas ac desidia me fragilē negle
gentēq; pdolor ualet impedire atq; ī rel
gionis pposito. Ideoq; clementissime ds hanc
infirmitatē in me pspiciens. ita me sanum
ualidūq; in utriq; hominis uigore effice. ut
in omni seruitutis tuę studio lętus & pmptus
existā. laborēq; totū q in hoc sęto & plau
dis tuę reuerentia. & p peccatoꝝ meoꝝ pen
tentia. necnō p aliorꝝ necessitate iugiter agen

dus ē m̄ sustinere ualeā. Scio denq; q̄ mul
tos milites tantę uirtutis tanteq; deuotionis
habes. ut licet infirmitatib; angustiisq; pluri
mis afflicti teneant̄. in p̄ceptis tam̄ tuis pmp
tissimi & ēstantissimi inueniant̄. Hi quidem
dne gr̄a tua p̄stante s̄ pfecti. atq; potentię
tuę armis electi. Ast ego omnimoda fragili
tate & ignauia peccatis meis exigentib; de
p̄ssus. uix in aliq̄ntulo seruitutis tuę studio
p̄sisto. si m̄ sanitas p̄speritasq; omnis aderit.
Vnde queso clem̄tissime d̄s. ne me infirmitatis
aut aduersitatis molestia p̄mittas plus gra
uari. quā ēuenire scias meę qualitati. Sustine
me p̄cor pusillanimū & pigrū. expecta me
fragilē & infirmū. quo usq; ad te conuertar
aliq̄ntulū. fide q̄ & spe tali me ēfirma. p quā
de p̄missionib; tuis certissim̄. in nulli diffiden
tię mestiaęq; noxię picula incidā. Adhęc q̄q;
caritatē & timorē atq; humilitatē. necn̄ pati
entiā & obedientiā talē m̄ p̄cor p̄sta. qualem
primit̄ t̄ dō om̄pū. dehinc hominib; cunctis
int̄quos umquā ēuersari me ēnigerit exhibe
re debeo. Ambitionē simul & delectationem
tot̄ sēculis gl̄ę aufer a me dnē. & da m̄ ali
quā partē sapientię spūalis. ut mecū sit &
mecū laboret. ut sciā q̄d acceptū sit coram te

omni tẽpore. Ne reminiscaris queso delicta iuven
tutis & ignorantiẽ meẽ. s. scdm miam tuã mem
to mea. Mundicia quoq; mtis & corporis ita
m queso uigilanti t dormienti ccede. ut ad al
taris totiq; seruitutis tuẽ officiũ digni accede
re. ipsiq; acceptabilit possi pagere. Deinde p
cor dne. ut omniũ uirtutũ sine quib; nullus t
placere potest particeps fieri merear. S, quõ
tã magna pietatis tuẽ dona nullis conatibus
meis obtinere ualeo. p sãcissimã natiuitatem &
passionẽ tuã dne ihu xpe. necn pueneranda
crucẽ in qua p mundi salute pendere dignat
es. p q; resurrectionẽ & ascensionẽ tuã. tũ etiã
p sci spis grãm m queso ccedas. Adiuua simul
me p merita & pces sãcissimẽ genitricis tuẽ &
ppetuẽ uirginis mariẽ. necn p sci michaelis
omniũq; celestiũ uirtutũ. & p sci iohis baptis
tẽ. & p scõr aplõr tuõr Petri & pauli. andreẽ.
iacobi & iohis. & p omniũ aplõr tuõr suffragia.
sed & p illõr sãcissimõr infantiũ patrocinia. qui
p tuo nomine trucidati s abherode. Succur
re quoq; m p pces scõr martyriũ tuõr stepha
ni & laurentii. uiti & pancratii. georgii &
emmerãmi. quirini & castuli. sebastiani &
uincentii. necn p mauricii & dionisii. gereo
nis & kyliani. bonifacii & ianuarii. syxti &

cyriaci · una p̄ socioꝝ suoꝝ patrocinia · s; & p p̄
ces sc̄oꝝ c̄fessoꝝ tuoꝝ Siluestri atq; martini ·
remigii & gregorii · nicolai & benedicti · ōdal
rici & wolfkangi · p q; sc̄arum uirginū petro
nelle & cecilie · scolastice & margarete · necn̄ p
illoꝝ sc̄oꝝ quorū in hoc monasterio t in hac ca
uitate reliquie continent̄ · deinde p omniū
sc̄oꝝ tuoꝝ suffragia me p̄cor adiuua · ne p̄p̄t̄
ulla peccata mea in man̄ p̄sequentiū animā
meā tradar · s; solita pietate tua semp & ubiq;
defendar · Deinde inmensā pietatē dn̄e ihu xp̄e
supplicit̄ deposco p cenobii nr̄i loco · ut q; pec
catis nr̄is exigentib; tā anr̄atib; quā ab alienis
p dolor int̄ & foris destruct̄ ē · p gr̄ām tuā p q;
omniū sc̄oꝝ tuoꝝ intercessionē ad laudē nominis
tui atq; ad necessitatis nr̄e & eoꝝ q̄ nob iugit̄
deseruiunt · quiq; huc p aliq̄ gr̄a obtinenda
ueniunt usū reparet̄ · Adhec quoq; p̄cor p
cunctis q̄ in sc̄a ecclia in nomine tuo usquam
c̄gregati conuersant̄ · ut & spālis uite nor
mā quā habitu p̄fitent̄ moribus c̄gruis sequant̄ ·
& corporalis uite subsidia p ut indigent ate
accipere mereant̄ · Da eis queso pastor eterne
pastores & rectores tales · qui illos p exempla
sua n̄ ad p̄ditionē · s; ad eternā instruant sa
lutē · Phis etiā q̄ semetipsos c̄fessione t aliqua

intuentione in mei peccatoris orationē com
mendare curabant bonitatē tuā dnē supplicat
exoro · ne ppt̄ ulla peccata mea cōfessionis sue
cassetur remissio sperata · Recordare pcor in nob
mie tue · uerboq; apli tui iacobi dicentis · cō
fitemini alterutrū peccata ura · & orate p inui
cē ut saluemini · & ecce de ut & illoz cōfessio
& mea quā p eis pfero oratio sibimet psit.
Peto etiā p papa & cesare t rege nro · necn p
cunctis rectorib, ac pncipib, nris · ut illos in
amore & timore tuo ita pfectos facias · qua
tenus se sibiq; subditos ualeant regere · atq; ē
gruis exemplis pēē · Adhec quoq; pparentib,
& ppinquis · necnō pillis q̄ ab initio uite mee
usq; in hanc hora qualecūq; p me laborē ptu
lerunt · quiq; in esu aut potu t in uestitu aut
in doctrina · seu quolibet m̄ pdeē m̄ studuerūt.
p illis q̄ omnib, pietatē tuā dnē unice posco.
ut q; ego nullā ipsis mercedē debitā impen
dere possū · tu illis ubicūq; opus ē siue inpsen
ti siue in futuro scto recōpensare digneris. De
pcor simul p illis q̄s umquā sine causa ctrista
ui · t aliquib, meis actib, deprauaui · quatenus
p bonitatis tue effectū aliquom̄ cōsolentur &
corrigant̄. Deinde ū cōmunit p omni populo
xpiano maiestati tue dnē supplico · ut eis

pacē. aeris tēperiē frugūq; copiā iuxta neces
sitates suas tribuere digneris. & licet insidiis
diabolicis t etiā fragilitate humana circūdati
a xpianitatis cultu uariis modis discedant. ipsa
tamē queso tui sci nominis agnitio. tanteq; ma
iestatis pfessio cui se fide ēgrua cōmendant.
& in q̄ spē maximā uiuendi ponunt illis psit
inētnum. Adhec inmisā pietatē tuā dnē postu
lo pomnib; frib; nris defunctis. necn̄ phis q̄b;
ex frnitatis cōmunione seu q̄cūq; cōmendatio
ne t elemosinarū largitate umquā debitores
orandi fact sū. deinde pcunctis infide scā de
functis. ut eos a locis penalib; liberare. & in re
quie ppetua digneris collocare. Has q̄ pces
quas ego peccator tā puiuis quā pdefunctis
ad te dnē ptuli dignanē suscape. & ut illis si
mul & m̄ aliq̄ntulum psint ēcede. Ad extremū
ū nulla orationis meę dicta m̄ suffecisse scies.
s; potū inte omniū actuū meoz sufficientiā con
clusionēq; ponens. in man tuas dnē cōmendo
spm & corp meū. paritq; omne studiū t curā
quā suscipere me aliq̄ causa cōpellit. ut ubi
cumq; ego nequeā seu nesciā t etiā nolim me
custodire. tu sic ualeas ac scias. utq; iuxta
bonitatē tuā uelis. me ubiq; ēseruare digne
ris.

ALIA ORATIO

O princeps pacis recolendus nomine patris.
O patris uerbum p qd manet omne creatum.
S ps osce. quo constant cuncta sacrante.
His qui psonis ds unus semp haberis.
Ordine qui miro finis constas & origo.
Leges eternas ac solus iure gubernas.
O pater eterne cui semp idem manere.
Qui genus humanu miserat mortificatu
Vt iuere fecisti pcioso sanguine xpi.
Cuius in aduentu mundum totum repa Orasti.
Cui iudicio statuentur cuncta sub equo.
Da mihi uelle bonu. uires ad pficiendum.
Nam sine te nequeo t mente capessere quicqua.
Tu nisi des uotu. frustrabor ad oma motum.
Vnde mihi posco clemens hoc annue primo.
Quo pferre quea poscendi uerbula recta.
Exin sinceris pcib. pcor ut pius assis.
Da mihi queso fide. p qua te semp adorem.
Quaq scia plane qd iustu sit uel inane.
S pe concede mihi tale spes unica nri.
Qua sufferre quea uite celestis habenam.
Restat inhis prima uirtus dilectio bina.
Qua te factorem debemus amare hominemq.
Qua ds infunde sup intima cordis abunde.
Non mea mens queso ledat more supbo.
Aduenat rite custos patientia uite.
Mors & pditio discedat ceca libido.
Me qq posco regas cu uidero res alienas.
Ne qd inhis capt fieri compellar auaris.
Non abus aur potus me deprimat immoderatus.

Sac pcor & uestes contenere me pciosas.
Da uigiles artus ad cuncta tui famulatus.
Atq; quiescentes solita de fraude tuere.
Ne corrupta caro somno turbet amaro.
Sint pcul inuidia. iactantia. lis sed & ira.
Nec reb; uanis me laus seducat inanis.
Non peto diuitias. nec honores carnis ut addas.
Sed da ppicius tantū solacia uictus.
Fructificaq; mihi quecūq; talenta dedisti.
Quatenus usura merear tibi reddere iussam.
Sicq; meos mores in amore tuo pcor aptes.
Ut mea sit cura qd gestet uita futura.
Ac regno xpi merear tandē sociari.
Qui tecū pat & cū pneumate regnat in euum.

Aploqvs libri hvivs

Audiens simul et videns, lateq; detineri
illa erroris & afflictionis signa que in euange
lio necn̄ in aliis libris p̄dicta sunt de nouissimis
hui sēli temporib, ·s, pene nulli ualens, pdēe con
silio t exemplo · unusquisq; enim quē ammone
re p̄sumpsi · dicebat se necessario sequi alioq; gesta nec
aliud posse facere nisi qd̄ p̄ncipes rectoresq; huius
mundi uidere facientes · cogitare cepi · qd̄ ad hēc fa
cere possē · Dolor nāq; q̄ pneglegentia tanta inerat.
nūquā me sine cura pmiserat · Et quom posse t si
ne cura t sine ammiratione maxima ēt · cū permissi
mos q̄sdam clericos audirē optima quēq; alis p̄di
care · s, mox post p̄dicationis horā pessima iubere
& ppetrare · qd enī peius potest ēe · quā iudicia
quēq; subuertere · nullā iudicii ueri spē subiectis
relinquere · res alienas iugit ēcupiscere · easq;
occasione qualibet auferre · monasteria dō sēsq;
ei mancipata destruere · Quib, si t unus ager
ad eoq; ppetatē ptinens auferrēt · seu censu si
bi placito minuerēt · maximā sibi iniusticiam
factā quererent · Nec tam scire ualent · quantā
ipsi iniuriā dō in locis sibi cōmissis faciant.
Tantā q̄ miseriā sepius attendens, nec emdare valens.
tractatu t
scribere aliq̄ de scripturis sēis exhortatoria
dicta · ut q̄ sermone cōmuni dedignant

corrigi · lectione ſalti ſacra corrigant. Vnde p
cor omis q̃ hec legere dignant. ut & ppa & aliena
picula attendentes ſtudeant ſe aliquatenus emenda
re. & quoſcuq; poſſint ammonere. ne q̃s credat
ſe peccantium ideo min puniendu. qd multitudine imitat
peccantiu. Eſt etiam res alia · in tepore inſtanti
penſanda & ammonenda · Quia enim p multos
ia annos peccatis exigentib, penuria frugu
laborabant homines. opus e rectorib, hoc p
uidere · qd agendu ſit p eide penurie plaga
mitiganda · Multiplex namq; doctrina ta inue
teri qua in nouo teſtamto inuenit hoc inſtruens.
ut quotieſcuq; plaga aliqua ſupueniat. mox
homines p peccatis ſuis penitentia agentes. ſeq;
emendantes comunit inuocent dm p neceſſitatib,
ſuis. Sic quippe nimiuite cuerſi · mitigauerit
ira di. De filiis quoq; iſrl ſepe legit. quia cla
mauerunt ad dnm cu tribularent. & de neceſ
ſitatib, eor liberauit eos. Sub nris etia tepo
rib, ſepius homines plagis multis afflictos au
diuim. ſ, poſtqua p peccatis ſuis efeſſione ac pe
nitentia agentes ſe emendauerit · mox flagella
di ceſſauerunt. Hec q̃ queſo rectores penſan
tes p uideant · qualit innumerabilis uanitas ſub
modernis teporib, exorta emendet. ut ds pla
cat ppto ſuo miſereat.

INCIPIT LIBER DE CVRSV SPIRITVALI.

VOX APTICA FRS KMI AMMONET NOS dicens. Nescitis qd hi q̃ in stadio currunt omes quidē currunt. s. uni accipit brauiū. Sic currite ut comphendatis. Hec q̃ uerba iuxta litera & carnalē intellegentiā referunt hoc qd apud gentiles quondā agebat. & adhuc apud quosdam agit. In loco nāq; spacioso & ad curren dū apto cuenientes. brauiū aliqd ad signū iuxta mensurā sibi placitā p̄cul statuerē. qd ille unus q̃ ceteros p̄ecurreret acceptuus erat. Quo facto. q̃ int̄ eos strenui & agiliores uideri cupiebant. quot uicib; placuit certatī currebant. alii ū ad huiūmodi spectaculū uisendi tantūm gra ēfluentes stabant. Vnde etiā astando t ut quib; dā placet a statu ipsi cursus idē locus uocabat. S; nos un decūq; uocat sit ille locus paruipendentes. atten damī magis qd p eundē cursū apls nos instruere uelit. Mysteriū q̃ppe magnū in eo agnouit eē cū dix. Sic currite ut comphendatis. Quasi dice ret. Sic illi q̃ in stadio currunt omnim student ut unquisq; aliū currendo p̄cedat. ita & uos stu dete qualit̄ alios in uirtutib; & in omni opere bono p̄cedatis. Talis enī cursus cunctis ē semp agendus.

Nup quoq; legi. stadiū greece spacii latine dici.

S, & hoc sūmopere pensandū ē qd dr̄. omīs quidē cur
runt. s, un̄ accipit brauiū. qd itaq; p illū unū intel
legere debem̄ n̄ quēlibet electū. q & in unitate fi
dei & in ceteris uirtutib, quę p sui ccordia unū
sunt pseuerans. unus idēq; ē ctendit. qd ū pillos
omīs qui simul currunt s, ad brauii merita n̄ pue
niunt. n̄ hos q ad fidē quidē sacrā uenientes.
& bonoꝝ operū mitua arripientes ad tempꝰ cre
dunt. s, in tēpore tēptationis recedentes in bonis
psistere neglegunt. Hęc q̄ frīs kmī attendentes
sic currite. ut magis connumerari ualeatis int̄
paucos electos q unū ē cupiunt. & in eo usq; ad
finē uitę pseuerantes brauiū felicitatis ętnę pci
pere merent̄. quā int̄ infinitā rep̄boꝝ multitu
dinē. q sic a sollicitudinib, & diuitiis atq; uolup
tatib, uitę hui suffocant̄. ne in aliq opere bono
qd ceperunt pseuerare ualeant. Pensate etiam
q̄nta distantia sit int̄ ei stadii qd ab hominib, sta
tuit̄. & int̄ illi qd ado statutū ē cursū. Ibi q̄ppe
cunctis simul currentib, una mīsura & brauii &
currendi ppositā. nullis n̄ uelocissimis & sanissi
mis dat̄ spes cursū talē aggrediendi. In hoc aut̄
stadio qd ds statuit tā debiles & claudi. senes &
infirmi necn̄ pauperes quā iuuenes & sani atq;
diuites currere possunt. Seruulus nāq; ille pa
raliticus de q̄ in dialogoꝝ libro ses narrat grego

qd significet ille un̄ q ceteros pcur rens accip̄ brauiū.

qd ab̄ simul cur rentes.

Quanta distantia sit int̄ mundani & diuini stadii cursū.

riuſ cū aliſ in huīmodi ſtadio currentib, ſatiſ
celerit cucurrit. cū ea quę ſibi poſſibilia erant
pmptuſſime pegit. Vidua quoq; illa pauprima
de qua in euangelio legit una cū diuitib, cucur-
rit. cū illā quam potuit oblatione minimā ad
templū detulit. Nne ḡ phęc atq; hiſ ſimilia exem
pla cſiderare poteſtis. quantū differant humana
a diuiniſ. q̄ntaq; uanitaſ ſit reſ tranſitoriaſ &
fallaceſ ętnę felicitati pponere. Sufficere nāq;
nob deberet in paucaſ argumtari. q̄nta uanitaſ
& pauptaſ ſcli. q̄ntęq; diuitię ſint pietatiſ diuine.
Nunc ū licet omniſ creatura in noſ clamet alicui
argumtu modiſ. noſ tam pdolor uelut ſurdi nullūq;
audim quidē pcepta dī. laudam etiā aliq̄ndo ſapi
entiā pietatēq; ei. ſ, poſt modicū temp ea quae
uerbiſ laudauim. operib, prauiſ rephendimuſ.
Hanc ḡ neglegentiam in cordib, queſo uriſ dolen
teſ tractate qualit eā emendetiſ. ſimulq; aureſ au
diendi ad ea exhibete. quę de ſtadii diuini cur
ſu adhuc pferre cupio. Maxima &tenī reſ exin
de ualet intelleqi. quā iuxta ſcientię meę par
uitatē cupio uobiſ aliq̄tenī denudare. ut poſtmo
dū intentione maiori eā ualeatiſ pſcrutari. S,
ut facliuſ ea quę inde dicturuſ ſū in memoria
teneatiſ. pmo quidē quiſ ſit curſuſ cuilibet ſpe
cialiſ. deinde ū q̄ſ generaliſ dicere aggrediar.

ſenſū ſpalem habentes

Vita ut uideam nęſcire t q̄nta pena malefacientib, t q̄nta merceſ benefacientib. poſt hanc
vitā ſit repoſita.

Alit nãq; currere debent q̃ ad monastice uite pfessi onẽ cfugiunt. alit q̃ insetari uita cisistunt. aliter pastores & iudices ecclie. alit q̃ literis imbuti scrip turã sacrã legere solent. quidã ũ cursus ẽ talis. ut simul cuenat omnib;. Qui in uita monastica cõ morant̃. attendere debent q; hoc qd psalmista ex psona dni dic. uacate & uidete quõ ego sũ ds. illis specialit dictũ ẽ. Ipsi enim tanto plus ceteris uaca re & uidere debent qd sit ds. quanto miñ setarib; curis pmunt̃. Iq̃nto certiorẽ victũ & uestitũ aliaq; necessaria ex impensione cõmuni statuta habent.

Qualit currere debeant in monasti ca uita cõmorantes.

Uacare aut & uidere que sint diuina nihil aliud intellegim̃. ñ contẽplatiue uite pfectionẽ. que cisistit in uigiliis. in castitate. in ieuniis. in carita te. in contẽptu setaris curẽ. in patientia. in humi litate. in obedientia. in benignitate. & in ceteris uirtu tib; que frequent̃ in scriptura sacra cõmemorant̃.

Pensare etiã debent spũales uiri & feminẽ. q; sic la pides pciosi p totũ fabrice pcipue ornatu ponunt̃. ita & ipsi p cunctos in scã ecclia degentiũ speculo positi s. ut in eos aliq̃tenũ inspiciatur scitate. qd de diuina credendũ sit puritate. Nã in nimio solis splendore possum̃ discere. quã sit inmisa omptis di claritas. Et inuisibilia di p ea que facta sunt intellecta cspiciunt̃. Huimodi q̃ studiis que iã dixim̃ iugit̃ inherere & uacare. cursus hominũ

Qd pensandū sit sctarib, ne se saluari desperent.

spūalium ē. Deinde dicendū qualis cursus sit sctariū. eoz uidelicet q̄ quāuis in sctarib, curis positi sperant tam in dnō. & quantū pualent intmundana meditantur diuina. Pensare q̄ppe debent. q̄ sic in cuilibet magni pncipis domo aurea t argentea uasa habent. ita etiā lignea & fictilia. qdq̄ nullus recte ualet dici dominū. n̄ cui aliq̄s sit seruus. Pretea notandū. q̄ sic ds multiformis ē in grā & uirtute. ita & in seruitute. Placent eni ei maxime optima. grata s etiā illi bona minora. Que sine ē. diceret de maria. Optima n̄ optima quam partē elegit que n̄ auferet ab ea. Optima deniq̄ pars dici nequit. n̄ int boni minoris partes. S, & hoc qd dic. in domo patris mei mansiones multe sunt. meritoz diuersitates ostendit. Exquib, colligit. q̄ n̄ solū spūaliū hominū q̄ p aurea & argentea uasa optimāq̄ partē. s. etiā sctariū q̄ p lignea & fictilia minoresq̄ bonī partes significant seruit necessaria sit in sca ecclia. que ē sūmi pncipis domus.

Hec aut frs kmi ideo dixi. ut his q̄ in sctari uita rite cuersant ostendā aliq̄m posse cū spūalib, uiris in legis diuine stadio ccurrere. & celestia gaudia pmereri. Si eni iuxta substantie sue modū pauperes recreare studeant. si fraude nullā in agricultura cōmittant tminos antiq̄s transgredientes. si rerū suarū decimas tribuant. si se a

Qualit currere debeant in sctari uita positi.

meretricib, cuneant. & licitu matrimonii copulā
sequentes. in xlma & in aliis reiumis antiquit sta
tutis. necn infestiuis tēporib, acīugib, abstineant.
si filios ad timorē amorēq dī instruant. si turpia
& inhonesta ludicra deuitent. si fideliū his quibus
subditi s seruire studeant. si illas inēgrue rasure
& monstruosi uestit nugas que nouit aq b, dā
stultissimis hominib, inuente t allate s huc abica
ant. peccatū nāq magnū ē turpi & insolita rasu
ra t uestitu incedere. si rit gentiles auguriandi
in reb, uariis prsus contēnentes. uniuersalē fidei
sinceritatē quantū possibile ē inliteratis corde
teneant. si dm tota uirtute diligentes cunctis que
possident pponant. celerē cursum agunt cū aliis
ad dm currentib,. Dico etiā adhuc amplioris grē
ñ ex mea psumptione. s, ex diuine pietatis esola
tione. Siqd inhis omnib, que iā diximus fragilitate
humana deuicti peccauerint. & cunuo peniten
tiā agentes dō sacerdotiq suo cfiteri curauerint.
uenia pmissa ē illis. attestante ppha ac dicente.
Si impius egerit penitentiā ab omnib, peccatis
suis que operat ē & fecerit iusticiā. uita uiuet &
ñ moriet. Et psalmista. cfitemini dno quō bon
quō in sclm mia ei. Si g tantā grām sequentes
sctares uiri cū operib, bonis in huius uite stadio cur
rant. in domo patris sūmi cū ceteris xpi fidelib,

ętnas mansiones obtinebunt. Qualis etiā cursus
specialiter agendus sit pastoribus & rectoribus eccle.
iā uolumus dicere. Ad ipsos ęqppe dictū ē. Diligite
iustitiā q̄ iudicatis terrā. Et. querite iudicium.
subuenite oppresso. iudicate pupillo. defendite
uiduā. & uenite & arguite me dicit dns. Illi de
nq̄ cui nsolū pſuis s; etiā pcunctor sibi cōmis
sor delictis reddituri sint dō rationē. amplius quā
dici possint indigent. ut iugiter attendentes quia
cui plus cōmittitur plus ab eo exigitur. s; & illud
iudiciū durissimū in his q̄ pſunt fiet. & cui rei
uocabulū gerant. pastor enim a pascendo & rector
a regendo dicti ē. pascant & regant sibi cōmissos
inuęritate put cuiq; agnouerint opus ēe. ela
tos & impios rep̄mant. humiles & religiosos
pauperes simplicesq; defendendo extollant.
Recolentes quoq; qr q̄ in uice xpi s positi xpm de
bent imitari. ita uiuant. ut nullū prauis exem
plis corrūpant. Et p elationē quę pncipū ib; facilli
me subrepit. Et p uestitū pciapuarū supfluitatē quę
a plurimis nec creditur ēe peccatū. ni attendentib; qd
in euangelio lęgant illū diuitē hic purpura & byſſo
indutū in inferno sepultū. Et p familiariū prauorū
cōsilia. seu p auariciā quę in tantū plurimos recto
res tā ecclasticos quā sclares obcecare solet. ut mu
nera sup innocentes accipiant. causāq; iusticiē n

Qualiter currere debeant pastores & rectores eccle.

reqrant · s⁊ omā habeant uenalia sedm speranda pe
cunie dona · Talia q̄ sequentes nsolū ipsi minime
ad cēlestia currunt · s⁊ & alios exemplis suis impedi
unt · Quicūq⁊ ū rector ea que ad susceptū rēgimī ptinet
agere studuerint · n m opus ē dicere quā salubrē cursū
faciant · qd in hoc mereant · Ipsi naq⁊ optime sciunt &
bono⁊ pmia · ⁊ S⁊ satis hinc dictū · curram n aliorsū ·
dicentes qualit bene currere ualeant · q scripturā
sacrā legendo frequentant · Inprimis itaq⁊ cue
nit eis attendere · ut in quib⁊ cūq⁊ uitiis se rephen
sibiles exinde cognouerint emēdare studeant · Si
enī p huīmodi intentione se ad legendū pparant ·
primo quidē uarias tēptationis molestias tam in
corpore quā in mīte sustinebunt · q⁊ uidelicet ne
quissim hostis q̄nto magis pspexerit quēquam
a peccatis abstinere · tanto acriorib⁊ insidiis eū
psequit · inmittens ei & corporales & spūales mo
lestias · S⁊ si in dnō spē suā ponens iuxta psalmis
tā dicentē · spera in dnō & fac bonitatē · & iterū
uirilit age & cfortet cor tuū & sustine dnm · cla
mauerit ad dnm nec audierit demones circūue
nientes & increpantes eū ut taceat · stat ihc &
dic ei sic & quondā ceco illi de q̄ in euangelio
dr · qd t uis faciā · ⁊ Quāuis enī n audiam uocem
dni sic ille cecus audiuit · credere tam debemus
tandē grām nob pstari que ipsi pstita ē · si hoc

Qualit currere debeant illi q̄ sacris literis s̄ instructi ·

petim⁹ qd ipse petiit · id ut uideam⁹ · S, q̃ p hoc
uisibile lum qd ille petiit intellegere debemus
inuisibile id spuale scientiã · tande semp appe
tere debem⁹ · ut hac instructi ctra spuales & inui
sibiles hostes certare ualeam⁹ · Ipsi deniq; tãdiu
resistunt & increpant nos multimodis tẽptati
onib, · quãdiu arbitrantur nos uanitate aliq̃
seduci posse · Vanitas aũt omnis & ociositas nullom̃
facilius superat̃ quã sacre lectionis studio · q̃a
dũ ibi inspicit̃ que peccata animã tantũ pol
luant · ut minuta & ineuitabilia · de quib, scrip
tum ẽ · in multis offendim⁹ omẽs · que etiã penitus
eã pditioni tradant · ut capitalia crimina · q̃b, q;
modis eadẽ curent̃ · timor dĩ in legentis animo
nascit̃ & diabolus fugat̃ · S, & illud ibi discitur
qd utiq; necessariũ ẽ omnib, t se t alios regere
uolentib, · q̃ nõ solũ ꝓ peccatis nris diabolice tẽp
tationis molestias patim⁹ · s, etiã ideo ut omnib, easdẽ
molestias patientib, cõpati & cõdolere sciam⁹ · Qua
re & sẽs petrus apls priusquã scẽ eccle pferretur:
pmissus ẽ grauit delinquere · Vnde audiuit a dno ·
Et tu aliq̃ndo cuersus cfirma frs tuos · Cumq; hec
atq; his similia in scriptura sacra legens se emẽda
re studuerit · t aperient̃ ei hominis interioris
oculi · & intellegens que nũquã antea intellex
tã in scripturis quã in aliis reb, · mirat̃ qd tam

Qualis ꝓfect̃ ex sacre lectionis studio obtineatur.

surdus atq; cecus hactenus fuerit. Ideoq; magis
ac magis in lectione sacra pficiens. q̃ prius timens
ne puniret. phac solum causa legit qualit pui
tis ppetratus uenia cõsequeret. tunc amare in
cipiens obhoc etiã lectitat. ut sapientiẹ pie
tatisq; diuine miracula agnoscat. gustansq; quã suauis
ẽ dñs in lege ei meditat die ac nocte. ita ut
ñ solũ in hystoria & in supficie uerbo immo
ret. s; etiã mystica rerũ sacramta scrutet. quẹ
maxime in ueteris testamti lectione reperiunt.
Ibi nãq; omã quẹ in xpo & in ecclia sca cõpleta
sunt quib; dã argumtis t reb; mysticis pdicta
legunt. Ibi dñi nri incarnatio & passio & re
surrectio. aliaq; quẹ gessit & pnob ptulit ali
quom pfigurata noscunt. Ibi etiã puidentiẹ
diuinẹ inmsitas qua mundũ regit uniuersũ
tanta discretione plata ctinet. ut in quib; dam
oms saluandos instruens ad se trahat. in q̃b; dã
ũ oms piuros increpans. cũ se tã subtili ratione
correptos nec attendere curauerint nec emdaue
rint iuste dãnandos pnunciet. s; pri saluandos
aliq̃ ponam exempla. deinde cõsideremus alia.
In abrahẹ nãq; fide & obedientia oms fideles &
obedientes suis pceptis instruit. in ioseph & susan
nẹ castitate oms castos. in iob patientia oms pa
tientes. in plurimis uirtutib; & documtis moysi

Quae gesta sint imitanda.

ppto suo plati omis platos. in utroq; tobia pa
tre scilicet & filio. in patre quidē optime do
cente filiū. in filio aut obediente p omia patri
omis patres & filios p huimodi doctrinā & obe
dientiā ammonet. In taliū q̄ uiroq; uirtutibus
omis adhuc stantes ad se trahens dnis ammonet
& pmittit. ut si in eisdē uirtutib, pmanserint.
nisolū in hoc scto; s, etiā in futuro pmia eterna
percipiant. In eis aut q̄ p negligentiat supbia
seu p quib, cūq; uitiis puniti leguntur in ueteri
testamto. omis simul negligentes & supbi aliisq;
uitiis dediti n corripiuntur; ut si se n emendauerint.
iusto di iudicio etnaliter puniendos. In heli namq;
sacerdotis negligentis casu omis simul pastores
negligentes dnis arguit. in murmurantiū ac
impatientiū filiorq; israel etritione omis impatien
tes ammonet ut cuertantur ne similia patiantur.
in nabuchodonosor regis holoferniq; sui ducis
supbissimi cōpssione omis supbos pncipes indicat
cōprimidos. in sodomitarū & gomorreorq; pessime
fornicantiū subuersione omis in eodē crimine
pdurantes ostendit puniendos. in salomonis
regis sapientissimi apostasia ad omis clamat. ne q̄s pru
dentie sue cfidens t aliqua dona diuina meri
tis suis deputans in errorē similē cadere pmit
tat. in absalon maxima patri iniuriam machinantis. & in duoq; iudicu etra susannam

† quoq; gesta neglegentes quiq; & supbi corripiant.

falsū testimoniū pferentiū dānatione cuncti fi
lii & iudicib, tribilit indicat. qr si similia in
parentes t in subditos gerant. similē qq dāna
tionē n penitentia cōdigna emendauerint incurrant.
Alia q n ppt illos solūm q tunc dānati sunt eue
nerunt. s, etiā ppt illoz correctionē q in tēpore
psenti cōmorant. sic & apls de quorundā antiq
quoz interitu locut ait. Hec omia in figura
ctingebant illis. scripta sunt aut ad correctio
nē nrām. in qs fines sctoz deuenerūt. Hinc etiā
alias dic. Quecūq scripta s ad nrām doctrinam
scripta sunt. Unde frs kmi rogo uos omes qui
hec ita scripta, ignoratis. ut attendentes que iam
diximus uob. quātuaris scilicet modis dns nos
ammoneat. n quidē exhortans p exempla bonoz.
nunc ū detrens p lapsū maloz. sic curratis in p
sentis uite stadio. quatenus ad etne felicitatis bra
uiū puenire ualeatis. Iā diximus pauca de pfec
tuoso cursu q in ueteris testamti lectione potest
agi. s, qr adhuc aliq exinde libet pferre. cur
ramus nunc ad sem psalmistā dd. in q ds locutus
ē tanta mysteria. tanta beneficia. tantaq salu
tis documta. ut in illo uno cuncti fideles suffi
cientē doctrinā habere possint. Nā pter illa
que de eo in regū libro referunt. ubi & lapsi
in scelerib, multimodis ad obtinendā ueniam

Cui rei argumenti fideles omes habere possint in dauid.

cfortant. & stantes quadã argumtosa ratione ut in bonis pseuerent maxime incitant. phoc scilicet qꝫ si ds peccatorib, cuersis tantã grãm conferre dignat. multomagis his miseret. q̃ se ctinentes inmaculati in uia dni pseuerant. q̃s enarrare sufficiat ea documta quę in psalterio reperi possunt. In qua lectione queso inuenitur maior edificatio quã in psalmis. ubi multimodę & orandi & docendi sententię habent. ubi modis uariis psona dni nos arguentis t cõsolantis infert. ubi humiles & pauperes spũ recreantur. ubi praui rectores & iudices adnõ increpantur. ubi cuersis & penitentib, maxima spes ueniae pmittit. impiis aut & neglegentib, mors ętna denunciat. Quoꝫ etiã plurima tã apte breuitq, pferunt. ut nulla excusatio ignorantię literatis relinquat. Et ut hęc ita ee pbemus. aliq̃ de pfatis sententiis exempla hic ponam. Quem q̃ ppeccatis suis intimas pces pferre delectat. nusquã aptiora adhoc uerba inuenit quã hęc sunt. Miserere mei ds scdm magnam miam tuã. Et delicta iuuentutis meę. & ignorantias meas ne memineris. Et adiutor mis esto dne. ne derelinquas me. neq, despic me d sat mis.

Quanta edificatio inueniat in psalms.

Huimodi aut orationẽ quã unquisq, pse ipso effundere potest psalmi plures ctinent. Si ũ paliꝫ

salute cōmunit orare uoluerim̄. uerba nihilomi
nus, adhoc aptissima in eis inuenim̄. ut Saluū fac pplm
tuū dnē & benedic hereditati tuę. &cet. & Con
uertere ꝫ usq; q̄. & depcabilis esto sup seruos tuos.
& Dnē mia tua in selm. & opera manuū tuarū
ne despicias. S, & p sacerdotib, agenda oratio in
uenit in psalmis. ut Sacerdotes tui dnē induant
iusticia. & sci tui exultent. Pfert etiā scs psal
mista uerba. quę nob in tribulatione positis sunt
dicenda. ut Adiuua nos ds salutaris nr. &cet
usq; ppt nom tuū. & Conuerte nos ds saluta
ris nr. & auerte ira tuā a nob. & Ostende nob
dnē miam tuā. & salutare tuū da nob. Int hęc
sūmopere pensanda s & illa psalmistę dicta
quib, edocem̄ nihil de meritis nris psumere.
s, totū dō deputare. si qua uirt ꝫ scientia in no
bis reperit. Talis aut doctrina agnoscit p hęc
uerba. Dni ē salus. & Dni ē assumptio nra. &
Scitote quō dns ipse ē ds. ipse fec nos & n ipsi
nos. Docet quoq; nos orare p eadē re dicens. Confir
ma hoc ds qd operat es in nob. H orū q̄ppe
uerbor doctrinā quanto q̄s citū credendo app
hendert. tanto plus in cunctarū uirtutū studi
is pficat. & quando cūq; ab hac fide defic; meritis ppis contū
nuo t apte in aliqd peccatū seu piculū corru
ens cfundit. t secreto graniores solito molesti

Quib, psalmistę uerbis doceamur nil de meritis nris psumere.

deputans pfectui suo.

as tēptationis patiet̄. S, qd sup hac elatione t
p quolibet uitio ppetrato faciendū sit nob. am
monet nos idem psalmista dicens. Confitemini
dno quō bon. quō in sclm mia ei. Post lapsū enī
nihil pri gerendū ē ulli quā cfiteri dno. Et ut
efficacius ostenderet omnib, q̄ p cfessionē purā
obtinere possint peccatoz uenia. hanc grām quā
ipse exptus ē adno. intimare studet dicens. De
licta mea cognita tibi dne feci. & iniustitias me
as n abscondi. Dixi. cfitebor aduersū me iniusti
cia mea dno. & tu remisisti impietate peccati
mei. Cū enī post cfessionē pacta subiungit dicens.
& tu remisisti impietate peccati mei. hortatur
omes ad cfessionē. ut & ipsi csequant̄ remissionē.
Moxq, iuxta illud qd apls dix̄. ecce n tempus
acceptabile. ecce n dies salutis. & ppha; in tem
pore placito exaudiui te. pnunciat tēpus cfes
sionis dicens. Ph hac sub re. q̄ tu dne remittis
peccata p cfessionē. orabit ad te omnis ses. id
ad uita eterna pdestinat. in tēpore opportuno
id in tēpore psenti. Ite exhortans omes ad peni
tentia & cuersionē. certissima peccatoz suoz ue
nia eis a dno pmittit dicens. Alleuat dnus omes
q̄ corruunt. & erigit omes elisos. & Apud dnm
mia. & copiosa apud eū redemptio. & Pe ē
dnus omnib, inuocantib, eū in ueritate. S, q̄a

P q̄ uerba psalmiste unq̄sq; ammo neat̄ ad agen da penitentia & cfessionem peccatoq;.

q̄ transgrediare seces humani sunt patere aduersa.

optime nouerat uariis ammonitionib, opus eē his
q̄ inseriari uita positu·sollicitudinib, & diuitiis &
uoluptatib, retrahunt aspālib,·sepius eosdē am
monet & cōfortat dicens·Gustate & uidete quō
suauis ē dnūs·Querite dnūm·& uiuet anima urā·
Lētet cor querentiū dnūm·Accedite ad dm & in
luminamini·& facies urē n cōfundent·Moxq
uelut aliqs ab eo exqreret qua fiducia talia
pmitteret·subiunx dicens·Iste paup·p qd uide
licet semetipsū significat clamauit·& dns exau
diuit eū·Acsi apte diceret·Sic ego peccator
penitentiā agens ppeccatis meis clamaui ad
dnūm & exaudiuit me·ita & uos exaudiet si pe
nitentiā egeritis·Huimodi q̄ uerbis ammonen
omis adhuc carnales & uariis illecebris dediti
ad melioris uitē cuersationē·Cum ū aliqs p
dī grām conuersus frequentare uoluerit psal
mos·qs ideo disponente dō ut credit pueri in
struendi & primit discere & memorit reuinere
iubent·ut eox uerbis salutaris aliqndo com
puncti ad meliora trahant·sciat hos uersiculos
oratione cōtinua maxime sibi ē notandos·Dnē
ad te cōfugi·doce me facere uoluntatē tuā q̄a
os mis estu·Nota fac m uiā in qua ambulē·quia
ad te leuaui animā meā·Inlumina oculos me
os·ne umquā obdormiā in morte·Efficegress

Qui psalmox uersi
culi maxime cue
niant dici·abhis
q̄ nup s cuersi·

meos in semitis tuis · ut ñ moueant̃ uestigia mea ·
Vias tuas dñe demonstra m̃ · & semitas tuas doce
me · Dirige me in ueritate tua & doce me · quia
tues ds saluator ms · Deduc me dñe in uia tua
& ingrediar in ueritate tua · lete̅t̃ cor meũ ut
timeat nom̃ tuũ · Gressus meos dirige sdm elo
quiũ tuũ · & ñ dominet̃ mei omnis iniusticia ·
Faciẽ tuã dñe inlumina sup seruũ tuũ · & doce
me iustificationes tuas · Verba q̃ orationis tan
te licet omni homini grãm diuinã inuocantu
satis cueniant · illi tm̃ q̃ nouit̃ cuersus fuerit
aliqd speciali cuenire uident̃ · qꝝ p eo qd̃ uiam
adhuc sibi incognitã difficileq̃ in multis aggres
sus ẽ · maxime indiget hac oratione · qua dm̃ in
git̃ petat se docere & dirigere · & inluminare ·
S, qꝝ & hoc indiget · ut in qualibet scriptura sa
cra sese occupet · psalmos cantans inuenit in his
oratione̅ qua p sacre lectionis intellectu obtinen
do specialit̃ dm̃ inuocare potest · Que uidelicet
oratio in his uersib, cũnet̃ · Reuela oculos me
os · & cideraboo mirabilia de lege tua · & lege̅
pone m̃ dñe uiã iustificationũ tuarũ · & exqui
ram eã semp · Da m̃ intellectũ & scrutabor le
ge̅ tuã · & custodiã illã in toto corde meo ·
Lex enim alegendo dr̃ · Ideoq; q̃ lege̅ id̃ sacrã lectio
one̅ legens ad ei intellectũ puenire desiderat ·

Quib, uerbis in uocandus sit ds p sacre lectionis intellectu ·

pmissa orationis uerba sepius orando repetat.
iugiq; attendat. Adhec etiā cuilibet cuerso at
tendendū ē. ut se pparet ad bellū ctra spāles
neq;tias agendū. Quo licet in cuersionis initio
cū unquisq; fragilitate adhuc nimia detinet
pietas diuina ñ pmittat quequā sup uires dep
mi. in pfectu tam longiori posit scire debet.
q; eodē tēptationis igne quo ñsolū electi q;q;
pbant. s; etiā ipse dñs nr pbari uoluit pban
dus ē. Idem nāq; dñis nr ut in omnib; exemplū
nob pberet. temptari se pmisit adiabolo dicen
te. Si filius di es. dic ut lapides isti panes fiant.
Et iterū. Si filius di es. mitte te deorsū. De elec
tos ū temptatione dr. Tamquā aurū in forna
ce pbauit electos dñs. Et rursū. Fili. accedens
ad seruitutē di sta in iustitia & timore. & ppa
ra animā tuā ad tēptationē. Que scilicet omā
pcipuus spālis uite doctor psalmista ēsiderans
dicebat. Dñs interrogat iustū & impiū. q; aut dili
git iniqtatē odit animā suā. Quasi diceret.
Dñs tēptari pmittit iustū & impiū. s; iustus re
sistit tēptatori suisq; suasionib;. impius autē
aut incredulus pmanet. aut ad tempus credens
s; in tēpore tēptationis recedens. plus appetit
carnalia & transitoria quā celestia eternaq;
gaudia adipisci. Qui q̄ iniquitatē odire & am

Q d q̄libet cuer
sus igne tēptatio
nis sit pbandus.

mā suā diligere decernit. necesse ē ut p tēpta
tionē introgēt. utrū in huīmodi odio & dilec
tione psistere uelit. Sepe nāq; accidit. ut bona
que cēpim. nisuq; toto pficere decreuim. ad
ueniente aliq̄ tēptatione aut ad tēp' tqd
ē nequius omnino postponam. Quom aut lap
sum tantū agnoscere potuissem n intrōgatus.
Unde omnim pensandū ē. quā iustus. quā puidus
sit dnīs. q̄ nos dispositione tali intrōgat qd sim.
qdq; p ei amore facere uelim. Sic etiā iob intro
gatus ē. quando plurimas tēptationis molesti
as adiabolo inmissas ptulit. S, ille intrōgationi
huic fortiū respondit. cū penit deliberauit mul
to melius ēē omā aduersa pati. omā bona que
in hoc scto possedit pdere. quā iniqtatē tā ab
uxore quā ab amicis sibi suggestā contra dm p
petrare. Ita & nos facere debem. Cū enī diabo
lus nob suggesserit supbiā. inspirans uidelicet
cordi nro multo melius ēē sup alios exaltari
quā cuiquā subiugari. nos ēinuo attendentes
illa uerba dnica omnis q̄ se exaltat humiliabit.
aliaq; plurima humilitatis exempla. toto mūs
nisu suggestioni diabolicē resistere debemus.
Codē quoq; m cetera uitia quoq; delectatione ca
pim respuentes. attendam sacrē scripturē uerba
que sepissime de singulis uitiis disputans. nunc

istius ñ illi uitii sectatores narrat ita supplanta
tos adiabolo · ut aut uix aut nullaten cuertere.
Unde doctor nr psalmista ammonet nos dicens.
Uirilit agite & cfortet cor urm omis q speratis
in dno · Ite docens unuquq qualit orare ctra
spales neqtias debeat dic · Ds in adiutoriu meu
intende · dne ad adiuuandu me festina · & ceta
usq ad fine psalmi · Ad eandem re cgrue adhibe
ri possunt hi psalmi · Iudica dne nocentes me.
Inte dne speraui · Miserere mei ds scdm · Ds in no
mine tuo · Eripe me de inimicis meis ds meus.
Dne exaudi orat mea · & clamor ms. Hinc & apls
ammonet nos dicens. Accipite armatura di · ut
possitis stare aduersus insidias diaboli · Int
hec quoq sciendu · neminem flagitiosu repente
posse ita acsuetis pmutari scelerib · ut licet
feruentissimo ardore hosti antiq reluctari
studeat · ñ absq uulnere aliquo victoria ob
tineat · Sd ds sciens & nram fragilitate & hostiu
fortitudine · nequaquam nos uictos cito despic.
du m curem ut nos iterum renouem · Cu q con
uersus quilibet in certamine magno positus
t p uulnere alicui reat t p tristicia passionis
insolite cturbari ceperit · ñ diffidat de di ad
iutorio · sd sua ignauia increpans dicat · q're
tristis es anima mea · & quare conturbas me.

Qui psalmi maxi
me frequentandi
sint cuilibet cuerso.

qd agendu sit
cuerso · cu nimis
impugnat adia
bolo.

Spera in dō. quō adhuc cōfitebor illi. Iacta sup
dnm curā tuā. & ipse te enutriet. Qui ꝓpiciatur
omnib, iniqtatib, tuis. q̄ sanat omīs infirmitates
tuas. Qui redimit de interitu uitā tuā. q̄ coronat
te in miā & miserationib,. q̄ replet in bonis de
sideriū tuū. renouabit ut aquilę iuuentus tua.
Conuenit etiā his cōsolatoriis uerbis adiungi illa
orationis uerba quę tā ꝓ spūali quā ꝓ corpo
rali infirmitate s dicenda. Miserere mei dne
quō infirm sū. sana me d quō cōturbata sunt ossa
mea. Conuertere dne & eripe animā meā. saluū
me fac ꝓpt miam tuā. Coniungant & ista. Non
derelinquas me dne ds mis. ne discesseris a me.
Intende in adiutoriū meū dne ds salutis meae.
Ds ne elongeris a me. ds mis in auxiliū meū respice.
Intret in cōspectu tuo d oratio mea. inclina aurē
tuā ad pcem meā. Quia repleta ē malis anima
mea. & uita mea inferno appinquauit. Intende
de ad depcationē meā. q̄ humiliat sum nimis.
Libera me a sequentib, me. q̄ cōfortati s sup me.
Ecce audistis frs kmi quā mtumę cōsolationis &
orationis uerba ꝓferri fec dns ꝓ scm psalmistā.
quę tā facilia s omnib, literatis ad intellegendū.
ut nusquā faciliora inueniri possint. Unde dat
intellegi. quō maxima cura dnō fuerit. ut omīs
tā planis psalmistę uerbis instruens ad se thēret.

Nam sic̄ aliq̄s princeps carissimis amicis suis
ad se uenientib̄ cuiuiu pparans ponit mensam
cū diuersę qualitatis dapib̄ & potib̄ repletam.
ut tā ex diuersitate quā ex copia ciboꝝ delecta
bile omnib̄ faciat cuiuiū. ita & ds omnibus
ad se cfugientib̄ mensā omnimoda spālis uitę
doctrina repletā apponit. nunc quidē p nun
cians tantū quę sibi placeant t displiceant. q̄n
tę grę nouitas de xpo nascituro pstanda foret.
quę etiā bonis t malis p meritoꝝ qualitate fu
tura sint. ut p hoc omis pbent. utrū celerit an
tarde illi uerbis credentes obediant. nunc uero
q̄s libet neglegentes & pigros ut ad ea quę iā
sibi pnunciata s attendant ammonens. postre
mo aut eos q̄ nec pnunciatione nec ammo
nitione cuersi s uerbis asperiorib̄ increpans.
His q̄ trib̄ modis loquendi id pnunciatione. am
monitione. & increpatione omis homines psal
mista alloquens. intdū sub di patris. n̄ in filii.
sepe etiā expsona sui aut addm cuertit. aut
iustissimo iudicio dānandos pdicit. Duobus
ū modis id oratione & cfessione docet omis c
fugientes ad dm ipsū alloqui. Quę nimirum
oma n̄ quidē breuit ptuli. s postmodū put ds
ccesserit exemplis sufficientib̄ explanabo. ut
cuersis aliq̄ten ostendā. quā delectabile cui

Quot modis ds homines alloquens instruat.

Quot modis homines cū dō loquantur.

uiū doctrinę dnīs sectatorib, suis in sacra scrip
tura maximeq, in psalmis ꝑparauerit. & ut
eo studiosius se a malis abstineant. q̄ certius
affuturā sibi grām dī agnoscunt. Attendant
q̄ ꝑcor quanta corona ꝓmissa sit his q̄ legitu
me certant ĉtra diabolū. iuxta illud. beatus
uir q̄ suffert tēptationē. quō cū ꝓbat' fuerit
accipiet coronā uitę. Huīmodi aut̄ certamen
q̄nto difficilius ĉstat. tanto maiori cura agen
dū ē. In nullo nāq; tēpore ociosus debet ēe bel
la dī gerens. Unde doctor nr̄ psalmista unum
quēq; alloquens dic̄. Labores manuū tuarū q̄
manducabis beat' es. & bene ṫ erit. Duplicter
q̄ppe ē beat'. in opere aliq̄ utili occupat'. Ha
bet enī inde aliqd̄ subsidiū corporale. habet
etiā spūale. q; dū corp' seruitutī subicit̄. mens
quoq; lasciua depmit̄. & ne in quelibet deside
ria noxia defluat refrenat̄. Unde alias, dicit
psalmista. In labore hominū n̄ sunt. & cū ho
minib, n̄ flagellabunt̄. ideo tenuit eos supbia
opti ꝫ iniq̄tate & impietate sua. Contra eandē
supbiā alibi orans. alios orare docet dicens.
Ñ ueniat m̄ pes supbię. Quę uidelicet oratio
licet breuit̄ sit plata. insinuat tam̄ copiose
uires supbię. Nā in quocūq; dominat̄. q̄si pede
quodā pterente eū inima deicit. ne se sursum

erigere possit. Orare etiã docet ctra incentiua carnis dicens. Proba me dne & tempta me. ure renes meos & cor meũ. Et iterũ. Fiat cor meũ immaculatũ in iustificationib, tuis. ut ñ cfundar. Et Cor mundũ crea in me ds. & spm recto innoua in uisceribus meis. Ubi notandũ. q dum prius implorat cor mundũ in se creari. & deinde spm rectũ in se postulat innouari. in uma re uidet alit nos ñ posse sps sci grãm obtinere. ñ prius cordis mundiciã obtineam. Sed diabolus quanto maiorẽ fiduciã & grãm apud dm habituros nouit castos. tanto diutius eos omnim impugnat. Sicut enim scriptũ. Beati mundo corde. quo ipsi dm uidebunt. Unde iugit orandũ. & contra carnis immundiciã do supplicandũ supdictis psalmiste uerbis. Sed & ceterarũ uirtutũ suffragia ctra tantũ hostẽ s appetenda. id caritatis & humilitatis. patientie & obedientie. necñ tacturnitatis. De quib, omnib, appetendis multifaria exhortatio in scriptura sacra reperit. Sed etiã psalmista de his ñ tacet. q ut alios inidipsũ traheret. de caritate & pace quã habuit refert dicens. Cũ his q oderunt pacẽ eram pacificus. Quã humilis ũ extiterit. alibi enarrat dicens. Humiliat sũ usq quaq dne. Et iterũ. Dne ñ ẽ exaltatũ cor meũ. neq elati

Quã uarius modis inuocandus sit ds ctra carnis immundiciã.

ſ oculi mei · & cet̄ · Ite lauDans dnm p eo qd ſe
uarus flagellis humiliasset dic̄ · Bonu m dne qd
humiliasti me · ut disca iustificationes tuas · quib
uerbis innuit · qꝫ flagella di ſ appetenda · ut p
hec correcti & humiliati · diuinis pceptis mera
mur subdi · Quantu aut patiens fuerit ſcs psal
mista · ex hoc potest intelligi qd dic̄ · Si reddidi
retribuentib, m mala · decida merito ab inimi
cis meis inanis · Docet nos nihilomin de obedi
entia dō exhibenda dicens · Subdit esto dnō · &
ora eu · Hinc etia de ſe ipso refert dicens · Nne
dō subiecta erit anima mea · Ab ipso enī salu
tare meū · & patientia mea · Implorat q̄q, ptac
turnitate obtinenda dicens · Pone dne custodia
ori meo · & ostiū circūstantiē labiis meis · Moxq
omnē excusationē quē p neqtuis ppetratis cō
mitti solet a se auferri postulat dicens · Ndecli
nes cor meū in uerba malicie · ad excusandas
excusationes in peccatis · His q̄q atq · aliis uirtu
tib, suffult · ctra incentiua carnis fortit pugna
re ualet · Si ū in huimodi certamine aliqndiu
laborans minime senserit tēptationis molestia
minorari · n ideo hac tribulatione ptrit certa
re desinat · aut de adiutorio di diffidat · ſ · at
tendat psalmista dicentē · Iuxta ē dns his qui
tribulato ſ corde · & humiles spū saluabit · Mul

te tribulationes iustoꝝ. & de omnib⁹ his libe
rabit eos dn̄s. Ꝓpendat & hoc qd idē psalmista
alibi magnificans dm̄ qd se in tribulatione di
latasset dixē. Cū inuocarē exaudisti me ds̄. in
tribulatione dilatasti me. Tribulatio enī diu
turna si cū patientia & spe diuini adiutorii
sustineat̄. duplicē sustinentia ēfert coronā. Apec
catis nāq ptersus eū tamquā aurū in fornace
purgabit ignis. & q̄si granū frumēti qd intra
pectū psemine multiplicatū fuerit. sic ille
multiplicat̄ & dilatat̄ in omnib⁹ bonis. Hinc
& apls dicē. Tribulatio patientiā operat̄. patien
tia aut̄ pbationē. pbatio aut̄ spē. spes ū ñ con
fundit. q̄ caritas dī diffusa ē in cordib⁹ nr̄is
p spm sēm q̄ dat̄ ē nob. De hac caritatis infu
sione & sp̄s sēi ēsolatione psalmista satis gusta
uit. cū ad dm̄ dixisset. Sēdm multitudinem
doloꝝ meoꝝ in corde meo ēsolationes tue dne
letificauerūt animā meā. Qd ē apte dicere. Si
multiplices tribulationes in corde meo ptuli.
multiplices etiā ēsolationes pietatis tue dne
suscepi. Nā post tribulationē magnā qua me
ppt̄ peccata mea diu afflixisti. consolationes
tue ita me letificauerūt. ut tribulatio ptersa
uideret̄ m̄ minima. Unde q̄q⁹ sensū declarat
cū subiungit dicens. Nūqd adheret tibi sedes

Qd attendendū sit tribulationē diu turnā sustinenti.

iniqtatis· q fingis laborē in pcepto· ſ fingere
nāq; aliqm potest dici· cū rē quālibet alit fo
ris ostendim quā in mte teneam· sic scilicet
patres sapientes filiis· magistri discplis sepe
aspera fingunt in uerbis· & in omni habitu
exteriori· ut hac asperitate ēstricti in lasciuiā
nullā prumpant· S; quāuis laborē districtio
nis tantę eos sustinere pmittentes paruipen
dere exteri fingant· intus tam ita diligunt·
ut ne leui uirgula illos frustra ēcungi uedint·
Sic q inhuimodi disciplina patres & magistri
exteri laborē fingunt· & dilectionē interius
gerunt· ita & dns nr in electis suis agit· labo
rē uidelicet inprimis fingens inpcepto religi
onis· s; postmodū cū uiderit laboriosa quęq;
p amore suo magis uelle pati quā ppę deser
uire uoluntati· tunc illis qsi pat filiis subdisci
plina sufficienti nutritus ostendet amoris sui
dulcedinē· De hac nimirū dulcedine inprimis
quidē absconsa· s; postmodū ut dixi manifes
tata· alibi psalmista aptius testat & ammrat
dicens· Quā magna multitudo dulcedinis tuę
dnē· quā abscondisti timtib; te· Cū q idē psal
mista dnm talia fingere p experimtū didicis
set· alloquit eū qsi introgando si ppt hoc qd
talia fingat· iniqtas apud eū maneat· Hoc aut

ñ quasi nesciuſ introgat. ſcit enī eū iuſtū ēe.
unde & alibi dicē. quō iuſtuſ dnſ & iuſticias
dilexit. ſ, ut nob pietatuſ diuine ſecreta
pandat. Int hec quoq; cuerſoſ amonneo. ut
quantūcūq; in timore & amore dī pficiant.
peccatoreſ tam ſe labiis & corde fateant ñ ſo
lū ob peccata pterita. ſ, etiā ob imminentia
quedā in quib, cotidie ineuitabilit delinqm.
id in uiſu. auditu. guſtu. odoratu & tactu.
necñ in inlicito cogitatu. Sepe etiā inuerb
tā ſcient quā ignorant peccam. Huimodi q
delicta ſciens pſalmiſta annullis pnihilo
cōputari dicē. Delicta quis intellegit. Cumq
hec q̄ſi introgans ptuliſſet. & paucoſ admo
dū delicta intellegere ſciret. mox qd ipſe
ſentiat ſubiungit orans & dicens ad dnm.
Ab occultis meis munda me dnē. & ab alienis
parce ſeruo tuo. Acſi apte diceret. Multi
quidē dnē ita neglegentes ſunt. ut ñ curent
te inuocare p maximos & aptos criminum
remiſſione. ſ, ego ſciens te nimis diſtrictū
ēta tales pcor. ut ñ ſolū ab aptis ſ, etiā ab
occultis delictis meis me emundes. Que enī
me latent. t pcerto patent. Occulta etiam
& aliena delicta poſſunt hec dici. que apa
rentib, ēitaxim. Que licet in baptiſmate

Qt nemo ita
pfect eū ualeat.
vt peccatis qui
bus da careat.

nob dimittant. tam si postmodu eadē opere
t uous sequim̄. iterū etiā eorundē reatu con
stringim̄. Vnde psalmista aliās diē. Peccauim̄
cū patrib, nris. Peccare nāq; cū patrib, ē. eo
ut diximus peccatis actu t ēsensu associari. Itē
occulta & aliena delicta dicere possum̄. que
in alios cōmittim̄. Quis enī ita caut & religi
osus ēe ualet. ut nullū peccatis suis depra
uet. Ideoq; omis indigem̄. ut cū psalmista
orem̄ dicentes. Ab occultis nris munda nos
dnē. & ab alienis parce seruis tuis. Hactenus
g̃ p amena & lata psalmoz prata currens.
atq; ex eis flores quosdā satis utiles omnib,
ēuersis decerpens. put potui qualit ad caput
nrm id xpm puenire debeant ammonui.
nunc ū cupio exinde decerpere & illis inti
mare eidē dni nri incarnationē. aliaq; que
superius pmisim̄. qualit scilicet pietas diui
na iugit pnob laboret pnunciando impmis
que nob sint credenda & facienda. deinde p
eisdē ammonendo & increpando. Exquib, col
ligi potest. q̃ quanto plus p nob dns laborat
p supdictos tres locutionis modos. tanto di
strictius iudicat omis. q̃ tantū ei laborē pni
hilo cōputant. arbitrantes eū ēe solūm pium
& n̄ districtū ētra omis pseuerantes in malo.

Curram̃ g̃ in eo q̃ cepim̃ psalmoꝝ stadio · que
rentes faciē ei semp · q̃ pnob natus & passus ē.
p nob resurrexit & ascendit in celū · qd enī
delectabilī ēe potest quā illū querere · illum
sitire · in q̃ nob dat̃ uiuere. ¶ ut tantę scīta
tis uerba melius pferre possim · dicendū m̄ ē
cū psalmista · Dnē labia mea aperies · & os
meū adnunciabit laudē tuā · simulq; inuo
canduſ ē spī sēs · ut q̃ eundē psalmistā ad tam
sēa & ueneranda dicta pferenda illustrauit.
me quoq; aliq̃ exinde decerpere cupientem
dignet̃ illustrare. Sēa quippe s̄ omia quę de
dño nro p pphas scos pnunciata s. s, quędam
psalmistę uerba tanto sacratiora m̄ uidentur.
q̃ntomagis eadē nomina eandēq; sententiam
quā xpc ore suo ptulit. & ipse pphetando
pnunciauit. Dns namq; nr ut in euangelio
legit̃ de se dix̄ · Ego sū ueritas · & ego sū lux
mundi · Isdē quoq; nominib, psalmista illum
appellauit · cū eū nasciturū q̃si pterita nar
rans pnunciasset dicens · Veritas de tra orta ē.
Et exortū ē in tenebris lum̄ rectus · Ecce eadem
nomina quę & psalmista pnuncians ante tē
pora multa dominici aduent̃ dix̄ · & ipse xps
aduenien̄s se appellauit · Dicam̃ & sententias
ab utroq; pene similit̃ plataſ. Psalmista namq;

Collectio sententiarū quas psalmi specialiter dic de xp

in xxi psalmo q̄ tot̄ psonę xpi cuenit de
ipso dicē. Ds ds mis respice in me. quare me
dereliqsti. Itē in psalmo. xxx. xpm pnunci
at ita dicturū. In man̄ tuas dne cōmendo
spm meū. Quas scilicet utrasq; sententias in
euangelio legim̄ ita pene axpo in cruce po
sito plataſ. sic psalmista pnunciauit. Quis ro
go ñ mirandā ñ ueneranda censeat tantā psal
mistę scātatē. q̄ ipsū dnm nrm tot̄ scitatis
auctorē habere meruit uerboq; suoq; imita
torē. Quis etiā ñ obstupescat tantā eidē
dni nri bonitatē & clementiā. quā in psalmi
sta codē agnouim̄ factā. Certe satis magna pietas
di eēt. si ab homine in nullo capitali crimine
plapso pdicerētur incarnatio xpi. ceteraq; per
illū gesta. Qd aut̄ aliqs in scelerib; plurimis
plapsus post huimodi ruinā ad dignitatem
tantā puenire potuit. ut sacramtoq; diuinoq;
pditor & diuinę pietatis lator eligerētur. qn
tā putam̄ hanc eē di pietatē. Inestimabilis
nāq; & inenarrabilis tanta di pietas merito
uocat̄. Hęc q̄ sem̄ psalmista prius quidē pec
catorē. deinde ū conuersū ideo fec̄ talē. ut
p eū ad om̄s peccatores clamaret dicens. Con
uertimini ad me om̄s q̄ peccatis grauati estis.
& faciā in uob eandē grām. quā in hęc seruo meo

dd adme cuerso feci · Nūqd ppt multitudi
nē iniquitatū suarū abieci eum · Sic nec uos
abiciam · si ei cuersionē sequentes ad me ue
nitis in tēpore oportuno · Nā in diluuio aq̄
rū multarū id in cuentu piculoso multorū
ppto qd ē dies iudicii ad me ñ appinqbitis ·
Hec g frs kmi que de immisa di mia dixi li
bent audite · sed & scissima psalmiste uerba
tā supdicta quā adhuc dicenda tota mentis
intentione suscipite · Iā enī ad eā pferenda
que de xpo pnunciauit redire cupio · In
carnationē denīq simul & ascensionē eius
pnunciauit ita dicens · A sūmo celo egressio
ei · & occursus ei usq ad summū ei · Item de
sola ascensione ei dic · Eleuata ē magnificen
tia tua sup celos ds · De resurrectione q̄q
dñi ex ipsius psona dic · Dne pbasti me & cog
nouisti me · tu cognouisti sessionē meam &
resurrectionē meā · Qd aut maxime psalu
te gentiū mittendus eet · ita pnunciat refe
rens eū dixisse de patre · Dns dix ad me · filius
mis estu · ego hodie genui te · Postula a me
& dabo t gentes hereditatē tuā · & possessio
nē tuā terminos terre · Iundē q̄q sensū tanto ap
tius in lxxi psalmo quā in alius · quanto p tē
pus futurū pnunciat dicens · Et benedicent

in ipso omis trib, tre · omis gentes magnifica
bunt eu · In q etia psalmo paulo superis de
incarnatione et necn de seissima doctrina et
comemorat dicens · Descendet sic pluuia in
uellus · & sic stillicidia stillantia sup terram ·
Orietur in dieb, eius iustitia & abundantia pacis ·
& cet · Qd dicit descendit sic pluuia in uellus ·
ita e intelleg endu · Sic enim pluuia in uellus
descendens nulla illud diuisione rumpit · &
iteru ab eo recedens a sua integritate nimi
nuit · ita & dnis nr matre sua nec concepts
nec nat ulla corruptione diuisit · Qd aut in
deos omisq se psequentes sub pedib, calcatu
rus cet · in cviii psalmo pnunciat · psalmista
ita dicente · Dixit dnis dno meo · sede a dextris
meis · donec pona inimicos tuos scabellu pe
du tuoq · Qui scilicet psalm · de xpo scribit tot ·
Cui simile qd in cxvii psalmo inuenit · ubi in
breui uersiculo mystice plato oma etinent ·
que in xpo copleta sunt · Sic enim dr · Lapide
que repbauert edificantes · hic factus e in caput
anguli · Unde aut xpe lapis sit dicit · & quom
repbat sit ab edificantib, · factusq, sit in caput
anguli · q in locis plurimis inuenit expositu ·
nos hic sine expositione relinquentes tendam
aliorsu · Verba naq, sepi plata · uidentur tediosa ·

Dicam̃ ꝗ illa quę dictu ſ̃ rara · In pſalmo igit̃
lxxxviii · multa pnunciant̃ de dō patre ad
xp̃m ihm loquente · nectn̄ de eodē xpo ihu ad
patrē dicente · Vbi dī patris uerba incipiunt
ita · Posui adiutoriū in potente: & exaltaui
electū de plebe mea · Inueni dd̄ seruū meum ·
oleo scō meo unxi eū · & cet̄ usq; pfecta inet̄
nū · & testis in celo fidelis · Quę ū secunt̄ usq; ad
finē pſalmi · xpo ad patrē loquenti congrue
possunt aptari · Inq̄ nimirū pſalmo hoc mirandū
simul & uenerandū uidet̄ · qd̄ huīmodi col
loquiū dī patris & filii ipse pſalmista dd̄ sub
pſona sua meruit pferre · De quo ꝗ tale aliqd
legit̄ · ut xpi filii dī mysteriū sub pſona ppa
in se transferre p̄sumeret · Pfert nāq; & ex pſona
dī patris quasi secū colloquentis illā inestima
bilē grām quā ipse p xp̃m operaturus erat in
scę ecclae filiis · & rursū xpi pſonā in se trahens
quasi respondendo superiorib; dictis pfert
ea quę xpc pnob passurus erat dicens · Tu ū
pat̄ qui m̄ nuprime pmisisti · ut & me pmoge
nitū excelsūq; p̄ regib; trę poneres · & si filii mei
in aliq̄ delinquentes mandata tua n̄ custodires ·
in uirga iniquitates eoꝝ uisitares · p huīmodi
pmissa me xp̃m tuū in q̄ om̄s saluare disposu
isti eto repulisti · & a dignitate mea deiecisti ·

Hęc aut omia despectionis uerba sub psona
xpi dicta · in paucis cōpleta uidentur dictis
quę xpc in cruce posita dixit. Ds ds meus
ut qd dereliquisti me. Ecce quā sacer dia
logus di patris & filii in uno eodēq; psalmo
ē factus · inq; & dignitas dni nri secdm diuini
tatē. & iniuria atq; despectio quā secdm hu
manitatē p mundi salute sustinuit pnun
ciat. Merito itaq; huic psalmo inq; tantae
mię cōmemoratio agit. initiū tale psalmista
imposuit dicens · Miās dni in ętnū cantabo.
Cantate & uos frs kmi canticū tale · & benedi
cite dnm in omni tēpore · semp laus ei sit in
ore uro · q & ante tēpora multa miām tan
tā pnunciauit · & ea in nob iugit implere
satagit · qd eni delectabile ee potest ea laude
eo cantico qd cantam dno. Talis aut laus &
tale canticū q nusquā inuenit amplius quā
in psalmis · ideo redeam ad eos · & ut possum
exquiram in his diuine cantica laudis. Quicqd
eni pei amore gerim t loquendo t legendo t
scribendo · seu etiā utilia quelibet meditando
hoc ad laudē suā refert. Iā dixim de scissi
mo di patris & filii dialogo q legit in lxxx
viii psalmo · q cunctis sce ecclę filiis tantoma
gis ē ueneranduis · qnto specialiius in eo illorū

pnunciata agnoscat salus. nunc ū dicam quia
plures psalmi inueniunt sub sola psona xpi
ad patrē clamantis p ereptione sua. in
quib, & nos docem orare. qualit spales neqtias
possim superare. Quoz uidelicet psalmoz s pci
pui tres isti. iii. & xxi. & lxviii. In quib, pter
orationē pdictā alia quoq, ad xpm solū pti
nentia inueniunt. ut in. iii. Ego dormiui & so
porat sū & exurrexi. & in xxi. Diuiserunt sibi
uestimēta mea. & sup uestē meā miserūt sortē.
Sed & illud impperiū qd iudei xpo insultan
tes dixerūt. cfidit in dō. liberet eū ñ si uult. pe
ne easdē uerbis psalmista illic pnunciat dices.
Speauit in dno. eripiat eū. saluū faciat eū quō
uult eū. Itē illud qd dns ad mariā dixit. uade
ad frs meos & dic eis. ascendo ad patrē meū
& cet in eodē psalmo pnunciat ita. Narrabo
nomē tuū frib, meis. Qui nimirū frs disepli
dni utrobiq s intellegendi. Hec quidē in xx
psalmo. In lxviii. aut similit inueniunt. que
xpo specialit cueniunt. ut Confortati s qui
psecuti s me inimici mei iniuste. que ñ rapui
tunc exsoluebā. Quom aut xpc solueret que
ñ rapiebat. esaias ppha apte pnunciat dices.
Omes nos q̄si oues errauim. unquisq, auia sua
declinauit. & dns posuit in eo iniqtatē omniū

nrm · Et paulop̄ · Ppt̄ scelus ppli mei pcussi eū.
Ecce quom̄ xpc soluit que n̄ rapuit. Passus est
eni n̄ psuis s̄ pnris peccatis. Itē in eodē psalmo.
In sitī mea potauerī me aceto · In · ii · nihilomin̄
psalmo pnunciat̄ de iudeis aliisq; xpm̄ psequen
tib; · Astiterī reges trē & pncipes cūenerī in unū
aduersus dnm̄ · & aduersus xpm̄ eī · sub dicentes.
Disrūpam̄ uincula eōr · & piciam̄ a nob iugum
ipsōr · Qd dic eōr · referri potest & ad p̄missas
psonas dni xpiq; eī · & ad illī discptos q̄s a sep
icientes ad gentes transire cōpulerī · De iuda
etiā traditore tā ex xpi quā psalmiste pso
na quedā cōmemorant̄ · ex quib; illud ē qd ex
psona dni dr. Qui edebat panes meos · magni
ficauit sup me supplantationē · Ex psalmiste
aut̄ psona dici uidet̄. Constitue sup eū pecca
torē · & diabolus stet ad extris eī · usq; sic Zona
qua semp pcingit̄ · Qd si alicui uideant̄ hec
uerba melius xpi quā psalmiste psone cuem
re · n̄ ctradico · q; forsitan utriq; psone possun
cgruere · Ipsa etiā maledictionis uerba que
de iuda traditore s̄ dicta cgruunt iudaico
ppto · Nā qd dr in illo uersu Nutantes transfe
rant̄ filii eī & mdicent · eiciant̄ de habitationib;
suis · & iuxta literā uidem̄ cotidie impleri in
eodē ppto · S; & hoc psalmista n̄ tacuit · qd caro

xpi insepulchro posita corruptionē ñ ptulit.
dicens ex ipsi psona in psalmo .xv. Ñ dabis sm
tuū dnē uidere corruptionē. Int hec etiā sum
mopere pensandū ē cuncis ad intimā psalmoꝝ
intellegentiā pungere cupientib, quanta pso
narū mutatio sit in quib, dā psalmis. quoꝝ ui
delicet initiū & finē psonę psalmistę inuenim
dandū. quę ū in medio s nunc quidē di patris
& filii. nunc ū absolute di psonę ēueniunt.
Ob cui rei noticiā capiendā triū hic psalmorū
uerba subiungim. hoc ē. ii. & xlviii. & lxxxi.
In scdo enī psalmo cui initiū ē. quare fremuēt
gentes. inprimis psalmista introgans, unde iu
deoꝝ aliorq; xpi psecutoꝝ impietas tanta eue
nerit. ex psona sua loquit dicens. quare frem
gentes. & cet. usq; & in furore suo ēt turbabit eos.
Que secunt uerba s xpi. usq; Dns dixit ad me.
Post hec loqui incipit pat ad filiū. insinuans p
eū gentes ad salutē reparandas ēē. Que nim
rum locutio fit usq; & tiqua uas fringes eos.
Deinde ū usq; ad finē psalmi uerba s psalmistę.
ammonenus rectores quoslibet. ut attenden
tes quę superi sint a patre & filio dicta. cū
timore & amore sibi seruiant. apphendantq;
disciplinā in hoc scto. ne peant in futuro. Ec
ce quā diuersę sententię & psonę scdi psalmi.

Inpsalmo aut xlviii cui initiu e Ds deoꝝ ds
locut e. inueniunt illi tres locutionis modi
qs sup dixi de pnunciatione. de ammonitione.
& increpatione. Inprimis naq; psalmista loqt
expsona sua pnuncians nob extremi iudicii
temp q celu & terra id celicolas & trigenas
parit cuocandos et pdic. quo etia ipsu dnm
manifeste uenturu indicat. Ideo aut mani
feste uenturu dic. qꝝ cotidie ad nos clamat
nunc quide scriptus. nunc u uulgarib; dictis.
intdu etia rerū uisibiliu argumtis. p que edo
cem inuisibilia quelibet agnoscere. sic scrip
tum e. Inuisibilia di p ea que facta s intellec
ta cspiciunt. Hec q oma ds nob iugit mani
festat & loquit. ut scientes iusticia eis adnun
ciem omnib; quo iustus iudex e. Cuq; psal
mista pnunciasset talia expsona sua. subiunx
ammonitione expsona di facta dicens. Audi
pplis meus. & cet usq; & honorificabis me. Vbi
uidelicet unuquequ; primit ammonet. ut se
ipsu plusqua alia quelibet sacrificia do immo
let. deinde u eade psona di loquit dicens. qre
tu enarras iusticias meas. & assumis testamtu
meu. & cet usq; statua etia facie tua. Vbi nihilo
min increpat quelibet doctore uerbis tantum
pcepta di intimante. cur alis enarrare psumt

illas di iusticias quas ipse operando ñ sequit.
Post hanc ů increpationē iterū psalmista exp
sona sua loquens & dicens. intellegite hec &
cet usq; in finē psalmi. ammonet omis. ut at
tendentes & ammonitionē & increpationē di
ad illū cuertant. ne forte p occupati die mor
tis querant spaciū penitentię & inuenire non
possint. In psalmo etiā lxxxi. inuenium idem
tres modi licet ordine dissimili. In primis nāq;
psalmista ex psona sua pnunciat dicens. Dis ste
tit in synagoga deoq;. in medio aut deos diiu
dicat. Ubi uidelicet tempus pteritū stetit p
psenti ponens indicat q; dis in synagoga deoq;
id rectoq; & iudicū quos sacra scriptura sepe de
os nominat cistens semp pspiciat qd agant.
& quotiescūq; inique iudicauerint ipse in me
dio eoq; stans eos p tali culpa diiudicet. Moxq;
ex psona di eosdē rectores & iudices increpat
dicens. Usq; quo iudicatis iniqtatē & facies pec
catoq; sumitis. Que nimirū diuinę increpationis
uerba superiorib; dictis ciuncta hunc sensū ha
bere uident. Cū sciatis o rectores & iudices me
semp in medio urm ee. & pspicere quecūq; aga
tis. cur sepius inique iudicantes destructores
magis quā rectores ecclę estis. Post hanc ů in
crepationē ctinuo q̄si cōpatiens pteritę iniqta

In hoc psalmo iudices pueri si maxime ammonentur.

ti eos ammonet eosdē. ut t postmodū se ēmident
rectiusq; iudicent dicens. Iudicate egeno & pupil
lo. humilē & pauperē iustificate. Eripite paupe
rē. & egenū de manu peccatoris liberate. Quasi
diceret. Adiuuate illos maxime. q̄ pauperes
& contēptibiles s̄ in plebe. quiq; ideo ab aliis
oppmunt̄. q̄ nullos defensores habere uident̄.
Finita aut̄ hac ammonitione iterū dn̄s q̄si ps̄a
malicię & duricię eorundē iudicū. qd̄q; ammo
nitionē suā contēpturi magis diligant mune
ra quā di pcepta n̄ ut prius ps̄entes s̄. q̄si absen
tes alloquit̄ dicens. Nesciēt neq; intellexerunt.
in tenebris ambulant. mouebunt̄ omā fundam
ta trę. In qua nimirū sententia si temporū di
uersitatē sequim̄. magnā difficultatē intelle
gentię patim̄. In primis enī ponit̄ temp̄ ptēri
tum. ut nesciēt neq; intellexēt. deinde ps̄ens.
ut in tenebris ambulant. ad extremū ū futurū.
ut mouebunt̄ omā fundamta trę. Qd ḡ in his
faciendū ē nob. n̄ hoc qd̄ in ceteris pphetię uer
bis agit̄. Sepe nāq; & in psalmis & in aliis pphe
rū libris ptēritū ps̄ensq; temp̄ pfuturo. sepe etiā
futurū pps̄enti t pptēritto ponit̄. Qd̄ scilicet
spū sco dictante credo aut ideo agi. q̄ cū omā
tēpora siue ptērita siue ps̄ēntia seu futura corā
dō q̄si ps̄entia sint. tempus qd̄libet rē sibi pla

illis que

cita pnunciantib, inspirat. aut p eo qd intdu
pphe narrant & inpterito gesta s. & inpsenti
iugit gerunt. & in futuro tepore gerenda s.
sic & res in sententia psalmi pxime dicta pbat.
Iudices enim iniqui & abinitio scti fuerant. & in
psenti sunt. & in futuro tepore fient. Ideoq,
illis omnib, egruit hec sententia. Nesciern
neq, intellexert. in tenebris ambulant. moue
bunt omia fundamta tre. Idem etiam sensus e
nescient neq, intellexert. & in tenebris ambu
lant. & mouebunt omia fundamta tre. Qui
enim nesciunt neq, intellequnt bona. in tene
bris utiq, ambulant. Similit q in tenebris
ambulant. mouebunt utiq, de fundamtis p quib,
positi s. Plani qppe & iudices uniuersi positi sun
ado pfundamtis ecclie. ut ceteri exemplis eox in
structi supponant. Unde sci psalmista alibi dicit. Fun
damta eius in montib, scis. dni scilicet q diligit
portas syon sup omia tabnacula iacob. Idcirco
aut dnis fundamta sua posuit in montib, scis. q
hos qs in sce ecclie edificio pfecit. uirtutib, om
nigenis sublimatos & instructos ee iussit. Sed
fundamta que ille in montib, scis posuit tunc
comouent. cui hi q alius p edificatione spali p
lati s. apfectionis & ueritatis statu corruen
tes nsolu semetipsos s, etiam subiectos qslibet

finit

inpditionis foueā trahunt. Vnde illis aptis
sime ēgruit. qd psalmista alibi dic. Corrup
ti s & abhominabiles facti s instudiis suis.
Sepulchrū patens ē guttur eōr. linguis suis
dolose agebant. & cēt que secuntur pene usq;
in finē psalmi. Hec g omā maxime cueniunt
prauis iudicib;. q; quanto ceteris sublimiores
ēsistunt expotestate. tanto maiorē nequitiā
possunt exercere. Verūtamen n sine causa credo
ēe factū. qd pietas diuina tā uariis modis iu
dices cosdē alloquitur. n quidē increpando. n
ammonendo. n q̄si p̄sentes. intdū ū q̄si absen
tes. n neq̄tiā eōr. intdū ū beneficia sua cōme
morando. Quanto enī eos duriores ad correc
tionē p̄uidit. tanto magis duriciā ipsōr mitu
gare studuit. Vnde postquā eos increpauit
& ammonuit quasi p̄sentes. postquā etiā de
eōr q̄si absentiū errore ēdoluit. iterū ēuertes
sē q̄si ad p̄sentes cōmemorat quantā grām
eis p̄ceteris mortalib; ētulerit. quantaq; ru
na sup illōr supbiā uentura sit dicens. Ego
dixi dii estis. & filii excelsi omes. Vos autē sic
homines moriemini. & sic unus de principibus
cadetis. Acsi diceret. Ego quidē uos adhoc
elegi. ut in uice mea iudices in mundo ēētis.
& aliis bene uiuendi exemplū p̄beretis. uos

aut sic carnales quiq; & impiti spāle uitā abi
cientes. omnēq; cōmissoq; curā negligentes. & qd
adhuc peius ē sic diabolus q̄ unus ex principibus
celicolis erat uos in elationē ētra me erigentes
dānationē ppetua pibitis. Hec q̄ omā diuinae
increpationis & ammonitionis dicta psalmista
spālit audiens. & quā incorrigibiles sint iudices
iniqui pnoscens. postulat dnm. ut ipse solita
pietate & eqtate homines regat dicens. Surge
dē iudica terrā. quō tu hereditabis in omnibus
gentib;. Quasi diceret. Quō dne nullus pene ho
minū q̄ sup nos estituti s iudices & rectores de
nob miseris curat. tu q̄ sup omis dominaris max
imeq; pauperes & egenos tueri dignaris. exur
ge & redime nos ab omnib; malis. Adhuc qd
dā dicere libet de psalmis duob; in quib; psona
rū mutatio ētinet. id de. xiiii. & de. xxxi. &
post hec aliq̄ndiu currere cupio in ceteroq; psal
moq; stadio. decerpens inde q̄slibet flores ad ex
planandos plenī tres supdictos locutionis mo
dos. Magnā denq; intellegentiā pbet cantan
tib; psalmos. si attendant cui psone unaquecq;
sententia deputanda sit. dī an psalmiste. taliq;.
& qua intentione quelibet sententia plata sit.
an pnunciando. an ammonendo. t increpando.
ipsaq; psalmoq; uerba que orando pferunt q̄n

qd docet maxime psalmos intellegere.

tam ui humilitatis in se habeant ad placandū
dōm. Si q̄ hęc omā attendere uoluerim. tunc
demū psalmos rite cantare. & ad penitentiam
peccatoq; nrōq; excitari poterim. Pensandū q̄q;
ē quę sententię indigeant subauditione. q̄lisq;
sit ipsa subauditio. & quę particularit̄ t uniuer
salit̄ sint intellegendę. De his q̄ omnib; put
possum aliq̄ dicere uolum. s; prius de psalmis
duob; supdictis dicam. Horū nāq; prior cuius
initiū ē Dnē q̄s habitabit in tabnaculo tuo.
psonas duas ēt̄net. psalmistę uidelicet & dī.
Inprimis enī psalmista dnm introgat dicens.
Dnē q̄s habitabit in tabnaculo tuo. aut q̄s req
escet in monte scō tuo. Cui mox adnō respon
detur ita dicens. Qui ingredit̄ sine macula &
operat̄ iusticiā. & cet̄ usq; in fine psalmi. Hui
aut̄ responsionis uerba quō satis plana sunt ad
intellegendū. pcam frs dilmi. ut eadē attendē
tes aliquatenus implere curetis. Nihil enī nobis
pdest legere aut cantare sacra uerba. n̄ parit̄
animo tractem qualit̄ exinde edificem. Sed
etiā psalm de q̄ nuprime pmisim disputare.
cui initiū ē Beati quoq; sub duarū psonarū
psalmistę & dī loquela platus ē. Inprima niq;
parte usq; a circūdantib; me psalmista loquit.
In secda ū dr. usq; in quib; n ē intellect. Deinde

iterū psalmista usq; in finē psalmi loquit.
Huī aut psalmi dicta nisolū obpsonarū muta
tionē explanandā. s; etiā ppt supdictos tres lo
cutionis modos hic cōmemoraui. Idem quippe
tres modi in trib; ctinuis uersib; plati inue
niunt in illo. quos uidelicet prim ē. Intellec
tū t dabo. Secds. Nolite fieri sic equus & mulus.
tertius. Inchamo & freno. In primo itaq; dsdic.
Intellectū t dabo & instruā te. in uia hac qua
gradieris firmabo sup te oculos meos. Quiby
nimirū uerbis adō pnunciat unicuiq; homini qualit
illū pceteris animalib; rationis capace faciens.
instruat ad rationabilia quelibet & spālia stu
dia. quib; in uia uite hui gradiendū ē. Et ut in
hac uia cautius gradiat. oculos suos sup eum
iugit ponere intimat. In secdo aut ammonet
omis fideles. ut hec que in superiori uersu iam
dicta s attendentes. n sic equus & mulus quib;
n ē intellect. s; ut rationabiles & iuxta intel
legentiā sibi datā uiuant. In tcio aut uersu q
subiungit apsalmista dicente. inchamo & fre
no maxillas eor estringe. q n appximant adte.
idem psalmista postulat dnm. ut quicuiq; pdic
te intellegentie dona. tantecq; ammonitionis
beneficia spernentes irrationabilit uiuunt. hos
flagellis aliquib; estringat. & ad se uenire cō

pellat. Talis aut cōpulsio licet apsalmista pe
tat. dici ualet increpatio. q cum puer sus quil
bet adnō flagellat. p idē flagellū increpat.
Que secunt in hoc psalmo. ad psalmiste psonam
referenda s. Ecce quā uaria psonarū mutatio
in psalmis supdictis inuenit. Eadē quoq; in psal
mis plurimis qs pretermisi continet. Nec enī pria
m ē tanta. ut omis eodē m pcurrere posse. inq
& piissimi quiq; satis laborare habent. Verū
tam qd ego de trib; locutionū modis ceterisq;
reb; explanandis superi pmisi. adhuc put in
geniolo mea paruitas pmittit pferre cupio.
In q uos frs kmi me adiuuare apud dm de
posco. ut sic in psalmo pxime iā dicto pmit
tit unicuiq; ad se cfugienti dicens. intellectu
t dabo & instruā te in uia hac qua gradieris. m
ccedere dignet intellectū. & instruat me in
uia hac explanationis quā aggredi cupio.
Ideo aut de trib; locutionū modis aliq explā
nare magn m affect aducnit. ut q in misā
di pietatem cū sacris literis ad omis fideles
literas casdē scientes iugit clamare aliquom
expt sū. illud pandere. quā uariis modis m
uideat ad nos clamare. Non enī frustra in
euangelio sepius legit. q habet aures audien
di audiat. & in apokalipsi. q habet aurem

audiat · qd spʒ dicat ecclus · & in pphis · cuertumi
ni ad me & salui eritis · & in psalmis · attendite
pple mis legē meā · inclinate aurē uram in uer
ba oris mei · multaq; his similia in sacris scriptu
ris leguntur · p quę innuit magnū qddā ēē · p quo
tantopere ad nos dnus clamat · Quadere q; illud
magnū n temporale s; eternū ēstat · oportet: ut
uerba dī quib; ad nos iugiter clamat omnim̄ at
tendentes · uitā potius eternā quā mortē eternā
obtineam̄ · Hęc q̄ dixi tā de causa unde m̄ subor
ta ē quędā dicendi deuotio · quā de ipsa re un
de dicere gestio · id de diuinę pietatis clamore
in sacris scripturis facto · n etiā put ualeo pfer
re desidero ipsius clamoris modos · ut exinde
aliqs incitat · diuinos audire discat affat · Et p
mū quidē expsalmis sententiā quandā pferre
cupio · quę m̄ pstantior multis uidet · hoc ē iu
dicia dni uera iustificata in semetipsa · desiderabilia
sup aurū & lapidē pciosū multū · & dulciora sup
mel & fauū · Hanc q̄ sententiā psalmista pferens
pnunciando · nā hic modus locutionis diuinę p
mus ē · quo cuilibet pnunciat qd scire t facere de
beat · insinuat nob quā uera · quā desiderabilia
& dulcia sint iudicia dni · ut omnis homo haec
dicta audiens & intellegens secū tractet qualiter
exinde edificet · inp̄mis uidelicet discutiendo qd

De iudicioq; di uinoq; glitate.

uerū qd desiderabile qdue sit dulce. deinde ū di
ligent pensando utrū sibi uideant desiderabilia
& dulcia iudicia dni. Iudiciū namq; dni potest
dici nisolū illa extreme diei examinatio q̄ praui
abonis discernunt. s; etiā omne qd inhac uita dis
positione diuina gerit. Cui uidelicet dispositionis
iudicia si iuxta hoc qd homini possibile ē atten
dant quāuera sint qualitq; insemetipsis iustificeñ.
desiderabilia pcerto sup aurū pciososq; lapides.
& dulciora sup omnē mellis suauitatē sentientur.
S; ut melius eadē pensare possim. iudiciq; huma
noq; falsitatē illis opponam. Humana enī iudicia
aut p grām aut podiū alicui. seu p malicia t ignorantia t
negligentia sepissime ita deprauant. ut nec ue
ra ē. nec insemetipsis iustificari ualeant. Unde
fit. ut & falsitati subiaceant. & ctraria insemet
ipsis existant. Nā cuilibet auaricia alteri auā
riciā impugnat. decertando scilicet q̄s maiora
rapiat. Iodē quoq; m̄ luxuriosi ctra alios luxuri
osos. & supbi ctra alios supbos ita sepi insurgunt.
ut ñ alit quā morte eoq; placari possint. Iadē
ctrarietas de cunctis uitiis referri potest. S; lon
ge alit de uirtutib; sentiendū ēstat. Unaquēq;
enī uirtus aliā sic ppriū corporis membrū adiu
uat. nā copia uirtutū ēstat corp uelut unū. ita
ut q̄ humilitatē adipisci studuerint alit nequeant.

Qualit deprauent humana iudicia. qualitq; ctraria sint insecipsis uitia.

Qd unaquēq; uirt alia uirtutē adiuuat.

ñ simul caritatē obtinere studeant. Cūq; caritatis
necñ humilitatis possessores fuerint. cito uelut in
firmi uiatores in uia dī lassescunt. ñ etiā castitatē
in adiutoriū sumant. Hanc aut q; obtinere ne
queunt ñ cū multarū uirtutū supplemēto. aut
easdē uirtutes simul obtinebunt. aut castimonia
pfecta carebunt. Idē de ceteris uirtutib; senti
endū ē. Omīs enī in unū ita cueniunt. ut alia aliā
foueat. augeat. iustificet. pbando uidelicet iustā
& bonā ēē. Ex quib; omnib; colligit iudicia dnī
que nihil aliud s ñ uirtutes uera & iustificata
ēē in semetipsis. q; nec p grām nec odiū alicuius.
nec p malicia nec p ignorantia nec p neglegen
tia ueritatis & iusticie statu flectunt. s; oma
in una eadēq; dispositione cuementia pseuerant.
Que q; pia sunt. testimoniū pbent dō quia semper
parat sit adignoscendū cunctis ad se conuersis.
De q; miserendi tēpore esaias ppha ammonens nos
dicens. Querite dnm dū inueniri potest. inuo
cate eū dū ppe ē. Hinc & doctor nr psalmista
dic. Confitemini dnō quō bon. quō in sēcm mia
ei. Que nimirū uerba huimodi sensū habere un
dentur. Penitentia agite & cuertimini ad dm in
hoc scto. inq; tantum bon ē omnib; inuocantib;
eū. Ammonitiones q; tante pietatis hoc omnim
testant. q; ds ñ uult morte peccatoris. s; ut con

Qd castitas pfecta obtineri nequeat ñ cū multarū uirtutū supplemento.

Vnde pensanda sint iudicia dnī ēē vera. & in se metipsis iustificata

10 tempus miserendi

Qd aut dr. cfitemini dō quō bon. quō in sēcm mia ei. de permissis uite mia solis electis exhibenda intellegi potest.

uertat & uiuat. Seuera aut iudicia ubicumq;
legunt t audiunt facta. hoc nihilomin testat
quod ds supbis resistat. qdq; iuxta psalmistam
tribilis sit mēsilis sup filios hominū sub prauo.
q nihil aliud n humana tantū & carnalia dili
gere solent. Quo scilicet filii uocant imitatores
eo. Cui enī quisq; fac opera. ei uocat filius. Int
hec pensandū ē. quā necessaria sint seuera di iu
dicia. Plurimi nāq; q nec lectione nec ammoni
tione ulla hominū apraurtate sua flecti possunt.
p flagella di cuertunt adipsū. Nonne p hec pen
sari ualet. q dū pia di iudicia cueniunt seueris.
& seuera piis. oma ei iudicia s uera. & iustificata
in semetipsa. Siue q sint pia siue seuera ideo ds
operat ea. ut hos q saluandi s quasi quib dā re
tib ad eternā salutē trahat. Unde & psalmista
q & seueritatē & pietatē di in semetipso expts
cognouit utrāq; necessariā ee. postquā dixit
iudicia dni uera iustificata in semetipsa. statim
subiunx dicens. Desiderabilia sup aurū & lapidē
pciosū multū. & dulciora sup mel & fauū. Quae
nimirū uerba multi quidē dicere ualent. s. quā
desiderabilia necn quā dulcia sint nemo sentire
ualet. n q fide & opere p agnitione eo labo
rantes. intima eo aliquantulū gustare merent.
Et quā felices q talia nosse laborant. ut cū psal

mista gustantes quā suauis ē dnī. & quā fidelis &
sēs in omnib, operib, suis. iudicia dni uera ēē to
to corde credant. S, si forsitan aliqs dicat se li
bentē uelle credere iudicia dni uera ēē. s, nesciere
unde hanc fidē satis possit ēcipere. dicā breuiter
aliq ēi iudicia. unde facilius agnosci possint ce
tera. Omis nāq; scim & coudie actu pbam. qr li
berū arbitriū adō datū habem. ut siue bona
siue mala uelim agere possim. Hoc aut ni suf
ficit nob solūm scire. ni etiā tractem cur nob
sit data libtas tanta t male t bene agendi.
Non enī cēli & trē creator. rerūq; omniū guber-
nator credendus ē tanta nob pstitusse sine cau
sa. s, omnim attendendū. qr ideo homini quē
ad similitudinē suā fec. & liberū arbitriū &
facultatē male t bene agendi dedit. ut habe
ret unde pmereri posset aliq ētnę beatitudi
nis pmia. Quis deniq; impossibilitatis uinculo
ēstrict pbare posset qd agere uellet. Aut qd
pmiū illi foret dandū. q nil potuit facere nisi
bonū. Hanc q inēuientiā quicūq; sepi atten
dit. citius agnoscit multo ēuientius ēē. quia
sic ds statuit homo liberū arbitriū habens &
bene & male agere ualet. ut & ille q mala p
amore di contēnit mercedē pmissā. & ille qui
bona neglegit penā pnunciatā consequatur.

Cur liberū arbi
triū nob sit adō
datum.

Ecce quã egrua & uera diuini iudicii dispositio·
nullius grẽ t odii instar iudiciorũ humanorũ fal
sitate corrupta·s; q̃si in latissimo stadio omnib,
currendi spaciũ p̃bens·ante omniũ oculos po
nens bona & mala·aspera & mollia·arta ⁊ lati·
ut p̃hęc omniũ affectũ p̃bet·qd diligere t respv
ere·qd ẽcupiscere t contẽnere uelit·Nne g̃ la
tissimũ stadiũ merito dr̃·in q̃ tã uarius modis
unquisq; currere potest·Quot modis enĩ uni
cuiq; dat̃ facultas male agendi·tot modis etiã
dat̃ facultas bene agendi·q; bene agendi oc
casionẽ p̃bent mala·cũ ea uidentes aut audien
tes seu, desiderantes, contẽnimus·Et q; tanta possu
mus contẽnere quanta ẽcupiscere·ex ipso con
tẽptu tot coronas p̃di grãm p̃mereri possum·
quot mala contẽpsimus·Ecce satis euidens exem
plũ·in q̃ p̃bari potest·ueritissimũ dĩ iudicium·
Iudiciũ quoq; ueru dici potest·qd̃ fit in his q̃
neglegentẽ uitã suã ducentes·nihilq; magis
quã alius p̃ponĩ desiderantes·p̃mittunt̃ tandẽ
hoc obtinere·Cũq; in regimine optato p̃po
situ sclaria magis quã spũalia studuerint·n
mere & amare dm̃ neglexerint·in delicis
uelut ille diues de q̃ in euangelio legit̃ q; indu
ebat̃ purpura & byisso·& epulabat̃ cotidie splen
dide omnium uixerint·tunc dns̃ aut eos patit̃

Exemplũ unde p̃bari possit iudicũ dni ee ueru·

ineodē regimine pdurare usq; ad finē uitę. postea
ů cū supdicto diuite deliciosо ad inferna depu
tari · aut aliqndiu supbire in potestate. & postea
deponi cū magna inhonestate. ut humiliati in
hac uita penitentiā gerant. Qd tamē multo feli
cius estat quā ceterū · q; nihil ē infelicius felici
tate peccantiū · Qdlibet g̊ horū ds iudicauerit.
iudicaū uerū dica poterit · q; sicutes scriptū · om
nis q̊ se exaltat humiliabit. & ds supbis resistit
humilib; aut dat grām · multaq; huimodi · sed
hec omia contenentes merent ad horā quidē diui
tis t dignitate extolli · s; postea deici tā in hoc
sclo quam in futuro · De talib; & psalmista dicit.
Deiecisti eos dnē dū alleuarent. Et iterū · Ds con
fringet capita inimicoq; suoq; · uerticē capilli p
ambulantiū in delictis suis. Et capita inimicoq;
di · & uertex capilli pambulantiū in delictis suis
q; una & repetita sen tentia ē · dici possunt
hi q̊ ceteros peccatores neqtis suis excellunt · &
ideo extolli cupiunt · ut ex hoc maiorē peccandi
licentiā habeant · Sed & illud iudicaū di uerum
dicendū ē · cū egregationi t plebi cuilibet sine
disciplina & religione uiuenti in religiosi pasto
res atq; rectores pponunt · ut p tales rectores
ira di appartat quę diu latebat · Unde scriptu
ra sacra die · Qpt peccata ppli regnare fac dns

Exemplū aliud
unde sup.

ypocritā. Hinc etiā sēs gregorius dicē. O ceulte
& iugiē ppetrate culpe merentē. ut reges pasto
resq; puersi ēstituantur. Qd tamē iudiciū non p
subiectoz dānatione ēuenit. s; ut sub hac pecca
ti pena cōmoniti & cōpulsi corā dō penitentiam
gerant pcōmissis. eūq; inuocantes pnecessitatib;
suis se emīdare studeant. imitantes videlicet fili
os israt q ut in libro iudiciū legiē quotes dm of
fendentes traditi s in manē inimicoz suoz peniten
tiā egerē. deinde ū clamauerē ad dnm. & de ne
cessitatib; eoz liberauit eos. Que uerba etiā psal
mista sepius repetens in psalmo cvi. ubi uari
as offensiones & tribulationes eorundē filioz israt
cōmemorat. dat fidelib; cunctis exemplū. qd sibi
p offensionib; & tribulationib; suis sit agendū.

Ite exemplū unde sup.

Dicam adhuc & aliud exemplū. unde iudicia dni
que in reb; plurimis incōphensibilia s nimisq;
pfunda sic & psalmista testatē dicens. iudicia
tua dnē abyssus multa. t alicubi possim aliqn
tulū agnosci. sicq; in his que aliquatenē agnos
cere possum quā congrua & uera atq; fidelia
sint instructi. credam etiā similia ēe omā illa
que sentire nequim. In libris nāq; sacris tam
ueteris quā noui testamti cotidie omis instrui
mur: ut mala relinquentes bona faciam. Hec
g instructio, diuina & ante tēpora multa iu

gitur facta est. & cotidie agitur. ut si qua ignorantia
t neglegentia seu obliuione p diabolicas insi
dias a lege diuina fuerim retracti. mox ammoneamur
ad meliora reuerti. Huiusmodi ammonitione le
gitur ubiq; ad missas lectio de diuersis scripturę
sacrę libris ad edificationem audientium excerpta.
necnon sci euangelii doctrina. Hac psalmorum lib
q; sco spu dictante qsi quida sol omnib; inuiadi
ambulantib; uerbis sapientię diuinę lucet. p
diurnas atq; p nocturnas horas partim cantat.
Qd & ipse psalmista pphetię spu plenus. psonaq;
scę ecclę in se gerens pnuntiat dicens. Septies in
die laudem dixi t. Et media nocte surgebam ad
confitendum t. Et iterum. In matutinis meditabor
in te dne. q; fuisti adiutor mus. Hanc q; laudem
quam sca ecclia ubiq; tam in nocte quam in die dicit
merito psalmista se dixisse retulit. q; a suis dictis pferen
dam pscriuit. preteritum ponens p futuro. Hac etiam
ammonitione pueri literis instruendi. inprimis
psalmorum lectione introducunt. atq; memoriter
retinere usu ecclastico iubent. ut in literis sacris
enutriti postea cum ad etatem intellegibilem puene
rint facilius eas recolant. & exinde in aliis scrip
turę sacre literis meditari ualeant. Hac plu
rima seorsum patrum scriptura tam in ecclis quam in ali
is locis legitur. ut nemo literarum scientia imbu

Cur scriptura sacra t admissas t in libet loco coram nob legat.

Cur pueri in p̄mis psalmos discant.

tus de legis diuine ignorantia se excusare possit.
Nonne talis cōsuetudo que sine dubio ex dispositi
one diuina pcessit dicenda ē fidelis & uera. Ne
q̄ merito dicendus ē fidelis. q̄ p tantā libroꝝ ammo
nitionē omis hanc legentes & audientes ad eternā
salutē trahere conatur. S, pdolor paucissimi in
ueniunt. q̄ aures audiendi ita habeant. ut atten
dere curent qd euangeliste. qd pphe. qd psal
mista. t qd alii scē ecclē doctores nos ammoneant.
Verūtamen non ideo uerba dī incassū pferunt. Aut
eni corrigunt legentes & audientes ea. aut in
testimoniū dānationis in die iudicii corā eis p
ferent. His ḡ exemplis platis peto uos frs kmi.
ut attendentes pietatē seuerritatēq; dī studeatis
literas sacras nsolū legere & audire. s, etiā ope
rib, aliq̄tenus implere. Verba quoq; doctrinae
que p edificatione urā de psalmis ptuli & ad
huc pferre cupio tanto maiori intentione p
cor suscipite. quanto districtiora ee iudicia dī
ex supdictis psalmiste uerbis iā audistis. Idcir
co eni sententiā tā piā tamq; tribilē intercepta
sermonis mei uerba ptuli. ut uos sollicitos &
intentos facerē ad audienda legis diuine pcep
ta. S, nec alit iudicia dni desiderabilia & dulcia
uident. n tota intentione legant t audiantur.
Quāobrē audiam qd loquat nob dns p sem psal

mistā·p quē uariis modis ad nos clamat·nunc
pnunciando ea que scienda t facienda s·ñ ammo
nendo p eisdē·intēdū ů increpando p negligentia
nrā·Qui g tā uariis modis ad nos loquit·maxi
mā curā nri habere pbat·S, q superius de pnun
ciatione cepim loqui·ñ iterū inde loquamur.
Psalmista nāq pnuncians nob sānitatē dni ac sal
uatoris nri dic·Beat uir q ñ abiit in cōsilio im
pioq·& in uia peccatoq ñ stetit·& in cathedra
pestilentie ñ sedit·Que uidelicet sānitatis uerba
q nulli hominū ñ soli xpo cōgruunt·omis enim
peccauerūt ut ait apls & egent gla di·ntēq scrip
tura dic·in multis offendim omes·de xpo autē
dr·q peccatū ñ fec nec inuent ē dolus in ore ei·
ipsū ee credim quē psalmista ita beatū uirū dic·
ut nec abiret in cōsilio impioq·nec in uia pecca
toq stetisset·nec in cathedra pestilentie sedisset·
Abire enī solūm in cōsilio impioq minimū qddam
peccatū ē·qd t inliciate cogitando·t incaute lo
quendo·t in aliq·v·sensuū lapsu ppetrat·stare
aut in uia peccatoq aliqd maius peccatū ē·in
quo aliquandiu qs morat alios etiā peccare
fac·sic cū quosdā homines praua agentes aliqn
do ppt amicitiā laudantes ex hoc deteriores
facim·t cū aliqd leue peccatū tā in nob quā in
alis pnihilo ducim·Sedere aut in cathedra

Qualiter intelle
genda sint illa
uerba·Beat uir
q ñ abiit·&c·

pestilentię ē pessima quęq; nīsolū facere ſ, etiam
docere. benefacientes irridere & odire. Quia q̄
ab his & ab omnib, iniqtatib, immunis erat xpē.
ideo apsalmista merito dicī ē beatus uir. S, tan
ta beatitudo licet minime ēueniat nob q̄ indelic
tus nascam̄ & cotidie peccatis polluim̄. ad hoc tam̄
pdēē potest. ut p oppositionē iugī attendentes
quanta distantia sit int̄nos & eundē dnm nrm.
poscam̄ ut misereat̄ nrī & benedicat nob. inlu
minet uultū suū sup nos. & opera manuū nrārū
dirigat. Si q̄ tanti uiri beatitudinē recolentes si
mul & uenerantes queram̄ faciē ei semp. n̄ sedm
peccata nra faciet nob. neq; sedm iniquitates nras
retribuet nob. quō sedm altitudinē cęli atra
corroborauit miam sua sup timentes se. Et quom̄
miseret̄ pat̄ filiorū sic miseret̄ timentib, se. quō ipse
cognouit figmentū nrm. Hęc & his similia psal
mistę dicta quę utiq; spū scō inspirante platas.
quē n̄ excitare possunt ad exq̄rendam di gram.
Ñ homo ſ, durus lapis ē hic iure uocandus. quin
exquirit tanta dni pietatē. Int̄hęc q̄q; pensan
dū ē. quā egrue in capite libri psalmorū psalmista
loquit̄ de capitis nrī dni uidelicet ihu xpi bea
titudine & scitate. ut p hoc cunctis scę ecclae
filiis q̄ mēbra ei eē debent insinuaret ipsū semp
inprimis eē inuocandū. & p̄ omnib, diligendū

ac uenerandū · ut scriptū ē · Diliges dnm dm tuv
ex toto corde tuo · hoc ē maximū & primum
mandatū · Iā diximus put potuimus de capitis nri
qualitate · nunc ū dicamus quomodo ipsū caput nos
instruat p psalmistā · Sic enī dns nr diues & po
tens ē ad saluandos omes q̄ inuocant eū in ueri
tate · ita etiā multiplex & lat ē in mandatis
suis pnunciatione · semp q̄ pspiciens q̄s in huius
uite stadio pceteris ad eū currat · et pcepta seqn
do · Qd scilicet psalmista agnoscens pnunciat
nob dicens · Dns de celo pspic sup filios hominū · ut ui
deat si ē intellegens aut reqrens dm · In quib
uerbis hoc inprimis ē notandū · qd ds qui oma
ante quā fiant nouit · n ideo nos inspicere dr
ut exhabitu t motu nro qd in nob sit quasi
nesciuis discat · s ut nos discamus & ammoneamur
attendere quā clement atq subtilit hoc ds iu
git in nob exploret · qd circa salutē nrām nos
tractemus · quantāq sollicitudinē nsolū p psentis
uite subsidiis impetrandis · s etiā p eterna uita
obtinenda habeamus · Huimodi q̄ppe intentio
primit ut dixi in psalmiste uerbis iā platis ē
stat retinenda · Deinde altius cēsiderandū · qm
id p quo ds nos pspic aliquatenus implere possi
mus · id ut intellegamus & reqramus dm · Quicqd
enī intellegendū & reqrendū ē de dō · interio

Qua intentione pen
sanda sint & illa
uerba · Dns de celo
pspic · &cet ·

ris hominis studio ēstat agendū. q; cū utq; sit
inuisibilis & ds scilicet & nr interior homo.
utpote q̄ addī similitudinē factē. utq; etiā inui
sibilit sentit quę de altero sentienda & req̄renda
sunt. quāuis ds incōparabilit excedat. Ille namq;
pse ipsum omnia nouit. homo aut nec a semetipso.
nec sine additamento aliq̄ scire quicquā ualet. Ad
ditamentū ū dico omnia uisibilia p quę instruim̄ ad inui
sibilia intellegenda. sic scriptū ē. Inuisibilia dī
p ea quę facta sunt intellecta ēspiciunt. Ite addi
tamentū ēē dico illa intellegentię dona quę in no
bismetipsis ex dī grā iugit retinem̄. ex quib; ē illud.
Qd t ñ uis fieri. alii ne feceris. Nā si alii nihil
horū quę nob fieri nolum̄ agere debem̄. mala
aut nulla nob agi omnim̄ uolum̄. mala etiam
nulla alii agenda ēē aptissime scim̄. Tertiū q̄q;
additamenti gen̄ p qd instruim̄ intellegere. ac re
q̄rere dm̄. in omnib; sacrę scripturę libris habet.
In his q̄ trib; additamentis omne gen̄ humanū qd
ad intellegibile dūtaxat etate puenerit. phat.
qd de dō intellegat. & quom̄ illū req̄rat. Talia
q̄ psalmistę dicta quib; nob pnunciat quia ds
sup nos pspiciat ut uideat si in nob sit intelle
gens aut req̄rens dm̄. iugit pensare debemus.
Pensandū ē etiā qd idem psalmista de uerbi diui
ni pdicatorib; pnunciet dicens. Cęli enarrant

gtam di · & opera manuū ei adnunciat firmamtū · In quib, pfecto uerbis intimat. q gtam · operaq · di nemo n̄ cęli id cęlestis & spalis uitę amatores enarrare possint · Vnde apls paulus q̄ gtę diuinę maximū pdicator erat de se aliisq · aplis dic · Nra cuersatio in cęlis ē · Taliū q̄ pdicator sonus ut in eidē psalmi dictis subsequentibus reperit in omnē terrā exiuit · & in fines orbis terrę uerba eor · O quant ppha fuit psalmista · q pene oma quę de xpi gta erant futura · qq · in sca ecclia erant gerenda · quasi iā pterita p nunciare potuit · Ideoq · quę de pdicatoribus xpi pdixit · iā q̄si pterita enarrauit dicens · In omnē terrā exiuit son eor · & in fines orbis trę uerba eor · Audistis itaq · frs kmi quales ē debeant q gtam di enarrare desiderant · audite etiā qd ses psalmista dicat de his q ad pagenda diuinę laudis officia ēstituti s in eccla · Pnunciat namq · de his dicens · N mortui laudabunt te dne · neq · omis q descendunt in inferm · S, nos q uiuim benedicam dno · ex hoc n & usq · in sclm · Vbi inprimis notandū · qs mortuos t quos uiuos appellet · Si enī de his qs uulgaris usus appellat mortuos talia dixisset · ridiculū magis quā rationabilē sententiā pferre uideret · Qd de uiro tali minime oportet credi · sed hoc

Qd significent illa uerba · Cęli enarrant gtam di ·

Quales ē debeant q dm laudare desiderant ·

magis credendū ē de illo · q̃ spālit uiuens spālit
etiam loquebat̃. hos uidelicet uocans mortuos.
q̃ uitiis & carnalib, desideriis tantūm̃ deseruien
tes · nullā curā de animarū salute retinent · hos
aut̃ uiuos q̃ secm̃ aplm̃ carnē suā crucifigentes
cū uitiis & ēcupiscentiis xpō q̃ uera uita ē ui
uere student · eī pceptis obediendo · De huīmodi
mortuis & uiuis scriptura sacra sepe loquitur.

Que mortui t uiui in scriptura sacra uocent.

De mortuis quidē in euangelio dnīs ad quendā
dic̄ · Sine mortuos sepelire mortuos suos. Hinc
& aplis dic̄ · Ydua que in deliciis ē · uiuens mor
tua ē. Et psalmista in psalmo quodā testatur
dicens. Yniuersa uanitas omnis homo uiuens.
sub mundo · De his aut̃ q̃ mortui s mundo s.
uiuunt in xpō · pppham dr̄. Yiuent mortui
tui dnē. Et aplis. si cōplantati, facti sum̃ simili
tudini mortis xpī · simul & resurrectionis erim̃.
Et iterū · Si mortui sum̃ cū xpō · credim̃ quia
simul etiā uiuem̃ cū xpō · Ite dnīs in euange
lio unicuiq; quantiscūq; peccatis fuerit de
dit̃ · si in eū credens ea deserit pmittit dicens.
Qui credit in me · etiāsi mortuus fuerit uiuet.
Ex quib, omnib, colligit̃ · q̃ psalmista eos qui
uitiis adhuc omnim̃ deseruiunt mortuos · illos
aut̃ q̃ in xpō iā uiuunt uiuentes appellet
dicens. N mortui laudabunt te dnē · neq; omīs

q descendunt in infernũ. s, nos q uiuim bene
dicim dño ex hoc ñ & usq, in sclm. Quãobrẽ
si laudare dm uelim. tales fieri studeam. ut si
bi placeat ipsius laudis seruit. His g plaus
de illa puritate quã laudantes dñm debeñ
amare. uideam quoq, qd aliunde clamet ad
nos dñs p psalmistã. Innumerabiles nãq, sunt
ei sententiẹ aduarias psonas p uarius doctri
nis platẹ. quas ego uniuersas nequeo pfer
re. s, aliquas exinde libet decerpere. quẹ & pe
ne omnib, literatus sunt planẹ. & maxime ui
dent necessariẹ tã ad pioz ẽsolationẽ quã ad
impioz trorẽ: S, prius ẽsolationis dictã pferam. Collectio dictẹ
Dulcis & rect dñs. ppt hoc legẽ dabit delinquen que psalmista p
tib, in uia. Diriget mansuetos in iudicio. doce fert ad ẽsolatio
bit mites uias suas. Vniuersẹ uie dni mia & nẽ pioz.
ueritas. reqrentib, testamtũ ei & testimonia ei.
Firmamtũ ẽ dñs timtib, eũ. & testamtũ ipsius
ut manifestet illis. Ñ in finẽ obliuio erit pau
peris. patientia pauperũ ñ pibit in finẽ. Lex dni
immaculata cuertens animas. testimoniũ dni
fidele. sapientiã pstans paruulis. Iusticiẹ dni rec
tẹ. letificantes corda. pceptũ dni lucidũ. inlu
minans oculos. Qui ñ accepit in uano animã
suã. nec iurauit in dolo pximo suo. hic accipi
et benedictionẽ a dno. Dñs uirtutẽ ppto suo

dabit. dnſ benedicet ppto ſuo in pace. Quā mag
na multitudo dulcedinis tue dne. quā abſcon
diſti timtib, te. Abſcondes eos in abſcondito
faciei tue a cturbatione hominū. Proteges eos in
tabnaculo tuo a ctradictione linguarū. Beati
quor remiſſe ſ imiqtates. & quor tecta ſ peccata.
Beat uir cui n imputabit dnſ peccatū. nec e
in ſpu ei dolus. Rectū e uerbū dni. & omnia
opera ei in fide. Diligit miam & iudiciū. mia
dni plena e tra. Beata gens cui e dnſ ds eius.
ppls que elegit in hereditate ſibi. Ecce oculi
dni ſup metuentes eū. & in eis q ſperant ſup mia
ei. ut eruat a morte animas eor. & alat eos in
fame. Inmittit angls dni in circuitu timtium
eū. & eripiet eos. Iuxta e dnſ his q tribulato
ſ corde. & humiles ſpu ſaluabit. Multe tribu
lationes iustor. & de omnib, his liberabit eos dnſ.
Custodit dnſ oma ossa eor. unū ex his n cteret.
Mdius e modicū iusto ſup diuitias peccator
multas. N confundent in tepore malo & in die
bus famis ſaturabunt. q peccatores pibunt.
Apud dnm gressus hominis dirigent. & uiam
ei uolet. Cum ceciderit n collidetur. quia dnſ
ſupponit manū ſuā. Beat uir cui e nom dni
ſpes ei. & n respexit in uanitates & insanias
falſas. Que ſcilicet ſententia ſpecialit dicta

ctra eos q̃ iuxta morē ethnicoꝝ auguriandi t
turpit̃ ludendi utunt̃ uanitate. cōmemorat
eū beatū ee. q̃ huīmodi uanitates respuit. Dns
uirtutū nobcū sub ē. susceptor nr ds iacob.
Beat q̃ intellegit sup egenū & pauperē. in
die mala liberabit eū dns. Hec aut sententia
particularit ē intellegenda. q̃ sic n omis ege
ni & pauperes beati sunt s. solūm pauperes
spū beati existunt. ita q̃q. ille q̃ sup eos dē ita
intellegit ut illis misereat̃ beat solūm in hoc
facto dicendus ē. Lętet̃ mons syon & exultent
filię iudę. ppt̃ iudicia tua dne. Cui sententię
sensus ē iste. Ctam tua dnt speculantes & nom tuū
cfitentes lętent̃ in te. Sacrificiū dō sps ctribu
lat. cor contritū & humiliatū ds n despicies.
Beat quē elegisti & assūpsisti dne. inhabita
bit in atriis tuis. Dns dabit uerbū euangeli
zantib, uirtutē multā. Ds nr ds, salus ē, salues facien
di. & dni dni exitus mortis. Que sententia
q̃ obscura uidet̃. opus ē ut explanet̃. Sic enī
intellegendā ee arbitram̃. Ds quē nos xpiani
colim. ille solus potens ē saluos facere. & in
sua potestate ē quēlibet a mortis piculo libe
rare. Quā bonus isrt ds his q̃ recto sunt corde.
Beati q̃ habitant in domo tua dne. in scla sclōꝝ
laudabunt te. Miam & ueritatē diligit ds.

grām & gtam dabit dnīs. Nō priuabis bonis
eos q̄ ambulant in innocentia. dnē uirtutū
beatus homo q̄ sperat in te. Dēs q̄ glorificat
in cōsilio sc̄ōr. magnī & tribilis sup omīs q̄ incir
cuitu eī sunt. Hec sententia tā ad pior cōsola
tionē quā ad impior trorē intellegi potest.
Qui habitat in adiutorio altissimi. in protec
tione dī cēli cōmorabit. Quē sententia sic ē intel
legenda. Qui in adiutorio dī quasi habitans
iugit cōfidit. talis uir dm̄ certissimū protectorē
habebit. Iust ut palma florebit. sic cedrus libam
multiplicabit. Beat homo quē tu erudieris
dnē. & de lege tua docueris eū. Testimonia
tua dnē credibilia facta s nimis. domū tuam
decet sānitudo in longitudine dierū. Lux or
ta ē iusto. & rectis corde lētitia. Dnīs in syon
magnī. & excelsus sup omīs pplos. Mia dnī ab
ētno & usq; in ētnū sup tmtes eū. & iustitia
illī in filios filiorq̄. his q̄ seruant testamtū eī.
& memores sunt mandatorq̄ ipsius ad faciendū
ea. Lētet cor querentū dnm̄. Beati q̄ custo
diunt iudiciū. & faciunt iustitiā in omni tē
pore. Magna opera dnī exq̄sita in omīs uo
luntates eius. Confessio & magnificentia ops
eī. & iustitia eī manet in sclm scli. Memorerit
in sclm testamtū suū. uirtutē operū suorq̄ adnun

ciabit ppto suo · ut det illis hereditatē gen
tiū · opera manuū eī ueritas & iudiciū · Fide
lia omā mandata eī · ēfirmata in scīm scī · fac
ta in ueritate & eqtate · Beatus uir q̄ timet
dnm · in mandatis eī uolet nimis · Hec senten
tia uniuersalit ē intellegenda · qr omnis uir
q̄ timet dnm & in mandatis eī uiuere cupit.
beat pcerto ē · Potens intra sub uiuor erit
sem eī · generatio rector benedicet · In memo
ria etna erit iustus · ab auditione mala ñ ti
mebit · Auditio mala quā iustus ñ timebit.
significat illā terribilē sententiā que in iu
dicio extremo dicenda ē repbis a dno · Disce
dite a me maledicti in ignē eternū · &c ceta ·
Excelsus sup omis gentes dnis · & sup celos gla
eī · q̄ in altis habitat & humilia respic in celo
& in tra · suscitans a tra inopē & de stercore
erigens pauperē · ut collocet eū cū pncipib,
ppli sui · Pciosa in ēspectu dni mors scor eī ·
Vox exultationis & salutis in tabnaculis iustor ·
Beati immaculati in uia · q̄ ambulant in lege
dni · Beati q̄ scrutant testimonia eī · in toto
corde exqrunt eū · Pax multa diligentibus
legē tuā dnē · & ñ ē illis scandalū · Qui cfi
dunt in dno sicē mons syon · ñ cōmouebit in
eternū qui habitat in hierlm · Bene fac dnē

bonis & rectis corde. Qui seminant in lacri
mis. in exultatione metent. Euntes ibant
& flebant. mittentes semina sua. Venientes
autem uenient cum exultatione portantes mani
pulos suos. Cum dederit dilectis suis somnum.
ecce hereditas dni. Somnum hic uocat mors sancto
que dum uenerit. mox hereditas id merces
magna adno pmissa aderit. Beati omnes qui ti
ment dnm. qui ambulant in uiis eius. Apud
dnm mia. & copiosa apud eum redemptio. Spe
ret israel in dno. ex hoc nunc & usque in sclm. Quia
quis israel uir uidens dm interpratur. hac sententia
fidelis quilibet quia dnm merito uidere dr adhoc
incitatur. ut spem suam in dno ponat. Beatus qui te
nebit & allidet paruulos suos ad petram. Cui
sententie sensus est iste. Beatus quia cogitationes
malas mox cum oriri ceperint & adhuc par
ue sunt confitetur xpo quia petra est dicitur. rogans eum
ut ipse eas a se prius expellat. quam ad maioris
nequitie effectum pueniant. Suauis dnus uniuer
sis. & miserationes eius sup omnia opera eius. Fide
lis dnus in omnib, uerbis suis. & ses in omnib, ope
rib, suis. Alleuat dnus omnes qui corruunt. & eri
git omnes elisos. sub ad se cuersos. Prope est dnus
omnib, inuocantib, eum in ueritate. Voluntatem timentium se faciet. & deprcationem eorum exau

diet. & saluos faciet eos. Beat cuius dñs iacob
adiutor eius. spes eius in dno do ipsius q̃ fecit
celũ & terrã. mare. & omnia que in eis s. Dns
soluit cõpeditos. dns inluminat cecos. dns
erigit elisos. sub si ad eũ conuertant. Bene
placitũ ẽ dno sup timtes eũ. & in eis qui spe
rant sup mia eius. Beneplacitũ ẽ dno in ppto
suo. & exaltabit mansuetos in salutẽ. Hec q̃
omnia ideo disponente do pnunciata sunt a
psalmista. ut omis fideles in huimodi dictis
haberent ẽsolationẽ ẽtra uniuersã pturbati
onẽ. Quib, & illa ẽgrue possunt adiungi.
que in xliii psalmo pferunt expsona mar
tyrũ. & omniũ q̃ psecutionẽ patiunt pter
iusticiã. Quo ppt te mortificam tota die.
estimati sum sic oues occisionis. exurge q̃re obdor
mis dnẽ. exurge & ne repellas in finẽ. & cet
his similia que in eodẽ psalmo ẽtinent. Eidẽ
quoq, sensus dicta inueniunt in psalmo Lxx
viii. ubi dr. Posuisti nos in ẽtradictionẽ uici
nis nris. & inimici nri subsannauerũt nos. Ds
conuerte nos. & cet. Nouerat enim psalmista
electos di sic ab eo ẽsolari. ut tam aliq̃ndo
illos pmitteret aut publicis psecutionibus
aut occultis tẽptationib, fatigari. ideoq, utrq̃
pnunciauit ẽsolationes scilicet & pturbatio

nes eos. In quodã etiã uersu utrũq; compre
hendit dicens. Multe tribulationes iustor.
& de omnib; his liberabit eos dns. O mire sã
tatis uirũ. & cunctis fidelib; ueneranduũ. qui
tanta ꝑnoscere & ꝑnunciare meruit. Nã qd
apls paulus de semetipso dixit. omnibus omia
facta sũt ut omes lucrifacerẽ. de isto q̃q; uiro
potest aptissime dici. q̃ ut omnib; diuinae
pietatis diuitias quas ipse experimto didicit
ꝑnunciaret. ñ quidẽ docet eos orare tã ꝑse quã
ꝑ alios. ꝑferens adhoc talia uerba que peri
tissimi quiq; possunt plus mirari quã dictu
imitari. ñ confitendo & penitendo peccator
uenia adõ querere. nunc ꝑ qualibet uirtu
te obtinenda. intdũ ũ ꝑ quib; libet uitiis de
pellendis dm inuocare. aliq̃ndo dnice incar
nationis. passionis. resurrectionis & ascensi
onis ei mysteria studet pandere. ñ diuinor
iudicior subtilitatẽ & ueritatẽ ꝑnunciat. int
dũ iudices iniquos ammonet & increpat.
ñ diuine pietatis suauitatẽ omes gustare
exhortatur. nunc sapientie diuine immensitatẽ
ammirat. sepissime ad laudandũ dm fideles
omes inuitat. intdũ ũ quales ee debeant lau
dantes dm indicat. aliquando etiã hoc pandit
qd ds iugit sup nos respiciat ut uideat quis

Qualiter psalmista omes homines ad salutẽ trahat.

ex nob eū requirere studeat. sepe omīs ad dm
cfugientes cfolatā tā separatis quā oppo
sitis sententiis malor & bonor. quor alterum
iā ptuli. alterū ū adhuc annuente dō pferā.
Cum q tā uariis modis roboraret atq; doce
ret omīs in fide stabiles. recordat ē etiam in
psalmo. lxxii. eor q adhuc uelut infirmi
in fide scandalizantur facile de iudiciis diui
nis. Postquā enī dixē ex psona firmitē creden
tiū. quābon isrt ds his q recto s corde. mox
ex eor psona q adhuc infirmantē in fide sub
iungit dicens. mei autē pene motu s pedes. pe
ne effusi s gressus mei. qr zelaui sup iniquos
pacē peccator uidens. &cetē his similia que
in eodē psalmo inueniuntē. Si ū aliqs ētendat
psalmistā talia uerba magis ex ppa quā ex
alior dixisse psona. attendat qualitē alibi unū
quēq; ammonens sup hoc errore dicat. Noli
emulari in eo q psperatē in uia sua. in homi
ne facientē iniusticias. Et. q malignantē ex
tminabuntē. sustinentes autē dnm ipsi here
ditabunt terrā. Multa quoq; his similia in
psalmis inueniri possunt. Sed & in hoc satis
excusatē abhuīmodi insipientia. qd in loco
quodā se phibet deuitare ociosa uerba. di
cens ad dnm. Igne me examinasti. & non ē

Que verba ex psona eor q adhuc firmitē credunt psalmista protulerit.

inuenta in me iniq̃tas· ut ñ loquat̃ os meũ
opera hominũ· sub pra uor· seu quorlibet
hominũ· quor opera multa licet sint necessa
ria· ñ tam̃ ĉuenit de eis turpit̃ loqui· neforte
aliqui irrationabilia uerba audientes
scandalizent̃· Qd enim turpe ē facere· turpe
ē & dicere· Et ut adhuc aliud testimoniũ
inferam̃ ad excusandũ psalmistã· legam̃ scrip
ta apli· q̃ licet in omni sĉitate uixerit· ex
peccator tam̃ psona dix̃· Infelix ego homo
quis me liberabit de corpore mortis huius·
Grã di p ihm xpm dnm nrm· Ex quib, omnib,
colligitur· q̃ psalmista nullom̃ credenduś ē
a fide mouerī· cũ impios ac sceleratos quosq,
in hoc seto uidisset psperari· Iam satis dictũ
ē quom̃ psalmista ĉsolet̃ omis q̃ esuriunt &
sitiunt iusticiã· dicam̃ etiã qualit̃, omis iniq̃s·
nunc quidē pnunciando q̃nta sibi mala fu
tura sint si pmaneant in peccatis· ñ aut in
crepando eos· intdũ etiã orando· ut tuindic
tã debitã recipiant· t ĉtra fideles nequitã
suã implere nequeant· S, de iniquor omniũ
capite id̃ antxpo inprimis dicam̃· Qui li
cet intĉporib, nouissimis uenturus sit· psal
mista tam̃ more suo futura q̃si pterita nar
rans de illo in psalmo· viii· loquit̃ quasi iã

uenisset dicens int̄ceta. Non ē ds in ēspectu
ei. inquinate s uie illi in omni tēpore. Au
ferunt̄ iudicia tua dne a facie ei. omniu
inimicoz suoz dominabit̄. Dixit enī in corde
suo. n̄ mouebor a generatione in generatio
nē sine malo. Cuius maledictione os plenu
ē & amaritudine & dolo. sub lingua ei la
bor & dolor. Itē in psona doech idumei p
sequentis se psalmista eundē antixpm q̄si
p̄sentē alloquit̄ dicens in li psalmo. qd glo
riaris in malicia. q̄ potens es iniq̄tate. Tota
die iniusticiā cogitauit lingua tua. & ceta
Hic q̄ in quantā malicia & supbia plapsurus
sit tā ex sup̄dictis psalmiste uerbis quā ex
pauli apli scriptis agnosci ualet. in quibus
de ipso ita legit̄. Qui aduersat̄ & extollit̄
sup̄ omne qd d̄r ds aut qd colit̄. ita ut in
templo di sedeat ostendens se tamquā sit
ds. Hec q̄ sint dicta de iniquoz omniu capi
te. n̄ ut ipsu credam' ullom̄ detrendu aut in
melius ēuertendu. s, ut illi q̄ adhuc in mali
cia sua pseuerantes ei membra sua detrent̄.
& cū tempus sit miserendi ad xpm ēuertan̄.
Iam dixim' de iniquoz omniu capite. dicam'
nunc de ei membris. quom̄ psalmiste terrean̄
uerbis. Non resurgunt impii in iudicio. neq

Que uerba de antixpo ptulerit.

Collectio uerboz que dicta s adipo rem impioz.

peccatores in cōsilio iustorū. Filii hominū usq;
quo grauī corde. ut qd diligitis uanitatem
& quaritis mendaciū? Ds iudex iust. fortis &
patiens. nī cūersi fueritis gladiū suū uibrauit.
arcū suū tetendit & parauit illū. Viros sangui
nū & dolosū abhominabit dnīs. Dispdat dnīs
uniuersa labia dolosa. linguā magniloquam.
Viri sanguinū & dolosi nī dimidiabunt dies
suos. Filii hominū dentes eorū arma & sagitta.
& lingua eorū gladius acut. Sagittę paruulorū
factę sunt plagę eorū. & infirmate s contra eos
linguę eorū. Quib; sententiis licet generaliter
omīs iniqua loquentes corripiant. specialiter
tamī hi qui dolis uersutę rationis utuntur ad
decipiendos t deridendos simplices quosq;. ut
dialectici necnī prudentię sectatis gnari. Vtriq;
enī intantū sepe inflant magnę uerbositatis
scientia. ut diuinę rationis subtilitati credant
se posse cōtradicere. Vnde etiā psalmista postquā
dixit. dispdat dnīs uniuersa labia dolosa. lin
guā magniloquā. statī subiunx dicens. Qui
dixerunt linguā nrām magnificauim. labia
nrā a nob sunt. quis nr dnīs ē. Quę uerba sup
bie. sensū talē uidentur habere. Peritiā tantā
ex labore nro acquisiuim. ut & disputatio
ni diuinę possim respondere. Dicentes enim

Quib; psalmistę uerbis dialectici possint corripi.

oriē. ut cuncta legis diuinę statuta aut blasphemare aut pnihilo cōputare pūsumant. qsi nī sint
tantę sapientię tantęq; pfectionis ut merito debeant obseruari. Pq; nimirum supbia idem
sepe quidē peccatores. intēdu ū uiri sanguinū & dolosi appellantur apsalmista. Apls qq. simila
de eisdē prudentib; refert dicens. Qui cū cognouissent dm nī sic dm glorificauerē aut grās egerē. & cetera.

quis nr dnis ē. ostendunt se dubitare de inmē
sa di uirtute. Talia aut incorde & corde lo
cunt. ñ attendentes quia scrutans ē corda &
renes ds. S, uiri dolosi ñ dimidiabunt dies su
os. & sagittę paruuloꝝ factę sunt plagę eorū.
q; in tanta arrogantia & supbia positi sepe
ante maturā etatē subitanea morte rapiunt.
& tunc omnis eoꝝ disputatio quā inuincibi
lē credebant ad nihilū uelut infantiū aut in
sipientiū garrulitas redacta in dānationē eoꝝ
uertit. Sicq; complet in eis qd psalmista alibi
de talib, testat dicens. Gladiū euaginauerunt
peccatores. intendert arcū suū. ut decipiant
paupere & inope. ut trucident rectos corde.
Gladius eoꝝ intret in corda ipsoꝝ. & arcus eoꝝ
confringat. In circuitu impii ambulant. qua
sententia arguunt ñ solū hi q̄ p loca plura
uagantes intēporaliū rerū uarietate undiq;
querunt quom uoluptati suę satisfaciant. s,
etiā hi q̄ in uno loco ociosi existunt. nihilq;
aliud ñ circuire & uisere alioꝝ opera student.
Inueniat manus tua dne omnib, inimicis
tuis. dextera tua inueniat omis q̄ te oderunt.
Confundant omis iniqua agentes supuacue.
Qui locunt pace cū pximo suo mala autē
in cordib, eoꝝ. da illis dne secdm opera ipsoꝝ.

Quantū sit noxi dialecticoꝝ loquēdi dolosa.

Hęc q̄ quā dicta s de his quoꝝ lingua ē q̄si gladius acut. quiq; alios dolosis verboꝝ iaculis effundere solent. mox psalmista subiungit dicens. medē modicū iusto sup diuitias peccatoꝝ multis. phoc uidelicet insinuans paruā spālis sapientię noticiā meliorē ee. quā multiplicē sclaris prudentię uersutiā. quę pdiuitis maximis diligit aplurimis. Ideo aut huimodi homines appellat peccatores. q; maxime peccant. qui prudentiā carnis quę secdm aptm mors ē plusquā necesse sit amant. Tanta naq; supbia est exinde

& scdm nequitiā adinuentionū ipsoꝝ · Erubescant impii & deducantur in infernū · muta fiant labia dolosa · quę locuntur aduersus iustū iniquitatē in supbia & in abusione · Ecce quam sepe loquitur psalmista ētra dolosos · ñ deterrendo · nunc orando · Orat etiā ne ipse tantę neqtię laqueis ēstringatur dicens · Dne libera animā meā a labiis iniqs · & a lingua dolosa · Et · ñ declines cor meū in uerba malicię · Vn de queso frs kmi abstinete ab huimodi prauitate · Nā mors & uita in manib, linguae · Et si in uob sit aliqs in dialectica pit · utatur ea sic milites boni gladiis solent uti · Quāuis eni secū iugit portent gladiū · norunt tamē eū ñ in contra hostes extendendū · Sic & dialectica in subtili & argumtosa ratione facere debent · nullū domesticū id fidelē & simplicē · s, sacre fidei hostes hoc ē hereticos solūm gladiis uerboꝝ subtiliū petentes · sic & sē patres fecisse leguntur · Dns dissipat ēsilia gentiū · repbat autē cogitationes ppłoꝝ · & repbat ēsilia pncipū · Considerat peccator iustū · & querit mortificare eū · dns autē ñ derelinquet eū in man ei · nec dānabit eū cum iudicabitur illi · Vniuersa uanitas omnis homo uiuens · sub mundo · Homo cū in honore ēet

ontra ōs dialecticis
icent uti uerboꝝ
gladius.

ñ intellexit · comparat ē iumtus insipientib, · &
similis fact ē illis · Hec uia illoz id hec actio
illoz qua cōparati sunt iumtus insipientib, · scan
dalū id ruina & dānatio ē ipsis · & postea in
ore suo cōplacebunt · id intūdū ore suo benedicunt
s corde dō maledicunt · Sic oues in inferno po
siti s · mors depascet eos · Et dominabunt eoz iusti
in matutino · id in extrema psentis uite, die cū ce
perit clarescere qualitas bonoz & maloz · t cum
inluminant abscondita rerū & manifestant
ēsilia cordiū · t iusti dominabunt sup iniustos ·
aut iudicantes eos · aut gaudentes qd penas eoz
euasert · & auxiliū eoz ueterascet in inferno agta
eoz · Ds dissipauit ossa eoz q hominib, placent ·
ēfusi sunt quō ds spreuit eos · Alienati s peccatores
auulua · erraueri ab utero · locuti s falsa ·
Alienati s auulua & erraueri ab utero unum
idēq ē · s, duplicit intellegi potest · Peccare enī
potest unquisq ab utero matris sue · id ab ini
tio uite sue · peccare nihilominū potest ab utero
scē ecclē · id ab eo tēpore q cepit credere
t errando a fide · t deserendo opera que pfess
ē in baptismate · Furor illis sedm simit serpentis
· sic aspid surde · & obdurantis aures suas ·
Ds eteret dentes eoz in ore ipsoz · molas leonū
ēfringet dns · Exurgat ds & dissipent inimici

deficit

eī · & fugiant q̄ odert̄ eū a facie eī · Sic̄ fumus
deficiant · sic̄ fluit cera a facie ignis · sic peant
peccatores a facie dī · Exurge ds iudica causā
tuā · memoresto impperiorū tuorū eorū quę abin
sipiente ſ tota die · Ne obliuiscaris uoces inimī
corū tuorū · supbia eorū q̄ te odert̄ ascendit semp.
Inimici dnī mūti sunt ei · & erit temp' eorū insecta ·
Inimici dnī dicunt̄ · q̄ in baptismo abrenunciantes diabolo & pōpis eī postea mūtiunt̄ · & nullā
phoc penitentia gerunt · Quorū temp' erit in
secta · q̄ dicet̄ eis in iudicio · ite in ignē eternum ·
Omīs principes eorū q̄ dixert̄ hereditate possideam' scūariū dī · id̄ destruam' t psequam' homines
scōs q̄ sunt templū dī · ds mīs pone illos ut rotā ·
hoc ē pmitte illos in malicia & in instabilitate
sua pdurare · & sic̄ stipulā ante faciē uenti · ut
scilicet leuitate sua motu facile rapiant̄ ad malv.
Ecce inimici tui dnē pibunt · & dispgent̄ omīs
q̄ operant̄ iniq̄tatē · Usq; q̄ peccatores dnē · usq;
quo peccatores gloriabunt̄ · Deficiant peccatores atq̄ · & iniqui ita ut ñ sint · Confundan̄
omīs q̄ adorant sculptilia · q̄ gloriant̄ in simulacris suis · Peccator uidebit & indignabit cornu iusti
exaltari · ut in supiori uersu dr · & irascet̄ · dentib, suis fremet, & tabescet sub pdolore penni · ubi ē flet̄
& stridor dentiū; desideriū peccatorū pibit · ~~quia~~

quia malū qd̄ semp̄ desiderabant t cont̄ bonos certan
do t semet maculando in cox pēnā uertūt. Longe a
peccatorib̄ salus. qr iustificationes tuas nō exquisiēr.
Dn̄s iustus cēcidit ceruices peccatorū. cōfundant̄ & cuer
tant̄ retrorsū omēs q̄ odēr̄ sion. Vir linguosus nō diri
gt̄ in tra uirū iniustū mala capient in interitu.
Homo uanitati similis factus ē. dies eī sicū umbra
pteruunt. Talia q̄ uerba terroris que ad detrendos
aliq̄s iā ptuli. ideo ap̄ salmista credo p diuinę pie
tatis dispensationē cē pnuntiata. ut pueri si q̄ lib&
contēnentes ut solent dicta cōsolatoria que supī
dixi. saltē p hęc tribilia uerba ad salutiferam
cōpunctionē moti ad xp̄m cuertant̄. Deinde ū
colligere cupio sententias. in quib̄ p oppositio
nē consolationis & troris dicta parit cōtinentur.
ut p hoc disputandi genī qd̄ efficacissimū constat.
adeo. ut q̄si in medio uita & morte posita legen
tes & audientes quodāmō cōpellat uitā hoc ē me
liora eligere. aliq̄ attendentes clemtiā seuerita
teq̄ di simul plātā eligant potū clemtia di sal
uari quā seueritate eī puniri. Tante enī clemtię
ē dn̄s. ut omnē seueritatē suā que intōdū more
eloquii nr̄i ira di dr̄. ideo ctra delinquentes
in hoc scto exerceat. quatenī eis aprauitate sua
correctis in futuro misereri ualeat. Vnde & p
salmista dic̄. Numqd obliuiscet̄ misereri dn̄s.

Quā efficax sit genī disputandi p oppositā.

aut ctinebit in ira sua miaſ ſuaſ. Quā nimirū
ſententiā ñ affirmando ſ, denegando ꝓtulit.
q; ñ obliuiſcet miſereri dſ. neq; ctinebit in ira
ſua miam. id ñ deſerit miam ꝓpt iram. ſ, potuſ
int ſeuerittate ſua que abuſiue ira ei dr miſeret
hiſ q inuocant eū in ueritate. Ut aut diſputan
di gen ꝓ oppoſitaſ ſententiaſ factū appbem. in
tueam qualit omꝑſ dſ ñ ſolū homineſ atq; anima
lia. ſ, etiā ipſū mundi ſtatū ꝓ aliq; ſ oppoſitaſ
ſpecieſ cotidie diſponat. Et primū quidem de
hominib, dicam. Nonne q; ſpſ & caro unde ſub
ſiſtit homo in tanta oppoſituone ſibi inuicē
aduerſanteſ laborant. ut ñ n difficillima ra
tione cuenire ualeant. Caro enī ut ait apſ
ccupiſcit aduerſuſ ſpm. & ſpſ aduerſ carne.
S, huimodi oppoſitio ñ ad damnū ſ, ad pfectū
nrm iudicio diuino decreta ē. ut cū ex nobis
nequeam coadunari. queram auxiliū dni. ſicq;
diſcam q; nihil boni ſine illo facere poſſum.
Sed & uir & mulier ſi ita fuerint oppoſiti. ut
attendat q; dſ nequaquā fruſtra muliere in
ro infirmiore creauit. uiroq; ſubdita ee decre
uit. ſ, ut pbaret utrūq; in alio. uirū quide
ſi rite pee. muliere ū ſi rite ſubee uellet. t ſi
uir gratеſ ullaſ do ꝓprioratu tanto agere.
t mulier ꝓ culpa ſuggeſtionis illi qua uirū

Qualit ꝓ oppoſitaſ ſpecieſ dſ mundū diſponat.

decepit uellet se humiliare. si inquā talis op
positio int̄ uirū & mulierē adō facta pbatio
nis causa credit̄. magn̄ utq; pfect̄ exinde
orit̄. Idē oppositionis specie omīs plat̄ sub
dit̄. omīs domini & serui. omīs sani & infirmi.
omīs diuites & pauperes cotidie pbant̄. isti sci
licet qualit̄ psint. quantasq; grates dō referant
p sanitate t abundantia ēcessa. ast alii qualit̄
sint subditi. & si qd peccatis suis infirmitatē
t pauptatē imminentē deputent. Omīs namq;
ia pnominati si inuicē rite opponant̄. alii
quidē uiri. alii ů mulieris psonā gestare ui
dent̄. Et sic mulier uirū seducens meruit subdi.
ita omnes q inferiores t infirmiores t pau
periores aliis in ecclia existunt credendi sunt
hoc meruisse. ut ceteris subderent̄. t infirmi
tate t pauptate grauarent̄. S, si forte aliqb,
hec uideant̄ incredibilia & inepta: peo uide
licet qd mulier sic legit̄ p suggestione iniq̄
meruerit uiro subici. illi ů nihil tale cōmise
rint. attendant queso q in hoc similia me
ruerunt. qd unquisq; p carnis sue ēcupiscen
tia aliqndo seduxit spm sic mulier uirum.
Qd si huic rei obicit̄ omīs mortales in eodē cri
mine plapsos ee. respondem̄ ita ee. S, quia alis
alio magis minue peccat. in potestate di est

Quā multiplices psone pbentur oppositionis specie.

quē uelit magis t min' ꝓpeccatis suis punire.
quē uelit humiliare t exaltare. quē uelit eli
gere t reꝓbare. Ipse enī dicē. Miserebor cui uo
luero. Et apls. n̄ ē inq̄t potestas n̄ adō. que aut
sunt adō. ordinate s. Itaq; q̄ resistit potestati.
dī ordinationi resistit. Cumq; hec omia ita eē
ꝓpenderint. nihil in dispositione diuina reꝑ
hendant. s; cū psalmista dicant. quō rect' dnīs
ds nr̄. & non ē iniq̄tas in eo. Et iterū. Iust' es
dnē. & rectū iudiciū tuū. Ecce quā necessaria
oppositionis species ē. in qua aliq̄tenus agnosce
re possum' iudicia dni eē uera. & q̄ n̄ iustifica
bit̄ in cōspectu eī omnis uiuens. Et eīdē q̄q; oppo
sitionis speciē omis uirtutes clarescunt. si fue
rint uitiis ētrariis opposite. Qd multa. Nul
la prsus bona satis agnosci possunt. n̄ ꝓ oppo
sita & ētraria sibi mala. Aut enī uilescunt. aut
ꝓ nihilo cōputant̄ bona. n̄ opponant̄ mala. Sic
etiā pietas dī in equis. in bub;. in ouib;. & inca
nib; ceterisq; animalib; necessariis cōsideratur.
si leonū. lupoq; aliarūq; bestiarū ferocitas
in nos iugit̄ ꝓpt̄ peccata nr̄a deseuiens oppo
nat̄. Similit̄ lux ꝓ tenebrarū oppositionē n̄
solū clarior s; & gratior uidet̄. Sic tempora
diurna ꝓ nocturna. sic estiua ꝓ hiemalia. sic
calida ꝓ frigida tēperata. efficiuntur grata.

Qd uirtutes omaq;
bona clarescant ꝓ
opposita sibi mala.

Sic aurū omneq; pciosū metallū puliorisme
talli speciē quale sit declarat. Est etiam inhoc
inestimabilis grā dī cōsideranda. qd supdicta
quedā oppositis uariata utriq; efficiant delec
tabiliora. Vnde scriptura dic. Altīnis uti de
lectabile ē. Cum q̄ ex his omnib; quę iā uob
frīs kīmi diximus satis patear magna ui habere
oppositionē rerū. attendentes queso q; eadem
uis ē in oppositione uerboq;. audite psalmistę
uerba quę sapientia miscuit diuina. dans ex
una parte q̄si calida. ex altera ū q̄si frigida.
ut cui ñ cōgruunt calida. bibat frigida. itē
cui ñ cōgruit merū uinū q; calix in manu dnī
uini meri pleni mixto. id q; neglegit bibere
de sincerissima dī grā utriq; testamenti doctrinis mixta. bibat
feces id de ira dī. unde bibent omis peccato
res trę. Feces aut nomine neq; quā ppre appel
lat ira dī s; abusiue. eo qd omnib; uideat ama
ra. S; de oppositoq; qualitate satis dictū ē. di
cam nunc ipsas sententias p oppositionē plates.

Nouit dnīs uiā iustoq; & it impioq; pibit. sub
ñ conuertant. Quę nimirū subauditio adden
da ē in omnib; sententiis. in quib; de peccatoq;
intitu disputat. ut Anima quę peccauerit
ipsa morietur. sub ñ p penitentiā cuertat. Et si
quis forte hęc denegare uoluerit. legat in

Collectio sententiarū quę dicunt p oppositionē ēsolationis & terroris

ezechiele ipsis dni uerba dicentis. Si dixero
impio morte morieris. & egerit penitentiā
a peccato suo. fecerit q; iudicium & iustitiam. uita
uiuet & ñ morietur. Moxq; eidem sententiae oppo
situm qd in omnib; sententiis de cōsolatione iustor
dictis subaudiendum ē subiungam. Legitur nam q; in
eodem ezechiele. q; ante pmissa cōsolationis uerba
dnis iustos ne de se aliqd psumant detrahat dicens.
Ctiamsi dixero iusto uita uiuat. & cōfisus in iusti
cia sua fecerit iniqtatem. omnis iustitiae eius oblui
oni tradentur. Ecce quam tribilis sententia cōsola
toriae adno opponitur. unde omnia dicta troris
& cōsolationis separatim posita exponuntur. Ppter
humilem salum facies dnem. & oculos supbor humi
liabis. Multa flagella peccatoris. sperantem autem
indno misericordiam circūdabit. Diuites egueri & esurieri.
inqrentes aut dnm ñ minuent omni bono. Oculi
dni sup iustos & aures eius in pces eor. uult autem
dni sup facientes mala. ut pdat de tra memoriam
eor. Innusti punient & semen impior pibit. iusti
autem hereditabunt terram. & inhabitabunt in secl m
scli sup eam. Brachia peccatorum conterentur: con
firmat autem iustos dns. Innusti dispibunt. simul
reliqe impior intibunt. salus autem iustor adno.
& pctor eor in tempore tribulationis. Omnes dii
gentium demonia. dns autem celos fecit. Custodit

dnis omis diligentes se. & omis peccatores dispdē.
Suscipiens mansuetos dnis. humilians aut pecca
tores usq ad terrā. Ecce audistis frs kmi quā
fortes sunt opposite sententie. quas psalmista
more medicorum amara & dulcia pocula offeren
tiū omnib, ptulit. ut cui unū minime cuenit
alterū accipiat. & q̄ de sententiis t de seuerita
te t de pietate dī absolute dictis corrigi nolim.
saltē talib, que utrūq, pferunt corrigant. In
tantū aut collationē t oppositionē seueritatis
& pietatis diuine pfectuosā ēe psalmista sen
sit. ut ipse fateat quantū exinde pfecisset dicens.
Virga tua dnē & baculus tuus ipsa me cōsolata
s. p uirgā uidelicet cū qua flagellam seuerita
tē dī. p baculū ū inq̄ inniti & sustentari solem
pietatē dī significari uolens. Acsi apte diceret.
Quādiu t insola seueritate tua dnē t in sola pie
tate me posui. parū pfeci. Cum aut utrāq,
in corde meo cōferens timere simul & amare
te cepi. t tandē me pficere. & cōsolationē pfectā
adeē sensi. Hinc etiā alibi dic. Miam & iudiciū
cantabo t dnē. Quasi diceret. Alios quidē miam
sine iudicio. q̄sdā ū iudiciū sine mia exhibentes
ñ appbo. t aut dnē soli qui utrumq, exhibere
studes. sed tamen miam prī & deinde
iudiciū exhibens omā rite disponis. merito

laudē dico · Ut arbitror iā satis dixi quantū
pfectū unquisq; possit acqrere in collatione &
oppositione tā rerū quā sententiarū · t in psal
mis t in aliis libris positarū · n aut ēsideremus
illa psalmiste uerba que specialit ammonen
do t exhortando ptulit · Hec aut maxime ad
fedam psonā dicta inueniunt · q sic nosmetip
sis minime solem imperare · ita etiā usus non ē
nosmetipsos ammonere · n forte ad nosmetip
sos q̄si ad alios ammonendos ammonitionis dicta
psedam psonā uertam · sic & psalmista semetip
sū ammonens in loco quodā dic · Conuertere
anima mea in requiē tuā · q dnis bene fecit tibi ·
Dicamus g ea que ad fideles omis ammonendo
ptulit · Seruite dno in timore · & exultate
ei cū tremore · Apphendite disciplinā ne qn
do irascat dnis · & peatis de uia iusta · Sacrifica
te sacrificiū iusticie & sperate in dno · Attolli
te portas pncipes uras · & eleuamini porte et
nales · & introibit rex gte · Hec uox ē celestiū
uirtutū · ecclarū pncipes q ciuitatis di porte di
cunt ammonentiū · ut tā se quā sibi subiectos
ad suscipiendā dominice incarnationis gloriā
uirtutib, egruis pparent · Expecta dnm · uiri
lit age · & cfortet cor tuū · & sustine dnm · Af
ferte dno filii di · afferte dno filios arietum ·

Collectio sententiarū que dicunt p ammonitione fidelium.

Hec uerba ad apostolos et ceteros sce ecclesie pastores
dicta intellegi possunt. ut eos quos peuange
liū genuerit ad xpm offerant. Diligite dnm
omnes sci eius. quo ueritate requirit dns. & retribu
et abundanter facientib, superbia. Viriliter agite
& confortet cor uestrum omnes q̃ speratis in dno. No
lite fieri sicut equus & mulus. quib, non est intel
lectus. Exultate iusti in dno. rectos decet lau
datio. Magnificate dnm mecū. & exaltemus
nomen eius in idipsum. Accedite ad eum & inlumina
mini. & facies uestre non confundentur. Gustate & uide
te quo suauis est dns. beatus uir q̃ sperat in eo. Ve
nite filii audite me. timorem dni docebo uos.
Prohibe linguam tuam a malo. & labia tua ne loqnt̃
dolum. Diuerte a malo & fac bonum. inquire pacem
& persequere eam. Spera in dno & fac bonitatem.
inhabita terram & pasceris in diuitiis eius. Delecta
re in dno. & dabit tibi petitiones cordis tui. Re
uela dno uiam tuam & spera in eum. & ipse faciet.
Noli emulari in eo q̃ prosperatur in uia sua. in ho
mine facienti iniusticias. Desine a ira & dere
linque furorem. noli emulari ut maligneris. De
clina a malo & fac bonum. & inhabita in secm sculi.
Expecta dnm & custodi uiam eius. & exaltabit te
ut hereditate capias terram. cum pierunt peccatores
uidebis. Custodi innocentiam & uide equitatem. quo

ſ reliquiẹ homini pacifico · Audi filia & uide
& inclina aurẽ tuã · & obliuiſcere ppłm tuũ
& domũ patriſ tui · Hẹc ſententia ad unam
quãq· fidelẽ animã ꝗ ammonendo · ut incli
nanſ aureſ audiendi ad dĩ ſũmi patriſ monita ·
obliuiſcat ꝑſtinã cuerſationẽ & põpaſ diabo li
patriſ omniũ infidelium · Venite & uidete ope
ra dñi quẹ poſuit ꝓdigia ſupterrã · auferenſ
bella ſub infidelitatuſ qua diabolus uniuerſũ
impugnabat mundũ · uſq· ad fineſ trẹ · Omneſ
genteſ plaudite manib· · iubilate dõ in uoce
exultationiſ · Hẹc uox ẽ exhortantuſ omĩſ gen
teſ quẹ iã crediderẽt t crediturẹ ſ · ut plaudant
manib· & iubilent dõ in uoce exultationiſ · id
ẽcordent operib· & lingua in xpi laude · Audi
te hẹc omĩſ genteſ · aurib· pcipite omĩſ q̃ habi
tatiś orbẽ · Hẹc uox ẽ exhortantuſ omĩſ q̃ habi
tant intra · ut audienteſ quẹ in hoc pſalmo
dicunt de diuitib· & rectorib· inimq̃ſ · quom ſa
licet ꝓpt honorẽ ſibi tributũ & uanegłẹ appe
titũ cõparati ſ iumentiſ inſipientib· · caueant ne
illiſ eadẽ ẽtingant · Immola dõ ſacrificiũ laudiſ ·
& redde altiſſimo uota tua · id immola dõ ſacri
ficiũ qd ſibi ẽ gratiſſimũ uota ſcilicet tua · ut
abnegaſ temetipſũ ſequariſ xpm · Hinc & in alio
pſalmo dr · In me ſ dẹ uota tua · quẹ reddã lav

dationes ī. Quasi diceret. Licet extrinsecus ñ ha
beā sacrificiū ī dnē offerendū. in me tamē habeo
qd ī p laudis sacrificio offerre ualeo. Inuoca
me in die tribulationis & eruā te. & honorifi
cabis me. Iacta sup dnm curā tuā & ipse te enu
triet. ñ dabit inetnū fluctuationē iusto. Si ue
re utq; iusticiā loqmini. recte iudicate filii
hominū. hoc ē si ueā iusticiā scitis & loquimini.
facite etiā iudiciū rectū. Bene enī loq & male NB.
facere. nihil ē aliud ñ se ipsū dānare. Nolite
speare iniqtate & rapinas nolite ēcupiscere.
diuitiē si affluant nolite cor apponere. Iubila
te dō omnis tra. psalmū dicite nomini ei. date
glam laudi ei. Benedicite gentes dm nrm. &
auditā facite uocē laudis eius. Cantate dō. psal
mū dicite nomini ei. it facite ei q ascendit sup
occasū. Iouete & reddite dnō dō uro omis qui
incircuitu ei afferus munera. Attendite pple
mis legē meā. inclinate aurē uram in uerba oris
mei. Exultate dō adiutori nro. iubilate dō ia
cob. Iudicate egeno & pupillo. humilē & pau
perē iustificate. Eripite pauperē. & egenū de
manu peccatoris liberate. Intellegite insipien
tes in pplo. & stulti aliqndo sapite. Venite ex
ultem dnō. iubilem dō salutari nro. P occupem
faciē ei in ēfessione. & in psalmis iubilemus ei.

Cantate dnō canticū nouū · cantate dnō omnis
tra · Cantate dnō & benedicite nomini eius · ad
nunciate de die in die salutare ei · Qui diligi
tis dnm odite malū · custodit dnis animas sōr
suōr · de manu peccatōr liberabit eos · Lętamin
iusti in dnō · & cfitemini memorię scificationis
ei · Cantate dnō canticū nouū · q̄ mirabilia fec̄ ·
Hec uox ē psalmiste adhortantis omis fideles
ad laudē di · Et quasi aliq̄s psalmista introga
ret que mirabilia di significaret · mox addit
dicens · Saluauit sibi dexterā ei · & brachium
scm ei · Notū fecit dnis salutare suū · in cspectu
gentiū reuelauit iusticiā suā · ꝗ dexterā brachi
umq; di ihc xpc intellegit · Quē pat omps tunc
saluauit · cū eū in mundū mittens a cunctis mun
danis piculis eripuit · & qd mirabilius ē solū int
homines sine peccato uiuere fec̄ · Ipse etiā salu
tare di qd notū fecit · ipse iusticia quā in cspec
tu gentiū reuelauit dr · Exaltate dnm dm nrm
& adorate in monte sco ei · quō scs dnis ds nr ·
Iubilate dnō omnis tra · seruite dnō in letitia ·
Benedicite dnō omis uirtutes ei · ministri ei qui
facitis uoluntatē ei · Confitemini dnō & inuoca
te nom ei · adnunciate int̄ gentes opera ei · Can
tate ei & psallite · narrate omā mirabilia eius ·
Querite dnm & cfirmamini · querite faciem ei

N Inquib; dā libris habet saluauit eū dextera ei · Qd scilicet si apud nos diceret ita ·
ego q̄q; eadē sequerer uerba · S, ut m̄ uidet qdlibet hoc dicat n̄ erratur.

ſemp· Confitemini d̃ quō bon̄ quō in ſeḡm mia
ei̇· Laudate pueri dnm̄· Laudate nom̄ dni̇· Lau
date dnm̄ omīs gentes· Laudate eū omīs populi·
quō cōfirmata ē ſup nos mia ei̇· & ueritas dni̇
manet in ētnū· Rogate que ad pacē ſuꝰ hierlm
ſub celestis· que edificat̄ ut ciuitas ūrena uari
is ſumptib̄· Laudate dnm̄ quō bon̄ dis· pſallite
nomini ei̇ quō ſuaue ē· Nolite cōfidere in pnci
pib̄· in filiis hominū in quib̄ non ē ſalus· Lauda
hierlm dnm̄· Lauda dm̄ tuū ſyon· Iuuenes &
uirgines· ſenes cū iunioribꝰ laudent nom̄ dni̇·
q̃ exaltatū ē nom̄ ei̇ ſolius· ſed & omnis ſpīs
laudet dnm̄· Que de trib̄ modis locutionis
diuine id̃ de pnunciatione· de ammonitione·
de increpatione explanare pmisi· iā ſatis ut
reor impleui· licet pauca de increpatione· ip
ſaq· iuxta[o]· Hoc aut̄ ideo factū ē· q̃ cū idem
modꝰ inueniat̄ rarius quam ceteri· locutionis eēdē
ordinē obſeruare nequiui· S̄ quouis ordine dū
m̄ ſatis apte ſint dicta· pcor frīs kmi ut atten
datis q̃d pcadē dicta dnis nob innuat· Magnū
quippe ē q̃d tā uariis modis insinuat̄· Q̃d ego
quantū ualeo uob refero· Cum ḡ dis p ſacram
ſcripturā nob quelibet pnunciat ſiue cōſolan
do ſiue detrendo· nā p has geminas ſpecies
omnis diuina pnunciatio agit̄· unde in euan

[o] ordinē ppositū minime dicta ſint.

Cur dē tī uariis ad modis nos loquat.

gelio dnis utrāq; pferens dic. q̃ crediderit &
baptizat fuerit saluus erit. q̃ ū ñ crediderit
condēnabit. aufert a nob omnē ignorantiē ex
cusationē. ne q̃s nrm merito possit dicere q̃
nemo nos cēduxit. Cū aut nos p his quē iā p
nunciata s ammonet. patrnū affectū ostendit.
sciens q̃ humanū ē & maximū accidens negle
gentib; obliuisci. Ammonet etiā pptea. ut &
nos illis q̃s t sponte suscepim t ab aliis comissi
s ad instruendū similit faciam. ammonentes
eos sepi ut intimata sibi doctrinā attendant.
Deinde ū cū uiderit nos parū pfecisse exassi
dua leniq; ammonitione. ñ ideirco nos dese
rit. s; adhuc nos sustinens q̃si pat pius addit
increpationes ñ uerbis. ut ē illud. ut qd dili
gitis uanitatē & queritis mdaciū. aliquando
flagellis. iuxta qd ipse dic. Ego q̃s amo. ar
guo & castigo. Hec g tria omps ds cunctis
hominib; ñsolū ad exemplū exhibet ut nemo
alios eito deserat t despiciat seu condemnet.
s; etiā ad testimoniū extremi iudicii. ut qui
hic p tā uariā institutionē nullatenī corrige
re & emdare se uolunt. illic merito se dānan
dos sciant. Et ne q̃s ex electura ppa hec me
dixisse arbitret. audiat qd ipse dns in euan
gelio dicat. Qui spernit me & ñ accipit uerba

mea · habet q̃ iudicet eū · Sermo quē locut' sū ·
ille iudicabit eū in nouissimo die · Talia q̃ at
tendentes iugit̄ queso uobcū tractate · q̃ nulla
excusatio nullūq; restat refugiū euadendi iudi
ciū diuinū his q̃ m̄ contenunt ipsū · Hęc itaq;
ideo dixi · ut modos causāq; diuinę locutionis
eo magis q̃ sepiꝰ uob insinuarē · Spero etiā me
satis dixisse de illis duob; modis quib; nos ad
dm loquim̄ · hoc ē de oratione & cfessione · quos
cū ceteris explanandis superi explanare pmisi ·
Illud ū qd̄ necdū me dixisse recolo iā pfero ·
q̃ cfessio in scriptura sacra duas species habere
phibet̄ · una quidē ē penitentię · qua cfitendo
peccata nra cora dō gerim̄ · altera ū laudis · S;
utraq; sepi inuenit̄ in psalmis · Vnde ē illa sen
tentia ad penitentiā pinens · cfessio & pulchri
tudo in cspectu ei · ut intellegat̄ q̃ ni ni pcfessio
nē & penitentiā obtinere ualeam pulchritudi
nē dō placitā · Et · cfitemini d̄ quō bon quō
in scl̄m mia ei · De cfessione ū laudis dr · Confi
tebor t̄ dnē in eccla magna · in ppto grauī lau
dabo te · Et Confitebuntur celi mirabilia tua
dnē · His q̃ plaꝰ adhuc qdd̄ā dicere cupio ·
qd̄ licet alicui reprehensibile uideat̄ · spero tam
q̃ plurimis placeat · Ꝑ pendens nāq; quā multi
plex doctrina diuinę laudis & totus utilitatis

eet in psalmis. intellexi & illa uerba in eē. q̄b,
salubrimū ē uti in cuilibet studii t operis licti
initio. & quib, utendū ē ad orationē in uman
in ēgregatione positus. quēq, euenient dicere
ad benedicendū quēpiā. Ad initiū q̄ppe cuilibet
operis boni salubrimū ē dicere. Adiutoriū nrm
sub sit in nomine dni q̄ fecē cēlū & terrā. Quod
scilicet & apls observandū pcipiens dicē. Omne
q̄cumq, facitis in uerbo aut in opere. omā in
nomine dni ihu. grās agentes dō patri p ipsum.
Cum ū hi q̄ in ēgregatione positi sunt, p necessi
tatib, suis pces in umas agere uoluerint. nus
quā ut reor uerba adhoc aptiora inueniunt
quā hi psalmi s. Ds misertat nri. Adte leuaui
oculos meos. Ecce quā bonū & quā iocundum.
cū pcab, istis. Propicius esto peccatis nris. Memto
nri dnē in beneplacito ppli tui. Esto nob dnē
turris fortitudinis. Da nob dnē auxiliū de tri
bulatione. Exurge dnē adiuua nos. Quē q̄ sup
dictis psalmis & pcab, uerba aptiora ad inuocan
dū dm possunt inueniri his dūtaxat q̄ in loco
uno positi unanimes in di seruitio ēsistere stu
dent. Ob hoc etiā psalmū apposui terciū. in q̄
psalmista frs unanimes laudat dicens. ecce
quā bonū & quā iocundū habitare frs in unū.
ut ex hoc cantantes aliqd ammoniti studeant

Que uerba in cuilibet operis initio sint dicenda.

Quas pces egregationi cuilibet euenit dicere.

imitari. ambulantes in domo dī cū cōsensu. ne
forte p discordiē neqtia si sit inmedio eōr veniat
mors sup illos. & descendant ininfernū viventes
sub peccatis. ante quā aliq penitentia mortifi
cent. Illi enī quasi viventes ininfernū descendunt.
q nullatenus hic p penitentiā mortificant ante
quā moriant. Ad benedicendū aut quelibet ap
tissim inuenit hic psalm. Leuaui oculos meos
cū pcib, istis que sumpte s ex psalmis. Saluum
fac seruū tuū dne. Nihil pficiat inimicus in eo.
Exaudiat te d in die tribut. Mittat t auxiliu
de sco. Benedicat te d ex syon. q fec celū ⁊ tra.

Que verba ad be
nedicendū quēpia
sint apta.

Quis g hec supdicta orationis t benedictionis
verba atq his similia que plurima in psalmis
inveniunt secū iugit ruminans & attendens ad
edificationē n trahit. Quis aut ea intellegens
iugit cantat t audit & n attendit ut edificet.
n qui pditioni etne ia deputat e. N aut ideo
illuc quisqua deputat. qr ei m pulsanti n ape
riat. s sic omnis q petit accipit & q querit in
venit. & pulsanti aperiet. ita nullus q n petit
n accipit. q n querit n inuenit. & n pulsanti n
aperiet. exceptis his q necdū ad intellegibilem
etate pueritiē. nec petere nec querere nec
pulsare nouerūt. Vnde frs kmi quib, notcia lite
rarū cessa e cantantes psalmos pcor attendite

qd cantetur · quā consolatoria t tribilia sint quecū
psalmoꝝ uerba · Attendite etiā quanta pietatis
diuine dispensatio sit in hoc qd pillū hominē
talia dicta pferri uoluit · q̄ quanto maiora cri
mina ppetrauit · tanto magis diuitias superne
grē post cūersionē experiri potuit · iuxta illud
apti ubi abundauit iniq̄tas sup abundet grā ·
ut nulla excusatio possit ēe his q̄ n̄ credunt
tante pietati · Quanto enī q̄s maiora pcula t
beneficia in se expt̄ fuerit · tanto certī de utrisq
alius enarrare poterit · Quā dulcis dn̄s q̄ tā ua
ria ratione psalmistā sēm decreuerat erudien
dū · ut parit̄ cuncti ualeant exinde doceri ·
Huc usq; pamena lataq; psalmoꝝ prata cucurri
tā ammirando inuestigabilē sapientie diuine
latitudinē que in eisdēm psalmis cūnet̄ · quam
decerpendo exinde flores quosdā studiosis mo
rib, utiles · ita ut nullū ex · cl · psalmis
relinquerē · de q̄ n̄ aliqs floseculos rationi illate
cūcientes decerperē · iā ū cursū libet tendere
aliorsū · ad libros uidelicet salomonis · Inquib,
q; tanta ē multitudo puerbioꝝ quib, libet pso
nis ēgruentiū · ut inhis pene tamquā inpsalmis
recreari possint omis esurientes & sitientes iusti
ciā · ptermisi aliqua decerpere · Ibi enī eloquen
tissimi quiq; unde sufficient satiant̄ · ibi & sim

Quanta legendi ve
litas sit in libris
salomonis.

plices unde recreari possint inuenium̄t. Ibi
sapientissimis p argumitosa uerba q̄si mīsa exq̄
sitis deliciosisq; dapib, plena ꝓparat̄. ibi paruv
lis & adhuc infirmis lac psimplicia dicta ex
hibet̄. Ibi mansueti atq; humiles. studiosi &
om̄ umiles ita laudant̄. ut eos possit magis
delectari optima quęq; sectari. Econtra ū sup
bi & arrogantes. ociosi & neglegentes talib,
uerbis ibi increpant̄. ut etiam corda eoꝝ stumv
lare & flagellare uideant̄. Cumq; ex eis flo
res sententiarū aliq̄s decerpere mīdū uellem.
circūspicereq; ubi potissimū hoc facere posse.
mox p̄multitudine earū ęquali decore ruti
lantiū impediebar: nesciens quę magis car
pendę forent. Unde uos frīs kmī q̄ literas op
time scitis ammoneo. ut eosdē salemonis li
bros necn̄ ihu filii syrah librū sapientia plenv
sepius legentes exinde eligatis quę uob maxi
me necessaria magisq; desiderabilia uideantur.
Iam ū ad sc̄i iob librū currere cupio. n̄ ut ex
hoc sententias aliq̄s sic de psalmis decerpsi ca
piā. s; ut hoc solūm̄ cōmemorē. qualit̄ ei mira
bilis patientia cunctis fidelib, maximeq; dolen
tib, & afflictis iugit̄ sit attendenda. qd̄q; ne
cesse sit ut attendentes q; eandē uersutiā ean
deq; neq̄tiā quā diabolus in illū exercuit. in

Qd maxime sit attendendū legentib, hean iob librum.

nos quoq; & in omis homines exercere studeat
si tantu pmittat. pueniam ei dolos ta sacra
lectione qua ctinua pfect nri meditatione.
Sic enim illu n p substantia pdita. n pfilios im
emptos. intdum u p amicoq; uxorisq; csiliu p
uersu temptauit. ita omis homines quantum
ado pmittat p rerum damna. p praua amicoq; c
silia teptare n cessat. Et sic ille inteptatione
tanta minime superat ado coronari meruit
in hac uita p duplam omniu rerum suarum quas amisit recopen
sationem. ita omis q fortat teptationib; diaboli
cis resistunt. duplice coronat in anima & cor
pore. et in hac uita & in futura recipient. Hanc
g ammonitionem licet breuit de su iob libro
facta dignant queso susapite. Deinde u ad
pphaarum libros currens hoc in eis quamaxime
csiderandu existimo. qd oma uerba que ad
filios isrt et ad chaldeos et ad quaslibet gentes
pphetando seu ammonendo dixert. ad nossi
mul & ad omis fideles eisde uitiis deditos dicta
ee credenda s. Et ut hec ita ee firmit scatis.
audite quasda pphaarum sententias. Isaias naq;
dic. Audite celi & aurib; pcupe tra. quo dnis
locut e. sub que ego loquor uob. Cum g dic
audite celi & aurib; pcupe tra. n specialit qslibet pphetos. s; p celos spalit uiuentes. p terra u

Breuis comemoratio de libris pphaarum.

De isaia.

carnalit̄ cuersantes significans utrosq; am
monet. illos quidē ut in celesti urta pmaneant.
istos ů ut a carnali cuersatione recedant. La
uamini mundi estote. auferte malū cogitatio
onū urārum ab oculis meis. Quiescite agere p
uerse. discite benefacere. querite iudicū. subue
nite oppresso. iudicate pupillo. defendite uidua.
& uenite & arguite me dic̄ dn̄s. Ve q̄ sapientes
estis in oculis uris. & coram uobmetipsis pruden
tes. Ve q̄ condunt leges iniquas. & scribentes
iniusticia scripserūt. ut oppmerent in iudicio pau
peres. qd facietis in die uisitationis & calamita
tis delonge uenientis. Ecce dies dn̄i uenit cru
delis. & indignationis plen̄ ad ponendā terrā
in solitudinē. & peccatores ei ēterendos de ea. Ve
q̄ pfundi estis corde ut a dnō abscondatis cōsilū.
quoz in tenebris opera. Ve q̄ pdaris. nne & ip
se pdaberis. & q̄ spernis. nne & ipse sperneris.
Confortate manus dissolutas. & genua debilia
roborate. Dicite pusillanimis. cōfortamini. no
lite timere. dn̄s ipse uenet & saluabit uos. Con
uertimini ad me dic̄ dn̄s. & salui eritis omnes
fines tre. Audite me duri corde. q̄ longe estis
a iusticia. Querite dn̄m dū inueniri potest. in
uocate eū dū ppe est. Derelinquat impius uiam
suā & uir iniquus cogitationes suas. & reuer

tat̃ ad dnm & miserebit̃ ei·& ad dm̃ nrm̃·quo
mult̃ ē ad ignoscendu·Hec itaq; isaie ꝓphete
uerba nūqd specialit̃ dicta s̃t ad filios isr̃l·t ad
alios q̃s libet ꝓpłos·Nne magis dicta sunt ad
omīs fideles·ut exinde ammonitu efficiant̃ me
liores·Hieremias q̃q; ꝓpha ammonet nos dicens·
De hieremia.
Hec dic̃ dn̄s·N̄ glorietur sapiens in sapientia
sua·& n̄ glorietur fortis in fortitudine sua·&
n̄ gloriet̃ diues in diuitiis suis·s̃ in hoc gloriet̃
q̃ gloriat̃ scire & nosse me·q̃ ego su dn̄s qui
facio miam & iudiciū & iusticiā in tra·Hec enī
placent m̄i ait dn̄s·Maledict̃ uir q̃ ēfidit in ho
mine·& ponit carnē brachiū suū·& a dno re
cedit cor ei·Benedict̃ uir q̃ ēfidit in dno·&
erit dn̄s fiducia ei·Hec dic̃ dn̄s·Repente loquar
aduersū gentē & aduersus regnū·ut destruā &
dispdā illud·Si penitentiā egerit gens illa ama
lo suo q̃d locut̃ su aduersus ea·agā & ego pen
tentiā sup malo q̃d cogitaui ut facerē ei·Et subi
to loquar de gente & regno ut edificē & plan
tē illud·Si fecerit malū in oculis meis ut n̄ au
diat uocē meā·penitentiā agā sup bono q̃d lo
cut̃ su ut facerē ei·Quis rogo phec uerba di n̄
detret̃·quis etiā n̄ consolat̃·Si tam̄ credit ad
omīs fideles ēē dicta·Audite q̃q; q̃d p ezechielē
De ezechiele.
ꝓpham ad nos dicat dn̄s·Anima que peccaue

rit·ipsa moriet·Iusticia iusti sup eū erit·&im
pietas impii sup eū erit·Si aut impius egerit
penitentiā ab omnib, peccatis suis que operat
ē·&custodierit uniuersa pcepta mea·uita ui
uet &ñ moriet·Si aut auerterit se iust' a iusti
cia sua &fecerit iniqtatē scdm abhominatio
nes quas operari solet impius·nūqd uiuet·Omis
iusticie ei quas fecerat ñ recordabunt·Conuer
tamini &agite penitentiā ab omnib, peccatis
uris·&ñ erit uob in ruinā iniqtas·Iacite a
uob omis puaricationes uras in quib, puarica
ti estis·&facite uob cor nouū &spm nouum·
Ialia q uerba que de trib, pnominatis pphis
ia ptuli·ex multis difficilib, pcunctis ammo
nitione fideliū decerpere studui·existimans
paucis pdeē·si qua difficilia ex eis studerē pferre·
S, &phystoriā que in libro daniheliis pphe scrip
ta ē omis fideles ammoneri possunt si attendere
studeant q sic illos tres pueros licet in captiui
tate &inpegrinatione eēnt·nullatenus tam t p
minas t p supplicia rex nabuchodonosor amo
uere poterat a cultu di·ita etiā ipsi debent nul
la prauq hominū suasione a lege diuina amouē
ri·Ñ enī sine causa dnis olī fieri pmisit talia·sed
ut psentis tēporis homines in quib, fraus·fallacia·
&contēptus di·necñ omnis iniqtas regnat plus

De daniele.

quā intēporū pcedentiū hominib, iuxta aplm
dicentē. in nouissimis dieb, erunt piculosa tēpo
ra. & erunt homines semetipsos amantes ammo
neret. ut fidē quā sci martyres tā in ueteri quā
in nouo testamto positi int supplicia horrenda
constant retinebant. ipsi t in pace scē ecclē stu
deant retinere. Quē scilicet ammonitio n solum
in libro danhelis. s, etiā in cunctis scōr martyrū
passionib, inueniri potest. De aliis qq, ppharū
libris sententias aliqs uob pferrē. n qd nimis
difficiles s tā ad intellegendū quā ad pferendū.
Qd enī corā multis referr. debet ēe aut planū.
aut facili ratione explanandū. Verūtam pau
ca uerba pferā de ppha soffonia. quē & satis
plana. & cunctor noticiē s necessaria. Nā cunc
tis ē necessariū. ut credant tremēdū ultimumq,
dī iudicii. & ut se ppārent ad ipsū. De q iudi
cio soffonias ita scribit. Vox diei dnī amara.
tribulabit ibi fortis. Dies irē dies illa. dies tri
bulationis & angustiē. dies calamitatis & mise
riē. Et post pauca subiungit dicens. Ante quā
ueniat querite dnm omis mansueti trē. q iudicia
ei estis operati. Querite iustū. si quom abscondā
mini in die furoris dnī. Hēc de ppbis breuit
cōmemorauī. ne tantē scitatis libros inscriptu
rē sacrē cursu penit pterisse uidear. Nunc g

De soffonia.

De eccl

licet gressu claudicante ad totū scripturę sacrę
arcē id euangeliū currere libet. Qd q; instar
montis excelsi int̄ ceterarū sublimitatē scriptu
rarū ita supeminet. ut ad sūmitatē eī puenire
nequeā tā meritis quā scientia quasi utroq;
pede ꝓdolor claudus. magnū m̄ uidet̄. si saltē
ad radices eīdē montis puenienſ. aliquos ibi
flosculos capere potero. Hoc aut inprimis
inde carpendū uidet̄. qd dn̄s & saluator n̄r
cui ibi gesta & miracula ueneranda legunt̄
ds & homo uerus ēē credendus ē. Qd enī ds ē.
illa sāissima iohis uerba declarant. In p̄nci
pio erat uerbū. & uerbū erat apud dm̄. & ds̄
erat uerbū. Qd aut fact̄ ē homo. illa nihilo
min̄ dicta ꝓbant. Et uerbū caro factū ē & ha
bitabit in nob. Itē utrūq; ses matheus testat̄.
narrans de dn̄o q; esuriret & temptat̄ eet a
diabolo ut homo. qdq; ei angli ministrarent
ut dō. Multa etiā his similia tā uerbis quā
operib; declarata testimonia in euangeliis
inueniunt̄. quę ideo inp̄mis ex hystoria euan
gelica ꝓtuli. q; ad fidē sacrā ꝓnent. quę to
tis religionis diuinę fundamtū ēstat. In quo
cuiq; enim homine huīmodi fides & scientia
solidat̄. facilius om̄a intellegit quę scriptura
ueteris & noui testamtū de xp̄o testat̄. Adhęc

Cōmemoratio
breuis de euan
gelias dictis.

Quanta pietas & sapientia sit pensanda inhoc qd xpus aquib. libet introgari voluit.

etiā pensandū ē in euangeliis. q̄ aquib, cuiq̄ t bonis t malis xpc introgabat. cōmuni salutis humanę causa factū ē. ut dispositione tali pderet ueritas doctrinę p responsa xpi. Nisi enī pcederent introgationes aliquoq̄. n̄ poterat omnib, responderi. n̄ poterat quorundā malicia apte increpari. n̄ poterat q̄rundā ignorantia ēgrue edoceri. S, ut hęc quę dicimus aptū inno tescant. exempla pferem. In euangelio namq; matthei legit. q̄ discūbente ihu in eidē mathei domo cū publicanis & peccatorib, pharisei de tanta pietate scandalizati dicebant addisciplos eius. Quare cū publicanis & peccatorib, manducat magister ur. Hęc ihc audiens ait. N ē opus ualentib, medicus. s, male habentib,. N enī ueni uocare iustos s, peccatores. N ne attendere ualetis q̄ tantę doctrinę tantę pietatis responsio axpo plata n ēet. n introgatio licet maligna pharisęoq̄ pcederet. Eidē quoq; doctrinę causa introgat ihc adisciplis iohis. quare disciplī ei n cū alis iejunarent. respondit ihc. N possunt filii sponsi lugere. quādiu cū illis ē sponsus. Quib, uerbis magna scę, esolatio tradit. in eo qd & se sponsum dns. & disciplos suos filios sponsi uocare dignat ē. ccordans uidelicet aliis q̄ eū eodē nomine appellare solebant. Ycrūtam tantę esolationis uer

ba dnſ respondendo ñ pferret. ñ introgatio iam
cõmemorata pcederet. Similiſ doctrina in euan
gelio eodẽ inuenit. ubi dnõ loquente ad turbaſ.
dixẽ ei quidã. Ecce mat tua & frrſ tui, ſtant que
rentes te. Cui dnſ respondit. Que ẽ mat mea.
& q̃ ſunt frrſ mei. Et extendens manũ in diſcpl os
ſuoſ dixẽ. Ecce mat mea & frrſ mei. Quicũq; enĩ
fecerit uoluntatẽ patriſ mei q̃ in cęliſ ẽ. ipſe
miſ fr & ſoror & mat ẽ. O piiſſima diſpenſatio
dnĩ nrĩ ihu xpi. q̃ ideo uoluit amatre cogna
tiſq; carnalib; t̃ queri. ut cgrue noſ inſtruere
poſſet q̃nta differentia ſit int carnaleſ & ſpũa
leſ frrſ. qdq; omnſ uoluntatẽ di faciente ſ dici
poſſint frrſ & matreſ atq; ſororeſ ei. Eidẽ doctri
ne cauſa inuenit ibi. ubi ſcribiſ & phariſeiſ ad
dnm dicentib;. q̃re diſcpli tui tranſgrediuntur
traditioneſ ſenior. ñ enĩ lauant man ſuaſ cum
panẽ manducant. ipſe respondens eiſ inprimiſ
quidẽ exemplis cuenientib; increpauit eos ypo
criſin. poſtea ũ diſcplis inq̃rentib; explanauit
quom magiſ coinq̃net hominẽ ſordida mtiſ ẽſci
entia uerbaq; praua quã man inlote dicens.
Homicidia. adulteria. falſa teſtimonia. blaſphe
mie. hec ſ que coinq̃nant hominẽ. Ñ lotiſ autẽ
manib; manducare. ñ coinquinat hominẽ. Diſ
poſuit piuſ dnſ & cauſã. unde doceret quã ne

Id specialiter docet inchananea muliere.

cessaria sit fides constantiaq; orandi inchananea muliere. Quę licet ab eo tã silentio quã uerbis ctumeliosis contẽpta & indigna eĩ miseratio ne uideret. ñ tamẽ destitut apcib,. donec ipse col laudans eĩ fidẽ constantiãq; orandi diceret. Magna ẽ fides tua. fiat ṫ sic uis. Hui ꝯ mulieris fi de & constantia omis fideles instruunt. ut inpcib, suis sint stabiles. & in diuina pietate cfidentes. Ladẽ nãq; dni pietas in omis ad se clamantes estat.

Ynde fides recta potestasq; ligandi & soluendi pastorib, data colligatur.

Puidit etiã dns causã qua doceremẽ recte in eum credere. quaq; pastorib, sce ecclę potestas ligandi atq; soluendi daret. Nam cũ in loco quodã introgasset discplos suos quẽ t homines ceteri t ipsi eũ dicerent. respondens petrus pomnib, dix. Tu es xpc filius di uiui. Qui mox ptantę fidei cfessione beat adno respondente dictus claues regni celoꝝ. & potestatẽ ligandi atq; solu endi tã in celis quã in tris accipere meruit.

Ynde & cunctis sce ecclę pastorib, eadẽ potestas ligandi atq; soluendi tradita credit. Notandũ quoq; qꝫ cũ aliarũ rerũ noucia pintrogationes tã malorꝝ quã bonorꝝ adno tradat. pcipua fidei sce cfessio psolã dnice introgationis causã panditur.

Cui rei pene simile ẽ qd ipse dns assumens qsdam discplos dux eos in montẽ excelsũ. ubi uox audita ẽ de nube dicens. Hic ẽ filius mis dilect in q

m̄ cōplacui · ipsū audite · Que scilicet uerba quia
specialit̄ diuinitatē dn̄i nr̄i testant̄ qua nihil ex
cellentiꝰ ē · congruū fuit ut sic̄ superius sc̄e fidei
c̄fessio abeato petro apto plata ē ex dn̄ice int̄
rogationis causa · ita etiā uerbor illor que de sup
nis diuinitatē dn̄i nr̄i testabant̄ nulla efficientia
alia eēt ni ipse dn̄s ducens illuc discipulos q̄ audi
ta s̄ eadē uerba · Merito enī ea que inferiora sunt
ex inferioribꝫ causis · que aut̄ superiora s̄ ex supi
oribꝫ q̄q̄ causis efficiunt̄ · Hec q̄ subtilis
annotatio uerbor simul & gestor dn̄i nulli queso
uideat̄ inepta · Iustū nāq; ē · ut iuxta uires nr̄as
pensem̄ & uenerem̄ om̄a saluatoris nr̄i gesta ·
Que nesam̄ uenerem̄ · que aut̄ aliqd intellegimus ·
cū umore & amore pferam̄ · Nā qd alii credant
t sentiant de euangelicis dictis ignoro · ego q̄dē
credo · q̄ nulla dicta t gesta in eis scripta carent
mysteriis maximę utilitatis · adeo · ut cunctorū
cogitationib̄ in eis respondeat̄ · Ut hec ita
ēe pbem̄ · dicam̄ aliquē cogitare qd facere de
beat de parentib̄ t frib̄ seu quib̄ libet amicis
puersis · utrū scilicet cū eis maneat an illos dese
rat · q̄s ita incorrigibiles ēe sentit · ut nullatenus
eos edificare possit · Quisq̄s q̄ ille ē q̄ talia cogi
tat · si literas scit in eis de literis c̄siliū querere
debet adn̄o · Ille ū inquisit̄ p causa tali respon

q d fit man t pes scandalizans nos.

det in euangelio dicens. Si manus tua t pes tuus
scandalizet te. abscide eū & pice abste. Bonū
t ē ad uitā ingredi t claudū. quā duas man t
duos pedes habentē mitti in ignē eternū. Ecce
quom dnīs p uerba euangelica respondet omnib.
sup re iā supdicta intrōgantib. Man enī t pes
nr scandalizans nos. ē aliqs amicus q prauita
te sua nos auia dī cupit auertere. Quē uide
licet abscidere & picere id separare anob pa
pim. ne forte ppt ei amicitiā t aliqd tēporale
subsidiū sibi coherentes in dānatione ppetuam
simul ueniam. Nne huimodi responsū in euan
gelio continet aptissimū. Similia qq respon
sa illic inuenient de reb. aliis. Nā si hoc que
rim qd facere ei debeam q mala nob multa fa
ciendo nr quodām debitor ē ut phis puniat.
s. uenia omnim postulat pmittens se emdare.
nec ulteri ctra nos talia ppetrare. respondet
dnīs in euangelio p parabolā illā. Simile ē reg
nū celoz homini regi. q uoluit rationē ponere
cū seruis suis. & cetā. Inqua nimirū parabola
qd agere debeam
his q in nos delin
quunt.
parit inumant & responsū diuinū qd sup inimi
co uenia petente facere debeam. & pena si hoc
minime fecerim. Dr enī q si nos debitorib. nris
uenia petentib. dimittere noluerim. nec nobis
debita nra id peccata adno dimitti. Itē siquis

rectoꝝ quib. cura ecclastica cōmissa ē. ut puide
ant licita matrimonia. t si q̄s illoꝝ quib. uxo
res accipere cōgruit tractare uoluerit optimi
ciugii causā. intīroget p aliq̄s literas scientes si ipse
nescit dnm. q̄ post uerba quedā de ciugii insti
tutione plata in euangelio sic cōclusit senten
tiā dicens. Qd ds ciunxit. homo n̄ separet. Que
uidelicet sententia uidet pandere causā qm̄
t recte retinenda t recte dimittenda sit uxor.
Si enī ciugiū qd ds ciunxit n̄ ē abhomine sepa
randū. patet pfecto q̄ qd ipse nequaquā ciun
git separari liceat. Nullū quippe ciugiū ideo
iungit. ut illi uota atq̄ pcepta postponantur:
sic uerbi grā ille postponit. q̄ ctinentiam uel
etiā religionē monasticā dō uouens. postea
matrimonio & negociis sclarib. se coniungit.
Hoc itaq̄ ciugiū quō ds n̄ ciunxit. homo sepa
ret. Coniugium aut qd ds statuit arbitror
hoc ee. ut p filioꝝ pcreatione. & putriq̄ uiri
scilicet & mulieris adiutorio uxor dicatur.
Similit intellegendū ee uidet. qd paulo p dns
subiungit dicens. Quicūq̄ dimiserit uxorē suā
n̄ obfornicatione & aliā duxerit. mechat. q̄b.
uerbis colligit. q̄ si aliq̄s dimittens exq̄cūq̄
causa uxorem n̄ obfornicatione mechat. appa
ret utiq̄ q̄ q̄ solūm pfornicationis causa uxo

Qualiter intellegenda sit illa d sententia. qd ds ciunx homo n separet.

Q qua causa uxor sit dimittenda.

ab illo dūtaxat q̄ nec se ipsū uouit. nec a parentib⁹ suis cū eet paruulus ad spālis uite obseruantiā datus ē.

rē dimiserit · sic̄ uidelicet si q̄ uxore accepta
postmodū in adulterii · homicidii · latrocinii
& in alia his similia scelera cadit · & deinde p
fornicationib, tantus ēgruā penitentiā agere
cupiens · uxore omnib, q̄ mundialib, negociis
relictis ad monasteriū cōfugit · q̄ q̄ ꝓ huiūmo
di fornicatione uxorē dimiserit · n̄ mechat̄ ·
Alioquin si semel suscepta in cōiugiū mulier que
libet postea nullatenus dimitti liceret · quom̄ il
la dn̄i sententia intellegenda est · p quā etiam
uite ętne p̄mia relinquentū uxorē repmittit
dicens · omnis q̄ relinquit domū t frs̄ aut soro
res aut patrē aut matrē aut uxorē aut filio
s aut agros ppt̄ nom̄ meū · centuplū accipi
et · & uitā ęternā possidebit · Ex hac q̄ senten
tia colligit · q̄ huic q̄ pdi solūm amore & non
ppt̄ odium aliqd̄ inrationabile uxorē reliquerit · licet etiā fas ea suscepert uite pennis mer
ces repmittit · fornicatio quoq̄ ēgrue dici
potest omnis inlicita cōiugii causa · que in cano
nib, aliisq̄ libris scripta continet̄ · Ad hib, itaq̄
uerbis responderi potest & illi q̄ piustissima
cōiugii causa querit uxorē ducere · & q̄ cupit
ei licēt̄ relinquere · Si aut̄ tanta cura agen
da ē quom̄ uxor t legitime ducit̄ t licēt̄ re
linquit̄ · qd fit de illis q̄ se cōcubinis & meretri

cib. plurimis iugiter polluentes. nil curant qua
liter honeste uiuant. s. tantum more peccatiis irra
tionabilium omne tempus uite suę pagunt. Has
q̃ sententias de euangelio decerpsisse me nul
li queso displiceat. s. attendat q̃ quę dns dig
natus ē loqui & docere. nob etiā licet pferre.
Item si aliquis in corde suo tacite queat utrum
homines tā abinitio mundi quā a puericia sua
ad dī cultū ueniant sponte & suis meritis an
uocatione dī. legat illā parabolā a dnō dictā.
Similē ē regnū cęlorū homini patrifamilias. q̃
exiit primo mane ēducere operarios in uin
eā suā. Qd enī dicē patrēfamilias p̄mo mane
exisse ut ēducere operarios in uineā suam.
significat q̃ dns & in initio mundi & in p̄ma
cuilibet hominis etate q̃s uult ad grām suę
notitiā eligit. Qd aut circa horā terciā exiit.
significat q̃ initia mundi necnī initia homi
nis etate quosdā ad se eligere nitit. Similē
mysteriū sexta & nona hora ēnuncet. Qd ū cir
ca undecimā dr exisse. & quosdā q̃s ocios
inuenit sic & pri in uineā suā ēduxit. significat q̃ ds
& in fine mundi & in senectute sua homines
multos a bono opere diu uacantes ad salu
tis ętnae grām uocaturus ē. Qd tēpore uesp
tino aduenente patrifamilias pcuratori suo

Quanta possint colligi ex uerbis euangelii. Similē ē regnū cęlorū homini patrifamilias &c

iussit ut operarius mercedē tribuat incipi
ens a nouissimis usq; ad primos. significat q;
dns in cuilibet hominis in uinea dni id est in ecclia
scā laborantis angelos suos mittit ad suscipien
dā illi animā. maxime tamē eorū animas q; sub
illo tēpore q; xpe in hunc mundū uenit hoc
ē in fine seculi credere cepert. Receperunt enī
quodāmodo mercedē circa undecimā horā uenien
tes priquā antea uenientes. quando apli. mar
tyres. cōfessores. uirgines. atq; omis sci p' aduen
tū xpi effectu magis in eccla scā uenerari cepe
runt. quā illi q; ab initio mundi usq; ad xpi ad
uentū scificati sunt. Est & aliud q; nouissimi ps
quā primi mercedē accepisse credi possunt. quia
nō solū aplis s; etiā cunctis ecclarū pastorib; da
ta ē a dno nro potestas ligandi atq; soluendi.
Hec aut potestas illis scis q; ante aduentū xpi
fuerant minime legit cōcessa. Qd ū dicunt hi
q; prius in uinea dni uenientes laborabant. &
post nouissimos mercedē acceperant aduersū
patrēfamilias murmurasse. iuxta literā nequit
accipi. q; nulla murmuratio in quos libē elec
tos cōnae beatitudinis mercedē adeptos accidit.
S; mystice possunt intelligi murmurasse hi qui
ex iudeis credentib; in primitiua eccla ut in actib;
apl; legit indigne ferebant gentib; pdicari

uerbū dī · priquā ipsis q̄ longe antea in lege dni
cuersantes q̄si in uinea laborabant. Potest & hoc
ad murmurationis uerba referri · qd plurimi
in cordib, suis sepi ammirantes iudiciū dī dicunt ·
cur ds quosdā nouit cuersos prius ex hac uita
subtractos ad celestia regna ducat · quā illos q̄
a puericia usq· ad senectutē sūmopere certauerī
sibi seruire. Cui etiā murmurationi satis cuenit.
qd patrfamilias ad quendā murmurantiū dixit ·
An oculus tuus nequā ē · q̄ ego bon sū. Quasi
diceret · Nūqd intentio tua ideo puersa ē · quia
ego pius & misericors sū · & quib, uolo priquā
tibi pmia etna dabo. His q̄ uerbis possunt omis
edoceri · q̄ nemo ñ grā dī duci in cultu pie ac
tionis laborat · s, nec ullus iudiciū dī reprhen
dere debet · cur aliū sero aliū aut citi permis
uite pmiis remuneret. Cunctis etiā pastorib,
ecclie q̄ tantūm laborant semet pferre alius
fastu supbie ñ bona actione in euangelio p
nunciat · qualit se pferre debeant · ita dno
dicente · Quicūq, uoluerit int uos maior fieri ·
sit ur minister. & q̄ uoluerit int uos prim ee.
erit ur seruus · sic filius hominis ñ uenit minis
trari s, ministrare. Et ne q̄s ppt aliq̄ opera
bona humane laudis appetitu impulsus supe
rett · attendat illā parabolā simile ē regnum

In q̄ se debeant pferre pastores ecclie.

Qd actio bona aliqndo sit absconden da.

℣ Omis nāq; q̄ adno cupim coronari · debem prius ei mandata atq· exempla
imitari · quo & nos amicis atq· subditis hoc exigim · ut si aliq̄ a nob pmia
t cōmoda obtinere · ipsi pius uoluntate nram studeant implere.

celoꝝ thesauro abscondito in agro. & ceta. Nisi
enī actio bona intdū ab hominib, abscondat. a
malignis spiritib, uelut a latronib, pecunia ma
le pdita auferet. His simul q̄ sepiꝰ dō pmittuꝰ
benefacere s, n̄ faciunt respondet in euangelio.
q̄ nequiores s illis q̄ n̄ pmittunt. s, tam aliq̄n
do bona faciunt quę n̄ pmiserūt. Hoc nāq; dnꝰ
indicat p illā parabolā. quā ad phariseos dixit.
Homo quidā habuit duos filios. & accedens
ad primū dixit. Fili. uade hodie operare in
uinea mea. Ille aut̄ respondens ait. Nolo.
Postea aut̄ penitentia mot̄ abiit. Ad alterū
ū similit̄ dixit. Qui respondens ait. Eo domine.
Et n̄ iuit. Quis ex duob, fec̄ uoluntatē patris.
Dicunt illi. Prim̄. Dicit illis ihc. Am̄ dico
uob. q̄ publicani & meretrices pcedunt uos
in regnū dī. Hac q̄ parabola ammonent n̄so
lū iudei q̄ pmittentes dō legis pcepta serua
re n̄ impleuerūt. gentes aut̄ quę n̄ pmiserunꝰ
cuersi ad xpm eidē legis pcepta impleuerunꝰ.
s, etiā monastice pfessionis homines. q̄ sepiꝰ
dō pmittunt spalem uitā sectari. sclariare
linquere. s, pdolor plurimi n̄ faciunt. sclareꝰ
ū uiri licet nihil tale dō pmiserint. operaꝰ
tam̄ sepiꝰ ea quę ad spalem uitā ptinent.
Ideoq; sic iudeos publicani & meretrices. sic

Qua parabola ammoneam̄. ut qd dō pmittam̄ implere studeamꝰ.

monachos negligentes pcedunt in regno dī
sciples uiri. Notandū q̄q; quanta sit pietatis
diuine dispensatio. in eo qd̄ documta salutis
nrē quedā quē nullis accidentib; causis p im
rogationes aliquoz t p gesta miraculoz suoz pfe
renda ee puidit. p parabolas & similitudines
ase excogitatas ptulit. Siquis ū dubiis nosse
cupiat. si qd humana uersutia & sapientia ua
leat ctra diuinā. legat hoc qd̄ scriptū ē in euan
gelio. q; scilicet abeuntes pharisei ēsiliū inie
runt ut caperent ihm in sermone. Qui licet
eū dolosis uerbis primit laudantes extollerent.
cunctisq; hominib; pfectiorē dicerent. & sic
demū post tantā laudē tēptantes introgarent.
estimantes eū ut ceteros homines laudatū faci
lius posse decipi. ille tam priusquā aliqd ad
introgata responderet. eos neqtiā potent in
crepauit dicens. qd me tēptatis ypocrite. In
quib; uerbis pensare possum. q; ñ ds cet tā
cito uersutiā tantā nosse neqret. s; & hoc
potest omnis intellegens & reqrens dm in
eisdē uerbis ppendere. q; nemo aliū ñ solum
dm s; nec homines tēptare & inuadere debet
puerba dolosa. Postquā aut dns phariseorū
neqtiā increpauit. iussit eos ostendere sibi de
nariū. ut p denarii ostensionē egrue posset

Qualit pharisei dolosa tēptatio. eiū cōpssa sit a xpo.

respondere ad introgata. Introgabant eni si
censu dare cesari liceret. Cuq denariu obtulis
sent. introgauit & ipse dns cosde pharisecos de
denarii inscriptione qua aspiciebat. Illis u
respondentib, q cesaris eet imago inscripta.
t tande ptulit sententia p qua introgat erat
dicens. Reddite g que s cesaris cesari. & que s
di do. O qua frustra iacit rete ante oculos pen
natoq. o qua frustra do opponunt subtiliu ia
cula uerboq. Sic eni puluere picit uent' aficie
tre. sic pharisecoq uersutia piecta & redacta e
ad nihilu adni sententia. Ipsi deniq insidian
tes illi ponentesq sub una sententia duo retia.
in quoq altutro n dubitabant eu capi dixert.
licet censu dare cesari anni. ut si ille decer
neret censu cesari tribuendu. caperent eu in
hoc qd ctra legis pcepta statueret iudeos cul
tui diuino deditos t cuiquam hominu censum
dare. si u diceret n ee fas censu cesari tribu
endu. mox eu apud cesare accusarent p eo
qd sibi debitu tributu denegasset tribuendy.
Hec g pharisecoq erant retia. in quib, n dubita
bant dnm implicari. S, ille p mediu coq rta
secessit inlesus. ut neutra parte fuisset t tact.
Dix eni & cesari que sua forent. & que di foren
do reddenda. In quib, uerbis duo pensanda s.

quoꝫ unū iā diximꝰ. ꝗ obstructū ē os loquen
tū ēra dnm. alterum ū ē. ꝗ ille q̄ sup omꝭ
& pomā & in omnib, dominat. dignatꝰ ē de
cernere ēreno p̄ncipi t ulla cōmoda dari.
Merito itaq; sapientiā simul & clemtiā dni
iugit ueneramur. dicentes cū psalmista. magn
ons nr & magna uirt eī. & sapientiē eī non ē
numerus. Et iterū. uniuerse uie dni mia &
ueritas requirentib, testamtū eī & testimonia eī.
Hec q̄ uerba sapientiē & pietatis diuinē que
de euangelicē lectionis expositione necn de
psalmis nuprime p̄tuli dolosos q̄sq; pcor
attendere. ne forte obcecati p temeritate sui
similes efficiant pharisei. q̄ foris quidē ypo
crisis moribꝫ dealbati. intus aut erant pleni spurci
tia omni. Et ut aliqd studiosius uigilen ad
melioris uitē cuersationē. audiant qd dns in
euangelio quoslibet ammonendo dicat. Vigi
late ꝗ nescitis qua hora dns ur uenturꝰ sit.
Dns q̄ppe ad unūquēq; uenit. cū obit sui hora
appinquauerit. Ad cui aduentū uigilat. q̄ se
bonis operib, ad obitū suū p̄parat. Cui etiam
aduentui similitudinē breuē & nouissimā ad
iungit. ut unquisq; se eo magis illuc p̄paret.
q̄ certior factus ē exinde cū adiuncta similitu
dine. Hec ē aut similitudo quā dns subiungit

Qua similitudine ammoneant omis ut in bonis operib, vigilent.

dicens. Illud aut scitote. quo si sciret pat fami
lias qua hora fur ueniret. uigilaret utiq, & ñ si
neret pfodi domũ suã. Qua similitudine omis
tantomagis ammoneri possunt. q̃nto sibi ẽstat
maxime nota. Si enĩ scirent qua hora fur uen
ret uigilarent utiq, & ñ sinerent pfodi domũ
suã. Sic etiã si mortis sue horã que p fur ẽsig
nificat ẽ pscirent. bonis utiq, operib, & si non
antea in pximo tamẽ se ad hanc ẽpararent. S,
si omps ds qui oma in sapientia fecit. & cuis
mia plena ẽ terra sciret omnib, utile ẽ mor
tis sue horã ẽnoscere. notam pculdubio fa
ceret illis. Fortassis enĩ plurimi ex hac notitia
omne temp uite sue in flagitiis pagerẽt usq,
ad pximã obitus sui horã. Vnde colligitur multo
melius ẽ. ut incerti de obitu nri tẽpore sẽp sollicitu
simi. semp, in bonis operib, uigilemus. Adiungit etiã dns quedã
uerba pnunciando q̃nta sit merces illius q̃ be
ne uigilat dicens. Beatus ille seruus. quẽ cum
uenerit dominus eius inuenerit uigilantẽ. Que
sit aut retributio bene uigilantis serui cum
dns omps ad eũ uenerit. in plurimis intimat
libris. ex quib, unã apli pfero sententiã dicen
tis. Oculus ñ uidit nec auris audiuit. nec in
cor hominis ascendit que ẽparauit ds diligen
tib, se. Quo multe s hominũ cogitationes hoc

solum attendentes qualit se excusent, p q̃libet
uitio qd t ctra dnm t ctra pximu comittunt.
dns huimodi stulticia punens. scit enim cogitatio
nes hominu quo uane s. omnimoda ammoni
tione occurrit. ut, ab cogitationib, puersis cor
rigat. Vnde in euangelio quoslibet ammones
dicit. In qua misura misi fueritis. remetiet uob.
Quasi diceret. Nolite frustra laborare hoc cogi
tando. qd t occulta t apta crimina ura dm la
teant. ut exinde iudicium ei euadere possitis. Scit
enim & idipsum qd cogitatis. qualit unuqdq, iu
tu n penitendo s, excusando possitis cora eo
occultare. S, quia hoc nsolu nihil pdest. s, etia
multu nocet mites uras corrigite. penitendo
& cfitendo peccata ura. faciendo q̃q, aliis que
uultis illos facere uob. Si cui aliqua fecistis
damna. omnim laborate ut aut restituantur
ablata. aut si hoc pauptas impedit ta a do
qua ab illo cui dana sunt facta pcib, intimis
indulgentia petat. Si q̃ in hac misura mensi
fueritis aliis. remetiet pfecto uob eade misu
ra adno. Iande q̃q, sententia cfirmans dns
subiungit dicens. Qui enim habet dabit illi. &
qui n habet etia qd uidet habere auferet abeo.
Que nimirum uerba ut credim ita s intellegen
da. Qui habet cura hanc ut dona ia accepta

Qua sententia dni dolose cogitationes possint coprimi.

Que uerba dni nos ammoneant. ut dona que adeo accepimus fideliter aliis pbeam.

bene distribuat. dabit illi ut alias etiam uirtu
tes accipiat. Qui aut curam huimodi n habet.
ipsa etiam cognitio salutis etnae quam agram di
datam habuit auferet ab eo. ita ut in rebus
sensum cadens faciat ea que n cueniunt. Deinde
u qsi aliqs quereret cui rei qdlibet opus bonum
in initio. & in longiori puectu. & in pfectione
simile foret. addit similitudinem unde questio
talis absolui possit dicens. Sic e regnum di.
quemadmodum si homo iaciat semen intra & dormi
at. et exurgat nocte ac die. & semen germinet.
& crescat dum nescit ille. Ultro enim tra fructifi
cat. primum herbam. deinde spicam. deinde plenum
frumentum in spica. Et cum se pduxerit fructus. statim
mittit falcem quo adest messis. Cui uidelicet
parabole sensus e iste. Regnum di e qdlibet
opus bonum. Qd nimirum opus qsi semen intra iac
tam. cum intentione bona cordi nro inserimus.
Semen enim intra mittere e. desideria bona ccipere.
Postqua u semen intra iactauerimus dormi
mus. q iam in spe boni operis requescamus. Nocte
ac die intea surgimus. si nec paduersa nec pp
spera a timore & amore di animum auertimus.
Semen germinat & crescit cum nos nescimus. q semel
ccepta uirtus p gram di intra nos iugiter augetur
& ad puectum ducitur. Ultro tra fructificat pri

Cui rei similitudine
tenetur op qdlibet
bonum in initio. in p
fectu. & in pfectione.

mū herbā· deinde spicā· deinde plenū frumtū
in spica· cū puenierit nos grā dī mens nostra
sponte ad fructū boni operis assurgit· primū
quidē pducens opera recta s; teneritudine qua
dā circūdata· & adhuc ētra cuilibet tēptatio
nis impet' infirma· deinde ū uirtutē cuiq; ope
ris boni tantā· ut sit ualida ētra quēq; tēp
tamta· Plenū aut frumtū ē tra fructificat.
cū in omni opere bono pficam'· & ad pfectionis
maturitatē solidam'· Cumq; eo m' se pduxerit
fruct'· messisq; aduenerit tēpus· statim homo
mittit falcē & desecat messē· q; omps ds cū
unūquēq; ad opera pfecta pduxerit· ei tēpora
lē uitā pmissā sententiā incidit· ut granum
suū ad cēlestia horrea pducat· Hēc itaq; frs
kmi attendentes supplicate dō· ut si in herba
pusillē fidei t tenerē deuotionis ad studiū bo
nē actionis adhuc estis· ille uob ēcedere dig
net tale incremtū talēq; sps maturitatē· qua
tens ad plenū fructū pennis uitē mereamini
puenire. Sunt etiā multi q̄ arbitrant ex dia
bolica fieri potestate· quēcūq; noxia & aduer
sa in mundo ētingunt· Quib; respondet in euan
gelio· pillū quē dns curauit expellens ab eo
demones legionis nom habentes· Idē nāq; de
mones cū se expellendos ēē ab homine agnosce

Quo facto docea
mur: q; diabolus
nil pualet sine p
missione dī.

rent · nisib, totus depcabant dnm dicentes · Mit
te nos in porcos · ut in eos introeam · Statimq;
a ihu accepta licentia exeuntes introierunt in
porcos · Et magno impetu grex porcoz pcipi
tat e in mare · In q nimirū facto omis possum
edoceri · qs si diabolus ñ habuit potestate lede
re porcos q sunt animalia utilissima ñ pmissus ·
multomin ledere pualet quequa homine ani
malib, cunctis excellentiore · ñ adō accipiat
potestate · Cū enim homines magis diabolo quā dō serui
re studuerint · tunc dabit ei potestas adno · ut
eosde q sibi seruire student affligens faciat
sentire · qualis sit domin ille cui decreuerit ser
uire · quatenus t afflicti cogant domino uero
sumitti · Pensandū nihilomin e · qd ei q sanatus
fuerat adno pcipit · ut in domū suā uades ad
nunciet uicinis suis quantā sibi grām dnis fece
rit · & quom sui miserti fuerit · Qd scilicet ge
minā habere potest intellegentiā · Vna qppe
docet nos spalit · ut ad domū escientie nrae
reuersi emendem in mediis qd ignorant peccauim ·
sicq pmedioris uite cuersationē annunciemus
uirtute dni in nob facta · Alia ū intellegentia
licet carnalis sit potest tam edificare aliquos ·
docens ut grām di que nos fec corporalit sanos
annunciem uicinis nris · ut nobcū laudantes

dm discant sperare in mia ei. Respondetur
quoq; in euangelio his q̃ putant magna diui
tii munera dō cariora ee quā parua pauperū
munuscula. Hoc aut marcus euangelista nar
rans scribit ita. Sedens ihc ctra gazophilaciv.
aspiciebat quom turba iactaret es in gazophi
laciū. Et multi diuites iactabant multa. Cum
uenisset aut una uidua paup. misit duo mi
nuta qd e quadrans. Et cuocans discipulos suos
ait illis. Amen dico uob. quō uidua hec paup
plus omnib; misit q̃ miserī in gazophilaciū.
Omis enī exeo qd abundabat illis miserī. hec v̄
de penuria sua oma que habuit misit totū
uictū suū. Ecce audistis qualit cadē uidua
magis laudabat adnō p oblatione paruissima.
quam illi diuites p munerib; magnis. Qua de
re cunctis fidelib; sure dat. quā discretus sit
iudex supn̄. quā pius in retributione. quam
subtilis in ēsideratione. Hunc g̃ decet timere
& uenerari. q̃ tā subtilit cuncta potē intueri.
Multe s cogitationes hominū. que si pura fide
rectaq; intentione rerū spālium ueritate que
runt. nequaquā pmittunt diu errare. Aut
enī apte eis qd reqrunt manifestat sic supra
ostendim. aut mystice palicui operis figurā
insinuat. ut m̄ uolum aperire ex euangelica

Qd dō magis place
ant parua pauperū
munuscula. quā mag
na diuitū munera.

lectione. Queri itaq; potest qd psint paruulis
nihil scientib; offerentes eos ad baptisma; p eo
scilicet qd ibi ubi disepti iubent baptizare fi
deles qslibet nsolu nihil de eorunde offeren
tiu utilitate. s; nec de eoz aduentu quicquam
comemorat. quasi credendu sit nihil pdee par
uulis offerentiu labor. S; ut m uidet multum
pdest paruulis baptizandis offerentium fides.
Moxq; subiungo. unde illud pbari credo. Na
in quoda luce euangelio legitur. q; uiri quida
portantes hominem qui erat paralitices querebant
eu inferre & ponere ante ihm. Et n inuenien
tes qua parte illu inferrent p turba. ascende
runt sup tectu. & p tegulas sumiserunt illu cu
lecto in mediu ante ihm. Quoz fide ut uidit
dix. Homo. remittunt t peccata tua. Ecce
opus aptu & corporale. p qd insinuat spuale.
S; prius mysteriu lectuli in q infirm portabat.
deinde cetera considerem. Lectulus naq; ad por
tandu quelibet apt. quatuor colunellis com
posit subsistit. Sic & fides catholica que dm
omptem in trinitate & unitate ueneranda
docet. in quatuor euangeliis t si hoc magis
placet in trib; psonis & unitate sce trinitatis
existere pbat. Qua fide quisqs alii tradit. do
cens eum qd sine ipsa saluari nequeat. hic illu

Unde pbari valeat
q; multu psit paruu
lis baptizandis offe
rentiu fides.

quasi in lecto positū ante ihm portat. Hec
itaq; dicta sint de lecti mysterio. nunc ū ut
pmisim cetera considerem. Sic q̄ dns uidens
eoꝝ fidē q̄ paralitico offerebant. dix ad eundē
paralitico. homo remittunt t peccata tua.
ita credo agi p eos q̄ paruulos ad baptisma
offerunt. Inspicere naq; credo dnm ad offe
rentiū fidē & dicere. O paruuli. remittuntur
uob peccata ura. Non solū aut in hoc euan
gelio. s; & alibi legit. quantū ualeat fides
p alios laborantiū. O rare q̄ppe p alios ē quasi
dō offerre eos. sic mulier chananea pfilia.
sic iayrus archisynagogus pfilia. sic centu
rio p seruo rogantes exaudiri meruerūt in
his quos dno curandos obtulerūt. Itē scriptū
ē in euangeliis mathei marci & lucē. quia
quidā offerebant ihu paruulos. ut tange
ret illos. Cumq; discipli talia phibere uel
lent. increpauit eos ihc & ait. Sinite par
uulos uenire ad me. taliū ē enī regnū celoꝝ.
Ex quib; omnib; colligit. q̄ quāuis in euan
gelio illo q̄ discipli, baptizare, iubent memoria nulla
offerentiū paruulos habeat. credendū ē tam
& subaudiendū adeē debere. simulq; eoꝝ fi
dē baptizandis multū pdeē. Huimodi naq;
subauditio in multis sacre scripture locis in

ſerenda ē. alioquin ea quę ſcripta ſ̄ ſacrę fi
dei plerūq; nequeunt aptari. Hec ꝗ ꝓpter
quoſdā ſimpliceſ & literę ſoliuſ ñ aut intel
legentię ſpāliſ amicoſ dixi. ut hunc loquen
di morē quē ipſi in ſermone exercent com
muni. ſepe enī ita locunt̄ ut ñ aliqua uerba
ſubaudiant̄ irrationabilit̄ loqui uideantur:
agnoſcant etiā literatorię inſertū eloquentię.
Libet etiā illa euangelicę lectionis uerba p
ferre. in quib; ſpecialit̄ ammonent̄ hi q̄ ſpē
ſuā ponunt in diuitiis & uoluptatib; uitę p
ſentis. quiq; uerbo dī ad tempus credunt ſed
in tēpore tēptationis recedunt. ut attenden
teſ qd̄ pſalmiſta dic̄. nolite ſperare inimicta
te & rapinaſ nolite ēcupiſcere. diuitię ſi af
fluant nolite cor apponere. diſcant magiſ
in dnō quā in diuitiis ēfidere. Taleſ ꝗ dn̄ſ p
parabolā ammoneſ dic̄. Exiit q̄ ſeminat ſe
minare ſem̄ ſuū. Et dū ſeminat. aliud cecidit
ſecuſ uiā & ēculcatū ē. & uolucreſ cęli come
dert illud. Et aliud cecidit ſup̄ petrā. & natv
aruit q̄ ñ habebat humorē. Et aliud cecidit
int̄ ſpinaſ. & ſimul exortę ſpinę ſuffocaueruſ
illud. Et aliud cecidit in terrā bonā. & ortum
fec̄ fructū centuplū. Hec dicens clamabat.
Qui habet aureſ audiendi audiat. Qd̄ ꝗ in ſem

arabola p qua
mat̄. quia dſ
ma ōdē in nobiſ
min ſ. p uitia
ā huimodi ſem
arū pficiat.

ne cuilibet grani uisibilit̃ ĉtingant omia sic
ds disseruit in parabola· notum ē omnibus·
Ideoq; ex his que nouim̃ debem̃ pensare in
cognita id̃ spũalia· que significant̃ pnota &
uisibilia· Vnde & dns postquã parabolã ptu
lit· statim clamauit dicens· q̃ habet aures audi
endi audiat· p hoc uidelicet nos ammones·
ut de carnalib; spũalia· de uisibilib; inuisi
bilia attendere studeam̃· Non enim ille aures
audiendi habet· q̃ nec attendere nec imple
re curat audita· Audiam̃ ꝗ frs kmi dominice
ammonitionis uerba ñ solum corporis s; etiã
cordis aure· ut & ille nos p necessitatib; nris
ad eũ clamantes dignet̃ audire· Nã qd̃ tan
topere ammonuit ut omnis aures audiendi
habens dicta sua audiret· ñ tantũ ptinet ad
pmissa parabole uerba· s; etiã ad ea que expo
nendo subiunxit dicens· Semen· ē uerbũ di·
Qd̃ secus uiã cadit· significat eos q̃ audiunt·
Deinde uenit diabolus· & tollit uerbũ de cor
de eoꝝ ne credentes salui fiant· Qd̃ ũ sup̃ pe
trã· hi s q̃ cũ audierint cũ gaudio suscipiunt
uerbũ· Et hi radices ñ habent· q̃ ad tempus
credunt· & in tẽpore tẽptationis recedunt· &c̃et̃
Hec ꝗ expositionis dominice uerba quamuis
cunctis fidelib; pensanda sint· aliqd tam̃ ampli

Qd̃ hec dni uerba
neglegentib; maxi
me sint pensanda·

pensare debent neglegentes quiq·. In illis enim
omia inuenium̃t. quę de infructuosa tra dicunt.
Ipsi q̃ppe audiunt uerbū dī. s, deinde uenien
te diabolo ita obliuiscunt eiusdē uerbi. quasi
numquā audierint. Ipsi s petra sup quā semi ca
q̃ licet cū gaudio suscipiant uerbum dī. in ra
dice tam̃ cordis illud minime figentes ad tē
pus credunt. & intēpore tēptationis recedun.
Ipsi etiā si forte possessiones magnas retinent
asollicitudinib, & diuitiis & uoluptatib, unte
hui suffocant̃ ut ñ referant fructū. nulla ñ
uisibilia & carnalia attendentes. S, ideo maxi
me efficiunt̃ neglegentes. q̃ timorē amorēq,
dī spernentes credunt se temporalia & ęterna
bona uno dilectionis genere adipisci posse.
siue ꝓpter quo cū pcerto sciant utraq, dis
cernenda ēe in dilectione. pponunt sibi longv
uitę p̃sentis spaciū diuinaq, pietatē. quę cune
tis ad se licet sero cuersis uenia pmittit. &
hac pmissione abutentes credendo scilicet
q̃ quandocūq, uoluerint cito cuerti possin.
quasi cuersionis temp' in potestate sua habe
ant. interī toto nisu trenis solum̃ curis & uo
luptatib, occupant̃. Cumq, de die in diem. de
mense in mense. de anno in annū cuersionis
temp' differunt. aut uix demū conuertunt̃.

densi ñ fructificat̃.

Unde maxime efficiant̃ neglegentes.

aut q̃si catenati a cõsuetudine pessima sine
cõuersione moriunt. Nã ex peccati pena quã
in longa cõuersionis dilatione pmeruerũt. ui
debit eis quandoq; difficile. qd quondã uisũ
fuerat facile. Ad expellendã q̃ tã piculosam
tãq; tremendã neglegentiã satis iuuat. si para
bola iã cõmemorata eiq; expositio sepi & in
tente legat. si tam simul assit cura oratioq;
iugis ut expellat. Ipsam enim diuinoꝝ uerboꝝ
lectionẽ & intentionẽ nimiũ formidans dia
bolus. fugit alegentib; & meditantib; diuina.
Quod ũ necessariũ sit cunctis fidelib; substan
tiã terrenã possidentib; etna gaudia mercari.
& exq̃rere cũ temporalib; bonis. satis indicat
p parabolã illã. homo quidã erat diues qui
habebat uillicũ. q; in fine lectionis ei cur illã
ptulerit dnis manifestat dicens. Facite uobis
amicos de mãmona iniq̃tatis. &cet. In qua
etiã parabola dnis argumentũ actrario sumes
de uillico fraudẽ facientẽ. innuit nob q; tam
actrariis quam acsequentib; reb; possint exempla
edificationis pponi. Fraus enim omnis ctraria
ẽ xpiane fidei. & ideo hanc facere licet nulli.
S; tam aliquom possum exinde edificari. at
tendentes scilicet q; si aliqs sctariũ p fraudẽ
sue utilitatis pspexit in futurũ. multomagis

Quom neglegentia possit expelli.

Qd uita pennis exq̃renda sit cũ temporalib; bonis.

Quali argumento dnis utat.

nos debem̃ p elemosinā iuste acq̃sitā puidere
que nob in futura uita expediunt. Cui nimi
rū exemplo simile ē. si aliq̃s religiosus uides
mereticē omnim̃ ornatā amatorib, suis mox
optet dicens. utinā ego ita studerē placere
xpō. sic ista meretrix studet placere mundo.
t si q̃s spālis doctor discptos suos ammoneat
dicens. sic multi studiosi s ad obtinendā pru
dentiā carnis. ita &uos studete ut spualem
prudentiā obtineatis. cū puersa sit & mere
trix & prudentia sctaris. Cxquib, colligitur.
q̃ pessima quēq; ad edificationē assum possun.

Exempla adimel legendū supdictū argumtū.

Omnib, etiā pastorib, ecclasticis q̃ discretione
maxima indigent ad pcurandos quoslibet
lapsos attendenda ē illa parabola. quā dnis p
tulit de illo homine. q̃ abhierlm in hiericho
descendens incidit in latrones. & ab eis uulne
rat̃ relinquit̃ semiuiuus. Cūq; ap̄ tereuntibus
quib, dā minime uisitaret̃. samaritan̄ quidam
iter faciens suscepit eū sanandū. infundensq;
oleū & uinū reddidit sanū. Infusio enī ola &
uini necessariā pietatis & seueritatis cōmix
tionē significat. sine qua nullus peccatoq; uul
nerib, plen̄ sanari poterit. Hinc g̃ doctores
uniuersi possunt satis instrui. q̃ nec pietas si
ne seueritate. nec seueritas sine p̄ietate in pec

Ubi pastores eccle discretionē possint discere.

catorib, curandis tenenda ē. Similit ne cces
sis & licitis reb, intemperant utam. seu in eis
plusquā liceat in nitam. attendenda ē iugit
illa parabola. Homo quidā fecit cenā magnā
& uocauit multos. Qd enī ibi dr cena magna
facta & uocati multi. s, quidā ppt uille emp
tae. quidā ppt agroz emptoz pbationē. quidā
ů ppt uxorē nouit ductā se excusantes uenire
noluert. significat maximā quidē multitudi
nē fideliū ad supna gaudia inuitatā. s, dū plu
rimi nimie possessionū obtinendarū ambi
tioni. quidā aut ciugio licito intēperanter
dediti inueniunt. pauci s q uocationi diuine
obedientes ad regna celoz pueniant. Verūta
men eo plus metuenda ē hui parabole senten
tia. q min amulus timet. q cotidie nsolū ob
nimiam uillarū atq, agroz pcio cdigno acq
rendoz ambitionē. & ppt intēperatum uxoris
amorē. s, etiā qd multo nequius ē obeos agros
qs fraude aliqua acqrere t auferre student
de locis scis seu pauperib,. & ppt meretricis
inductionē se conant excusare auocatione
diuina. Si enī hi q reb, iuste acqsitis & ado
cessis intēperant utunt a regno celesti exclu
dunt. qd credendū ē de illis qui puim & frau
dē aliquā aliena rapientes. & meretricib, sem&

Parabola unde
discere possim. ne
intēperant utam
licitis reb,.

iungentes in his usq; ad finem uite pseuerant.
Hec itaq; iuxta literam dicta sint. Deinde iuxta
spiualem intellegentiam considerare libet. q̃ significent p illos tres excusantes se a cena ad quam
inuitati erant. Prim̃ namq; dix̃. Villam emi & necesse habeo exire & uidere illam. rogo te habe me excusatum. Alt̃ dixit. Iuga boum emi q̃nq; & eo pbare illa. rogo te habe me excusatum.
Tertius eodem m̃ excusauit se dicens. Vxorem duxi. & ideo n̄ possum uenire. Inistis q̃ tribus se excusantib; existimo intellegi posse tria genera hominum. gentilium uidelicet & iudeorum atq; hereticorum. Ex quib; gentiles q̃ amplissimas possessiones in hoc mundo retinentes nil cogitabant qualit̃ uite pennis participes fierent. significant p illum qui dix̃. Villam emi & necesse habeo exire & uidere illam. &c̃et. Que scilicet excusationis uerba toties in corde suo unquisq; dic̃. quoties tẽporalia bona ẽtnis gaudiis p̃ponit.
Cum enim quis aliqd emere cupit. unum p altero reddit. Ita & ille agit. q̃ liberum arbitrium habens ut faciat bona t mala. spiralia t carnalia. spiralia quasi uendens a se abicit. & carnalia emendo recipit. Ille aut̃ seruus q̃ inuitabat omis. intellegi potest t naturale ingenium. t quecumq; scientia boni & mali adõ tributa. ut sciat unus

Qui significent p illos tres excusantes se.

Quom unusq; se excusset a regno di.

Quis sit seruus q̃ inuitat omis ad regnum di.

quisq declinare amalo & facere bonū. Sed
huimodi seruus nunciauit hec domino suo.
q uniciuusq cscientia & cogitatio patet dō.
Eum ū q dixit. iuga boū emi quinq. & cet.
iudeos inpfidia sua pmanentes intellego. q
dū in quinq libris moysi fiduciā maximā
habentes nil curant de ceteris scripture sa
cre libris quoq doctrina plenit corrigi pos
sent. qsi excusantes dicentesq iuga boū emi
quinq. in corde suo respondent ei q se inui
tat naturali ingenio t cuilibet scientiē adō
sibi traditē. Et terciū aut q dixit. uxorē duxi
& ideo npossū uenire. hereticos intellegi
posse credo. Nā dū tractant qualit inheresi
suscepta pmaneant. eāq magis quā sacram
& uniuersalē fidē diligant. qsi in corde suo
dicentes uxorē duxi. & ideo n possū uenire.
respondent ei q se inuitat sūmi patrisfami
lias seruo. de q supdictū ē. Quecūq enī car
nalia t delectabilia homo dō pferre satagit.
phis excusationes multiplices in corde suo
gerit. quasi excusatio aliqua dm falle possit.
qui nouit omā ante quā fiant. Int eosdē qq
hereticos falsoq xpianoq multitudo cūeniēt
potest connumerari. q dū unquisq uitiorū
amori ita se ciungit ut diuini amoris cultū

desperat. uxorem profecto talem duxit. propter quam
uenire nequeat ad uitę pennis cenam. Sic g
sapientia omnis uirtutes generans sapientis
uxor t amica uocat. ita etiam stultitia pquam
omnia nutriunt uitia stulti uxor uocari po
test. Post hec u mittit seruus in plateas &
uicos ciuitatis. ut pauperes ac debiles. cecos
& claudos introducat ad cenam. q infirma
mundi elegit ds ut cfundat fortia. Paupe
res enim isti. humiles possunt intellegi. f debi
les aut & cecos & claudos significant hi q ua
ria debilitate ac cecitate mtis oppssi claudi
cauerit asemitis diuinę legis. s, postquam agno
uerunt gram di tantam ee circa peccatores. ni
sib, totis ad dnm s cuersi. f illos u q copelle
bant intrare ad cenam. intellegere possum sce
leratos qslibet ad dm cuersos. q peo qd pec
catis nimiis pssi fiduciam nullam in suis meritis
habebant. qsi copulsi ad di gram festinabant.
Possunt & hi in eadem copulsione intellegi. qui
in tanta corporis infirmitate seu picula ue
niunt. ut p reparatione uitę copellant emenda
tiones mox do pmittere. S, tribile e ualde qd
post copulsionem talem subiungit a dno dicente.
Dico aut uobis qd nemo uirorum illorum q uocatus
gustabit cenam meam. Si g nemo uirorum illorum q

Qui pauperes & debiles sis intellegendi.

Qui significent p hos q ad cenam di intrare copellunt.

uocati ſ gustabit cenā dī. quis potest saluus
fieri. Nēmī ptēr illos quos ipse uocabit aliqs
ē saluandus. ſ illi tantūm saluantur q ab eo uo
cantur. Queramus g & capitulante dō inueniemus.
qualiter hec tribilis sententia absq scandalo
fidei salutisq nrē intellegi possit. Nā si supio
ra hui euangelii dicta attendimus. ubi scilicet
legitur q quidā uocati ad cenā uenire noluerūt.
t utiq eandē sententiā ad illos specialiter dictā
ēē agnoscimus. Et ut ita ēē aptius clarescat. di
camus eidē sententiē uerba. Dico autē uob. qd
nemo uiroz illoz q uocati ſ gustabit cenam
meā. Ubi cū dr nemo uiroz illoz q uocati ſ.
satis patet. q solūm de illis intellegendū ē
pxime uocati ſ. qui ppter supbiam & contemp
tum dī yronice dicuntur uiri sicut & aliās
iusti. dicente dnō. Non ueni uocare iustos sed
peccatores. hoc ē n ueni uocare eos qui suā iusti
ciam uolentes constituere iusticiē dī non sunt
subiecti. sed humiles. qui grā dī credunt se ma
gis saluari posse quam ex meritis ppriis.

Quom debeat in
tellegi illa senten
tia. Dico uob qd
nemo uiroz &c.

Potest etiam
eadē sententia alit intellegi. Quia enī uocare
dī ē. unicuiq noticiā & intellegentiā benefacien
di dare. nemo uiroz illoz q tantūm uocati ſ & n

Unde & alibi dns dic. Nemo potest ad me uenire. n pat ms q misit me traxerit eu

simul tracti diuina inspiratione ut esuriant &
sitiant iusticiā. t cōpulsi aliq infirmitate seu aduer
sitate ut umorē amorēq; dī capiant. gustabit cena dī.
Hec q oma dns & saluator nr pnoscens. & t aliqs
de danandis saluare uolens. detrendo pfert
sententiā dicens. Multi s uocati. pauci ū electi. Ecce
Quicūq; ergo hanc tribilē sententiā attendentes. for
midant ne ipsi ppt delicta sua cōputentur
in numero multoz reprobōz. moxq; se emēdare
decernunt. hi pfecto eadē hora q talia incor
de suo penit deliberant. in numero pauco electoz
adō cōputantur. Siquis ū arbitret peccatum
n ee nimio pciosarū uestiū ornatu uti. & cibis delicio
sis iugit epulari. attendat illa uerba que dns
de diuite & paupere ptulit. Narrat namq; de
diuite. q p eo qd induit ē purpura & byrsso.
& epulabat cotidie splendide. qdq; de substan
tia sua nec micas mdicanti lazaro dare uolu
it in inferno sepult sit. S; & hoc pensandū ē
cunctis. q diues idem n p eo qd alicui sua au
ferret. s; qd ppria alis n erogaret. ad infer
num duct ee legit. Unde si pminori peccato
ipse punit ē. multomagis puniendi sunt q
peccata maiora faciunt. id q aliena rapiunt.
Nemo q de rapine licentia sibi blandiat. s; ar
gumto minoris culpe id tenacitatis ad ēside-

q d pensandū sit de diuite illo. q induit ē purpura & byrsso.

Multi quidem sunt bene facere. s; pauci s q bene facere.

randa rapinā que maior ē culpa instruat.
saens pcerto. q̃ argumtus p que meliora t
maiora quelibet agnoscere possum. omis ado
pbam. Adhuc qddam de ratione incepta libe
dicere. Sunt enī multi ita peccatis exigen
tib, obcecati. ut nec credant penā ee inferna
lem. Qd q̃ dnis q̃ omis homines saluare uult
pscuit. ideo forsitan talia de diuite ad in
fernū ducto. ibiq; tā pse quā paluis poscen
te ēn impetrante disseruit. ut omis qui t
de penis infernalib, dubitant. t suos ppin
quos saluari desiderant. eos potius inhac ui
ta quā ininferno positos psalute sua trac
tare ammoneant. Supbiā quoq; que omis
uirtutes destruere nitit. docet nos dnis fuge
re. pferens in euangelio similitudines duas
quarū una ē. duo homines ascendert in tem
plū ut orarent. unus pharisseus et alī publica
nus. alia ū ē. cū inuitat fueris ad nuptias.
recūbe in nouissimo loco. Ex utraq; g possu
mus edoceri. quanta ruina et cfusio supbiā
soleat sequi. Utraq; etiā una eadēq; sententia
terminat. q̃ scilicet omnis q̃ se exaltat hum
liabit. et qui se humiliat exaltabit. Ite ne
de pmissionib, suis umquā desperem. exem
plis quib, dā docuit nos dnis. Pmisit namq;

Unde doceam supbiā fugere.

q d nos doceat p
missionib, diuinis
semp credere.

discipulis suis simulq, omnib, in se credentibus
dicens. Ubi sunt duo t tres cōgregati in nomine
meo. ibi sū in medio eōr. Qd q semp impleat
spūalit. aliquando uoluit demonstrare cor-
poralit. Nā discipulis suis ad castellū qddā eun
tib, & de se colloquentib,. ipse ihc xpc repen
te apparens ibat cū illis. sicq, eōr cūlator ef
fectus. licet ab eis dubitantib, inprimis n eēt
agnit. omnib, que de se ipso erant plate in
struxit scripturis. Legit in euangelio iohis.
q nuptie facte sunt in chana galilee. ad quas
uocatus ē dnis. & mat & disepli ei. Hoc g quod
superi dixi de dno. q scilicet ipse disponeret
omis causas unde illi doctrina & miracula pde
rent. in hui etiā euangelii uerbis pensari potē.

Quanta pensari va
leant in eo qd xpus
ad nupcias uenit.
qdq, ibi aqua in
uinū cuertit.

Ut enī pbaret q bone sunt nsolū spūales nup
tie ubi sca ecclia sibi cūuncta ē. t unaqueq, fide
lis anima copulat sibi q se sponsū uocare dig
nat ē dicens. n possunt filii sponsi lugere. &
de q iohs dix. qui habet sponsā sponsus ē. sed
etiā carnales que ob ppagandos humane na
ture filios adō statute s. ipse n dedignatus ē
ad has uenire. ut eas & uisibili miraculo. &
qd multo maius ē inuisibili scificaret. Nam
qd ex aqua uinū fec. licet sit magnū mirandūq,
nimis miraculū. tam quantū distat ort ab occi

dente. tantū distat int spūalē noui testamtu
intellegentiā. & int carnalē ueteris scientiam.
quā ipse potentia sua uelut aquā in uinū con
uertit. cū omnē creaturā spūalit intellegendā
ēe docuit. ut sol & luna. panis & petra intelle
gi possunt. Sol enī sup omnē terrā lucens. ipsū
dnm nrm ubiq. maiestate sua lucentē significat.
luna ū nunc incremta sui. ñ aut detrimta
sui sustinens. scam ecclam quę pfilios suos int
dū crescit. int dū ū decrescit. panis q cor ho
minis cfirmat. ipsū dnm cfirmantē omis q spe
rant sup mia ei. ne int hui uitę picula defici
ant. petra etiā quę solida ē ad qdlibet edificiū
supponendū itē dnm nrm q solidus ē omnib,
sup eū edificantib, significat. sic & ipse testat
in quodā euangelio dicens. Omnis q uenit ad
me & audit sermones meos & fac eos. ostendā
uob cui similis sit. Similis ē homini edifi
canti domū q fodit in altū. & posuit funda
mta sup petrā. P quā uidelicet petrā se ipsū
significauit. Codē m cū ñ solū parabolas ab
illo in euangelio mystice plataſ. uerū etiam
omā humanę uitę officia ad spālis intellegen
tię usū aptari posse tradidiss. aquā pfecto
cuertit in uinū. Hoc qq miraculū toties facit.
quoties quēquā a carnali uita ad spālē cuertit.

deoq; & nos frs kmi dnm nrm tanti miracu
li operatorē depcemur: ut ad nos uenens nup
tiasq; in nob faciens tales. p quas ipse quidem
sponsus. anima ů nra efficiat sponsa. a qua car
nalis uitę qua t pnecessitate mortalis natu
rę. t pmala ēsuetudine huc usq; bibim. in univ
spalis uitę dignet ēuertere. Docuit etiā dns
in euangelio. plates & iudices n debere pcipi
tes ee in iudicio. Nā cū quandā mulierē in ad
ultero depheisā iudei ante illū statuerent.
& phuimodi crimine iudicū ipsi exqrerent.
n stati p exqsito respondit iudicio. s; inclinans
se aliquandiu intra scribebat digito. ammo
nens uidelicet oms fideles hoc facto. ut cum
quelibet pximoq; uitia ēspiciunt t audiunt. n
ante hęc rephendendo iudicare. quā ad ēscien
tiā ppriā reuersi discretionis digito eā dili
genter sculpant. & in ea qd ēditori placeat qd
ue displiceat sedula examinatione discutiant.
Ex inclinatione deniq; ihu humilitas. p digitum
discretionis subtilitas. p terra ů cor humanū
qd t bonarū t malarū actionū solet reddere
fruct exprimit. Sepe contingit. ut in multos
pitos aliqs sit tardioris ingenii. Qd scili
cet dns n tantū ppt ei impitiā t diffidentiam
fieri pmittit. s; etiā ut alii tā futuri quā psen

Unde doceam n ee
papites in iudicio.

tis temporis homines in eadē imperitia labo
rantes corrigant & instruant. Nimis enī pui
dus ē dns. & nulli t bene t male ētingere per
mittit ppt se solū. s, ut simul alii corrigan
aut ēsolent pillū. Cui nimirū puidentie cau
sa sem thomā aptm int alios aptos credentes
pmisit ad temp dubitare de resurrectione
sua. ut cuncti in quocūq loco t tēpore posi
ti p ei dubitationē instruerent ad fidē. De q
dubitatione ses gregorius in omelia quadam
disserens ait. Numqd frs kmi casu gestū credi
tis. ut elect disepls de resurrectione dubitaret.
dubitans palparet. palpans crederet. Non hoc
casu s, diuina dispositione gestū ē. Egit namq
miro m diuina clemtia. ut disepls dubitans dū
in magistro suo uulnera palparet carnis. in
nob uulnera sanaret infidelitatis. Plus enim
nob thome infidelitas ad fidē. quā credentiū
disepto fides pfuit. Iam diu pamena &
lata sacre scripture prata utcūq digredi
ens. & flores q uidebant optimi exinde decer
pens. eis quib, ex scientia sufficienti facultas ē
plurima scripta qsi transiliendo pcurrere mā
demonstraui. in qua iugit meditando. cuersan
do spālit currere possint. Et quādulcis cursus
ei. q in lege dni meditat die ac nocte. qr que

Qua multus pfue
rit. qd thomas
apls ad tēpus du
bitauit.

cumq; faciet psperabunt. Verum tamen quo & ipse
aliqntulu exptus su. & ab aliis sepis audiui
in quolibet studio nullu cito posse fieri per
fectu. s; a paruis reb; oma incipere. instar
cuilibet grani qd postqua ex semine in terra
pecto ortu fuerit. primu quide in herbam.
deinde in spica. postremu u in plenu frumtu
crescendo uertat. q uidelicet significat omis
ad alta tendentes p teptationes multas pban
dos ee priusqua ad pfectionis fructu pueni
ant. libet hic scripta cuida fidelis mq; notis
simi fris inserere. q ad euersione uenienis &
scriptura sacra legendo frequentans. habebat
eni spe magna in hac lectione. nimia diutur
naq; hostis antiq impugnatione fatigabat in
ade sacra scriptura. Quanto naq; studiosis ille
legebat. tanto magis teptationis molestia ut
sibi uidebat crescebat. Cuq; p di gram post
multu teporis ab hac impugnatione eri
peret. cogitans qualit pea que passus erat
tam ipse qua alii edificari possent: scripsit ni
solu illatas teptationis molestias. s; etiam sacre
scripture uerba. necn quecuq; ex diuina inspi
ratione sibi pueneran. quib; intea responden
dendo utebat p clypeo. & q sibi erant carissimi
spales; amici ostendit. Hec g qx & mi poscenti

sepius legenda dedit. cogitare cepi ut his qui
in scriptura sacra se exercere student aliquom̃
pandere. quatenus p eandem impugnationem quam
ipse passus erat. illi cautiores fortioresq; ctra
diabolum efficerent. Sic ꝓppe incipit scribere
de tēptationū suarū molestia. Delusiones sata
ne uanas uigilans ac dormiens ptuli. q̃s licet
uniuersas nequeam dinumerando pmere. aliq̃s
tam memorie insitas putpossum uolo referre.

Delusiones diabolice relatio. excerpta de cuidam fris libro.

Et reor hoc primum de fraudib; his phibendum.
qd ante monachilis uite pfessionem. postea
diu ppessus sum. q; scilicet satis stolida impuidaq;
m̃ meet uoluntas cuersionis. quam ctra scriptu
ras sacras que die. oma fac cum consilio. sine con
silio parentum amicoq;. quamq; in maximo iu
uentutis feruore posit subito uellem adire. n
misq; foret incsultum. ut huimodi homo q̃squa
tam periculosum susciperet uotum. ideoq; multo me
lius ee. ut pstolans usq; ad etatis maturioris
pfectionem. tunc tandem cum se uirt ingesserit
omnis sponte. p desiderata tractem cuersione.

Hec quidem & his similia inprimis m̃ q̃si cōpati
endo & cōsulendo intulit illusio diabolica. de
inde u cum talia ad plenum uoluntatis sue effec
tum di gra resistente n potuisset temptator ne
quissim in memet obtinere. ad maioris exci

tatus ē pugnā neq̄ue. Nā arte solita ad despe
rationē me ptrahere studuit. inspirans uidelicet incassū me talē uelle reuerti. q̄ tantis cri
minib, sim implicat. ut nsolū pncipib, s, etiā multitudini cetere. ipsisq, simul parentib, & cognatis exosus eēm. Putasne inquit. ut tam sceleratā homo apud dm iudicē districtissimū uenia possit pmereri. quandoq̄dē sic scriptū ē. uix iustus saluabit. Ne cupias q̄ quē n sunt cupienda. s, potius ad ea laboris tui studiū conuerte. quē am possis obtinere. Si enī ita ut tu stolidissime estimas omnib, ēcessa foret huīmodi facultas. ut scilicet ad regna celestia tam puersus quā iustus homo ptingere posset. neq̄ quā apls ille excellentissim paulus diceret. non enī ē omniū fides. Et iterū idem dicit. Nōmis obediunt euangelio. Ipseq, saluator & ueracissim auctor. hēc rudimēta suis. mundoq, simul dedit omni. Qui potest capere capiat. In qua pculdubio sententia pscius innotuit. qd n omnis bona possit. Cum q̄ delusionibus torqueret talib,. quis putas m tunc erat anim. Nil aliud certe tunc pualui n flere. Et iuxta psalmistā. fuerūt m lacrimē mēē panes die ac nocte. Fateor nimirū exintimo corde. q nullus n p grām dnī solā talia potest uincere. Post

quā aut insidiator callidissim' me ad despera
tionis illate ēsensū nequit ptrahere. conatus ē
etiā palia sue fraudis argumta ad iustice di
uine blasphemiā me deflectere ñ detrendo t
impperando. ſ quasi ēdolendo & cōpatiendo
afflictioni mee. suggerens uidelicet cordi meo
huimodi cogitationes. O quā miserande iuue
nis. cui dolorē nullus hominū dignat atten
dere. Quis aut hominū t excogitare potest
tanta te iā depssum afflictione. Vnde nec
illis debes imputare. q̄ qd nequeunt scire. in
eo ñ possunt subuenire. Nouit enī dñs. & pua
let oma solus. Ideoq; illi soli estat imputandū.
quicqd uidet ineptū & inordinatū. Cū q̄ sciat
& possit oma. quare ñ adiuuat te in tribula
tione tua. q̄ p ei amore reliqsti & prius sēm.
& m diutius inestimabilē sustines cruciatum.
Que rogo ista erit ratio districtionis. que ad
se iugit clamantes omnib; cruciat modis. Fac
qd facturus eris. depone supuacuas pces &
luct. q̄ ille in hac seueritate in qua hactenus
erat. amodo etiā pseuerat. Nā nimis stultū ē
ea pcib; attēptare. que te scias ñ posse impe
trare. Verūtamen noli timere. q̄ nūquā uni po
tentis iniustica oms pmittit pdere. Quom em
posset fieri. ut homo quisquā mereret semper

afflugi. Vel quis mortalis sine peccato ualet
ee ab initio usq; ad finē uitē. Aut paruuli in
nocentia qualitē acquiri potest in senecta. Sic
xpc docet. n inquiens cuersi fueritis & efficiami
ni sicē paruuli nō intrabitis in regnū celoz. Nūqd
& hoc te nō mouet. qd ezechihel ppha cōminatur
dicens. Anima quę peccauerit ipsa moriet. Si
enī omnis q peccat morti subiacebit. pfecto nul
lus homo saluus erit. qz nemo absq; peccato in
ueniri potest. Nonne similitē & illā mirabilem
sententiā quā paulopost idē ppha diē tua mens
attendit. Ait g. Si auerterit se iustus a iustitia
sua & fecerit iniqtatē. omis iustitię ei erunt in
obliuionē. Hinc ē qd ille iudas traditor dni cū
hoc unū traditionis crimē admisisset. post mul
timoda iustitię opera damnat ē. Attende adhuc
& alia duo maxima hui rationis exempla. in
quib; pbari & definiri potest omnis nra senten
tia. Legit enī in exodi libro. qz dixerit dns ad
moysen. Miserebor cui uoluero. & clemens ero
in quē m placuerit. Rursūq; in euangelio serip
tum ē. qz uolens quidā disepts ei fieri ac dicens.
sequar te quocūq; ieris. repulsus ē ab eodē dno
dicente. Vlpes foueas habent & uolucres celi
nidos. filius autē hominis nō habet ubi caput suū
reclinet. O indiscreta seueritas. o miseranda eq

tas·que tantum uoluntatis suę arbitriū sequ
tur: & ad se cōfugientes suscipere dedignatur.
Intolerabilis certe talis ē disciplina· nulliq;
merito placitura· Huimodi qq· delusiones
diu pturbauerūt meas cogitationes· Inquib, sa
tis pbari ualet· quantis piculis mens mea sub
iaceret· Ad easdē delusiones uidet̄ punere· qd
subsequent̄ uolo referre· Sepe q̄ ctigit· ut q;
matutinis horis ad signū primum sic regula
scā docet uolui exurgere· fantasmauco aliq
signo longe ante temp' surgendi excitat· ad
oratoriū uenirē festin· Hoc etiā tādiu credidi
opus eē diuinū· q̄usq; extēpestiui soporis impe
dimēto coactū me senturē ad intēpestiuū· Patie
bar & hoc p aliq̄t annos innocturnis horis· ut
licet admodū san' in lectulo dormiens iacerē·
cū ad matutinas laudes surgere deberē· quasi
cōpede quodā membroz omniū cōstringerer de
bilitate· sicq; ad ecclam nutanti & difficillimo
gressu puenirē· Pferenda ē adhuc temptatio
& delusio una· quā tanto difficili' intimare
queo· quanto min' umquā aliqd huimodi lege
bā t audiebā ab ullo· Postquā enī supscriptis
& alis multis tēptationib, quarū quasdā mini
me in memoria habeo· quasdā ū ne legentibus
sint tedio hic pferre nolo sū impulsus· s, pdī

grām a fide & spe celestis auxilii nequaquā euuisus. t impugnatione tali diutī torqueri me sentiebā. p quā & de scripturē sacrē scientia & ipsius dī ēntia prsus dubitare cōpellebar.
In aliarū quidē temptationū discrimine aliqd refrigerii intuallū. aliqd spei pstabat refugiū. in istis ū passione phoras ctinuas omnis fere solacii priuabar cognitione. In alis p sacrē documēta scripturē aliquatenus roborat ctra illata mortis iacula fidei speiq; armis decertaui. in ista aut omni dubitatione & mtis ceciate circūsept. si t ulla in scripturis sacris ueritas sit ac pfect. t si ds omps estet prsus dubitaui. In alis inquā tolerabilis aliquom & tēperata fuit impugnationis causa. in isti aut talis erūpebat uiolentia. ut ñ solū spales. sed etiā corporales mei sensus uigore solito destituerent. Videbat enī m intdum. ut qsi obuelato uisu & auditu nil iuxta uires solitas uidere aut audire posse. interiq; quasi cuidā mecū colloquentis. & ore etiā apposito uerba meis auribus susurrando immittentis audirē. dicentisq;. Cur labore cassato tādiu fatigaris. Vbi ē illa spes pciosa. quā usq; m retinebas in scriptura. Nonne omniū mortaliū stultissime casib; ppris poteris pbare. q; & scripturarum

testificatio & totī creature imaginatio absq;
ratione cōstat & sine rectore. Numqd expim
to cognoscis. quō aliud librōr relatio diuino
rū. & aliud uita moresq; pbant ēe hominū.
Putasne tot milia hominū errare. q̄ ut ipse
quoq; hactenus cernebas. nec obseruare s; nec
suscipere curant documēta librōr. Cūq; sup
his mestus in corde meo memorarē sepī q̄si
intrōgando & obiciendo. si ita ē inq̄ens. cur
tanta cōuenientia ē in omnib; fere scripturis
diuinitus inspiratis. ut ratione pari & de cōdi
tore dō & de mandatōr ipsis obseruantia
enarrent. uisū ē huīmodi uerba iterū quasi
respondendo m̄ inspirari. Ideo utiq; o insensa
te scriptura in qua cōfidis de dī psona & de
religione multiplici uerba pfert. quō homi
nes illi q̄ scripture eīdē auctores olī extitēt.
eodē m̄ quo etiā in tēpore pīsenti homines ui
uunt ipsi t̄ uixerūt. Modus aut uiuendi in
tēpore pīsenti sic tu quoq; scis cōstat talis. ut
honeste quidē & religiose satis homines lo
quant. alit ū longe sint actus eōr. sic scilicet
expedit & fragilitas humana pmittit. Nonne
hec ita ēe cotidie potes pbare. Vnde patet
& auctores scripturarū antiquarū religiosa
quidē honestaq; dicta cōposuisse. s; ñ scdm eo

runde dictoꝝ qualitate uixisse. Igit secm ta
le modu omis legis diuine libros intellege e
scriptos. ut uidelicet religiositatis & uirtutis
supficie quanda exteri habeant. interius u ra
tione aliam & intellectu exqrant. sic in plurimis maximeq; in diuinis codicib; facile reperiunt sententie. alia in litera. alia in intellegentia ratione retinentes. Hec aut oma ita esse. uno pauli apli testimonio appbo. Litera enim inqt occidit. spis aut ide sensus uiuificat. Ide quoq; de di entia intellegendu e. Alioqn si aliqua psona t uirt omptis di eet. nequaqua tanta cfusio atq; diuersitas in reb; cunctis appareret. s; neq; tibi discrimina tanta etingerent. talis dubitatio qua m pateris minime immineret. Cu g huimodi delusionib; diuturnis plusqua credibile sit impugnaret. & ppt inaudita ipsis impugnationis qualitate ullu frum apte indicare uererer. nullu enim talia posse credere t audire arbitrabar. t solo pstratus & pamaritudine suspiria longa trahens. & uires animi colligens. emisi talem labiis & pectore uoce. O siquis es ompis. & si sis undiq; psens. sic & in libris legi sepissime multis. iam pcor ostende quis sis. & qd quoq; possis. eripiens citys me apiculis imminentib;. Na suffer

e Ne satis apte phec, apli verba docepis. quia si libre dicta sequeris. maxima picula pateris

re magis nequeo discrimina tanta. Nulla de
hinc mora. & ablata ē p dī grām ñ solū omnis il
la dubitationis supdicte nebula. s; etiā scientie
lux tanta in corde meo emicuit. ut & nūquā
postmodū tales dubitationis mortifere tene
bras sustinerē. & ea que min̄ antea cognoui
intellegere cepisse. Cui etiā intellegentie grā
in tantū pidem temp' m̄ augebat. ut ñ eam
facile posse occultare. Instinctu enī quodam
ineffabili & feruore insolito succensus. aliq̄m
laudis diuine operā p grā collata assumere in
citabar. Cūq; eandē intellegentie grām nec prs
tacere nec cuenienti ratione possem phibere.
tractare cepi. q; forsitan dictando & scribendo
feruor insit' liceret pferri. Hoc itaq; m̄ occasi
onē scribendi sumens. & ea que supertus de illu
sione diabolica pferebā. & que adhuc pferre
uolo de diuine inspirationis colloquio scripsi.
ita incipiens. Quō ꝗ delusiones diabolicas pec
catoq meoq causā exortas atq ctra me suscitatas
aliquantulū ptuli. cesequens pfecto & rationa
bile uidet. ut etiā diuine inspirationis modos
quib, mens mea ad repugnandū instruebatur
scribendo aperiā. ne forte aliq̄s delusiones eas
dē hic tantūm̄ scriptas & ñ ptin̄ celestis adiu
torii instrumta ex lectione pari agnoscens. aut

me victoriā adeptā quę mea nūquā ē mihi mē
deputasse arbitrēt. seu etiā qr ī defuisset ptec
tio diuina in meis. in suis pariter tēptationibus
idem sibi euenturū uereatur. Cui suspicioni
nullū dans locū. fateor me etia diaboli insi
dias omnim̃ p grām diuinā instructū. s. desidia
lasciuiaq; animi torpentē nullo umquā certa
mine debito t uigiliarū t ieunii seu cuicumq;
continentię puirib; datis pugnasse. Nā ut pterea
collata scientię liberalis dona quę circūspectio
nis instrumēta estant maxima. memini me freqn
ter & maxime cū primū de stratu meo in matu
tinis exurgere horis. mox aquodā q̃si mecū
surgente. mecūq; simul gradiente p ineffabilē
modū ñ increpari. intdū lenit ammoneri. cre
bro etiā humillimo nisu obsecrari. p ēndatio
ne morū & uitioꝝ. eorū quidē inprimis quę
hesterno forsitan die ignorant cōmittens p
nihilo duxi. tū ū p eoꝝ quę in quocūq; tēpore
admisi aut inepte ridendo. t incaute loquen
do. seu iactando. t adulando. siue detrahendo.
seu etiā inutilia cogitando. postremo p ēnda
tione cuilibet uitui. qd longe iā antea ppera
tū uix memini. Cūq; huimodi inspiratione
& instinctu circūuent ecclam intrassē. & ad
orationis studiū me supplicit inclinassē. ds sert

Colloquiū diuī ne inspirationis

qd ñ mentior uidebat m quasi aliqs etiā me
deposceret eodē studio orandi. sic inquiens ubi
gratū ē ut ame rogata ēsequaris. ita quoq m
pciosū ēstat si tu pcib, obedias meis. Nonne q
tu quē sepe rogaui ne hoc t illud uitiū geras
adhuc in illis pseueras. Nūqd ñ adhuc in te
resident carnaliū rerū desideria. seruitutis
diuine neglegentia. iactantie & arrogantie
necī uestitus supflui studiū. illi hominis odiū
quē scis ate ñ ēē odiendū. dicente scriptura.
Omnis qodit frēm suū. homicida ē. Si enī ille
te frustra psequens iniquus ē. qd adte pun &
ut eī similit psequaris. Nonne scis scriptū. m
uindictā. ego retribuā dicit dnis. Si ū talis ē
ut eī conuertere possis. cur hoc neglegis. N
ne adhoc unicuiq ingenuū libralisq scientia
adō pstat. ut alios edificare moliat. An arbi
taris ut te tantūm in alios peccantē uelim
tolerare. & ñ similit alios in te delinquentes
usq ad penitentiā expectare. Quin potī atten
de. q sicut omniū creator patq sum mortaliū.
ita erga omis unū patientie & patnitatis habeo
affectū. Vos aut homines hoc decet omnim p
uidere. ut tanta pietatis mee deuotio uobis
ualeat pdeē. Vbi q nunc ē patientia & ēstan
tia necnon illa pfectio quā sepe dō pmisisti.

si ille te eripiens apiculis imminentib, estiv
eret in habitu monachico. Cn ds effeuit quod
mens tua sepe rogauit. tu qq, quare tuum
tardas psoluere uotu. Rogasti etiã t talem
pstari locu. in quo copiã haberes librorũ. Ecce
exaudit es. ecce libros retines diuersu dogma
ferentes. Inquib, etnã poteris cognoscere uitã.
Cur reb, uarius mente pinania spargis. & mi
nus optatu festinas sumere donu. Adhuc etiã
rogare studuisti. ut qꝫ te ad toleranda aduer
sa pparatu & pmptu existimasti. aliquã supte
pmittere uenire molestiã temptationis. pquã
meruisses aliquatenꝰ expurgari apeccatis. Ecce
& hoc ita exaudiui. ut nsecus neqssimi tẽpta
tonis uota. s, potius iuxta uires tibi etessas
ab eo fatigareris. Et tamẽ cu abhuimodi com
pugnantia t aliqd attẽptaris. mox uelut ig
narus & inermis victus abibis. Constat inepti
homo qui se scit subdere neutro. nec paci ui
delicet nec bello. Paci quidẽ. qꝫ cu nulla aderit
pugna. se tamquã ualidu & pmptu sponte of
fert ad pugnandu. bello aut. qꝫ cu primu in
sonuerit clangor pugne. mox depositis armis
fugit ad solacia pacis. Que q̃ scoꝝ patru in ue
teri aut in nouo testamto degentuu tã gravi
ꝰ tamq, peiosu ee umquã legisti. ut cu in tri

bulationis alicui fornace noluissem pbari.
In quib, cūq, q̄ libris diuine legis placeat hoc
qd iā dixi exquire. & inuenies, pculdubio m
ñ in sua uoluntate homines delicatos. s, magis
in tribulatione ac psecutione pbatos semp pla
cuisse. Vnde in euangelio dr. Beati q psecutio
nē patiunt ppt iusticiā. quō ipsor ē regnū ce
lorū. Et itē euangelica uerba testant. Regnum
celor uim patit. & uiolenti rapiunt illud. Item
scriptū ē de eodē. Arta & angusta uia ē que
ducit ad uitā. Hinc etiā paulus apls dicē. Ne
mo coronabit n q legitime certauerit. Cum
q hec & his similia multa in scripturis sacris
suas scripta. quare tu si aliquā uite pennis
coronā uis pcipere. nl tribulationis aut mo
lestie periminib, saltī cōmissis cupis sustinere.
Attende itaq, diligentī ad ea que iā dicere uo
lo. quō legisti talia crebro. Plurimi nāq, scor
ñ tantū ppeccatorq emīdatione seu correctione.
quantū ppt pbationē t ppetue felicitatis com
pensationē tormīta in hoc mundo ptulerī. sicī
scī iob. danihel. esaias. hieremias in uetteri. in
nouo autī testamīto omīs pene martyrū chori
legunt ideo magis passi. ut uelut aurū in for
nace pbatū puriores effecti etna pfruerent
requie. quā ut pscelerib, punitu reatū psolue

rent illata tribulatione. Tu ũ nihil horũ ubi
merito uendicare potes. ut scilicet magis ad
pbationẽ quã ad peccatoꝝ absolutionẽ amodo
affligaris. s, ad hoc tribulationes omnimodas
t opus est tolerare. ne preaib, tuis ętnas penas
cogaris subire. Hoc q̃q, oportet ut iugit recor-
deris. q̃ plurimi ppeccatis multo leuioribus
quã tua sint iusto dĩ iudicio aut tormtis gra
uib, t inhonesta membroꝝ amissione uix psentẽ
uitã redimere meruerũt. seu etiã qd miserabilĩ ẽ
aut gladiis aut bestiis. t igne siue aquis ẽsũp
ti mortẽ repentinã subierunt. Que omã licet
multimodis criminib, sepe meruisses. nsolũ pie
tate diuina ptect euasisti. uerũetiã interĩ do
na utrĩq, hominis ingentia que mortalib, plu
rimis s denegata. tu uelut exmeritis aliquibus
acq̃sita ab annis puerilib, usq, inpsens semper
tenuisti. Nne q̃ hęc tanta recordatione s digna?
Numqd ullã indm habes iuste querimonię cau
sam? Scio utiq, te eo maiorẽ p tribulatione
quacũq, recenti querimoniã habere. q̃ minus
in tępore pcedenti aduersa solit eras ulla susti
nere. Ideoq, ctra dni flagella peccatis tuis abo
lendis nimis necessaria tantomagis m murmu
rare soles. quanto maiori clemtia patientiaq,
ille hactenũ iniqtates tuas sustinuit omis. S, hec

ē iniustissima hominū recōpensatio · ut cū apue
ricia usq· ad senectutē omnigenis peccatoꝝ sordi
bus inuoluti mira dī pietate sustineant̄. & postea
ne ēnis deputent̄ supplicis p eorundē pecca
toꝝ ablutione aliquatenus affligant̄. nullas ei
grates studeant impendere. t p exhibita com
passione t p ēndatione. Noli ꝯ mirari · q̄ ꝫ
placet omis homines p bari · Nam nec sibi nec ali
is satis cogniti forent · n̄ eos tēptam̄ta aliqua
certos ac p batos facerent · Quis enī miles
nullū plus piculū expt̄ · pliandi socius erit cert̄.
Ideoq· multi in otio & in pace inutili nutritu · q̄m
uis fortes se ēe credant · cū uenerint ad bellum ·
ēinuo fugę querunt p sidiū · Sic etiā tu arbi
trat̄ es temet ante tēptationis temp̄ ualidum
ad omā · & ecce quā infirm̄ sis ex tēptatione ap
paret illata · Numqd adhuc nescis · quantū sit
noscere qd sis? Certe si necdū tēptatio aliqua
te fortiorē · tui tam̄ te fecit certiorē · q̄ pri
te qd n̄ eras credidisti ualidū · n̄ ueritatem p
prię fragilitatis expt̄ agnoscis te infirmū ·
Hęc ē nāq· illi agnitio infirmitatis · de q̄ apts
dicit · Virt̄ in infirmitate pficit̄ · Igit̄ dō grās
age · q̄ quāuis inuitū te fecit iā tibi notum ·
& p prię fragilitatis conscīū · Consideraq· simul ·
q̄ tanto maiori deuotione ac fide regimini

diuino debes am obtēperare. quanto plurib,
experimūs iā pbasti omia in dō tuta ēe. Suffi
cere nāq; t pfide atq; spe retinenda deberet.
qd sepe in psalmista legis & audis. Quom mi
seret pat filios, misers ē dns timentib, se. quō
ipse cognouit figmentū nrm. Et iterū. Fidelis
dns in omnib, uerb ss. & sēs in omnib, operib,
suis. Itēq;. custodit dns oms diligentes se. mul
taq; his similia & in psalmis & in aliis codicib,
inueniunt scripta. ut in esaia ppha q ex dni
psona dic. Conuertimini ad me. & salui eritis
oms fines trē. Et iterū idem ppha dicit. Dere
linquat impius uiā suā & uir iniquus cogita
tiones suas. & reuertat ad dnm & miserebit ei.
& ad dm nrm quō multus ē ad ignoscendum.
In ezechiele quoq; ppha inuenies similia uerba.
Scribit enī. Viuo ego dic dns ds. nolo mortē im
pii. s, ut cuertat & uiuat. Et paulo post pfert
sententiā. quē licet iustis ne de se aliqd psumas
pauorē ingerat. iniustos tam uerbis omnem hu
manē clemētiē usū excedentib, ēsolat dicens. Etiā
si dixero iusto uita uiuat. & ēfisus iniusticia
sua fecerit iniqtatē. oms iusticiē ei obliuiom
tradent. Si aut dixero impio morte morieris.
& egerit penitentiā a peccato suo. fecerit q; iu
diciū & iusticiā. uita uiuet & n morietur. In alis

etiã ꝓphis inuenit̃ scriptũ · quanta dĩ gr̃a sit
sup omis q̃ inuocant illũ · Iohel nãq; ꝓpha dic̃ ·
Conuertimini ad dn̄m d̄m ur̄m · q; benigns &
misericors ẽ · & ꝑstabilis sup malicia · Et amos
ꝓpha dic̃ · Querite dn̄m & uiuite · Ñ minorẽ
quoq; fidei atq; spei doctrinã in iona ꝓpha
inuenies · in q̃ cõmemorat̃ benignitas dĩ inm̄
sa circa ninuitas delinquentes · Iadẽ itaq;
rudim̄ta ac solacia in omnib; sacrẽ scripturẽ
libris reperiunt̃ · sic & apls paulus testat̃ dicens ·
Omnis scriptura diuinitus inspirata · utilis ẽ ad
docendũ · Itẽ paulus int̃ innumera eptarũ sua
rũ documta specialit̃ quali clemtia ds intribu
latione t tẽptatione positos tueat̃ pfert dicens ·
Fidelis ds qui ñ patiet̃ uos tẽptari sup̃ id q̃d po
testis · s; faciet cũ tẽptatione puentũ · ut possi
tis sustinere · illud scilicet puentũ uocans · q̃d
uariis tẽptationib; fatigati · s; ad dm̄ claman
tes liberati discim̄ quanta neq̃tia sit diaboli
nos impugnantis · quantaq; dĩ gr̃a nos exinde
liberantis · S; si de his omnib; documtis quae
iã ex scripturis sãs plata s; aliqd diffideres · t quia ex
legis umbra · seu q; ex puris hominib; sunt dicta ·
saltẽ ea quẽ dicta s adnõ ihu xpo · qui ds
& homo ẽ firmit̃ credere debuisses · Dicit enĩ
matheo euangelista narrante · Ñ ueni uocare

iustos ſ; peccatores. Ite eodē narrante. uenite
inq̃t ad me omēs q̃ laborati & onerati estis. &
ego reficiam reficiet uos. Luca etiā phibente. discipulos
suos p quada ratione inmiti increpat dicens.
Nescitis cui ſ̄ſ estis. filius hominis ñ uenit ani
mas pdere ſ; saluare. Ite p eundē euangelistā
ait. Gaudiū erit in celo sup uno peccatore pe
nitentiā agente. quā sup̄ nonaginta nouem
iustis q̃ ñ indigent penitentia. Iohe q̃q; phi
bente dixit discipulis suis. Amē amen dico uob. q
q̃ uerbū meū audit & credit ei q̃ misit me ha
bet uitā eternā. Et in iudiciū ñ uenit. ſ; transit
a morte in uitā. Quia q̃ ꝯ datū ē nosse legen
do & meditando huiūmodi documēta. cur queso
ñ sufficiunt ꝯ p fidei & spei salutifere ēstantia.
Numqd p munere paruo ꝯ sine causa datā ꝯ
literarū scientiā existimas. O quanti pēcii pen
sarent ista apud multos. que tu p nihilo depu
tas. Inde ū q̃ ñ solū sup̄ memorata scientie li
bralis grā ſ; etiā ea que ex ingenio naturali ip
soq; usu cōmunis uite uelut certissima de dō
prius sentiebas. ñ in obliuionē & in errorē duc
to ꝯ minime suppetunt preuenenda int̄ temp
tationis illate molestias fidei speiq; constantia.
libet illa memorare dī beneficia que exptis es
in puericia. ut dū hoc qd̄ m̄ licet plurimis doce

mtis instruct utpote in etate maturiori cstitut
ignoras. te oli in etate puerili satis nosse pba
uero. t sic cfusus ad cor redeas. & de di mia
potentiaq; nūquā diffidas. quolibet m afflict
uidearis. qualicūq; tēptatione diabolica impug
neris. Diabolus enī iusto dī iudicio fatigare te
ad temp pmittit. s; sollicitudo tua nisib; om
nimodis hoc debet ppendere. ne ille delusione
sua te ualeat subuertere. Quis g ille erat quē
tu quondā cū nup ad scolā pliteris discendis
tradit eēs. & sepe int coeuulos ac scolasticos
residens ne uerberib; diris castigareris timuis
ses. unice p discendi facilitate inuocasti & ex
audiuit te. Quē queso t credideras tā pium
ut te paruulū auirgularū plagis defender &
tāq; potentē ut capacitatē etiā sensus necnon
ampliorē scientiē facultatē ccedere t posset.
Nonne dm solū. creatorē & puisorē uniuersq.
Nūqd n tuis t satisfecit pcib;. quāuis tu necdū
ad pferendas orationes sinceras existeres gnarus.
Certe temetipso csentiente n forte obliuionis
aut meroris causa impediaris testor: q n
solū pmonstratas a doctore. s; etiā ndū resera
tas lectiones & cantica tā capaci celeriq; effec
tu didiceras. ut n paruū miraculū ceteris simul
discentib; exhiberes. Quō g adhuc paruulus

& inscolis positi tantā dī grām potentiāq; se
pe expti es. cur etiā m̄ cū uirilēs annos re
tinere uidearis. cū p dona scientie plura necn
p experimta multa pietatis diuine notitia
potuaris. dissimilia de dō credis? O qualis
uir. q̄ aliquantulū pficiens inpuerili. adni
hilū tendit fungens ętate uirili. cū ēgru
entior humani pfecti ordo sit de puerili
in uirilē animū pficere. de paruis adma
iora ēscendere. sic & apls dic. Cum eēm par
uulus cogitabā ut paruulus. sapiebā ut par
uulus. quando autē facti sum uir. euacuaui
que erant paruuli. Attende q̄ quanta pieta
tis diuinę experimta teneas. & a fidei speq;
ēstantia deficere noli. s; recordare iugit
q̄ scriptū ē. iustus ex fide uiuit. & omīa pos
sibilia s̄ credenti. sed & illud qd beati petrus
apls ammonet dicens. Sobrii estote & uigi
late q̄ aduersarius ūr diabolus tamquam
leo rugiens circuit querens quē deuoret.
cui resistite fortes in fide. qd adhuc dubitas
de ineffabili dī clemtia. & de p̄cauenda dia
bolicę fraudis astutia? Hostis nāq; tanti insi
dias nullatenus potes euadere. ń firmit̄ credas
q̄ nihil impossibile ē apud dm̄. & quō saluat
omīs sperantes in eū. Huic ū fidei licet tena

cissima diaboli inuidia te impediat inherere.
suggerens uidelicet cordi tuo obunende remis
sionis t salutis difficultatē. necn iudicii diuini
austeritatē. tu tam supdicta scripturę sacrae
documta ac pietatis diuinę experimta sub te
nacu memoria repone. & pculdubio ab omni
diabolica liberaberis delusione. Diabolus enim
nullom magis cfundit & cuincat. quā cum ei
a fidelib, scriptura sacra obicat. Qd etiā ex ihv
xpi testimonio manifestissime pbat. Nā quāuis
sibimet maxima uerboz scientia inēet. tēpta
tori tam cū nullis alis nisi quę ex sacra pagi
na ptulit respondere uoluit dicens. Scriptū
ē. n insolo pane uiuit homo. s, in omni uerbo
qd pcedit de ore dī. Et iterū. Scriptum ē. n
temptabis dnm dm tuū. Int hęc ū scare te con
uenit. quo p causis uariis tēptationes diaboli
pferre pderit. primo ut illius inestimabilis
malicia & uersutia detegat. deinde ut unius
cuiq, hominis tēptati fragilitas t constantia
agnoscat. ac p hoc fragilis quidē & lapsus
cum cuersus fuerit alis in tēptatione t fragi
litate quacūq, adhuc positus condolere cōpa
tiq, sciat. sic de beato petro legit. q idcirco
in peccati fragilitate ppria urgente cecidisse.
ut alis peccantib, misereri didicisset. Constans

aut & pfectus ideo in tēptatione pbat. ut ce
teris adhuc stantib, in exemplū. & cadentibus
in uenerationē reparationē assumat. sicut &
beatu iob pfectio atq; ēstantia cunctis ē imi
tanda necn uenerandā. Ille enī ita pdno &
ppriē carnis ulcera grauissima & filioq; mortē.
uniuersēq; substantiē pditionē sustinuit. uxo
ris quoq; ēuitia necn amicoq; obpbria inuecti
onesq; plurimas contēpsit. ut in nullo dm of
fenderet. sic de eo scriptura cōmemorat dicens.
In omnib, his ñ peccauit iob labris suis. neq; stul
tū aliqd contra dm locut ē. Nonne q̄ utilis ex
titit tanta beati iob tēptatio. in qua & ipsius
ēstantia. & diuersa satanē reserata ē malicia.
Iadē utilitatis causa. eadē pietatis cura semp
fuit & semp erit dō sup omis q̄s tēptari pmit
tit. quāuis uos homines efficiente diaboli in
uidia infidelitate & desperatione obcecati inv
tilia & impia de dō arbitremini. Relinque q̄
uariū opinionis errorē. & ad suscepta monasti
cē religionis fide morib, q; ēgruis temet ppa
ra pfessionē. Arbitraris namq; imūdū eandē p
fessionē te frustra assequi. peo scilicet q; hanc
& sine ēsilio omniū affiniū parentūq; tuoq;. &
absq; ēsideratione fragilis ac lubricē etatis. in
matureq; ad tantū studiū aggressus fueris.

S, quā facile dubitationē talē euadere ualeas.
oportet ut attendas. Et primo quidē de cōsilio.
dehinc de ceteris aliq̄ pmere cupio. Consiliū
namq; inbono & inmalo potest fieri. S, ubi fit
in bono. hoc ē ppt utilitatē animē seu corpo
ris. omnim̄ ē amplectendū. Vbi ū inmalo. hoc
ē ppt carnalia solūm̄ uota implenda. t cōmoda
hui uitē noxia acq̄renda. nsolū fugiendū sed
etiā detestandū ē. Vnde psalmista utriq; qua
litatē insinuans postquā dixit. dnīs dissipat
consilia gentiū. repbat aut cogitationes pptoz.
& repbat cōsilia principū. statī subiunx dicens.
Consiliū aut dnī manet in eternū. Itē de bo
no in parabolis salomonis sapientia fat. Ego
habito in cōsilio. Rursū in eodē salomonis libro
de cōsilii boni qualitate dr. Audi consilium &
suscipe disciplinā. Cum enī pmittit audi cōsili
um. ac mox subiungit. & suscipe disciplinam.
patet pfecto. q̄ hoc ē uerū rectūq; consilium
suscipere disciplinā. S, ut uulgari etiā more
de cōsilii qualitate disputem̄. numqd tu semp
amicoz t parentū cōsilia quesisti. quando aliqua
flagicia ppetrare uoluisti. Veritusne q̄ es tunc
ideo dm̄ offendere. q̄ talia sine cōsilio solebas
facere. Ecce uides quā supfluū sit. te ex hoc
arbitrari dm offendisse. qd sine cōsilio amicoz

utilitatē tractares animę. quandoq̄dē pex
plenda carnis nugacitate nullū consiliū req̄
rens min̄ offendere putasti. Qd aut ppterea
animo sepi nutanti incedis. q̄ inferuore iu
uenili immaturaq; adhuc etate posit tā diffi
cilē monasticę uitę religionē q̄si inēsiderata
laboris tanti difficultate assumpsisti. scias p
culdubio nihil aliud ēē n̄ causā delusionis di
abolicę. q̄ sic expedit omnib; adme cuersis.
& ut tu quoq; rogasti diabolus iuste pmittit
te tēptando fatigare. Siquidē tā in iuuenili
quā in puertiori etate debere & posse ad uiam
meliorē cuertu. testantur & exempla multoꝝ. &
libroꝝ paginę sacroꝝ. Dicit enim ecclastes. Memto
creatoris tui in dieb; iuuentutis tuę. Item in libro
ihu filii syrah legitur. Ne tardes cuertu ad dnm. &
ne differas de die in diē. Ineodē q̄q; libro scriptu
inuenit. Quę in iuuentute tua n̄ congregasti.
quom̄ inuenies ea in senectute tua. Hinc ipsa
dicit. Puer t peccator centū annoꝝ maledict erit.
Adhęc etiā rogo. cui ualidior p̄stantiorq; etas
magis ēgruit seruire. dō an diabolo. Numqd
priusquam uires defecerint corporis. nullus
homo uiā debet arripere pfectionis. Est &
alia causa sup molestia passionū tuarū tractan
da. quā decet ut mite ppendas intima. Nam

quanto maiorib, beneficiis ditat. & longiori
patientia hactenus ame es supportat. tanto
difficiliorē conuersionis uiā sustinere debes.
Scio namq, in iuuentute difficillimā ēe cuilibet
cuersionē. sed & te cuenit scire. quā difficile
quā laboriosū m̄ quodām̄ erat pillorū
scandala q̄ pte deprauatū s. qd tu plurimis in
utroq, homine laureat beneficiis. pene omne
temp̄ pteritū cōsumpsisti in flagiciis. Limitis
q̄ solutionib, quas preb, quib, dā in quib, du
bitando laborabas ptuli. nūqd adhuc amator
dubitationis totū aliqd certū & definitū pba
tione ulla accepisti. An ignoras quō docu
mēta tanta quacūq, ratione t meditatione c
cepta nequaquā adeptus es frustra. Ideoq,
in eorundē documētorū cognitione stabilem
mētis retine intentionē. & p hec ppara animū
tuū ad temptationē. Nā quanto maiori inspi
rationis diuinę grā iā pmonit instructusq,
eris. tanto ualidiorē tēptatoris molestiam
patieris. Iterū atq, iterū eadē repetens am
moneo. ne forte int̄ eos deputeris q̄ ut scrip
tū ē ad temp̄ credunt. & in tēpore tēptati
onis recedunt. Mirari itaq, noli. si qd passu
rus sis noui. Verūtam̄ p̄sciō q̄nta infirmitate
& ambiguitate int̄ nouas tēptationis molestias

dissoluaris· arbitrat' scilicet me ipsũ dm om
nipotentẽ omnino ñ ẽ· & hec omia que de
me pcepisti apud te q̃si somnia uideri· Rece
de q̃ recede miser abhac demtia· q̃ sic sepis
sime t patefactũ ẽ delusione circũuallaris
diabolica· Attende ocaptuue. ne tu sis ille
de quo dic psalmista· Dix insipiens incorde
suo· non ẽ ds· Diabolus q̃ppe satis agnoscens
uniuersos cfugientes ad me uenia pmereri
posse· omnigenis delusionib, retrahit eos ab
ipsius aditu ueniẽ. hoc ẽ a fide· inmittens ui
delicet fraude solita huimodi cogitationes· ut
aut indignũ m uideat sceleratos quosq, iustifi
care· seu austeritate tanta m in ee· qua nul
lus homo peccator etiasi ppenitentia semper
castiget ualeat minorare· siue ut de iustorũ
retributione ppetua· & de impiorũ penni dubi
tent pena· t etia iudicia blasphemare aude
ant mea· seu ut scripture sacre dicta intenti
one subuertant sinistra· adextremũ ů ut sic
tu quoq, m̃ delusus priuaris de certissima sub
stantie mee priuent agnitione· S, q̃ insipien
tia animi tui huc usq, pmortalib, multis sus
tinui ammonendo & instruendo· cur etia ta
lia pmitta cungere. aliquatenũ te uolo instru
ere· Numqd ignoras angtos & archangelos·

omisq; celicolas q̃ longe sublimiores natura
estant humana in eo uoluntatis sue arbi
trio relictos. ut siue mecũ siue cũ principe
diabolo uellent pmanerent. Sic q̃ppe opor
tuit eos pbari. ut & qd in me & qd in se eent
posset denudari. Vnde cũ pbati quidã sine me
nihil ee. alii ũ in se aliqd ee & posse crederent.
hi q̃ in me suũ tantũm ee decernebant electi
one & felicitate ppetua uidebant digni. illi
aut q̃ se uiribꝫ ppriis cõmendabant. ut pate
fieret qd sine me possent in remediabili iudicio
sint puniti. sic in epta beati petri apli legit.
Dis inquit anglis peccantibꝫ ñ pepcit. Et in
epta inde. Anglos qui ñ seruauerẽt suũ pncipa
tũ s; reliquerunt suũ domicliũ in iudiciũ diei
magni eternis uinculis reseruabit. Nota q̃q;
& illud. qꝫ si idẽ angeli in exordio creationis
sue ita pbati ñ eent. licet natura pclarissima
pollerent. pse tam aliqd posse existimantes
tanto nequius quandoq; supbiendo caderent.
quanto iã diutius se uiribꝫ ppriis stetisse cre
derent. & in huimodi dilatione ñ tantũ ange
lice s; etiã humane damna euenirent naturę.
qꝫ cũ districtio diuina angelis supbientibꝫ in
initio minime resisteret. humana pfecto supbia
impunitatis tante causa magis ac magis dm

contēnens grauiori demū iudicio ꝓsternenda
caderet. Quā obrē qd t angelica t humana na
tura ꝑse possit. mox in utriq; initio apparere
oportuit. ut eoq; casus ñ tā sibi ceterisq; uide
rēt detrimtū quā doctrinę exemplū. & eo for
tius postmodū starent ṁq; tenacius inhererent.
quo maiori experimto ꝑsemet nil posse didi
cissent. Ceterū hi angeli q̃ arbitrii libtate data
ꝓbati ac sortio subiectionis mę sponte discesse
runt. ideo uenię remediū ñ meruerūt. quō ex
trinsecus nulla rerū necessitate. nulla intrinse
cus naturę sue adhoc coacti ꝗ imbecillitate. sed
uitio tantūm supbię ex ipsa libtatis claritatisq;
sue excellentia inflati. potentię mę ꝑsumebant
resistere. Homo aut primo licet sapientia mul
tiplici & cditione spāli ita cēt adornatus. ut di
ceret ad imaginē & similitudinē di factus. quia
tam compositus erat ex carne lutea & diaboli
puentis seductione atq; astutia. ꝓ ꝑcepti mei
transgressione uenia meruit. ea tam ratione.
ut eiectus de paradyso uoluptatis operaretur
terra de qua sumptus ē & in sudore uesceret pa
ne. Qd̄ scilicet & iuxta litera de corporali. ut
ea quę in hoc exilio corpori cēnt necessaria
cura excoleret uaria. & de spāli pane id̄ xpo
potest intellegi. ut cui pri facillimo liberi ar

bitrii nisu inherere. & in q̃ omã habere pos
set. ad eũ postmodũ lapsus cũ sudore maximo
penitentiẹ rediret. atq; eidẽ arbitrii ingeniq;
uires quas ante transgressionẽ absq; sensu tor
pore ad cuncta bonitatis iura retinuerat. p̃ea
carnis fragilitate p̃pediente cũ labore grauí
obtineret. Cum ġ hac ratiocinatione agnos
cas ñ solũ eundẽ primũ hominẽ singulari ẽdi
tionis humanẹ p̃matu sapientiaq; laureatum.
s; etiã omis cẹlicolas quoq; excellentiẹ creatura
nulla cõparat̃. absq; p̃batione ẽgrua ñ posse
m̃met firmit̃ inherere. necñ sui meiq; differen
tiã puidere. quẽ deinceps hominũ ceterorq; ap̃
mi hominis prudentia insita aliqd distantiũ
arbitraris ẽẽ tã p̃fectũ. ut sine tẽptatione mẹ
magnificentiẹ suẹq; fragilitatis certũ capere
possit experimẽtum. Quod si tẽptationis inso
litẹ molestias sup te irruisse causaris. attende
quoq; q̃ tu pene insolito more grãm meam
huc usq; magis quã alii plures adept̃ sis. Ne
t̃ insolitũ uidet̃ apuericia usq; in p̃sens omni
modis te scelerib; implicatũ ñ solũ penas ẽdig
nas euasisse. s; etiã quasi uice, hẹc quẹ multis
denegata s̃ religiosis. & q̃d ñ absq; ammiratio
ne magna pensari ualet cũ labore magno
exq̃rentib; . ea nisu facillimo dona pietatis mẹ

ingenia pcepisse. Recordare queso qd tu
absq; solito hactenus beneficiorum. & qd ceteri plu
res mei electi experirent angustiarum. psqua
pace & requie ullam ndico future s. psentis uite
obtinerent. quauis nnulli int beneficia
demum sibimet collata afflictiones uarias pferrent.
Et ut hec aptius tuo innotescant animo.
quosdam q huimodi uitam ducebant tam inueteri
quam in nouo testamto pnomina recitare cupio.
Scisne qntos labores & tribulationes ia
cob patriarcha ptulerit. priusquam ullam bene
dictionis pceptę apatre suo isaac gram pmeri
potuerit. Nam ut genesis lib testat. oderat
semp esau iacob pbenedictione qua bene
dixerat ei pat. Ideoq; matre suadente idem ia
cob ppt fris metum pfectus e in exilium. ubi annum
culo suo. xiiii. annos seruiens. ignobilis psone
sortitus e negocium. Postea u cum rediret ad patri
am. intantum adhuc fris expauit iram. ut p recci
liatione nuncios pmittens nsolum iam frem. s. &
dominum appellaret dicens. Sic loqmini domi
no meo esau. Hec dicit fr tuus. mitto n legationem
ad dominum meum. ut inueniam gram incon
spectu tuo. Cum aut adueniente frem peuluidisset. ptumore interram cadens septies adorauit
donec apppinquaret. Videsne q quantas afflic

tiones ille tant' uir sustinuerit. ante quam
gaudia aliq benedictionis pmisse gustaue
rit. At si gustauit. magn' timor hec supera
uit. Iadē quoq; de filio suo ioseph pferri li
cet. Quē cum p somnia patefacta frīs sui mag
num quendā sibiq; pponendū arbitrarentur.
mox obliti totū fratrīs contra eū omnimo
da succensi s inuidia. adeo. ut uix ab illius
infectione sese cohibentes. uenundarent eū
ismaheliis. Aquib; translat' in egyptū. tantā
ibidē contritionē pssuramq; sustinuit. ut sic
de eo psalmista cōmemorat. ferrū ptransiret
animam ei. donec ueniret uerbū ei. id ante
quā paperet pdestinata & reuelata potesta
tē. quā nsolū sup omni egypto. s; etiam sup
cunctis frib; suis ad se pinopia efugientib;
possessurus erat. Similia etiā inuenire uales
de illo papuo uiro moyse. & de famulo meo
dauid. & de scō danihele. Qui omis licet dis
parib; modis. ante & post susceptā dignita
tē tribulationes piculaq; maxima ptule
runt. Tales etiā uiri multi inueniunt in
ueteri. s; multo plures in testamto nouo. q
tanto maiora passi sunt discrimina. quanto
ñ ia psentia ulla. s; tantūm futura & eterna
desiderabant pmia. Illi namq; q ante legē

t sub lege religiose uixerī. licet iusti sciq eēs.
magis tam ab aliis quā a semetipsis illatas tri
bulationes sustinuerunt. isti aut quib, exorte
ē uerus iusticie sol id xpc qui dixē. si q̄s uult
post me uenire abneget semetipsū. & tollat
crucē suā & sequat me. & iterū. q̄ amat ani
mā suā pdet eam. huimodi rudimtus ineratu
semetipsos offerebant tortorib,. & si tortor
alius defuisset. sese cū uitiis & ēcupiscentiis
semp crucifigebant. Ideoq, ñ facile terrenā
sortū s dignitatē. s, iugit intendebant ad spā
lem. ut uidelicet ipsi semet ēta diabolicas tēp
tationes fortē munirent. aliosq, exemplissv
is erudirent. Yerūtam priquā passionū ppri
arū uictoria & pace fruerent. t aliquib, re
gendis pponerentur. plurima ptulerī picula.
multa transierunt tēpora. Quidā etiā in spāli
dignitate iā estitutī pter afflictiones sponta
neas. egritudinis t psecutionis uarie flagel
la obhumilitatis custodiā ame transmissa
usq, ad finē uite psentis s passi. Quāuis ergo
hurismodi uiros innumerabiles ut supdictum
ē intestamto nouo possis inuenire. aliquos
tam exempli grā nominare uolo. ut cū hos
in testimoniū assumpsero. facilius agnoscas
qualitatē ceterox. Inprimis itaq, aptos dni

ihu xpi attende qd laborauerint qd ptulerint
ante quā aliquē laboris sui fructū · ante quā
sublimitatis pcipiendę gradū ñ dico in futu
ra · s; inpsenti tantū uita ubi ecclę uniuersę
pferendi erant possederint. Dic ēnī ut euange
lica uerba testantur · ipse primus aptoz symon pe
trus ad ihm · Ecce nos reliquimus oma & secuti
sumus te · qd ergo erit nob? qd aut inhis uerbis ubi
beatus petrus se suosq; coaptos oma reliquisse
dic intellegendū putas · ñ qd maximę difficulta
tis ē parentes · ppinquos · dulcia matrimonii iu
ra · filios · pdia · domos · postremo uoluntatē ppa ·
omāq; carnis desideria · Quāobrē licet idē apli
relictis omnib; suis dnm ihm comitarentur iugit
corpore ac mte fidei · manifestū ē tamen eosdem
p rerū suarū dimissione · necn phumanę fragili
tatis occasione diutius adia bolo temptari ac fatiga
ri · maxime cū & ipse dnis temptationes ei uolu
erit pati · Unde ad eosdē aptos dic · Vos estis
q pmansistis mecū in temptationib; meis · Pre
terea tribulatione pmebant maxima · cū ipsv
dnm in quo omnē spē suā ponebant comphen
di abhominib; prauissimis & flagellari · mor
teq; turpissima condēnari uidebant · Huic aut
tribulationi successit & altera · q; scilicet ppt
inusitata sibiq; inuisa tanti magistri passionē

licet argumtis multis patefactā uix ei credebat
resurrectionē. Inthec quoq; nihilomin psecutio
ne ac metu iudeoz afficiebant. Tantis q̄ tribula
tionib, apli s afflicti necn pbati. prius quā in il
lo quo ponendi erant tou ecclē fundamto col
locarent. prius quā ullū laboris sui fructū t po
testatē in animab, lucrandis meruissent adipisci.
S, his generalit de aplis omnib, platis. n libet
de aliquo illoz ceteroz q; patrū specialit exem
pli grā mentionē facere. qd unusquisq; eoz tri
bulationis & angustie ante t post pceptā spā
lis grē sublimitatē ptulerit. ut cū tā pcipuos
patres innumeris tribulationib, afflictos ag
noueris. insolitā magis grām quā molestiam
ulli temptationis hactenus ee collatam pbare
possis. Attende q̄ ad sem paulū aplm. & consi
dera quot ppessus fuerit genera psecutionū.
Nā sic in libro actuū aplo & in ipsi eptis ua
let agnosci. postquā xpo ihu uocante ad con
uersionē uenit. numquā fere sine aduersan
tiū psequentiūq; piculis extitit. Ti q̄q; colle
gā in psecutionū ~~in psecutionū~~ dūtaxat nu
merositate athanasiū alexandrine eccle psu
lem accipe. qui sic in hystoria ecclastica le
git mox post susceptā psulat dignitatē pca
tholice fidei defensione laborans. immensis

hereticoꝝ ꝑsequentiuꝫ insidiis pene usq; ad uitę suę finem afficiebat. Sic quippe de eo scriptura sacra refert. Huic inquit tantu in ecclia ꝑ fidei integritate agones fuerunt. ut etiã de hoc dictũ esse uideat qd scriptũ est. Ego enim ostendam ei quanta eũ oporteat pati ꝓ nomine meo. Inhuiusmodi ꝓsecutione uniuersus ciuitatis orbis. & cõmotus ꝑ principes trę. Gentes. regna. exercitus conuenerũt aduersus eũ. Ille autem diuinũ illud cõseruabat eloquiũ dicens. Si cõsistant aduersũ me castra. ñ timebit cor meũ. si insurgat ꝓlium. in hoc ego sperabo. Isti ꝗ duo uiri in exemplũ humanę ꝑsecutionis sufficiant tibi. ut ñ solũ nihil insolitũ. nihil inauditũ te aliq̃ndo ab homine quoquã ꝓtulisse arbitreris. s, nec particulã minimã earũ ꝑsecutionũ quas alii ꝓtulerũt te passũ esse noueris. Tu enim ꝓ eo qd aliquantulũ aduersitatis & ꝑsecutionis prius in sclo cõstitutus ꝓtulisti. & nunc in monasterio positus paruissimis temptationũ stimulis quib, etiã xpianus omnis ꝓbandus erit fatigaris. maioribus quã alii ꝑsecutionũ temptationũq; piculis afflictum te frequentũ arbitraris. S, hęc longe aliter quã tibi uideantur inuenies. si ueritatem consideres. Nam qd in ꝑsecutionib, uiolentia humana illatus

nil simile aliis pluribus pruteris. iā satis de
monstratū ē exemplis. Deinde ū oportet ēsi
derare. quantū aliis in afflictione carnis &
in omni contēptu uite hui spontē laboratū
bus succūbas. Attende itaq; in duos uenerandos patres & spālis uite doctores scm uidelicet antoniū ac beatū benedictū. quos tanto faciliy potes recordari. quanto magis exercitione assidua ī sunt noti. Illos g uitam legens cito potes cognoscere. quantā utq; pterierit afflictionē pdi amore. quā deuote in primis cū adhuc iuuenilis ēent etatis mundana reliquerint omā. quantas deinde diabolī sustinuerint insidias & tēptamīta. Ynis nāq; eos id beat antonius a quo etiā omnis fere exorta ē heremitarū & cenobitarū institutio tanta cūersationis scitate pollere cepit. ut ex hoc antiquus hostis inuidie facib; omnimodis accensus. nsolū spālib; & inuisibilib; eum impugnaret insidiis. uerū etiā corporalibus atq; aptis afficeret plagis. S; & alī nihilominus di grā replet. maxima scitatis sue monīta tam scriptis quā moribus reliquit. qd multa. Quicqd afflictionis. quicqd ēstat laboris in uigiliis & inediis. t insolitudinis horrore & inuestimū abiectione. seu in desiderio

carnaliū deuincenda passione. t in omnigenis
mundi diabolice dolis superandis. cosdē inue
nies diu tolerasse. ante quā ad arcē pfectionis
qua plurimis pferendi erant puenirent. Hęc
g̃ queso diligent̃ anī aduerte. & tantas patrū
pnominatorū afflictiones ad tuas quas tu mūdū
insolitas arbitraris cōfer tribulationes. & tunc
pculdubio cognoscēs. q̃ parui s̄ quos modo t
umquā ptulisti dolores. quāuis idem patres
nullatenus sic tu pcriminū capitaliū penitēsia
mererent̃ affligi. Pręterea t in etate pmeua mul
to maiora quā illis humani solacii adiumenta.
multoq; plura quā illis impensa s̄ame exteri
oris hominis solacia. quib; iure incitatus fide
atq; deuotione magna ppetare debuisses ad
obtinendā hominis interioris puritatē. quae
n̄ nisi pmagnā carnis acquirit̃ afflictionem.
Si enī illi beneficiis paruis primit̄ adiuti ita
sunt inflāmati. ut labores maximos pcēsequen
da uitę spālis puritate sustinerent. cur t qui
paruus adhuc dona adept̄ es ingentia uidet̃
graue. tribulationē saltē aliquam ppuritate
eidē tolerare. Dic rogo q̃s tibi uideris. ut nec
p subsidiis pēsentib; nec pfutura & penni mer
cede molestiā ullā pferre uelis. qd g̃ olim cū in sco
la posit̄ eēs p capacitate magna discendi labo

rasti. Qd deinde in sclari uita posit habuisti
studiū. ut ei inanē noxiūq. euaderes luxum.
Qd etiā nunc cū ad monasteriū uenires ieiunan
do. uigilando. orando. seu in qualicūq. disci
plina regulari insistendo plus alius laboras.
ut & pp̄teritis criminib, ēsequaris uenia. & de
futuris habeas cautelā. Deniq. q̄ p̄terita rite
ēndare. & futura mala cupit deuitare. neces
se ē ut inuigiliis. ieiuniis & orationib, nec ñ
in aliis bonis operib, carnē studeat edomare.
S, tam̄ quantū ēuersionis nouitas. & laboris
tui pmittit exiguitas. curā assiduā t̄ inēē p
his omnib, assequendis ñ denego. Vnde & ego
cadē pietatis meę beneficia quę hactenus t̄mer
exhibui. am̄ ñ aufera ate. tu tantū uiriliter
age. & confortet cor tuū. & sustine dnm. Adhuc
restat afflictio & tēptatio una. id passio ccv
piscentię carnalis diuturna. In qua q̄ te speci
alit uexatū ee credis. ideoq. in hac assumēda
sunt aliquoq patrū exempla ut inceteris.
S, hoc inprimis pensandū ē. q̄ is q̄ numquam
& q̄ sepius carnis corruptionē exptus ē. nul
la possunt conluctatione coequari. Quāuis
enī utriq. impugnatione graui affligant. is
tam̄ q̄ huimodi uitio fragilitate humana
deuicti sepe succubuit. tanto longiora & gra

uiora passionū carnaliū certamina iure sustinebit · quanto frequentū eisdē passionib, semē subiecit · Hac q̄ re cōsiderata · aliquos iā utriq; qualitatis homines ex scriptura sacra pbatos ad exemplū assume · ut pspecta alioq; tēptatione atq; labore · facilī impugnationis & laboris tui quantitatē agnoscas · Et primū quidē illi q̄ pcastitatis inuime pseuerantia · deinde ū hi qui pcorruptionis luxuriosęq; uitę penitentia agenda certauerūt pponant · Sic q̄ dialogoq; lib narrat · sēs equitis cū iniuuentutis suę tēpore nimio carnaliū desideriorq; certamine fuisset fatigat · ipsis suę tēptationis angustiis ad orationis studiū sollertior ē fact · Cumq; hac in re ab omptē dō remediū cōtinuis pcib, quereret · nocte quadā assistente angło eunuchizari se uidit · Ecce quantū sēs iste laborauit · q̄ quantomagis impugnabat · tanto studiosius orauit ne uinceretur · Incollationib, quoq; patrū de quodā abbate eximio nomine sereno legit · q̄ cū p intīna corporis & animę castitate nocturnis diurnisq; pcib, · ieunnis etiā ac uigiliis infatigabilit insisteret · aduenienś adeum in uisione nocturna angłs dñi · eiq; uelut aperiens uterū quandā ignitā carnis struma de ei uiscerib, auellens atq;

piaens· suisq; omā ut fuerant locis intesti
na restituens· ecce inquit incentiua carnis
tuę abscisa ſ· & obtinuisse te noueris hodier
nā die ꝓpetuā corporis puritatē quā fide
lit̄ poposeisti· Ecce uides quantos sit passus
& iste labores· Quappt̄ ut nemo excusationē
t diffidentiā habeat ea quę fidelit̄ poscit im
petrare ñ posse· qd utriq; constant̄ petierun
assequi meruerit· Et ut huīmodi exempla ñ
solū infortuori· ſ· etiā in sexu habeas infirmio
ri· in uita patrū narrat̄· quō abbatissa quędā
sc̄ā nomine sara· xiii· annis forut̄ a fornicati
onis demone sit impugnata· & numquā ro
gauerit ut discederet ab ea huīmodi pugna·
ſ· hoc solū dixerit· da mihi fortitudinē d̄ſ·
Ecce fides qualis· & quant̄ amor pietatis· ec
ce qd utq; sexus laborauerit ꝓ uirtute casti
tatis· De quoꝝ omniū puritatis ēstantia sicut
ꝓcul es effect̄· ita etiā eoꝝ laborē & impug
nationē numquā fueras exprs· Quāobrē q;
ꝓfectoꝝ & in castitate ꝓseuerantiū omnimodo
discrepas meritis atq; labori· uideam̄ si t eoꝝ
quoꝝ impudicitię & irreligiositati min̄ dis
crepare uideris· tribulationi quoq; & impug
nationi quā ꝓpenitentia agenda ꝓtulerun
aliquatenus assimileris· Legitur q̄ppe insup̄

dicta uita patrū. q̃ fuerit quidā uir uitam
turpissimā sup omīs uitiosos suos ducens. ita
ut opinatissim̃ in flagicijs haberet. Hic ali
quando dī miseratione compunct̃ ad peniten
tiā conuertit̃. & intra sepulchrū qdam se cō
cludens. prior scelerū pollutiones lacrimarū
fontib, diluebat. Cūq; inhis posito ei cbdom
da transisset. noctu ueniunt ad eū demones
in sepulchro clamantes & dicentes. q̃d ē qd
agis oimpurissime & flagiciosissime. Post
quā omni spurcitia saciatus es. ñ anob casty
& religiosus effugere cupis. Nolis uelis.
amodo unus ex nob eris. Hec & huimodi plu
ra exprobrantib, eis. ille iacebat immobilis. ne
auditui quidem suū conuertens ad eos. nec
ullo penitū sermone respondens. Cumq; illi
sepiys eadē repeterent. nec ille omnino mo
ueret̃. tunc in furorē cōmoti demones ue
berib, eū afflixerunt. multusq; cruciatum
supplicijs semiuiuū reliquerunt. Ille tamen
tot cruciatib, nec moueri potuit aloco in
quo orationis causa iacuerat. Sequenti ū
nocte demones iterū uenientes. grauioribs
eū uerberib, cruciabant. S, nec tunc quidē
moueri ualuit aloco. meliusē dicens mor
tem subire. quā ultro demonibs obedire.

Nihilominꝰ tercia nocte multitudo demonꝝ
conuenit. & absq; ulla miseratione in eum
irruentes. omnib; penis cruciatib; q; afficiuꝭ.
Cumq; iam corp defecisset in supplicijs. ex
tremus tam spꝰ obsistebat imperio demonꝝ.
Qd ubi impii uidert. exclamantes uoce
magna. uicisti inquiunt uicisti. qd q̃ tibi
in huimodi impugnatione uidetur. Nūqd
q; te supꝰ multos occultis ac manifestis tri
bulationib; oppssum ee sepius estimabas. tale
aliqd umquā passus eras. Quin immo longe
minoribꝰ subiacebas temptationib;. Sed licet
exemplo satis hoc sis uictus ab uno. p eo
tam qd in occultis & spālib; tēptationibus
maxime te uexatū arbitraris. aliud in quo
spālis tantū impugnatio declaratū pferre
libet exemplū. legit namq; de scā maria
egyptiaca. quo inter cetera que Zosime ab
bati de uite cuersionisq; sue qualitate re
ferebat dixit. Crede mi abba. decē & septē
annis feris & irrationabilib; luctabar desi
deriis. Et post pauca. Cogitationes autem
que ad fornicationē iterum cōpellebant
me quomodo enarrare possum. Ignis intus
infelix corpus meū nimius succendebat. &
me p omā exurebat. & ad desideriū cōmix

tionis trahebat. Dum q̃ talis ascenderet cogi
tatio. psternebā me interrā. & lacrimis eam
infundens ipsā m̃ uerac̃ astare sperabā. quę
me fideiusserat. id̃ sāssimam dī genitricem.
& sic p x & vii. annoq̃ curriculū piculis mul
tis ut dixi luctabar. Ecce uides quantū non
solū uirilis s; etiā femineus sexus laborauerit
& p integritatis ēstantia. & p corruptionis
penitentia. Numqd q̃ decē & vii annis iam
laborasti. pugnans contra cogitationes desi
derioq̃ carnaliū. ~ qd aut̄ tot annos dico. qui
nec uno passus es tanta anno integro. ~ Non
dum q̃ laboris uiā cępisti. & tam̄ uelut ex
labore nimio fatigatus iā defecisti. Sed & si
quas tēptationēs & aduersitatis molestias p
ferres. numqd ppt̄ea patientię & spei solacia
deponere debes. ~ Nonne & ex sup̄ cōmemoratis
scōq̃ patrū exemplis. & ex scripturę sacrę sen
tentiis agnoscere potes. utile ēē ac necessariū
pferre temptationes. ~ Petrus nāq; apls dic̄.
Kmī. nolite pegrinari in feruore q̄ ad tēptatio
nē uob fit quasi aliqd noui uob ēcingat. s;
cōmunicantes xpī passionib; gaudete. Iacob;
etiam apls docet dicens. Omne gaudiū existi
mate frs mei cū intēptationes uarias incide
ritis. scientes qd̃ pbatio fidei urę patientiā

operat̃. patientia aut̃ opus pfectũ habeat.
ut sitis pfecti & integri in nullo deficientes.
Ite idem apls dic̃. Beatus uir q̃ suffert temp
tationẽ. quõ cũ pbatus fuerit accipiet co
ronã uitę. quã repmisit ds diligentibus se.
Hinc & paulus apls ait. Gloriamur in tribu
lationib̃. scientes qd̃ tribulatio patientiam
operat̃. patientia aut̃ pbationẽ. pbatio ũ spẽ.
spes aut̃ ñ confundit. Huimodi q̃ documta
& in nouo & in ueteri testamẽto inueniuntur
multa. Quib̃ si iugit̃ intendis. ñ solũ tempta
tiones quaslibet aduenientes facili deuincis.
sed & maioris intellegentię dona ẽ sequeris.
Vir enĩ in multis ut scriptũ ẽ exptus cogitabit
multa. & q̃ multa didicit narrabit intellectv.
Cui uidelicet rei indiciũ in temetipso phare
ales. q̃ ñ uaria temptationũ molestia & cu
ra exercitat̃ ẽs. nequaquã tanta scripturarũ
documta t testimonia tractare studuisses. Plu
ra q̃ppe prius incognita. iã indagationi tuę
sunt reserata. Illud quoq̃ sũmopere notandũ
tibi ẽ. q̃ si absq̃ tẽptatione & tribulatione
aliqua diutius remaneres. grauius piculosiusq̃
de beneficioq̃ meoq̃ largitate supbiendo cade
res. quã cũ scelerib̃ omnimodis quondã dedi
tus ẽs. Quanto enĩ excellentiorib̃ quisq̃ di

tatur donis. tanto magis pulsat uitio clauo
nis. Vnde & ille pstantissimi angeloz ñ susti
nens dignitatis suę donũ. eo grauius supbien
do cecidit. q̃ sublimior ceteris extitit. Saul
quoq; ut lib regũ narrat cũ ante pceptã reg
ni dignitatẽ humilis mq; cẽt accept. postea
ũ ex eadẽ dignitate supbiens ame ẽ repulsus.
Ipse etiã dauid licet regũ eximius & pietati
meę placit. prius tam quã ad regni eleuare
tur fastigia. maiori se constrinx religionis
cura. Nam antea bona pmalis. postea ũ mala
reddidit pbonis. Ideoq; iniquitatis suę non
inmemor. in. ci. psalmo gemebundus ad me
ait. q; eleuans allisisti me. Acsi apte diceret.
Quanto sublimiori me dignitate eleuasti.
tanto maioribus peccatis me implicari pmi
sisti. Preterea quantę ruinę is qui pceteris ele
uat pateat. lib paralippemenon indicat. De
ioas namq; rege iuda refert. q; post mortẽ
ioiadę sacerdotis qui eũ ad regnũ puexit.
in tantã elationẽ uenerit. ut relicto cultu
di a suis se pmiserit adorari. Quo supbię
flagicio qd regi eidẽ euenerit. scriptura
subiungit dicens. Cumq; uolut cẽt annus.
ascendit contra eũ rex syrię. uenitq; in iu
dã & hierlm. & intẽfecit cunctos pncipes

ppli · atq; uniuersā pdam miserunt regi da
mascū · Inioas quoq; ignominiosa exercuere
iudicia · & abeuntes dimiserūt eū in languorib;
magnis · Ex quib; omnib; senuri ualet · q; ne
mo t uirtutū t dignitatis alicui excellentia
sublimat · mortifere supbie ruinā absq; magna
contritione euadet · Sed & beat paulus hoc at
testat · q; patefactus quib; dā uirtutib; sibi con
cessis subiungit dicens · Et ne magnitudo re
uelationū extollat me · datus ē m stimulus
carnis mee angls satane ut me colaphizet ·
Si enī tantus uir stimulis ideo pmebat carna
lib; ne p cessis extolleret uirtutib; · putasne
t opus ē aliqua aduersitate fatigari · ne dep
ceptis beneficiis psumas gloriari · Quāobrē
ppende queso tēptationis tue causā & ordi
nem · exordiū & finē · ut agnoscere possis
cur postremo amariori quā primit · & illa
quā tu insolitā uocasti tēptatione uexatus
fueris · Inprimis nāq; ideo leuiorib; solitusq;
pmissus es fatigari tēptationib; · ut q̄si pgra
dus quosdā ad altiora paulatī ascendes · disce
res quandoq; egredi grauiorib; · S; cū in tā
lem & tēperata impugnatione aliq̄ntulū p
ficiens · ea que in te grā mea operabat magis
ac magis uirib; meritisq; tuis attribueres ·

in talē te tandē pmisi temptationē incur
rere. cui impugnationis magnitudine dep
sus. agnoscerēs cui instantē defectū. & cui
pteritū omneq; laboris tui pfectū debuisses
deputare. ac p hoc tanto certior de grē mee
beneficius existerēs. quanto min de meritis
tuis psumerēs. Hec q̄ ex supdicti frīs scrip
tis excerpta hic intuli. ut his q̄ incūuersionis
initio sacrā scripturā legere cupiunt ostē
derē. qualit immensā diabolice fraudis
astutiam qua omis eandē scripturā legentes
impugnare solet agnoscere & pcauere. qua
litq; etiā diuine inspirationis grām & inuo
care debeant. Deinde ū opitulante dō rese
rare libet quis sit cursus generalis omniū
tā laicoz quā clericoz. uiroz ac mulierū ad
supnā patriā puenire cupientiū. Vbi inpri
mis arbitror dicendū. qd & inprimis ē studen
dū. ut uidelicet discant in dm credere. fides
ēi ē totī boni operis fundamentū. totī di
uine religionis initiū. fides quoq; si comun
gantur spes & caritas. ē scala qua scanditur
ad celū. Quāobrē omnib; ad celestia gaudia
puenire cupientib; prim & cōmunis cursus
ēē debet. ut in his trib; pnominatis uirtutib;
se exerceant. credendo scilicet & sperando, ac

Qualis sit cursus generalis.

diligendo eum. Alit enī adnotiā summę
scēq; trinitatis quę dē ē pungere nequimus.
ṅ prius quasi in scola quadam omnim̄ disce
re studeam̄. qualit̄ harū triū uirtutū trin
tatē agnoscentes. eā quantū fragilitas hu
mana pmittit moribꝫ ēdignis impleamus.
Nā sic in trinitate sūma indiuidua ē omnis
psonarū triū operatio. sic etiā in fide & spe
& caritate indiuidua operatio agit̄. Nemo
quippe firmit̄ credere potest in dm̄. nisi ab
illo speret aliqd̄ sibi pstari pmium. nec q̄s
quā recte sperat in dnō. ṅ illū credat ubiq;
regnantē. ubiq; psentē. cuncta ctinentem.
cuncta regentem. Sꝫ neq; pfecte potest illū
diligere. nisi fidei & spei integritatē supra
dictam in corde suo iugit̄ teneat. Quia g̃ fides
& spes recta numquā potest ēē sine altera.
& sine utraq; dē nequit diligi. merito fides
& spes quasi pat̄ & filius in psonis pcedunt.
caritas ū q̄si spē sē ex patre & filio pcedens.
ex fide & spe pura pcedit. Sꝫ & hoc satis con
uenit. qꝫ sic omā operat̄ unus atq; idē spē.
& nemo potest dicere dnē ihc ṅ in spū scō.
ita etiā in caritate omā bona cōsistunt attes
tante dnō q̄ in euangelio dic̄. hoc ē pceptū
meū ut diligatis inuicē. p unū uidelicet

dilectionis pceptū omis uirtutes intellegi uoles. Apls
qq. eadē testatur dicens. Plenitudo legis ē dilectio. Inhis g̃ trib,
uirtutib, id infide & spe & caritate quę cunctis hominibus
cōmunes ēe debent. & sine quib, nemo placere dō potest qn
tū quisq, pficit tantū ei ceterarū uirtutū notitia simul & fa
cultas bene agendi adō exhibet. Credere náq, debet omnis
homo oma adō regi. & nihil frustra t excasu in mundo fieri
s, aut ipso ēcedente aut pmittente cuncta ordine certo mo
derari. Quę bona quidē s & pspera ideo ēcedi. ut ei appareat
gra. quę aut mala & aduersa s ideo pmitti. ut & in illos aquib,
inferunt ei appareat patientia. & ut ipsi quib, euenium eadē
mala & aduersa si boni sint pbent t coronent. si v mali corrigant
t oānent. Talia g̃ de dō credere. ē inhui uię stadio celerit currere.
atq, adętnam patriā festinare. S, & hoc unicuiq, credendū. quod
in omnib, reb, tā malis quā bonis, que sibi euenium temptat qd de se
t qd de dō sentiat. & qualit illū diligat. Vnde scriptura sacra
dic. Militia t tēptatio ē uita hominis sup terrā. Huimodi aut
tēptatio tā uariis modis agit. ut ab homine nullo plenit explicari
ualeat. S, nos aliqua hic pferem. Poma eni quę uidem aut au
dim. facim t patim temptam. Temptam etiā laudam t uituperam.
temptam pinfirmitatē & tribulationē qualicūq, causa nob euc
nerint. Temptam nihilomin psanitatē. pomaq, diuina benefi
cia nob collata. Temptam quoq, pea dona. quę alis pgram
di ēcessa agnouim. Moxq, qualit pfatę alięq, simul tēptatio
nes fiant. iuxta intellegentię nrę uires aperiem. Pea náq, quę
uidem aut audim. quia t bona s t mala. duob, modis temp
tamur. Cū eni bona uiderim aut audierim. mox pea tēptam.

si qd tractemus qualit ex eis edificem. qualitq; ea imitem.
Cū ū mala uiderim aut audierim. mox nihilomin pea tēptam.
si abbis mte & corpore auertam; omnim cauentes ne similia faciamus.
Temptam inbis quę facere & pati possumus si
pmpta sim' tā pfrium nroz quā pnra salute ea operari & pati put
facultas & cūcuientia utriq; pmittit. Nēi omnib, unū idēq; opus
cūcnit. Laudati & uituperati temptam. laudati quidē si nobmet
ipsis plus de nra qualitate credere uelim quā aliis nos min agno
scentib,. Ytuperati autē. si ppeccatis nris t ullā iniuriā ab aliis il
latā tolerare uelim. cū plurimos sciam tormēta maxima ipsāq; mor
tē pamore xpi passos fuisse Maiorē nāq; & efficatiorē penitentiā
agere ñ ualem. quā si iniuriā quālibet t psecutionē p nomine xpi
tolerem. q ipse dixē. Beati q psecutionē patiuntur ppt iusticiā. P
quoslibet peccantes temptam. inpmis quidē si attendentes q nos
aut iā similit lapsi sum. t adhuc labi possum cōdoleam illis. Dein
de ū si ita discreti in eoz correctione ee uelim. ut neq; ultra mo
dū seueri. neq; nimis remissi in illos sim. s; uinū cū oleo hoc ē
seueritatē cū pietate miscentes. iuxta scoz patrū regulā iux
taq; ipsoz penitentiā. & ut neglegentes quiq; corrigant oma te
perem. P infirmitatē & tribulationē duob, modis temptam. Ynus
quidē ē. utrū eas ppeccatis nris adō immissas credentes patienti
sustineam. sic iob aliiq; plurimi sustinuerī. Alī ū modus ē. utrū
uidelicet sperantes in mia dī eū inuocemus. ut nos eripiat ab ea
dē infirmitate & tribulatione. P sanitatē pq; oma diuinę pie
tatis dona temptam. utrū ea magis eidē diuinę pietati quā nris
meritis deputem. P ea ū dona quę alios habere cognouim temp
tam. utrū eandē grām quā nob adō pstari optam. frib, q̄q; nris

Na facile subrepit inuidia · & qsi deuastans fur serpit minima nra · cũ qs liber nob sapientiores

pstitã ñ inuideam. Ꝑ pces nras minime exauditas temptamur. re ag
utrũ puidentiã dĩ talẽ credam · quę oma pnoscens hoc qq · sciat nouerim.
quando nob psit exaudiri · Si enĩ iuxta uoluntatẽ nram iugẽ
exaudirem · maxima salutis nrę dãna sepe paterem. Ꝑ inhonesta
quelibet temptam · si attendam qꝫ sic oma corporis nri inhonesta
operimto t secretiori loco ctegunt · ita etiã honestiorib, uerbis
siqua necessitas postulat de eis loqui s ctegenda · Ꝑ qlitatẽ homi
nũ in errore infidelitatis adhuc pseuerantiũ temptam · si uiuinę
pietati phoc gras agere uelim · qd nos tã pfideles parentes quam
palios sacre fidei doctores ab eadẽ infidelitate retraxit · Ꝑ qlitatẽ
parentũ prauoꝫ temptam · si attendere uelim qnta dĩ gra sit
qd sacro baptisinate ablui · ab omnib, eorundẽ parentũ uitiis eri
mus absoluti · oũ m nosmetipsos in eadẽ uitia minime implice
mus · Ꝑ in remediabilẽ lapsũ quorundã angloꝫ temptam · utrũ
attendam qnta dĩ gra sit homini cotidie peccanti uenia quę
sita pretaciũ ccedere · qndoquidẽ idem angli semel supbiendo
lapsi ñ solũ nullã uenia meruerũt adipisci · s nec uoluntatẽ ue
nia impetrandi · ltẽ peosdẽ rępbos anglos temptam · si uidelicet
attendam · qꝫ sic ipsi psupbia ita lapsi s sit cora dõ ultra stare ñ
possent · sic eia omis homines ctra dm se erigentes quãdiu in hac
elatione pfistunt nil boni agere · s nec ullã sui malicia agnoscere
possunt · Cui rei testes s plurimi · q pdolor, supbia indurati nullom admeliora ua
lent flecti · Ꝑ in iusticia t adulationẽ amicoꝫ alioꝫq · hominũ cũ
quib, uersam omis temptam · si dm magis quã illos diligentes · p
eoꝫ gram t csiliũ auertitate & iusticia ñ declinem · Ꝑ eos etiã q
impbe a nob exigunt aliquã rẽ quã aut ñ habem t habentes

sibi dare ñ debem̃ temptam̃·si impbitate eq̃ modesta ratione
cõpescentes·cũ alia ñ sint eis danda·caritatis saltẽ dem̃ responsa·
implentes illud qd̃ scriptũ ẽ·Verbũ bonũ sup datũ optimum·
Pres quaslibet pditas temptam̃·utrũ sperantes q̃ optulante dõ
aut easdẽ inueniam̃ t alias cito acquiram̃·ab omni maledictionis
&furoris stripitu q̃ escam̃·Pres &iã ab aliis pditas ꝗ a nob inuentas
temptam̃·si tantũ dilectionis erga pximos habeam̃·ut ea quę ꝗ sua
sibi reddam̃·Paccepta potestate temptam̃·utrũ iudicia iniqua mo
resq̃ puersos pquib, alios rectores frequent rẽphendim̃ in nob em̃
dem̃·sicq̃ apparat q̃lis intentio cordis nri sit erga dm̃ & homines·
Phoc quoq̃ qd̃ scriptũ ẽ·qd̃ t ñ uis fieri alii ne feceris om̃s iugit tẽp
tam̃·si forte eandẽ fidẽ & obedientiã necñ humilitatẽ quã nobis
a subditis nris exhiberi uolum̃·inpmis dõ deinde cunctis qui nob
psunt exhibere studeam̃·Prectores religiosos temptam̃·si dõ grãs age
re uedim̃ phoc qd̃ tales nob dedit rectores·q̃ nos bene uiuendi exem
plis instruant·& uiã patrię cęlestis ostendant·Pinreligiosos ũ temp
tam̃·si peccata nra quib, meruim̃ subditalib, attendentes·& penitentiã
phis agere & rogare dm̃ studeam̃·ut ñ sedm peccata nra faciat nos
errore pastorũ seduci·ꝗ sedm mũm suã eripiat a potentia tali·Pfamu
lamina seruoq̃ alioq̃ nobis subditoq̃ temptam̃·utrũ phoc dõ grãs
agere uedim̃·qd̃ illo disponente hi nob deseruiunt·q̃ cõditione &
natura nob equales existunt·P cuilibet hominis nobiscũ cuer
santis neglegentiã temptam̃·si ea quę ille inqualicũq̃ re negle
gent agit·quęq̃ nos experientia & licentia meliorare ualem̃·in
medi quoq̃ aptem̃·P tempoq̃ pacẽ·aeris temperiẽ·necñ preterũ
abundantiã temptam̃·utrũ phis dõ grãs agere·& in mei seruitio

pmptiores ee uedim. Alii quoq; ineisde temptam. utru ad necessaria
uict & uestit subsidia magis qua ad supfluu usu luxurie t supbie
his utam. P debiles & pauperes temptam. si p hoc do gras agam. qd
nos minime pmisit grauari debilitate & pauptate tali. Ite per
eosde temptam. utru miserie eor cdolentes aliqua miam illis ex
hibere curem. P medicina carnale temptam. utru p hanc credere
uedim. qe sic corpus carnali. ita & anima spali medicina reparat.
Code m pona uisibilia negocia temptam. utru in eis hoc in
uestigare uedim. que mysteria reru inuisibiliu gerant. & qd
nob de diuino cultu innuant. sic uidelicet pscola quo pue
ri gra discendi egregati nutriunt spualis uite scola designat.
que in hoc seto cunctis hominib, saluandis statuta e. ut illic
quasi paruuli p uite pennis noticia capienda ad tempus cor
recti t flagellati. postmodu de ei participatione mercant le
tificari. sic ipse dns dic. Beati q n fletis. qe ridebitis. Code m p di
uersa studia & opera utilia temptam. utru hoc attendam qd
ideo dispositione diuina s tradita. ut omnis homo iuxta ui
res scientiaq; sibi data in eis occupat numqua sit ociosus. No
tandu aut qd nullu daret pmiu his q utilib, & spalib, studiis
occupant. n simul eent inutilia atq; carnalia. in quib, tempo
ri copia haberent eligendi necessaria aut supflua. bona an
mala. Ideoq; quib, datu e liberu arbitriu currere quocumq;
uelint. dat e & ia locus spaciosus in quo currere possint. lo
cus aut satis spaciosus e. facultas bene & male agendi. Quod
enim meritu eet. si quis t male t bene agere n posset. Unde
ut utriq; rei copia haberet omnis homo. ds p misit fieri plu

rimos diuersę qualitatis homines id sctaris & spualis sapientię
amatores. diuites & pauperes. superbos & humiles. sanos & infir
mos. ut omis int se certantes qs celeri hoc ē meli curreret pbaren
tur: pbati coronarentur. Nam cū in una parte posti sint sapien
tię spualis amatores. pauperes. humiles. infirmi. in alia v sibimet
ctrari. nullus ad intellegibilē dūtaxat etatē puenien relinqt.
q ñ p oppositū suū pbat aut coronet. aut damnet. Hect qppe
coronat. qꝫ uidens & audiens undiq; mala a malis gesta ctinuit
se abeis. rqbus v ideo damnat. qꝫ uidens & audiens ubiq; bona
a bonis gesta noluit imitari illa. sic & iudei ad ño nro referun
tur ideo ee dānandi. qꝫ scientes ninuitas parua ionę pdicatio
ne ēuersos. ipsi nec p maxima signa uoluerūt ēuerti. Huimodi
g diuersitate tēptat nos iugit dns. ammonens ut sollicite pen
santes qnta subtilitate diuersitas eadē facta sit ad cōpbandā
omniū qualitatē. fugiam auertura ira cū temp habeam fugi
endi. Si quis u plus querat quom nos dns iugit ammoneat. sci
at qꝫ quotiens cūq; cogitam, t audim quā tribilia sint iudicia dī. toties
ammonem fugere illa. Puisibiles qq; creaturas temptam. sic ui
delicet in sole. q licet creatura sit. ei tam splendorē dilatari
scim p uniuersū orbē. Unde cū tantū creature splendorē scia
mus. temptam utiq; ado si ei q creator ē uniuersoꝝ inuisibilē
psentiā & potentiā sup oma diffusam credam. S; & in aqua
temptam. utrū attendam qꝫ si corporalit sordidi in aqua pos
sunt abluī. multo magis omis sordib; spālib; id peccatis inq
nati possunt in gra di plenit lauari. si adea accedentes spa
lit se lauare studeant. id penitentiā gerant. emdationeq;

pmittant. Multo enim maiorem facultatem habet gra di adlauandas
animas. quam aqua quelibet adlauanda corpora. Qd cum omnes sciam.
cotidie temptam. qualiter idem attendentes cum fide & penitentia
digna addm accedam. Similiter papium studia temptam. si atten
dere uelim. qe sicut eedem apes exuarius floribus mellis liquorem collige
re solent. ita & nos uirtutes quaslibet colligere debem. n solum ab
hominib, s & iam ab animalib, imitando ea. Qua imitatione am
monet nos dnus dicens. Estote prudentes sicut serpentes. & simplices
sicut columbe. Hec & psalmista imitat'r cum dicit. Ut iumentum factus
sum apud te dne. Candem imitationem salomon unumquemq, ammo
net considerare dicens. Vade ad formicam opiger & considera uias eius.
& disce sapientiam. Lodem quoq, m pomis uisibiles creaturas temp
tat. Ammonemur. ut in eis queramus qd nos doceant.
Cui nimiru temptationis modus & noticia tantum unicuiq
ado reseratur. quantum illum timere & amare nitit. Veritam ex su
pradictis potest aliquantum discere. qualiter inuestigare debeat
cetera quoq. Has g temptationes que n ideo inmittunt adno ut
ipse peas nos interrogando discat qd in nob latitat. s ut nos agnos
cam cui merti & qualitatis sim. utq, appareat qd de do t qd de
nob sentiam iugiter attendere. generalis e cursus omnium ad supna
gaudia pperantium. Absq, huimodi naq, temptationib, nemo potest
fieri suę qualitatis cert. s nec diuinę pietatis & sapientię ullam ua
let intellegere secreta. n pcaruende temptationum rudimenta. Sunt &
enim qsi quidam campus spaciosus. inq fidelis quilibet currens dis
cit qualiter currere ualeat in timore & amore dei. Et ut hec in
una re pbem. qs rogo se patiente ee scire ualet. n piniuria illa
tam pbet. Talis autem pbatio qua homo & suam qualitatem agnos

Ide de ceteris sentiendum e. Sic enim corporis uis ita & spus n aliter qua laborando pbat.

cere · & pmia ęna mereri ualet sic scriptū ē · beat' uir q̄ suffert
tēptationē · qm̄ cū pbat' fuerit accipiet coronā uitę · qd ali
ud ē dicenda n̄ sapientia & pietas diuina · sapientia quidem
q̄ tā miranda puidet · pietas aut ideo · q̄ puidentia tali dig
nat̄ quēquā instruere & ad se trahere · Vnde psalmista meri
to dic̄ · Vniuersę uię dn̄i mia & ueritas · Veritas aut & sapien
tia diuina idē s · Magr̄ quoq; & cōmunis ē cursus attendere
iugit̄ & recordari · q̄nta utriq; hominis beneficia umquā adō
acceperim̄ inq̄libet uitę nr̄ę tēpore · t inquocūq; loco · in patria
t in exilio · intra t in aquis · & phis ipsi grās agere · quecūq; aut
ētra ei' pcepta fecerim̄ · hęc iugit̄ penitere · phis uenia semp
pcari · Ad tale cursū cuncti pperate fideles · Quo n̄ uob mu
nuscula uilia dant̄ · Sy merces talis quę credit̄ ex pennis ·

De miraculo quod nuſ accidit cuida laico.

Quia mundus multiplici uanitate & iniqtate corrupt
in tepore imminenti. indicia plura que pdicta ſ in no
uiſſimis dieb, futura fore ia demonſtrat. opus eſt
cunctis fidelib, ut & ſe circuſpectione maxima
ab inſidiis diaboli cuſtodiant. & qſcuq, poſſint idem
facere ammoneant. ſ hoc enim qd ñ quamaxime
quoſlibet ta pitos qua impitos decipit. & aduanita
te maiore qua priorum temporum homines ptrahit.
ſolut ee auinculis quib, huc uſq, cſtrict erat uidet.
ſic in libro apocalypſis iohis apli pdictu legitur.
Quaobre ut aliqs auanitate ſolita retraha. cupio refer
re qd nup in occiduis partib, cugit. qdq, mi quida
clericus religioſus apud ſe hoſpitanti referens ſe etia
adee ubi cugerat dix. Retulit naq, qd quida illuſtris
uir diffamat eet pcuida equi rapina. Tunc comes
regionis illi huimodi infamia audiens potent exe
git ab eode uiro. ut equu ablatu redderet. aut
iuſto pcio pſolueret. Qua exactione copulſ, comi
tu. ut qcuq, iudicio ille uellet. ſe abhac ſuſpicio
ne purgaret. Moxq, comes decreuit. ut pluribus
teſtib, congregatus ſe expurgaret pſolitu aque iu
diciu. Cumq, una cu multis aliis ad ſtatutu aque
iudiciu uenisset. pactaq, examinatione omni
que ibi ſolet agi. cecidit in reatu p ide iudiciu.
Quo facto. uir meſtiſſim efficit. omni querimo

nia replet. ñ tantū ꝓ equi recōpensatione. sed
etiā ꝓ intolerabili comitis timore. quē sibi cog
nouit minime parcere. si ap̄dicto ñ absolueret
crimine. Conuocans q̄ om̄s clericos ibidē manen
tes in unū. querit ab eis cōsiliū. quom̄ reatū eua
dere posset. in quē nulla sua cōscientia incidisset.
Adhec cū unquisq; ꝓut sibi uidebat̄ respondere
ret. quidā ex eis cepit illū monere. ut aliqd at
tentius peccata sua recolens & cōfessione p̄deret.
& emēdationē dō ꝓmitteret. Cui ille respondit
dicens. Hec omā ita iā feci. ut nullū in memoria
mea remaneat peccatū. qd uob ñ cōfessus fuerī. &
ꝓ q̄ emēdationē dō ñ ꝓmiserī. Tunc ille clericus.
quom̄ inq̄t hoc potest uerū ēe. cū peccatū mag
nū inte uideā. qd nec cōfitendo nob ꝓdisti. nec pec
catū ēe credis. Laicus nāq; cū sis. & iuxta morē
laicorū barba minime rasa incedere deberes. tu
ecclia diuine legis contēptor q̄si clericus barbā
tuā rasisti. Peccatū q̄ppe tale licet tu ꝓ mhi
lo habeas. ego credo tantū ēe. ut nullatenus
a crimine in qd incidisti absoluaris ñ peni
tentiā agas. ꝓmittasq; dō te am̄ talia deinta
turū. Audiens hec uir. mox uotū uouit dō
dicens. Ecce dō ꝓmitto. q; si me liberauerit
areat̄ iudicio in qd m̄ incidi. rasoriū numquā
ueniet in barbā meā. Quib. dictis. om̄s redeun

ad aquā · cupiens agnoscere si qd pdeēt, cfessio · & uitandi pmissio · Cūq· iterarēt iudiciū · ita securus factus ē · ut tā de innocentia quā de iusti cia reuelata qd scilicet nemo laicq radere bar bā debeat omis illic manentes dō laudē dicerēt. Sicq· liberat ē homo & de infesti sibimet comus potestate · & de eoq uiolentia q illū cogebant equū ablatū psoluere · Post aliquantū ū tēpo ris idem uir oblit diuine pietatis quē eū absol uerat · paruipendensq· rē quā dō pmiserat sup barba n radenda · iussit sibi cū nouacula barbā radere dicens · Ego quidē dō pmisi q rasoriū in barbā meā immittere numquā · p nouacula ū n pmisi · ideoq· uolo hac uti sic homines ce teri · S, ultio diuina talē ctō secuta ē psump tionē · Nā post breue temp ab inimicis suis capt · effossis oculis uisu ē priuat · Hec q ego audiens a clerico quodā aliis referre studui · ut aliqs hoc exemplo tritos ad emdationem morū traherē.

Dñe libera animā meā a labiis iniqs. & a lingua dol
Fiant aures tue intendentes in uocē depcationis mee.
Dirigat̄ oratio mea sicē incensū in cōspectu tuo.
Pone dnē custodiā ori meo. & ostiū circūstantie
N̄ inclines in iudiciū cū seruo tuo d̄. q̄ n̄ iustificē
Dnē exaudi orationē meā. & clamor ms ad te ueniat.
OSPES VNICA. O SALVS Oratio cuiūdā peccatoris. Non obm. f. 51.
eterna. & refugiū omniū in te sperantiū ds. mi
serere m̄ misero & peccatori. grē tue p̄sidiū inq̄
renti. Adiuua me dnē. & ad p̄ces meas attende. q̄s
p̄ nulla meritorū meorū fiducia. s. in sola pietatis tue
inmēsitate c̄fisus studeo ia pferre. Inlumina queso
in primis cor meū. ut bonitatis tue atq̄ prauita
tis mee multitudinē aliq̄tenus attendens. ea que c̄
tra te hactenus cōmisi. lugere semp & emēdare dig
no penitentie luctu ualeā. Deinde p̄ cor dnē. ut
quicqd impuritatis. quicqd uanitatis aut erroris
neq̄ssimus hostis in me studeat accendere extinguas.
meq̄ ad tui timoris & dilectionis feruorē semp ac
cendas. & ut cordi meo illā famē & sitū inmittas.
qua ad mandatorū tuorū obseruantiā & ad uite p
ennis gaudia desideranda estuare possim. Nam
quāuis p gre tue dona scia uite pennis gaudia
omni p̄sentis uite iocunditati eē p̄ponenda. licet
etiā ad hec desideranda & exq̄renda uariis mo

dis instructē sim · nulla tamē huimodi scientia m̄
pdest · nisi inspirationis tuę supplemento iugiter me
illuc trahas · & affectū necnō occasionē pariterq;
uires bene uiuendi tribuas · Facilis enim infirmitas
ac desidia me fragilē neglegentēq; pdolor ualet
impedire a tot religionis pposito · Ideoq; clem̄
tissime dē hanc infirmitatē in me pspiciens · ita
me sanū ualidūq; in utriq; hominis uigore effice ·
ut in omni seruitutis tuę studio lęt & pmpt exista ·
laborēq; totū q̄ in hoc scto & plaudis tuę impen
sione & p peccatoꝝ meoꝝ penitentia · necnō p aliorꝝ
necessitate iugiter agendus ē m̄ sustinere ualeam ·
Scio deniq; quia multos milites tantę uirtutis
tantęq; deuotionis habes · ut licet infirmitatib;
angustiisq; plurimis afflicti detineant · nihilomi
nus tamē in p̄ceptis tuis pmptissimi & ēstantissimi
inueniant · Hi quidē dne gratia tua p̄stante spfecti ·
atq; potentię tuę armis electi · Ast ego omnimo
da fragilitate & ignauia peccatis meis exigen
tib; depressus · uix in aliq̄ntulo seruitutis tuę studio
psisto · si m̄ sanitas psperitasq; omnis aderit · Un
de queso clementissime dē · ne me infirmitatis aut
aduersitatis molestia pmittas plus aggrauari ·
quā ēuenire scias meę qualitati · Sustine me p̄cor
pusillanimē & pigrū · expecta me fragilē & m

firmū · quousq; ad te cuertar aliquantulū · fide igit & spe tali me cfirma · pquā de pmissionib; tuis certissim · in nulli diffidentię mesticieq; noxię picula incidā · Adhęc qq; caritatē & amorē atq; humilitatē · nēcn patientiā & obedientiā talē m pcor psta · qualē primit tibi dō ompti · dehinc hominib; cunctis imiquos umquā cuersari me cuigerit exhibere debeo · Ambitionē simul & delectationē totī sctaris gtę aufer a me dnē · & da mihi aliquam partem sapientię spiritualis · ut mecū sit & mecū laboret · ut sciā qd acceptū sit coram te omni tēpore · Ne reminiscaris queso delicta iuuentutis & ignorantię meę · s; sedm miam tuā memento mei dnē · Mundiciā qq; mtis & corporis ita m queso uigilanti t dormienti concede · ut ad altaris totīq; seruitutis tuę officiū dignius accedere · ipsūq; acceptabilit possi pagere · Nihil enī boni a me et ipso habeo · s; neq; ab homine ullo uirtutis alicui donū accipere valeo · Quāobrē tu dnē dōs q solus omīa potes · & nos temet pnecessitatib; nris iugit inuocare iubes · exaudi me miserum tibi pmiseria mea supplicantē · & concede ut & illarū uirtutū quas iā orando nominaui · & omniū sine quib; nullus t placere potest particeps fieri merear · S; quō tā magna pietatis tuę do

na nullis conatib, ppriis · nulloq, labore ēdigno
acqrere & obtinere ualeo · p sānctissimā natiuitatem
& passionē tuā dnē ihu xpe · necnō puenerandam
crucē in qua pmundi salute pendere dignat' es ·
pq resurrectionē & ascensionē tuā · tū etiā p sāc spūs
grām m̄ pcor concedas · Adiuua etiā me p merita
& pces sānctissime genitricis tue & ppetue uirginis
marie · necnō p sāc michahelis omniūq, celestiū uirtu
tū · atq, p sāc iohis baptiste · & p scōs apl'os tuorum
Petri & pauli · andree · iacobi · specialitēq, p dilectu tui
iohis · & p omniū apl'os tuos suffragia · sed & p illorū
sānctissimos infantiū patrocinia · q̄ p tuo nomine tru
cidati sunt ab herode · Et sic eosdē infantes nullī me
riti aut uirtutis noticiā habentes sola & inestima
bili grē tue potentia ad uitā eternā elegisti · ita
etiā me indignū p illos queso intercessiones ad uite
p ennis consortiū eligē · Succurre quoq, m̄ p scōrum
martyrū tuos Stephani atq, laurentii · Viti & pan
cratii · Georgii & emmerāmi · Quirini & castuli · Se
bastiani & uincentii · necnō p mauricii & dionisii ·
Gereonis & kyliani · Bonifacii & ianuarii · Ypolitī
& cyriaci; specialitēq, p scōs tuos patrocinia cum
quib, locū p̄sentē sublimare dignat' es · sed & p scōs
confessores tuos Siluestri atq, martini · Remigii &
gregorii · Nicolai & benedicti · Wolfkangi atq,

ꝟdalrici · pq· scārum uirginū Petronellę & ceciliae.
Scolasticę & margaretę · necn̄ ꝑ illoꝝ scōꝝ quorū in
hoc monasterio t in hac ꝓxima ciuitate reliquię
cēsistunt · deinde ꝑ omniū scōꝝ tuoꝝ suffragia me
p̄cor adiuua · ut ꝓpt̄ nulla peccata mea p̄terita
t instantia seu futura in man̄ ꝑsequentiū animā meā
tradar · s· solita pietate tua. semp & ubiq; defendar.
Deinde inmensa pieta
tē tuā dnē ihu xpe supplicāt deposco ꝑ frib, nris
cenobiiq, nri loco · ut quia peccatis nris exigentib,
tā anīatum quā ex alienoꝝ effectu ꝑdolor intus
simul & foris destructē · ꝑ grām tuā atq, ꝑ illoꝝ
scōꝝ quoꝝ corpora t reliquias hic positas amore
ꝓmptissimo ueneram̄ intercessionē · ad laudem &
glam nominis tui · atq, ad necessitatis nrę · necn̄
ad eoꝝ q̄ nob iugit̄ deseruiunt · quiq, huc ꝑ aliq̄
salute obtinenda aduenium̄t usū reparet̄ · Adhęc
quoq, p̄cor ꝑ omni utriq, sexus ēgregatione
quę in hac urbe ēsistit · deinde ꝑ ceteris omnib,
qui in scā eccla in nomine tuo usquā ēgregati
conuersant̄ · ut & spālis uitę normā quā habitu
ꝓfitent̄ morib, sequant̄ · & corporalis uitę subsi
dia ꝓut indigent ate accipere merean̄t · Da eis
queso pastor eterne pastores & rectores tales ·
qui illos ꝑ exempla sua n̄ ad interitū · s, ad etnę
salutis instruant meritū · Phis etiā q̄ semetip

Ñ nob dnē n̄ nob · s· nomini tuo da glam · Vince tu in nob · regna tu in nob.
Z n̄ malign̄ hostis.

ſoſ cfeſſione t aliqua intventione inmei pecca
toriſ orationē cōmendare curabant bonitatē
tuā dnē ſupplicāt exoro. ne ſcilicet ppt ulla
peccata mea. cfeſſioniſ ſue caſſet remiſſio ſpe
rata. ſ; p grām tuā & ipſi uenia quā cfeſſioniſ
humilitate fideliē expetebant mereant cſequi.
& ego uirtutū illarū dona que idem orationſ
mee ſuffragia querenteſ ia ineē m̄ credunt. ſed
pdolor necdū inme ſunt. p illoꝝ queſo fidē q̄n
doq; merear adipiſci. Recordare pcor innobiſ
mīe tuē. uerboꝝq; apli tui iacobi dicentiſ. cfi
temini alīutrū peccata ura & orate pinuicē
ut ſaluemini. & concede. ut & illoꝝ cfeſſio. &
mea quā peiſ pfero oratuncula ſibimet pſit.
Peto etiā p papa & ceſare t rege nro. necnon p
cunctiſ rectorib; atq; pncipib; nriſ. ut illoſ in
amore & timore tuo ita pfectoſ faciaſ. quatenē
ſe ſibiq; ſubditoſ ualeant regere. ac cgruiſ ex
emplis pēē. Adhec q̄q; pparentib; & ppinq̄ſ. necn
p illiſ q̄ ab initio uite mee uſq; in hanc horam
qualēcumq; p me laborē ptulerī. quiq; in eſu
aut potu t inueſtitu aut in doctrina. ſeu etiā
q̄libet m̄ m̄ pdeē ſtuduerī. p illiſ q̄ omnib; pie
tatē tuā dnē vnice deposco. ut q; ego nullam
ipſiſ recōpenſationē debitā impendere poſſū.

gra tua illis ubicuq; opus e siue in psenti siue in
futuro scto recopensare dignet. Depcor simul
p illis qs umquā sine causa ctristaui. t aliquib;
meis actib; deprauaui. quatenus p bonitatis tuae
effectu aliquom corrigi & reparari mereantur.
Deinde u comunit p omni ppto xpiano maiestati
tue dne supplico. ut eis pace. aeris temperie. fru
gumq; copia iuxta necessitates suas tribuere dig
neris. & licet insidiis diabolicis t etia fragilitate
humana circudati a xpianitatis cultu uarismo
dis discedant. ipsa tamen queso tanti tui nominis
agnitio. tamq; maiestatis pfessio cui se fide c
grua comendant. & in qua spe maxima uiuendi
collocant illis psit in eternum. Adhec qq; immensa
pietate tua dne ihu xpe postulo unice p omnibus
fidelib; egregationis nre, defuncti fratrib; . necn phis quib;
ex frnitatis comunione seu quacuq; comendatio
ne t elemosinarum largitate umquam debitor oran
di fact sum. deinde comunit p cunctis in fide sca de
functis p quib; uidelicet cuiquam orare licet. ut eos
a locis penalib; liberare. & in requie ppetua dig
neris collocare. Has igit pces quas ego peccator
q nec p meme ipso orare sufficio efidens tam in
tua mia palis tam uiuis quam defunctis ad te dne p
tuli dignant suscipe. & ut illis simul & m aliqn

tulū ꝓsint concede. Ad extremū ů nulla orationis
mee dicta ṁ suffecisse ꝓrsus scens. s, potius inte
tā orationis quā ceterorꝫ actuū meorꝫ sufficientiā
ēclusionēq, ponens. in manus tuas dnē spm ⁊ cor
pus meū. omnēq, curā quā t inspāli t corporali
studio suscapere me causa aliqua cōpellit grāe
tuę cōmitto. ut ubicūq, nequeā seu nesciā t etiā
nolī me custodire. tu put ualeas ac scias. utq, iux
ta bonitatē tuā uelis. me ubiq, ēseruare digneris.

Oratio theutonica ex superiori oratione edita.

Trohtin almahtiger tu der pist einiger trost unta euui
giu heila aller dero di indihgloubant iouh indih
gidingant. tu intuihta min herza. daz ih dina guoti
unta dina gnada megi anadenchin. unta mina sunta
iouh mina ubila. unta die megi so chlagen vora dir
also ih des bidurfi. Leski trohtin allaz daz in mir
daz der leidiga uiant inni mir zu nta uppigas un
ta unrehtes odo unsubras. unta zu nta mih zeden
giriden des euuigen libes. daz ih den also megi min
nan. unta mih dara nah hungiro unta durfti also
ih des bidurfi. Dara nah macha mih also fron unta
kreftigin in alle dinemo dionosti. daz ih alla die
arbeita megi lidan die ih in deser werolti seuli li
dan durh dina era unta durh dinan namon. iouh

Trohtan du gib mir chraft iouh du chunst dara zda.

durh mina durftu · odo durh iomannes durftu · Dara
nah gib mir soliha gloubi · solihan gidingan zidinero
guoti also ih des bidurfi · unta soliha minna soliha
vorhtun unta diemdt unta gihorsama iouh gidult
soliha · so ih dir alamahtugemo sculi irbieton · iouh
allen den menaskon mitten ih wonan · Dara nah bito ih daz
du mir gebest soliha subricheit minan gidanchan iouh
mineno lihnamon slaffentemo odo wachentemo ·
daz ih wirdiglihen unta amphanglihen zidinemo
altari · unta zi allendinemo dionosti magi gen · Dara
nah bito ih daz du mir gilazzast aller dero tugende
teil ana die noh ih noh meman dir lichit · Ze erist
durh dina heliga burt · unta durh dina martra · unta
durh daz heliga cruce in demo du alle die werolt
lostost · unta durh dina erstantununga · unta durh
dina uffart · iouh durh di gnada unta trost des heili
gun geistes · Mit demo trosti mih unta starchi mih
wider alle uara · uuider alle spensti des leadigin uiantes ·
Dara nah hilf mir durh die diga sce mariun euuiger
magidi · iouh durh die diga sci michaelis · unta alles
himilisken heris · unta durh die diga sci iohis baptiste ·
& sci Petri · pauli · andree · iacobi · iohis · & omnium
aptorum tuorum · unta durh aller dero chindline diga
die durh dih erslagon wurtun abherode · Daranah
hilf mir durh die diga sci Stephani · sci Laurentii ·

Vitu · panctatii · Georgii · Mauricii · Dionisii · Gereonis.
kyliani · Bonifacii · Ianuarii · Ypoliti · Cyriaci · Syxti ·
& omniũ sociorꝫ suorꝫ · Dara nah hilf mir durh die di
ga sci Emmerami · Sebastiani · Fabiani · Quirini · Vin
centii · Castuli · Blasii · Albani · Antonini · Dara nah hilf
mir durh die diga Sci Siluestri · Marini · Remigii ·
Gregorii · Nicolai · Benedicti · Basilii · Patricii · Antonii ·
hylarionis · ambrosii · augustini · hieronimi · Wolfkan
gi · Zenonis · frmeonis · Bardi · Ödalrici · leonis papę ·
& ppces scarum uirginũ Petronellę · cecilię · scolasti
cę · margaretę · Dara nah hilf mir durh die diega
omniũ scorꝫ tuorꝫ · daz necheina mina sunta · noh heina
vara des leidigin viantes mih so girran megin · daz
mih dina gnada bigebu · Dara nah röfi ih zidinen
gnadun umbi unser munustiri daz zi storrt ist
durh unsre sunta · daz ez ribiet werde durh dina
gnada · unta durh allero dinero heiligono diga
zu unsrun durftun · unta zi allero durfti die hera
dionunt · odo hie gnada süchunt ? Hugi ouh troh
tin aller dero samanunge die iónar sin gisa
manot in dinemo nemin · unta bidencha sie in
omnib, necessitatib, suis · Dara nah bito ih umba
alla die · die sih in min gibet haban biuolohon
mit bigihto odo mit flegun · suerso si sin · suaso
si sin · daz tu si lazzest gniozzen des gidingon den
unser allero durh
Hugi trohtin , dina managslahtiga gnada · unta bidencha desi
stat so · daz din ... era unta din lob hie megi wesen ·

si zidinen gnadun habent iouh zi minemo gibeti.
Gnada in trohtun · unta gihugi daz tu unsih giby
ti beton umbe ein andra · Dara nah röfo ih zidinen
gnadun umbe alla unsre rihtara phaffon iouh lei
gun · daz tu sie soliha gimacchost · daz si sih selben
megin grihten · unte alla in unter tana iouh bito
lahna · Dara nah bito ih umbe alla mine chunlin
ga · daz tu sie bidenchist nah tinen gnadun · Dara
nah bito ih umbe alla die dieder iochęma gnada
mir gitatun · odo cheina arbeita umbi mih io habi
tin uonna anaginna minas libes unzi an desa uuila ·
daz tu inlonast da sies bezzist bidurfin · Ih bito ouh
umba alla die dieder cheinnin wisun vonna mir
giwirsirit odo ungitrostit wurtun · daz tu sie rihtest
unta troistest mit dinero guoti · Dara nah bito ih
umba allaz daz ungrihti · iouh umba allen den un
frido · iouh umbaz daz ungiwituri · daz tir ioner
si · daz tu tuder elliu dinc maht · nah dinen gna
dun bidenchest allaz · Dara nah röfo ih umbi alla
unsri brödra virvarana hie bi grabana · iouh umba
alla die dieder hie sint bigraban mit rehtero glou
ba viruarna · Dara nah bito ih umba alla die, die
hia bruderscaft habant · iouh umba alla die · dero
alamösan io imphiangin · Dara nah bito ih umba
alla die · umbi die ioman möz bitin dina gnada ·

daz si mozzen gnozzen alla mines lebannes. unta des
daz ih bin hie supstes hafter iro. Zilezzest piuliho
ih mih selben unta alla mina arbeita allen minen
fliz indina gnada umbi daz da ih selbo nimegi. odo
nichunna. odo niuuella mih bidenchan durh mina
brodi. unta durh mina unrōcha. odo durh mina
tumpheit. tu mih bidenchast also du maht unta canst.
unta also din guita. unta din uuistuom ist. In manus
tuas dnē cōmendo spm & corp meum.

Audite fideles ppli causam rumoris maximi que sub temporib, modernis
noricis contigit terris. Beatissimus naq, dionisius athenis quondā eps que ses
clemens direxit in gallia pter pdicandi gram ibideq, martyrio coronatus
coperitur & tumulat. Hic idem sub tempore ia contiguo inde translatus e
norico in emmeramni beati cenobiū satis celebre & famosū. sed hoc quali ppetra
tū constet modo uob breuit nunciabo. Imperator. fuit quida eximius no
mine etia arnolfus. ex illis psapia gloriosi pontificis quonda arnolfi clari
sima tenens carnis origine. eiusdeq, sequens uirtute. Ille ergo inuitus confi
nia petit occidentalia cōmissurus bellū contra quasda gentes ia gallica reg
na pmentes. quas incole ñ ipsius puincie p se ualebant superare. Cumq,
p omnipotentis auxiliū ita uim deleret hostiū. ut de exercitu eo inmenso
ñ restaret t un homo. cū tanti triūphi gta reuersus uenit ad urbē parisius.
Qua dū p dies aliqt resedisset & de diuersis tractauisset. cepit hoc etia secre
to tractare. omnimodisq, explorare qualit ualeret corp sānctissimi obtinere dionisii.
Adhec multa respondentes quoq, multa uaria dabant cōsilia. si postremo quida

grām pducere solent. ita & dsomps humanū gen
qd in parentus pmi transgressione in maximā utriq;
hominis infirmitatē decidit. p plurimas utilis anti
doti efectiones ad sanitatē reparat. Qd enī excogi
tari potest utilius. quā hoc qd & in peccatis nascam.
& deinde qsi irrationale animal utilissimis qb, dā
amminiculis parentū t nutricū puidem atq; pascam.
Qd rogo utilius. quā qd nec in die una sine peccato
ee possum. qdq; aliqndo alit ad bonū flectu neq;
mus. ni in pessima queq; cadere pmittam. ut t sic
copulsi ad medicū uerū efugiam. faciēq; ei inc
fessione pueniam. Cū aut nec p tanta diuine
pietatis medicina curari uoluerim. pietas enim e
magna & peccantē sustinere. & ei qs sit que ten
dat nimio peccandi usu ostendere. ut agnita
sui qlitate horrescat & reuertat ad dnm. ni tam
idcirco desinit nos curare. s; adhuc alteri gene
ris medicamtū uelut adustionē quā oms amara
quidē ee s; corporee sanitati vtilē traduntq;. ille
spualit nob imponit. pmittens uidelicet, uarius
modis corporalit affligi. ut sps saluus fiat in
die dni. Huimodi q adustionē quib, dā pfuisse
psalmista testat dicens. Cū occideret eos dns que
rebant eū & reuertebant. Quib, dā ū obduratis

posim esidera
qd ds nr omne
uitatē in nob
ficta magis
p salute quā
pdāp actione
s' fieri pmisit.

&inpfundo peccator dimersis ñ pfuisse legimus in
ppha q̃ dic̃ · Percussisti eos dñe & ñ doluerũt. attriuisti
eos & noluerũt recipere disciplinã · Et castigatione
crudeli tẽ filia syon · s; insanabilis ẽ fractura tua ·
Sunt & alia plurima utilitatis genera quib; tã spã
lit quã corporalit cotidie implicam̃ · ut hoc modo
humiliati uere sospitatis grãm exq̃rere cogamur ·
Similitudo un de colligi possit. quantũ faciñ sit cenobia destruere t eos pdia rapere.
Sic̃ paup t quilibet reb; ppriis iniuste spoliat̃ apud
iudices & rectores scti querimoniã faciens raptorẽ
accusat · sibiq; sua restituere postulat · ita omis sci
p suos destructione cenobios ad dm̃ iugit̃ clamant ·
obsecrantes ut aut suis tradita cenobiis iusteq; acq̃
sita bona restituat · aut in eos q̃ rapere psumpserũt
iustũ iudiciũ faciat · Siq̃s ũ dubitet peccatũ ẽ ceno
biis t cuiquã sua rapere · diligent̃ attendat que de
diuite in euangelio legunt̃ · Ille nãq; ñ peo qd̃ alicui
sua auferret · s; qd̃ ppa aliis ñ erogaret ad infer
na duct̃ ẽ legit̃ · Scim̃ aut̃ omis miñ peccatũ ẽ p
pria ñ dare quã aliena rapere · Vnde si pminori
peccato ipse diues punit̃ ẽ · multo magis puniendi
sunt q̃ peccata maiora faciunt · id̃ q̃ aliena rapiunt ·
Exemplũ pesir mutione pdiorũ si militudines.
Aliena q̃ppe dicim̃ que ñ nro s; aliorũ usui data s · sic̃
cenobiorũ pdia cenobitis · ut & ipsi & seruitores sui nec
ñ pauperes ac pegrini supuenientes exinde alantur ·

maxime ꝰ ad monachos. Unde & ipsi maiori sumptu indigent qua ceteri.

Huiusmodi enim cura ad omnes pertinet xpianos. Sed quanta a
clericis quibus data quanta a laicis pdolor nihil difficilius
creditur quam peccatum esse cenobiorum pdia rapere & abali
enare. libet aliud exemplum proferre. quod assumpte ra
tioni specialiter congruit. Nam quod de diuite diximus. refer
ri ualet ad omnes qui quod dantur cuique iniuste rapiunt.
Legitur itaque in scri gregorii libro quomodo monachus quidam
prepositus cenobii quod ipse construxerat in urbe romana: mul
tus deditus fuerit uitiis. Intuque etiam kartulas per confir
matione cuiusdam pdii in monasterio repositas abstu
lit. extraneisque tradidit. Cumque eidem monachi obitus
appropinquasset. raptus est in spiritu ante dominum. ibique omnia ei
delicta accusante diabolo sed plata. sed opitulante
sancto Andrea apostolo sancoque Gregorio dimissa. excepto uno
quod in kartularum traditione commisit. Si quidem ille pmo
nasterii kartulis incaute traditis ueniam adipisci
non meruit. nimis formidandum est his qui cenobiorum p
dia eatenus iure retenta tradendo et rapiendo dissi
pant. ne in idem iudicium incidant. Hec pcor orec
tores attendite. & reminiscentes quod scriptum est. iu
dicium durissimum in his qui psunt fiet. exhortamini
inuicem p restauratione cenobiorum destructorum. pmo
ut pdia exinde ablata cenobitis reddantur. dein
de ut hi qui timent dnm & qui ambulant in uiis eius

Ito exemplum horrendum p re suspicta.

Exhortatio p cenobiorum restauratione.

quidem

ceteris ꝑponantur. Nam inhoc quamaxime offensus e
dem. qd ea loca que sibi suisq; sus mancipata atq; e
secrata erant destructa sunt ex rectoꝝ incuria. Si
enim domo famulantes in monasteriis necessaria queq;
haberent. possent utiq; alacri obsequiu diuinum age
re. possent deuoti ꝓ regis. ꝓ ꝑsulu ac ꝓncipu suoru
salute. necn ꝓ toti ecclie statu intercedere. possent etiam
si qd ꝓfessionis sue regula excederent a pastoribus suis
licentia corripi. Sed hec omia in tanta ꝓdolor neglegen
tia a plurimis epis habentur. ut sit oratio pura t cor
reptio & ammonitio egrua cuiquam sit necessaria
tractare dedignentur. hoc solum tractantes. ut sibi pla
cita assiduaq; agantur obseqa. Est & hoc nimis dolen
du. qd cu pdia que oli ꝓncipib; religiosis tradita s
monasteriis n a regib; seu ꝑsulib; ablata sint. nulla
ibi elemosina debita potest agi. nullus hospes ac
pegrin recreari. fitq; ita. quasi ad xpianos n p
tineat huimodi cura. & qsi minime credi oporteat
qd in canonib; maxime pcipit epis ut xenodochia
ad pauperu curam plura estituant. Quanta aut pmia
mercantur hi q pauperes m recreare student. ex hoc
colligi potest qd oris nr pdix se in iudicio dicturu.
Qd uni ex minimis meis fecistis. m fecistis. Ideoq; ꝑsu
les ammoneo. ut cu legentes quesierint in canonib;

unde decimas exigere debeant. queant simul &
illud qd statutū sit sup pauperū & hospitū recre
atione. necnō sup cenobiorū pulsione. ne illa tribilis
sententia dni nri dicat ad eos. Ve q decimatis mētā
& anetū. & que maiora reliquistis. id miam iudiciū.
Libet adhuc similitudinē aliā pferre p epōr ammo
nitione. Sic multi agros & pdia sua si quā neglegentiā antiquā in eis repperierint nō dubitant sibi licere in usū meliorē cuertere. ita absq; dubio sa
re possunt si quā in cenobiis cōmissis destructionē
inuenerint magis sibi licere ut ad usū spālis uitē
corrigant quā destructionē inuentā sequant uel
augeant. Hanc aute similitudinē ptulimus pp
ter quos dam episcopos. qui cū inuenerint monas
teria sibi commissa tam spāliū quā corporaliū
subsidiorū incuria destructa nō solū minime curant
meliorare. s; magis q̄q; destruunt dicentes. Consue
tudinē quā antecessores nros hic habuisse agno
uim̄ in obseqis q̄libet m̄ exq̄sitis. poma retinere
uolum̄. q̄ nos & dignitate & genere neq̄ quā illis
inferiores sum̄? Quib; respondem̄. q̄ si sup pdiorū
suorū incōmodis nesciunt aliqd pcurare. s; in ea
quā inuenerī neglegentia patiunt pdurare. ve
niale ē illis sup animab; t cenobiis cōmissis idem

Qua similitudine cuincant omnes cenobiorū destructores ei ni ignorant sed scient destruere.

q̄ q̄d enim ad nos pinet illa destructio quā alii fecerunt.

Hec q̃ dicta nulli queso legenti uideant̃ inepta. s̃ attendens qualit̃ moyses ses omnimodaq̃ sapien tione monasteriaq̃ monente̅ dignet̃ audire. q̃ & salomon ñ solu abhomine rationali s̃ etiã

facere. Si aut̃ substantie̅ trene̅ utilitatu ẽsulere
scaunt & que̅ diuina s̃ neglegunt. simulare q̃dem
possunt corã hominib, ignorantiã. s̃ dõ sunt nota
cuncta cordis secreta. q̃ ideo illos alius p̃misit p̃po
ni. ut incuria p̃pa sibimet manifestata tanto stu
diosius se emẽdarent. q̃nto plus exptu fuissent non
ẽe tales rectores quales debuerẽt. & quales forsitan
ante acceptũ regim̃ in corde suo decreuerunt.

Similitudo unde possit colligi. q̃lit̃ dõ debeam̃ ẽe iuediu.

Dicam̃ & aliquã similitudinẽ de eo q̃d̃ scriptum ẽ.
Q̃d̃ t̃ ñ uis fieri. alii ne feceris. Cũ enĩ pateat hoc
q̃d̃ omis homines uelint sibimet ab aliis impen
di bona. & q̃d̃ illi etiã aliis impendere debeant
similia. q̃d̃q̃ huĩmodi uicissitudo int̃ homines
q̃sdã impleat̃. nã pleriq̃ amicis suis hanc im
pendere solent. dicam̃ quom̃ impendenda sit dõ.
Sic q̃ nos uolum̃. ut fraus t̃ inobedientia seu ma
licia nulla a subditis & famulis nr̃is nob agat̃.
ita & nos q̃ scim̃ dm̃ ẽe dnm̃ dominoq̃ omniũ. &
sup omã potentissimũ. ei nullã fraudẽ. nullã in
obedientiã. nullãq̃ maliciã incõmissis quib, lib &
agere debem̃. Cõmissa q̃ppe nob sunt adõ tanta
tã in nobmetipsis quã in aliis. ut ratione breui
nequeant ullom̃ dici. S, t̃ pauca dicam̃. ut cete
ra possint intellegi faciliuS. Inprimis q̃dẽ cõmis

ia plen' iebro licet gentili obedierit p quada re se monenti. me qq; utilissimu prepara
ab insensato utilissimoq; animali sapientia exqrenda re docet dicens. Vade ad formicam
Pigr. & cōsidera uias ei. & disce sapientiam.

sa ē nob anima nra ad imaginē & similitudinē di
facta. ut eā ad eandē similitudinē di nutrientes. om
ne qd dō placitū ee scim' in nob sūmopere implean'.
Deinde cōmissū ē nob. ut omis dictis & factis ad me
liora traham'. Si q̄ in huimodi cōmissis dō fideles
sum'. implem' qd scriptū ē. Qd t ñ uis fieri. alii ne
feceris. Nolum' nāq; nob infidelitatē ullā agi. Dica
mus & ampliy. Sic itaq; uolum' ut famuli t subditi
nri si qd nos offenderint omnimoda humilitate
placationē nrām exqrant. ita & nos facere debem'.
quotiescūq; dnm peccatis nris offendim'. Item sic
uolum' ut amici & fideles nri siquā forte detracti
onē t iniuriā contra nos factā audierint. mox hanc
ratione fideli cōpescant. aut si hoc nequerint fu
giant. ne iniuriā nrām libentē audire uideant. sic
& dnō nro facere debem'. si aliquē illū dehonestan
tē dictis t factis uidentes inhonestatē tantā phibe
re ñ ualem'. Fideles nāq; ei ee debem' & ad ēlabo
randū & ad condolendū. qr ille nob fidelis ē. sicut
de eo psalmista dic. Fidelis dnis in omnib; uerbis
suis. Hac q̄ similitudine in omniū sapientiū corde
scripta requirit & intellegit ds. nec qsquā sane
mtis ab hac intellegentia poterit se excusare.
Hec denq; qd. intra nos ex grā diuina collatum ha

bem intellegentie additamto sint dicta. Nunc ū ae
ta que extra nos sunt similitudinū additamta reuertam.
Sic q̃ uentor substantia nullaten cernit. s; tam eosde
uentos aliquom existere pnmsos flat & cōmotiones
eor intellegit. sic & diuina substantia licet inuisibi
lis sit. tam eximmsa uirtute & potestate qua in om
ne creatura exercet maximeq; in eos q̃ sibi resiste
re conant estantissima fide ualet agnosci. Quanto
enī q̃s inhuimodi fide titubauerit: tamtoplus eunc
tis inimicis tēptationib; subiacebit. Qd nimirū ita
ee exgentilib; pbari potest. q̃ nulla diuine poten
tie cognitionē habentes dicentesq; incorde suo
nonē ds. omnimodis scelerib; dediti ee legum. Un
de etiā illos quidā sumū bonū decreuerit ee. uolup
tati prsus deseruire. Similit q̃ dm quidē ee con
stant fatent. s; factis negant. heresi aliq̃ inuoluti
seu uitiis capitalib; dediti. nullis temptationib;
resistere possunt. Insola q̃ fidei inuocatione diui
ni nominis eripiem atemptationū piculis. Unde
psalmista dic. Inte dne eripiar atemptatione.
Et iterū. Tu es refugiū meū atribulatione quae
circūdedit me. Sic legat t seruus q̃libet fidelis
cū ei adomino suo bona aliq̃ dispensanda cōmit
tunt nil fauoris aut pmii in eos dispensatione sibi

IHS
MRA

Cod. Int.
14490
E.
CXIII